

ДОКУМЕНТИ

ЗАКОН УКРАЇНИ

ВИБОРЧИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Цей Кодекс відповідно до Конституції України визначає гарантії права громадян на участь у виборах, регулює підготовку та проведення виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах рад, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища.

КНИГА ПЕРША. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Розділ I. ПОНЯТТЯ ВИБОРІВ

Стаття 1. Вибори як форма безпосередньої демократії

1. Вибори в Україні є основною формою народного волевиявлення, способом безпосереднього здійснення влади Українським народом.

2. Вибори є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Стаття 2. Законодавство про вибори

1. Підготовка та проведення виборів регулюються Конституцією України, цим Кодексом, законами України «Про Центральну виборчу комісію», «Про Державний реєстр виборців», іншими законами України, а також прийнятими відповідно до них іншими актами законодавства та актами Центральної виборчої комісії.

Стаття 3. Типи виборів

1. Відповідно до Конституції України в Україні проводяться такі типи виборів:

- 1) вибори Президента України;
- 2) вибори народних депутатів України;
- 3) місцеві вибори:
 - а) вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
 - б) вибори депутатів сільської, селищної, міської ради;
 - в) вибори сільського, селищного, міського голови;
 - г) вибори депутатів районної ради;
 - д) вибори депутатів районної у місті ради (у містах, де утворені районні у місті ради);
 - е) вибори старости села, селища.

2. Вибори Президента України та вибори народних депутатів України є загальнодержавними виборами.

3. Загальнодержавні вибори можуть проводитися одночасно з місцевим референдумом, позачерговими, повторними, проміжними, першими, додатковими місцевими виборами.

4. Чергові та позачергові загальнодержавні вибори не можуть проводитися одночасно із всеукраїнським референдумом, іншими черговими чи позачерговими загальнодержавними виборами, черговими місцевими виборами.

Стаття 4. Порядок обчислення строків

1. Строки, визначені у цьому Кодексі, обчислюються в календарних днях.
2. В окремих випадках, передбачених цим Кодексом, строки обчислюються у роках та місяцях, а також у годинах або хвилинах.
3. Першим днем обчисленого у днях строку, який відповідно до цього Кодексу має початися у зв'язку з настанням певної події, є день, наступний після дня настання вказаної події.
4. Останнім днем обчисленого у днях строку, який відповідно до цього Кодексу має закінчитися у зв'язку з настанням певної події, є день, що передує дню вказаної події.

5. Останнім днем обчисленого у роках строку, який відповідно до цього Кодексу має початися або закінчитися у зв'язку з настанням певної події, є день, що настає у відповідні місяць і число, коли відбулася подія, через встановлену кількість років після або до настання події відповідно.

6. Останнім днем обчисленого у місяцях строку, який відповідно до цього Кодексу має початися або закінчитися у зв'язку з настанням певної події, є день, що настає у відповідне число, коли відбулася подія, через встановлену кількість місяців після або до настання події відповідно.

Стаття 5. День голосування

1. Днем, у який відбуваються вибори, є день голосування на цих виборах. Днем голосування на виборах є неділя. День голосування на виборах не може збігатися зі святковим днем або днем релігійного свята. Якщо день голосування, визначений відповідно до цієї статті, припадає на святковий день або день релігійного свята, день голосування переноситься на наступну неділю, крім випадку, коли останній можливий строк проведення позачергових виборів визначений Конституцією України і перенесення дня голосування призведе до його порушення.

2. День голосування на виборах визначається відповідно до Конституції України та цього Кодексу. У випадках, визначених Конституцією України та цим Кодексом, день голосування на виборах визначається суб'єктом їх призначення.

3. Для окремих типів виборів цим Кодексом передбачається день повторного голосування.

Розділ II. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВИБОРЧОГО ПРАВА

Стаття 6. Виборчі права громадян України

1. Виборчі права громадян України — це гарантовані Конституцією України та цим Кодексом їхні права на участь у виборах, які проводяться в Україні.

2. Основні виборчі права громадян України включають:
 - 1) право голосу на виборах;
 - 2) право бути кандидатом на виборах.
3. Громадяни України мають також інші права на участь у виборчому процесі, пов'язані з їхніми основними виборчими правами.
4. Виборчі права громадян України здійснюються в обсязі і порядку, передбачених виборчим законодавством.

Стаття 7. Загальне виборче право

1. Вибори в Україні є загальними. Право голосу мають громадяни України, яким на день голосування виповнилося 18 років.
2. Не має права голосу громадянин, визнаний судом недієздатним.
3. Громадяни України, які мають право голосу, є виборцями.
4. Підставою реалізації виборцем свого права голосу на виборах є його включення до списку виборців на виборчій дільниці відповідно до цього Кодексу.
5. Право голосу на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим мають виборці, які проживають на території Автономної Республіки Крим. Право голосу на виборах депутатів сільської, селищної, міської ради, сільсько-голови, селищного, міського голови мають виборці, які належать до відповідної територіальної громади.

Право голосу на виборах депутатів сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади та сільського, селищного, міського голови мають виборці, які належать до відповідної об'єднаної територіальної громади.

Право голосу на виборах депутатів районної ради мають виборці, які належать до однієї з територіальних громад відповідного району.

Право голосу на виборах депутатів обласної ради мають виборці, які проживають на території області.

Право голосу на виборах депутатів районної у місті ради (у містах, де утворені районні у місті ради) мають виборці, які належать до територіальної громади відповідного міста і проживають на території відповідного району у місті.

Право голосу на виборах старости села, селища мають виборці, які належать до відповідної об'єднаної територіальної громади і проживають на території відповідного села, селища, що входить до складу об'єднаної територіальної громади.

Право голосу на додаткових виборах депутатів сільської, селищної, міської ради мають виборці, які належать до територіальної громади, що приєдналася до об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

6. Належність громадянина до відповідної територіальної громади та проживання його на відповідній території визначаються його виборчою адресою (крім випадків, передбачених законом).

7. Військовослужбовці строкової служби, громадяни України, які проживають за кордоном, а також особи, визнані судом недієздатними, та громадяни України, які за вироком суду перебувають у місцях позбавлення волі, вважаються такими, що не належать до жодної територіальної громади, та не мають права голосу на місцевих виборах.

8. Будь-які прями чи непрямі привілеї або обмеження виборчих прав громадян України за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, інвалідності та стану здоров'я, за мовними або іншими ознаками забороняються. Не допускаються обмеження щодо участі громадян України у виборчому процесі, крім обмежень, передбачених Конституцією України та цим Кодексом.

Стаття 8. Документи, які підтверджують особу та громадянство виборця

1. Документом, який підтверджує особу та громадянство України виборця, є:
 - 1) паспорт громадянина України (у вигляді паспортної книжечки або картки);
 - 2) тимчасове посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України);
 - 3) картка (довідка) установи кримінально-виконавчої системи, що повинна містити: прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік народження, громадянство, фотографію особи, підпис керівника та печатку установи (для осіб, які перебувають в установі кримінально-виконавчої системи);

4) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;

5) дипломатичний паспорт;

6) службовий паспорт;

7) військовий квиток (для військовослужбовців строкової служби).

2. Документи, зазначені у пунктах 1, 2 і 7 частини першої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і можуть бути використані на звичайних та спеціальних виборчих дільницях.

3. Документ, зазначений у пункті 3 частини першої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і може бути використаний на спеціальній виборчій дільниці, утвореній у відповідній установі кримінально-виконавчої системи.

4. Документи, зазначені у пунктах 4—6 частини першої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і можуть бути використані на закордонних виборчих дільницях, а також на спеціальних виборчих дільницях, утворених на судах, що перебувають у плаванні під Державним Прапором України, та на польярній станції України.

5. На закордонних виборчих дільницях, утворених у державах, до яких дозволені виїзди громадян України за паспортом громадянина України, підставою для отримання бюлетеня може бути паспорт громадянина України.

Стаття 9. Права виборців на участь у виборчому процесі, пов'язані з правом голосу

1. Виборці мають право:

- 1) бути членами виборчих комісій, які організують підготовку та проведення відповідних виборів;
- 2) отримувати та поширювати інформацію, що стосується підготовки та проведення відповідних виборів;
- 3) брати участь у проведенні передвиборної агітації на відповідних виборах;
- 4) здійснювати спостереження за проведенням відповідних виборів;
- 5) оскаржувати порушення власних виборчих прав, інших власних особистих прав та законних інтересів, пов'язаних з участю у виборчому процесі.

2. Права, зазначені у частині першій цієї статті, здійснюються виборцями в обсязі та порядку, встановлених виборчим законодавством.

Стаття 10. Право бути обраним

1. Вимоги до кандидатів встановлюються Конституцією України та цим Кодексом.

2. З метою перевірки щодо наявності чи відсутності підстав для прийняття рішення про реєстрацію чи про відмову в реєстрації кандидата на відповідних виборах Центральна виборча комісія, територіальна виборча комісія з місцевих виборів можуть запитувати та безоплатно одержувати від Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Державної прикордонної служби України, Державної судової адміністрації України інформацію, необхідну для проведення такої перевірки.

Суб'єкти, яким адресовано зазначений запит, зобов'язані невідкладно, але не більше ніж протягом двох днів з дня його надходження, надати виборчій комісії відповідну інформацію щодо відомостей про вибуття особи, висунутої кандидатом, за межі України для постійного проживання, припинення нею громадянства України, наявності чи відсутності судимості, виїзду з України та виїзду в Україну протягом встановленого цим Кодексом часу перед днем голосування, наявності рішення суду про визнання особи недієздатною.

3. Ненадходження відповіді на запит не є підставою для зупинення чи подовження строків, встановлених цим Кодексом для прийняття Центральною виборчою комісією, територіальною виборчою комісією рішення про реєстрацію або про відмову в реєстрації кандидата на відповідних виборах. Надходження на запит Центральної виборчої комісії, територіальної виборчої комісії відповіді, що підтверджує наявність обставин, які позбавляють особу, висунуту кандидатом на відповідних виборах, права бути обраною, після прийняття відповідною виборчою комісією рішення про реєстрацію такого кандидата є підставою для прийняття рішення про скасування реєстрації відповідного кандидата.

Стаття 11. Право висувати кандидатів на вибори

1. Громадяни України, які є виборцями, мають право висувати кандидатів на вибори, яке реалізується ними через політичні партії та їхні організації або шляхом самовисування у порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття 12. Рівне виборче право

1. Вибори проводяться на основі рівного виборчого права. Громадяни України беруть участь у виборах на рівних засадах.

2. Кожен виборець має один голос на кожних виборах, у яких він має право брати участь. Виборець може використати свій голос тільки на одній виборчій дільниці, де він включений до списку виборців. Виборець реалізує своє право голосу під час виборів у порядку, встановленому цим Кодексом.

3. Усі кандидати, зареєстровані у порядку, встановленому цим Кодексом, мають у виборчому процесі виборів, на яких вони висунуті, рівні права та беруть участь у цьому процесі на умовах, рівних для відповідних виборів.

4. Усі партії (організації партій), які набули статусу суб'єкта виборчого процесу відповідно до цього Кодексу, мають рівні права і можливості брати участь у виборчому процесі відповідних загальнодержавних (відповідних місцевих) виборів у порядку та в межах, встановлених цим Кодексом.

5. Рівність прав і можливостей кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу брати участь у виборчому процесі відповідних виборів забезпечується:

- 1) заборонаю привілеїв чи обмежень кандидатів в залежності від суб'єкта висування, за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, інвалідності та стану здоров'я, за мовними або іншими ознаками;
- 2) заборонаю втручання органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та службових осіб у виборчий процес, за винятком здійснення повноважень, передбачених цим Кодексом;

3) рівним та неупередженим ставленням органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємств, закладів, установ, організацій, їх посадових та службових осіб до кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів відповідного виборчого процесу;

4) заборонаю використання для фінансування передвиборної агітації інших коштів, крім коштів виборчого фонду партії (кандидата, організації партії);

5) рівним та неупередженим ставленням засобів масової інформації, інформаційних агентств до кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу;

6) засоби масової інформації, інформаційні агентства здійснюють інформування про перебіг виборчого процесу, події, пов'язані з виборами, на засадах збалансованості, достовірності, повноти і точності, об'єктивності поширюваної інформації, доступності з дотриманням вимог законодавства про інформацію та про засоби масової інформації, норм журналістської етики.

Стаття 13. Пряме виборче право

1. Вибори, які регулюються цим Кодексом, є прямими. Виборці обирають Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища безпосередньо шляхом голосування за кандидатів (виборчі списки кандидатів), зареєстрованих у порядку, встановленому цим Кодексом. Результати виборів визначаються безпосередньо підсумками голосування виборців.

Стаття 14. Вільні вибори

1. Вибори в Україні є вільними. Громадянам України забезпечуються умови для вільного формування своєї волі та її вільного виявлення при голосуванні.

2. Громадяни України мають право вільно агітувати за або проти кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів відповідного виборчого процесу, вільно і ввсесно обговорювати передвиборні програми кандидатів, партій (організацій партій), політичні, ділові та особисті якості кандидатів. Кандидати, партії (організації партій) — суб'єкти відповідного процесу можуть вільно вести передвиборну агітацію з дотриманням вимог цього Кодексу.

3. Застосування насильства, погрози, обману, підкупу чи будь-яких інших дій, що перешкоджають вільному формуванню та вільному виявленню волі виборця, забороняється.

4. Військовослужбовці (крім військовослужбовців військових частин (формувань), дислокованих за межами України, та в інших випадках, передбачених цим Кодексом) голосують на звичайних виборчих дільницях, розташованих за межами військових частин (формувань).

5. Для забезпечення умов для вільного волевиявлення військовослужбовцям строкової служби в день виборів надається відпустка для участі в голосуванні не менш як на чотири години протягом часу голосування, визначеного цим Кодексом.

Стаття 15. Добровільність участі у виборах

1. Участь громадян України у виборах є добровільною. Ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті у голосуванні на виборах, а також у висунутті кандидата, у передвиборній агітації, в інших виборчих заходах чи у здійсненні інших виборчих процедур, передбачених цим Кодексом.

Стаття 16. Таємне голосування

1. Голосування на виборах в Україні є таємним. Контроль за змістом волевиявлення виборця, встановлення або розголошення змісту волевиявлення конкретного виборця будь-яким чином забороняється.

2. Членам виборчих комісій, офіційним спостерігачам, представникам засобів масової інформації, іншим особам забороняється вчиняти будь-які дії чи розголошувати відомості, які дають можливість встановити зміст волевиявлення конкретного виборця.

Стаття 17. Особисте голосування

1. Кожен виборець голосує на виборах особисто. Голосування за інших осіб чи передавання виборцем права голосу будь-якій іншій особі забороняється.

2. Допомога виборцю, який внаслідок інвалідності та/або стану здоров'я не може самостійно заповнити виборчий бюлетень чи опустити його у виборчу скриньку, у виконанні цих дій відповідно до його волевиявлення у випадках, встановлених цим Кодексом, не вважається порушенням вимоги особистого голосування.

Стаття 18. Одноразове голосування

1. Кожний виборець, який має право голосу на відповідних виборах, може реалізувати це право під час проведення зазначених виборів лише один раз.

2. У випадку одночасного проведення різних виборів виборець може реалізувати своє право голосу тільки на одній виборчій дільниці, спільній для всіх виборів, які проводяться одночасно.

Стаття 19. Чесні вибори. Відповідальність за порушення виборчого законодавства

1. Виборчі права громадян України захищаються законом. Громадяни мають право на захист своїх виборчих прав та інших прав на участь у виборчому процесі шляхом оскарження порушень до відповідних виборчих комісій або у судовому порядку. За порушення виборчих прав громадян винні особи несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

2. Забезпечення умов для реалізації виборчих прав громадян, дотримання основних засад виборчого права, належне здійснення виборчих процедур і механізмів, передбачених цим Кодексом, точне і достовірне встановлення результатів виборів гарантується.

3. Особи, винні в порушенні законодавства про вибори, виборчих прав виборців, кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, притягаються до кримінальної, адміністративної або іншої відповідальності в порядку, встановленому законом.

Розділ III. ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС

Стаття 20. Виборчий процес

1. Виборчий процес — це здійснення суб'єктами, визначеними статтею 22 цього Кодексу, протягом встановленого цієї статтею періоду часу процедур, пов'язаних із підготовкою і проведенням відповідних виборів, встановленням та оприлюдненням їх результатів.

Стаття 21. Основні засади виборчого процесу

1. Виборчий процес кожних виборів, передбачених цим Кодексом, здійснюється на засадах:

- 1) гарантії реалізації виборчих прав громадян, визначених Конституцією України та цим Кодексом;
- 2) дотримання основних принципів виборчого права, визначених Конституцією України та цим Кодексом;
- 3) законності та заборони протиправного втручання будь-кого у виборчий процес;
- 4) політичного плюралізму та багатопартійності;
- 5) публічності і відкритості виборчого процесу, усіх його процедур з урахуванням обмежень, встановлених законом, належного інформування виборців та інших суб'єктів виборчого процесу;
- 6) свободи передвиборної агітації, рівного доступу всіх кандидатів і суб'єктів їх висування на відповідних виборах до засобів масової інформації незалежно від їх форми власності, крім засобів масової інформації, заснованими яких є партії (організації партій).

Стаття 22. Суб'єкти виборчого процесу

1. Суб'єктом виборчого процесу відповідних виборів є:
 - 1) виборець, який має право голосу на відповідних виборах;
 - 2) виборча комісія, уповноважена здійснювати підготовку і проведення відповідних виборів;
 - 3) партія (організація партії), яка висунула кандидатів на відповідних виборах;
 - 4) кандидат, зареєстрований для участі у відповідних виборах у порядку, встановленому цим Кодексом;
 - 5) офіційний спостерігач від кандидата чи партії (організації партії) — суб'єкта відповідного виборчого процесу або від громадської організації, зареєстрований у порядку, встановленому цим Кодексом.
2. Кандидат, реєстрація якого скасована з підстав і в порядку, встановлених цим Кодексом, втрачає статус кандидата на відповідних виборах з дня, наступного за днем закінчення строку оскарження такого рішення, або, у разі оскарження, з дня, наступного за днем набрання законної сили відповідним рішенням суду.

3. Партія (організація партії), який відмовлено у реєстрації кандидата (усіх висунутих нею кандидатів) або у якій скасовано реєстрацію кандидата (усіх висунутих нею кандидатів) з підстав і в порядку, встановлених цим Кодексом, втрачає статус суб'єкта виборчого процесу відповідних виборів із часу закінчення строку оскарження такого рішення або, у разі оскарження, з часу набрання законної сили відповідним рішенням суду.

4. Дільничні виборчі комісії одночасно є суб'єктами усіх виборчих процесів, в організації і проведенні яких вони беруть участь.

Стаття 23. Публічність і відкритість виборчого процесу

1. Підготовка і проведення виборів, передбачених цим Кодексом, здійснюються публічно і відкрито.
2. З метою забезпечення публічного та відкритого характеру виборчого процесу виборчої комісії, що організують підготовку та проведення відповідних виборів:
 - 1) інформують громадян про свій склад, місцезнаходження та режим роботи, про виборчі округи і виборчі дільниці, про основні права виборців, у тому числі про право оскарження протиправних рішень, дії чи бездіяльності виборчих комісій та їх членів, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових та службових осіб, які порушують або обмежують виборчі права;
 - 2) забезпечують можливість для ознайомлення виборців, інших суб'єктів відповідного виборчого процесу зі списками виборців;
 - 3) роз'яснюють виборцям порядок голосування, у тому числі порядок заповнення виборчих бюлетенів;
 - 4) оприлюднюють підсумки голосування та результати відповідних виборів;
 - 5) надають іншу інформацію у випадках та в порядку, передбачених цим Кодексом.

3. Рішення органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, що стосуються виборів, доводяться ними до відома громадян в порядку, встановленому законодавством.

4. Усі рішення Центральної виборчої комісії невідкладно оприлюднюються на її офіційному веб-сайті. Рішення окружних виборчих комісій оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії у встановленому нею порядку.

Рішення Центральної виборчої комісії та окружних виборчих комісій оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії із забезпеченням можливості перегляду, копіювання та роздрукування інформації, а також у вигляді набору даних, організованих у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання.

Територіальні виборчі комісії оприлюднюють власні рішення на своїх офіційних веб-сайтах або сайтах відповідних місцевих рад (за наявності).

5. При проведенні загальнодержавних виборів закордонні дипломатичні установи України, при яких утворені закордонні виборчі дільниці, забезпечують оприлюднення на своїх офіційних веб-сайтах або в інших доступних для громадян України, які проживають чи перебувають на території відповідної іноземної держави, списік відомостей про час і місце голосування, про місцезнаходження відповідних виборчих комісій та приміщення для голосування, про порядок та строки звернення до дільничних виборчих комісій, зокрема з питань включення виборця до списку виборців на закордонній виборчій дільниці, про порядок голосування та порядок заповнення вибор

ДОКУМЕНТИ

борчих комісій, а також охорону виборчих бюлетенів та іншої виборчої документації, прийом і розгляд документів щодо підготовки та проведення виборів, позовних заяв, скарг та звернень виборчих комісій у строки та спосіб, установлені цим Кодексом.

Розділ IV. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ

Стаття 25. Система територіальної організації виборів

1. Систему територіальної організації загальнодержавних виборів складають:

- 1) єдиний загальнодержавний виборчий округ;
- 2) територіальні виборчі округи;
- 3) виборчі дільниці.

2. Система територіальної організації місцевих виборів встановлюється цим Кодексом.

3. Система територіальної організації кожного типу виборів визначається цим Кодексом.

Стаття 26. Єдиний загальнодержавний виборчий округ

1. Єдиний загальнодержавний виборчий округ (далі — загальнодержавний округ) включає в себе всю територію України та закордонний виборчий округ (далі — закордонний округ).

2. Загальнодержавний округ використовується для підготовки, організації і проведення загальнодержавних виборів.

3. Закордонний округ включає в себе всі закордонні виборчі дільниці, утворені відповідно до цього Кодексу.

Рішення про утворення закордонного виборчого округу не приймається.

Стаття 27. Територіальний виборчий округ

1. Для підготовки, організації і проведення загальнодержавних виборів Центральною виборчою комісією утворюються територіальні виборчі округи (далі — територіальні округи), що існують на постійній основі.

Порядок утворення таких територіальних округів встановлюється Центральною виборчою комісією.

2. Територіальні округи утворюються в межах Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.

3. Межі територіальних округів визначаються з урахуванням меж адміністративно-територіальних одиниць.

Не допускається утворення територіального округу з територій, що не межують між собою.

4. Територіальний округ визначається територією, в межах якої знаходяться виборчі дільниці, що входять до його складу.

5. Центром територіального округу є адміністративно-територіальна одиниця за місцезнаходженням окружної виборчої комісії.

У винятковому випадку для забезпечення належної організації роботи окружної виборчої комісії її місцезнаходження може бути змінено Центральною виборчою комісією за поданням відповідного голови обласної державної адміністрації та знаходитися поза межами відповідного територіального округу.

6. При утворенні територіального округу одночасно приймається рішення щодо його центру.

7. Межі територіального округу змінюються Центральною виборчою комісією в установленому нею порядку.

Не допускається утворення або зміна меж територіального округу, який використовується для підготовки, організації і проведення загальнодержавних виборів, під час виборчого процесу цих виборів.

Стаття 28. Виборчі дільниці

1. Підготовка організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців здійснюються на виборчих дільницях, що утворюються Центральною виборчою комісією або окружною виборчою комісією відповідно до цього Кодексу та існують на постійній чи тимчасовій основі.

2. Виборчі дільниці, що існують на постійній основі, утворюються Центральною виборчою комісією у встановленому нею порядку.

3. Виборча дільниця може бути звичайною, спеціальною або закордонною.

4. Виборчі дільниці утворюються з чисельністю від двадцяти до двох тисяч п'ятсот виборців.

Виборчі дільниці поділяються на:

- 1) малі — з чисельністю виборців до 500 осіб;
 - 2) середні — з чисельністю виборців від 500 до 1500 осіб;
 - 3) великі — з чисельністю виборців понад 1500 осіб.
5. Якщо на відповідній території, у відповідному закладі чи установі налічується менше 20 виборців, за рішенням Центральної виборчої комісії на відповідній території, у відповідному закладі чи установі виборча дільниця може бути утворена з меншою чисельністю виборців, ніж граничне значення, встановлене абзацом першим частини четвертої цієї статті. Закордонні виборчі дільниці, а у виняткових випадках — звичайні виборчі дільниці, можуть утворюватися з чисельністю більше, ніж дві тисячі п'ятсот виборців.

6. Звичайна та закордонна виборчі дільниці існують на постійній основі. Спеціальна виборча дільниця може існувати на постійній чи тимчасовій основі у випадках, передбачених цим Кодексом.

7. Кожна виборча дільниця має порядковий номер, адресу приміщення для голосування та місцезнаходження (адресу приміщення) дільничної виборчої комісії. Приміщення для голосування та приміщення дільничної виборчої комісії можуть мати однакову адресу.

Стаття 29. Звичайна виборча дільниця

1. Звичайна виборча дільниця призначена для організації та проведення голосування виборців за місцем їх проживання.

2. Звичайна виборча дільниця має територію з визначеними межами та порядковий номер, які визначаються Центральною виборчою комісією.

3. Звичайні виборчі дільниці використовуються для підготовки, організації та проведення голосування на загальнодержавних і місцевих виборах.

Стаття 30. Спеціальна виборча дільниця

1. Спеціальні виборчі дільниці утворюються у стаціонарних закладах охорони здоров'я, в установах виконання покарань, слідчих ізоляторів, на суднах, які в день голосування перебувають у плаванні під Державним Прапором України, на полярних станціях України та в інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування.

Не допускається утворення однієї спеціальної виборчої дільниці для двох і більше закладів чи установ.

Центральна виборча комісія може утворювати постійні спеціальні виборчі дільниці у стаціонарних закладах охорони здоров'я, на полярних станціях України, в установах виконання покарань, слідчих ізоляторів.

2. Спеціальні виборчі дільниці утворюються таким чином, щоб виборці могли проголосувати, не порушуючи режиму перебування в закладі (установі).

3. Метою забезпечення режиму перебування виборців у відповідному закладі (установі) допускається утворення в одному закладі (установі) більше ніж однієї спеціальної виборчої дільниці.

3. Спеціальна виборча дільниця визначається закладом, установою, судном, полярною станцією України, військовою частиною (формуванням), в яких вона утворена. Спеціальна виборча дільниця має порядковий номер, адресу (місцезнаходження) закладу, установи, полярної станції України, місце дислокації військової частини (формування), визначені Центральною виборчою комісією чи окружною виборчою комісією, або характеризується назвою та портом приписки судна.

4. Спеціальні виборчі дільниці, що існують на тимчасовій основі, утворюються на загальнодержавних виборах окружними виборчими комісіями не пізніше як за тридцять днів до дня голосування на підставі подань районних, районних у містах державних адміністрацій чи виконавчих комітетів міських рад міст обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення, форма яких затверджується Центральною виборчою комісією. Зазначені подання повинні надійти до відповідної окружної виборчої комісії не пізніше як за тридцять п'ять днів до дня голосування на загальнодержавних виборах.

5. У винятковому випадку утворення нового стаціонарного закладу охорони здоров'я, установи виконання покарань, слідчого ізолятора чи іншого закладу (установи) з тимчасовим перебуванням виборців з обмеженими можливостями пересування, непередабаного виходу у плавання судна під Державним Прапором України, на території військової частини (формування) спеціальна виборча дільниця може утворюватися Центральною виборчою комісією не пізніше як за десять днів до дня голосування за поданням відповідно окружної виборчої комісії чи Міністерства оборони України.

6. Для підготовки та проведення голосування і підрахунок голосів виборців на місцевих виборах використовуються спеціальні виборчі дільниці, що існують на постійній основі у стаціонарних закладах охорони здоров'я.

Стаття 31. Закордонна виборча дільниця

1. Закордонна виборча дільниця призначена для організації та проведення голосування виборців, які проживають або на день проведення голосування на виборах перебувають на відповідній території іноземної держави.

2. Закордонні виборчі дільниці утворюються Центральною виборчою комісією при закордонних дипломатичних установах України, у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України.

3. Закордонна виборча дільниця має приміщення для голосування у приміщенні закордонної дипломатичної установи України або у місці дислокації військової частини (формування) за межами України.

4. Закордонна виборча дільниця має порядковий номер, адресу приміщення для голосування та адресу приміщення дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці.

5. Закордонні виборчі дільниці використовуються для підготовки та проведення голосування на загальнодержавних виборах.

Розділ V. ВИБОРЧІ КОМІСІЇ

Стаття 32. Виборчі комісії

1. В Україні утворюються і діють передбачені цим Кодексом виборчі комісії як незалежні органи адміністрування виборчих процесів, які відповідно до своїх повноважень забезпечують здійснення визначених Конституцією України та цим Кодексом основних принципів виборчого права, засад виборчого процесу, реалізацію виборчих прав громадян України, підготовку та проведення виборів.

2. До виборчих комісій належать:

- 1) Центральна виборча комісія;
- 2) окружні виборчі комісії;
- 3) територіальні виборчі комісії;
- 4) дільничні виборчі комісії.

3. Виборчі комісії діють на підставі, в межах повноважень та у спосіб, встановлені Конституцією України, цим Кодексом та законами України.

4. Ніхто не має права втручатися в діяльність виборчих комісій, зокрема у вирішення питань, віднесених до їхніх повноважень, крім випадків, передбачених законом.

5. Система виборчих комісій кожного типу виборів визначається цим Кодексом.

6. У разі проведення на відповідній території загальнодержавних виборів одночасно з місцевими виборами дільничні виборчі комісії з місцевих виборів у межах цієї території не утворюються, їх повноваження виконують відповідні дільничні виборчі комісії із загальнодержавних виборів.

Стаття 33. Статус виборчих комісій

1. Виборчі комісії є спеціальними колегіальними органами, уповноваженими організувати підготовку та проведення виборів і забезпечувати реалізацію виборчих прав громадян України, додержання та однакове застосування виборчого законодавства.

2. Статус Центральної виборчої комісії визначається Конституцією України, цим Кодексом, Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та іншими законами. Центральна виборча комісія очолює систему виборчих комісій, які забезпечують організацію підготовки та проведення загальнодержавних виборів, і є комісією вищого рівня щодо всіх окружних, дільничних виборчих комісій та всіх виборчих комісій з усіх місцевих виборів. Центральна виборча комісія здійснює повноваження окружної виборчої комісії в закордонному окрузі загальнодержавних виборів.

3. Окружні виборчі комісії в межах повноважень, визначених цим Кодексом, забезпечують організацію підготовки та проведення загальнодержавних виборів у межах відповідних територіальних округів загальнодержавних виборів.

Окружні виборчі комісії є комісіями вищого рівня щодо всіх дільничних виборчих комісій у межах відповідних територіальних округів загальнодержавних виборів.

4. Територіальні виборчі комісії в межах повноважень, визначених цим Кодексом, забезпечують організацію підготовки та проведення місцевих виборів.

Територіальні виборчі комісії є комісіями вищого рівня щодо всіх дільничних виборчих комісій з відповідних місцевих виборів.

5. Дільничні виборчі комісії в межах повноважень, визначених цим Кодексом, забезпечують організацію підготовки та проведення загальнодержавних і місцевих виборів у межах відповідних виборчих дільниць.

6. Окружні виборчі комісії, територіальні виборчі комісії є юридичними особами. Центральна виборча комісія не є правонаступником окружних або територіальних виборчих комісій.

7. Дільничні виборчі комісії не є юридичними особами. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності дільничної виборчої комісії під час відповідного виборчого процесу здійснює відповідна окружна виборча комісія або територіальна виборча комісія у порядку, встановленому цим Кодексом.

8. Окружні та дільничні виборчі комісії є тимчасовими органами, що утворюються на час підготовки та проведення відповідних виборів з урахуванням вимог цього Кодексу. Територіальні виборчі комісії є постійно діючими органами.

9. Виборчі комісії мають власні печатки, зразок яких затверджується Центральною виборчою комісією.

10. Для організаційного, правового, інформаційного, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених цим Кодексом, виборчі комісії можуть на час виборчого процесу залучати на підставі цивільно-правових договорів відповідних спеціалістів, експертів, технічних працівників у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

11. Органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, їх посадовці та службові особи, а також державні підприємства, установи і організації зобов'язані створювати належні умови для здійснення виборчими комісіями їхніх повноважень.

Стаття 34. Вимоги до членів виборчої комісії

1. До складу виборчої комісії можуть входити громадяни України, які мають право голосу на відповідних виборах.

2. Якщо виборчий процес виборів чи процес референдуму проводяться одночасно, виборець може входити до складу однієї виборчої комісії, комісії всеукраїнського або місцевого референдуму.

3. До складу виборчої комісії не можуть входити кандидати на відповідних виборах (усіх виборах, виборчі процеси яких проводяться одночасно), їх довірені особи, представники у виборчих комісіях, уповноважені особи (представники) партій (організацій партій), офіційні спостерігачі, посадовці та службові особи органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, судді, працівники судів та правоохоронних органів, а також громадяни, які утримуються в установах виконання покарань чи слідчих ізоляторах або мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

4. До складу дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, утвореної у стаціонарному закладі охорони здоров'я або в установі виконання покарань чи слідством ізоляторі, не можуть входити працівники відповідного закладу або установи.

5. Виборча комісія, яка утворює відповідну виборчу комісію або формує її склад, одночасно з утворенням або формуванням складу призначає голову, заступника голови, секретаря такої виборчої комісії.

6. Секретар виборчої комісії повинен володіти державною мовою.

Стаття 35. Набуття та припинення окружної виборчої комісією статусу юридичної особи

1. Набуття та припинення окружної виборчої комісією статусу юридичної особи здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань».

2. Окружна виборча комісія набуває статусу юридичної особи з дня державної реєстрації юридичної особи.

3. Для державної реєстрації юридичної особи голова комісії, а в разі його відсутності — заступник голови не пізніше як на четвертий день з дня утворення комісії повинен особисто подати суб'єкту державної реєстрації за місцем розташування окружної виборчої комісії копію відповідної постанови Центральної виборчої комісії про утворення комісії та заяву про державну реєстрацію створення юридичної особи. Державна реєстрація окружної виборчої комісії як юридичної особи здійснюється у день надходження документів для проведення державної реєстрації юридичної особи.

4. Статус окружної виборчої комісії як юридичної особи припиняється з дня внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань запису про припинення юридичної особи.

5. Не пізніше як через п'ять днів з дня офіційного оголошення результатів загальнодержавних виборів голова окружної виборчої комісії, а в разі його відсутності — заступник голови звертається особисто до суб'єкта державної реєстрації з рішенням про припинення юридичної особи відповідно до вимог законодавства.

6. Для державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи шляхом ліквідації голова комісії, а в разі його відсутності — заступник голови після закінчення процедури припинення, але не раніше закінчення строку заявленого вимог кредиторами, повинен особисто подати суб'єкту державної реєстрації за місцем розташування комісії заяву про державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її ліквідації, довідку архівної установи про прийняття документів, що відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню, а також акт ревізії, проведеної відповідним органом державного фінансового контролю.

Територіальні органи Пенсійного фонду України, органи доходів і зборів зобов'язані провести відповідні перевірки до закінчення строку повноважень окружної виборчої комісії.

Стаття 36. Організація роботи виборчих комісій

1. Основною формою роботи виборчої комісії є засідання, яке скликається головою комісії, в разі його відсутності — заступником голови, а в разі відсутності голови та його заступника — секретарем комісії. На письмову вимогу третини складу виборчої комісії голова виборчої комісії або його заступник зобов'язаний скликати засідання комісії не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги.

Проведення голосування виборців не є засіданням дільничної виборчої комісії.

2. У разі необхідності засідання виборчої комісії може бути скликане за рішенням виборчої комісії вищого рівня.

3. Перше засідання виборчої комісії скликається не пізніше як на другий день після дня її утворення, а наступні засідання — за необхідності.

4. Засідання виборчої комісії є повноважним за умови присутності на ньому більше половини її складу.

5. Засідання виборчої комісії скликається з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний.

6. Членам виборчої комісії надаються проекти рішень комісії та необхідні матеріали, як правило, не пізніше як за день до дня проведення засідання комісії, але не пізніше як до початку засідання.

7. Засідання виборчої комісії веде голова комісії або його заступник. У разі невиконання ними цієї функції комісія визначає із свого складу головуючого на засіданні.

8. На засіданнях виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів чи в день повторного голосування у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії лише члени Центральної виборчої комісії, працівники Секретаріату Центральної виборчої комісії та Служби розпорядника Державного реєстру виборців, посадові особи відповідного територіального та регіонального представництва Центральної виборчої комісії, члени виборчих комісій вищого рівня, кандидати на відповідних виборах, їх довірені особи, уповноважені особи партій (організацій партій) — суб'єкти відповідного виборчого процесу, офіційні спостерігачі від кандидатів, партій (організацій партій) (не більше однієї особи від одного кандидата, однієї партії (організації партії), офіційні спостерігачі від громадських організацій, які отримали дозвіл мати офіційних спостерігачів на відповідних виборах (не більше ніж двох осіб від однієї громадської організації), а також офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій, представники засобів масової інформації (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації).

У разі одночасного проведення декількох видів виборів на засіданнях дільничної виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії кандидати, партії (організації партії) — суб'єкти виборчих процесів відповідних виборів, що проводяться одночасно, їх довірені особи, уповноважені особи партій (організацій партій), офіційні спостерігачі.

На засіданнях виборчих комісій також мають право бути присутніми особи, які супроводжують осіб, зазначених у цій частині, які мають інвалідність.

9. Інші особи, крім зазначених у частині восьмій цієї статті, можуть бути присутніми на засіданні виборчої комісії тільки з дозволу або на запрошення цієї комісії, про що приймається рішення на засіданні комісії.

10. Виборча комісія може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні кандидата на відповідних виборах, його довірені особи, уповноваженого представника партії (організації партії), офіційного спостерігача, представника засобів масової інформації або особи, зазначеної у частині дев'ятій цієї статті, якщо вони неправомірно перешкоджають його проведенню. Таке рішення приймається не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії.

Працівники правоохоронних органів можуть здійснювати охорону правопорядку в день голосування та при підрахунку голосів лише поза межами приміщення для голосування. У разі виникнення фактів порушення правопорядку голова, заступник голови чи секретар комісії може викликати працівників правоохоронних органів виключно для вчинення дій з відновлення правопорядку на період, необхідний для таких дій.

11. Виборча комісія на вимогу трьох членів комісії, а також за рішенням виборчої комісії вищого рівня зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що належать до її повноважень, не пізніше як у триденний строк, але не пізніше дня виборів, а в день виборів, крім дільничної виборчої комісії, — невідкладно. Дільнична виборча комісія зобов'язана розглянути на своєму засіданні звернення, що надійшли до неї в день виборів чи в день повторного голосування, невідкладно після закінчення голосування.

12. Рішення виборчої комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від складу комісії.

13. Член виборчої комісії, який бере участь у її засіданні і не згоден з рішенням, прийнятим комісією, має право протягом двох днів після засідання, на якому було прийнято рішення, у письмовій формі висловити окрему думку, яка додається до протоколу відповідного засідання виборчої комісії.

14. Рішення виборчої комісії, прийняте в межах її повноважень, є обов'язковим для виконання.

15. Рішення виборчої комісії може бути скасовано самою комісією. Рішення виборчої комісії, що суперечить законодавству України або прийнято з перевищенням її повноважень, може бути скасовано самою виборчою комісією, виборчою комісією вищого рівня або судом. У такому разі виборча комісія вищого рівня має право прийняти рішення про суті питання.

У разі бездіяльності виборчої комісії комісія вищого рівня має право прийняти рішення про суті питання, віднесеного до компетенції комісії нижчого рівня. У день голосування такі питання розглядаються комісією вищого рівня невідкладно.

16. Заяви, скарги та інші документи, що надійшли до виборчої комісії, мають право приймати члени відповідної виборчої комісії, уповноважені на це її рішенням. Усі заяви, скарги та інші документи приймаються та реєструються у виборчій комісії у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

Заява, подана до виборчої комісії, розглядається протягом п'яти днів з дня її надходження, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

17. На загальнодержавних виборах протоколи дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці заповнюються на спеціальних бланках (крім протоколів дільничних виборчих комісій, утворених на суднах, які в день голосування перебувають у плаванні під Державним Прапором України, на полярних станціях України). Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення та передачу комплекту бланків протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці для кожної виборчої дільниці у встановлений кількість в порядку та строки, визначені цим Кодексом для передачі виборчих бюлетенів.

Крім відомостей, передбачених встановленою формою протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, у таких бланках друкарським способом зазначаються назви партій, прізвища, імена (усі власні імена), по батькові кандидатів, включених до відповідних виборчих бюлетенів.

Бланки протоколів дільничних виборчих комісій нумеруються підприємством-виготовлявачем. Центральна виборча комісія здійснює облік бланків протоколів, переданих окружним виборчим комісіям для видачі дільничним виборчим комісіям, за їхніми номерами.

Під час транспортування виборчої документації бланки протоколів дільничних виборчих комісій, якщо вони не були використані для складання протоколу з позначкою «Уточнений», до відправлення цих протоколів разом з іншою виборчою документацією до окружної виборчої комісії зберігаються у сейфі (металевій шафі) у приміщенні відповідної дільничної виборчої комісії. Після прийняття окружною виборчою комісією відповідного протоколу дільничної виборчої комісії чисті бланки протоколів погашаються дільничною виборчою комісією.

18. На загальнодержавних виборах запкування протоколів дільничних виборчих комісій та окружних виборчих комісій для їх транспортування відповідно до окружної виборчої комісії чи Центральної виборчої комісії, крім випадків, встановлених частинною сімнадцятю цієї статті, здійснюється у пакети із спеціальною системою захисту, виготовлені та пронумеровані підприємством-виготовлявачем на замовлення Центральної виборчої комісії для кожної окружної та дільничної виборчої комісії, таким чином, щоб без пошкодження відтиску печатки та самого пакета неможливо було вийняти з пакета або покласти в нього інший документ.

Стаття 37. Документування діяльності виборчої комісії

1. Документування діяльності виборчих комісій здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом та порядком ведення діловодства виборчих комісій, що затверджується Центральною виборчою комісією.

2. На засіданні виборчої комісії протокол засідання веде секретар комісії. За відсутності секретаря комісії чи у разі не

ДОКУМЕНТИ

го вимогу не пізніше ніж через чотири години після її прийняття, а копія постанови, прийнятої напередодні дня голосування та в день голосування, — невідкладно.

5. З питань поточної діяльності виборча комісія може приймати протокольні рішення, зміст яких заноситься до протоколу виборчої комісії та не оформлюється окремим документом.

6. Виборча комісія складає акти та протоколи. Акт комісії засвідчує певний факт або певну подію, виявлену і визнану комісією. Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

Акти і протоколи виборчої комісії складаються у випадках, передбачених цим Кодексом, за формами, затвердженими Центральною виборчою комісією, та у кількості примірників, встановлених цим Кодексом. Акт або протокол комісії підписується всіма присутніми на засіданні членами виборчої комісії, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії. Перший примірник акта чи протоколу мають право підписати присутні на засіданні кандидати, їх довірені особи, уповноважені представники, пресдачники, уповноважені партій (організацій партій), офіційні спостерігачі.

Стаття 38. Статус членів виборчих комісій

1. Член виборчої комісії на першому засіданні виборчої комісії, в якому він бере участь, в обов'язковому порядку ознайомлюється зі змістом частин третьої — шостої цієї статті, після чого складає таку присягу члена комісії:

«Я, (прізвище, ім'я та по батькові), беручи на себе повноваження члена виборчої комісії та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції та законів України, чесно і сумлінно виконувати свої обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян України».

Особа, яка склала присягу, ставить свій підпис під текстом присяги. Цей документ є невід'ємною частиною документації відповідної виборчої комісії. Члену виборчої комісії після складення ним присяги видається посвідчення за підписом голови комісії вищого рівня за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією.

Відмова від складення присяги означає відмову особи бути членом комісії.

2. Виборець може входити до складу лише однієї виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення відповідних виборів або інших виборів, що проводяться одночасно з ними.

3. Член виборчої комісії має право:

- 1) брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд виборчої комісії;
- 2) виступати на засіданнях виборчої комісії, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, відрізняються до повноважень комісії;
- 3) за дорученням відповідної виборчої комісії перевіряти діяльність виборчих комісій нижчого рівня;
- 4) безперешкодно відвідувати всі приміщення виборчої комісії, ознайомлюватися з усіма документами виборчої комісії, членом якої він є, та виборчих комісій нижчого рівня на відповідній території;
- 5) на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена виборчої комісії, в порядку та розмірі, встановлених законодавством.

4. Член виборчої комісії зобов'язаний:

- 1) додержуватися Конституції України, цього Кодексу та законів України з питань підготовки і проведення виборів;
- 2) брати участь у засіданнях виборчої комісії;
- 3) виконувати рішення виборчої комісії та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії.

5. Член виборчої комісії має інші права та обов'язки відповідно до цього Кодексу та законів України.

6. Члену виборчої комісії під час виконання своїх обов'язків заробляється агітувати за чи проти кандидатів на відповідних виборах, а також публічно оцінювати діяльність кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу.

Розділ VI. Списки виборців

Стаття 39. Складання попередніх списків виборців для звичайних виборчих дільниць

1. Для підготовки та проведення голосування на виборах орган ведення державного реєстру виборців для кожної звичайної виборчої дільниці, утвореної на території, на яку поширюються його повноваження, складає на основі відомостей державного реєстру виборців попередні списки виборців.

2. До попереднього списку виборців на виборчій дільниці включаються громадяни України, яким виповнилося або на день голосування на виборах виповниться 18 років і які мають право голосу на відповідних виборах та відносяться до цієї виборчої дільниці згідно з відомостями державного реєстру виборців. Виборець може бути включений до списку виборців тільки на одній виборчій дільниці.

3. У разі включення виборця, якому тимчасово змінено місце голосування, до попереднього списку виборців у графі «Примітки» навпроти його прізвища робиться відмітка про це.

4. Попередні списки виборців складаються за формою, встановленою Центральною виборчою комісією з дотриманням вимог частин п'ятої і шостої цієї статті.

5. Попередній список виборців має наскрізну нумерацію виборців та наскрізну нумерацію аркушів. Відомості про виборців у списку виборців на звичайній виборчій дільниці зазначаються так, щоб виборці з однаковою виборчою адресою були розміщені поруч.

6. У попередньому списку виборців зазначаються такі відомості про виборця:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності);
- 2) дата народження;
- 3) виборча адреса (без зазначення поштового індексу і країни проживання чи перебування);
- 4) відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно (за наявності підстав) — у графі «Примітки».

7. Попередній список виборців для звичайної виборчої дільниці виготовляється на паперовому носії в одному примірнику, кожний аркуш якого засвідчується підписом керівника органу ведення державного реєстру виборців і скріплюється печаткою цього органу.

8. У разі одночасного проведення загальнодержавних виборів з місцевими виборами особливості порядку складання та уточнення списків виборців визначаються Центральною виборчою комісією.

Стаття 40. Повідомлення виборців про включення до попередніх списків виборців на звичайних виборчих дільницях

1. Орган ведення державного реєстру виборців готує для кожного виборця іменне запрошення, яким повідомляє про включення його до попереднього списку виборців на відповідній звичайній виборчій дільниці, назву усіх виборів, на яких йому пропонується голосувати, адресу дільничної виборчої комісії, її номер телефону і розпорядок роботи, а також про час і місце голосування.

2. Виборцям, стосовно яких у списку виборців є відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно, одночасно повідомляється, що їм буде надана можливість проголосувати за місцем перебування.

3. Форма іменного запрошення затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 41. Передача попередніх списків виборців та іменних запрошень виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць

1. Не пізніш як за тринадцять днів до дня голосування орган ведення державного реєстру виборців у приміщенні, в якому він розташований, передає попередній список виборців на паперовому носії та виготовлені іменні запрошення відповідній дільничній виборчій комісії.

2. Від імені дільничної виборчої комісії попередній список виборців отримують не менше трьох членів цієї комісії, одним із яких повинен бути голова комісії, а в разі неможливості — заступник голови або секретар комісії.

3. Про передачу попереднього списку виборців складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, у двох примірниках. Один примірник акта зберігається в органі ведення державного реєстру виборців, другий — у дільничній виборчій комісії.

Стаття 42. Порядок ознайомлення виборців із попереднім списком виборців на звичайній виборчій дільниці та усунення неправильностей у списку виборців

1. Дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці наступного дня після отримання попереднього списку виборців надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

2. Дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці надсилає або доставляє в інший спосіб кожному виборцю іменне запрошення, отримане від органу ведення державного реєстру виборців.

Таке іменне запрошення надсилається або доставляється не пізніш як за десять днів до дня голосування.

3. Виборець має право ознайомитися з попереднім списком виборців у приміщенні дільничної виборчої комісії та перевірити правильність внесених до нього відомостей.

Виборець може звернутися до дільничної виборчої комісії або безпосередньо до органу ведення державного реєстру виборців із заявою про уточнення попереднього списку виборців, у тому числі про включення або виключення зі списку себе особисто або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця пересуватися самостійно.

4. Виборець особисто подає заяву до дільничної виборчої комісії або безпосередньо до органу ведення державного реєстру виборців щодо обставин, передбачених частиною третьою цієї статті. У разі якщо виборець за станом здоров'я не може особисто подати заяву, дільнична виборча комісія за зверненням такого виборця зобов'язана забезпечити прийняття заяви у такого виборця в інший спосіб.

До заяви додаються документи (копії документів), які підтверджують зазначені в ній відомості.

5. Заява, зазначена у частині третьій цієї статті, може бути подана не пізніш як за п'ять днів до дня голосування і розглядається виборчою комісією протягом одного дня. Заява, подана після зазначеного строку, залишається без розгляду.

6. За результатом розгляду заяви дільнична виборча комісія приймає рішення про передачу такої заяви до органу ведення державного реєстру виборців. Рішення виборчої комісії невідкладно разом із заявою виборця та доданими до неї документами (копіями документів) направляється до відповідного органу ведення державного реєстру виборців і не пізніше наступного дня після дня його прийняття видається особі, яка подала заяву, а також надсилається особі, якої воно стосується (якщо така особа не є особою, яка подала заяву).

7. Орган ведення державного реєстру виборців забезпечує розгляд заяв виборців у порядку, встановленому Законом України «Про державний реєстр виборців». Про результати розгляду звернення повідомляється особа, яка його подала, а також особа, якої воно стосується (якщо звернення виборця стосується іншої особи).

8. Адміністративний позов про уточнення списку виборців може бути подано до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

9. Рішення суду про внесення змін до списку виборців не пізніш як за п'ять днів до дня голосування подається виборцем до відповідного органу ведення державного реєстру виборців або до відповідної дільничної виборчої комісії для негайного направлення до такого органу, а пізніше цього строку — до дільничної виборчої комісії.

Стаття 43. Уточнення попереднього списку виборців на звичайній виборчій дільниці

1. Орган ведення державного реєстру виборців на підставі відомостей, поданих відповідно до Закону України «Про державний реєстр виборців», рішень відповідних виборчих комісій щодо утворення дільничних виборчих комісій спеціальних виборчих дільниць (у частині включення членів дільничних виборчих комісій до списків виборців на відповідній спеціальній виборчій дільниці), за наслідками розгляду заяв виборців, повідомлень дільничних виборчих комісій спеціальних виборчих дільниць про включення виборців до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці, на підставі заяв членів окружних та дільничних виборчих комісій, поданих відповідно до частини другої цієї статті, а також рішень судів, отриманих не пізніш як за п'ять днів до дня голосування, виготовляє уточнений список виборців.

2. Члени окружних та дільничних виборчих комісій не пізніш як за п'ять днів до дня голосування на загальнодержавних виборах подають до органу ведення державного реєстру виборців за місцезнаходженням відповідної виборчої дільниці або за своєю виборчою адресою заяву про тимчасову зміну місця голосування без зміни виборчої адреси. Члени окружних виборчих комісій включаються до списку виборців на виборчій дільниці, найбільш наближеній до місцезнаходження відповідної окружної виборчої комісії. Члени дільничних виборчих комісій включаються до списку виборців на виборчій дільниці, де вони включені до складу виборчої комісії.

3. Орган ведення державного реєстру виборців, який отримав від дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, яка самостійно склала список виборців, відомості про включених до нього виборців, вносить до бази даних державного реєстру виборців відповідні відмітки стосовно виборців, які не будуть голосувати за своїми виборчими адресами у зв'язку з їх включенням до списків виборців на інших виборчих дільницях.

4. Уточнені списки виборців для звичайних виборчих дільниць виготовляються органами ведення державного реєстру виборців на паперовому носії в одному примірнику за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, з дотриманням вимог, установлених статтею 39 цього Кодексу, та містять графу для підпису виборця за отримання виборчого бюлетеня.

5. Уточнені списки виборців передаються відповідним виборчим комісіям не пізніш як за два дні до дня голосування.

Стаття 44. Внесення змін до уточненого списку виборців дільничною виборчою комісією на звичайній виборчій дільниці

1. Зміни до уточненого списку виборців вносить голова або заступник голови та секретар дільничної виборчої комісії на підставі рішення суду, повідомлень органу ведення державного реєстру виборців щодо усунення кратного включення виборця до списку виборців на цій виборчій дільниці. Такі зміни можуть бути внесені до 18 години останньої суботи перед днем голосування.

2. При включенні виборця до списку виборців на виборчій дільниці у порядку внесення змін до уточненого списку виборців відомості про нього, передбачені формою списку виборців, вносяться у кінці списку виборців. При цьому у графі «Примітки» зазначаються дата і номер рішення суду.

3. Виключення зі списку виборців осіб, які неправомірно включені до нього, здійснюється шляхом викреслення, що засвідчується записом «Виключено» та підписами голови або заступника голови і секретаря дільничної виборчої комісії у графі «Примітки». При цьому в зазначеній графі поруч із прізвищем виборця зазначаються дата і номер рішення суду або повідомлення органу ведення державного реєстру виборців.

4. Дільнична виборча комісія при внесенні змін до уточненого списку виборців на підставі рішення суду невідкладно повідомляє відповідний орган ведення державного реєстру виборців про включення виборця до списку виборців або виключення зі списку виборців.

5. У разі виявлення кратного включення виборця до уточнених списків виборців у зв'язку з надходженням повідомлення дільничної виборчої комісії про включення виборця до списку виборців на іншій виборчій дільниці орган ведення державного реєстру виборців, який отримав таке повідомлення, невідкладно повідомляє про це відповідну дільничну виборчу комісію, яка зобов'язана виключити такого виборця зі списку виборців на цій дільниці.

6. У день, що передує дню голосування, після внесення змін до уточненого списку виборців на підставі рішень судів, повідомлень органу ведення державного реєстру виборців список виборців закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою або заступником голови і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії.

7. У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться.

8. Голова або заступник голови чи секретар дільничної виборчої комісії у день голосування виправляють неточності та технічні опіски в уточненому списку виборців — неправильне написання прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), дати народження, номера будинку, квартири місця проживання — у разі, якщо, незважаючи на такі технічні опіски, є зрозумілим, що до списку виборців включено саме того виборця, який прибув на виборчу дільницю для голосування. Таке виправлення засвідчується підписом голови або заступника голови чи секретаря дільничної виборчої комісії у графі «Примітки».

9. Передбачені формою уточненого списку виборців відомості про виборців, включених чи виключених із нього, а також про виборців, стосовно яких до уточненого списку виборців були внесені зміни або виправлено у цьому списку неточності та технічні опіски, передаються дільничною виборчою комісією відповідному органу ведення державного реєстру виборців.

Стаття 45. Складання та уточнення списків виборців на спеціальних виборчих дільницях

1. Для спеціальних виборчих дільниць, утворених в установах виконання покарань, попередні та уточнені списки виборців складаються органами ведення державного реєстру виборців, які передаються в порядку та строки, встановлені цим Кодексом для передачі списків виборців на звичайних виборчих дільницях.

2. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я, на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні під державним прапором України, на полярних станціях України, у слідчих ізоляторах та інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, списки виборців складаються не пізніш як за сім днів до дня голосування відповідними дільничними виборчими комісіями за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів, установ, полярної станції України, капітанами суден, де утворені такі виборчі дільниці.

3. Відомості, зазначені у частині другій цієї статті, подаються в одному примірнику за підписом керівника відповідного закладу, установи, полярної станції України, капітана судна і засвідчуються відповідною печаткою. Керівник відповідного закладу, установи, полярної станції України, капітан судна забезпечує подання та достовірність зазначених відомостей дільничній виборчій комісії не пізніш як за дев'ять днів до дня голосування.

4. Подання вноситься за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, та повинно містити стосовно кожного виборця відомості про:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- 2) дату народження (число, місяць, рік);
- 3) адресу, за якою зареєстровано місце проживання виборця відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»;
- 4) відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно (за наявності підстав) — у графі «Примітки».

Виборці, які повинні залишити стаціонарний заклад охорони здоров'я до дня голосування, до таких відомостей та до списку виборців на відповідній спеціальній виборчій дільниці не включаються.

5. До списку виборців, який складається на спеціальній виборчій дільниці для проведення голосування на місцевих виборах, включаються виборці, які мають право голосу на відповідних місцевих виборах.

Дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці вносить виборця до списку виборців із зазначенням у графі «Примітки» його права на отримання виборчого бюлетеня на кожних відповідних місцевих виборах.

6. Після складення списку виборців на спеціальній виборчій дільниці дільнична виборча комісія невідкладно передає відомості про включених до нього виборців органу ведення державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

Зміст списку виборців на виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває у плаванні під державним прапором України, чи на полярній станції України, передається за допомогою технічних засобів зв'язку відповідній окружній виборчій комісії, яка негайно передає їх органу ведення державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

7. У разі якщо виборець прибув до стаціонарного закладу охорони здоров'я менш як за десять днів до дня голосування, але більш як за два дні до дня голосування, відповідна дільнична виборча комісія уточнює список виборців, включаючи виборця до списку виборців на підставі відомостей, поданих невідкладно керівником відповідного закладу, підпис якого засвідчується печаткою відповідного закладу.

8. Виборець, який прибув до стаціонарного закладу охорони здоров'я в тому населеному пункті, в якому він проживає, може звернутися до виборчої комісії звичайної виборчої дільниці, на якій він включений до списку виборців, щодо можливості проголосувати за місцем свого перебування в порядку та строки, встановлені цим Кодексом. У такому разі до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці він не включається.

9. У разі утворення спеціальної виборчої дільниці у винятковому випадку список виборців складається дільничною виборчою комісією не пізніш як за сім днів до дня голосування на підставі відомостей, поданих керівником відповідного закладу, установи, капітаном судна, командиром військової частини (формування). Значені відомості подаються не пізніш як за вісім днів до дня голосування в одному примірнику за підписом керівника закладу, установи, капітана судна, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Після складення списку виборців на такій виборчій дільниці дільнична виборча комісія невідкладно передає відомості про виборців, включених до цього списку, органу ведення державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

10. Виборець має право особисто звернутися із заявою до дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці або безпосередньо до суду щодо уточнення списку виборців.

11. Заява, зазначена у частині десятій цієї статті, може бути подана до відповідної дільничної виборчої комісії не пізніш як за два дні до дня голосування. Така заява розглядається виборчою комісією невідкладно. За результатом розгляду заяви дільнична виборча комісія зобов'язана прийняти рішення про внесення зміни до списку виборців або мотивоване рішення про відмову у задоволенні заяви. Копія рішення видається виборцю у день його прийняття. Заява, подана до виборчої комісії після зазначеного строку, залишається без розгляду.

12. Адміністративний позов про уточнення списку виборців може бути поданий до суду в порядку і строки, встановлені Кодексом адміністративного судочинства України.

13. При внесенні змін до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці невідкладно передає відомості про виборців, включених до списку виборців або виключених зі списку, відповідно органу ведення державного реєстру виборців.

14. У разі отримання таких відомостей менш як за п'ять днів до дня голосування та виявлення кратного включення виборця до списку виборців на іншій виборчій дільниці орган ведення державного реєстру виборців невідкладно повідомляє про це відповідну дільничну виборчу комісію.

15. Члени дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, які мають право голосу на відповідних виборах, включаються до списку виборців на цій виборчій дільниці на підставі рішення відповідної виборчої комісії щодо утворення дільничної виборчої комісії цієї спеціальної виборчої дільниці.

16. У день, що передує дню голосування, після внесення змін відповідно до цієї статті список виборців на спеціальній виборчій дільниці закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою або заступником голови і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії.

17. У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться.

18. Голова або заступник голови чи секретар дільничної виборчої комісії у день голосування виправляють неточності та технічні опіски в уточненому списку виборців — неправильне написання прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), дати народження, номера будинку, квартири місця проживання — у разі, якщо, незважаючи на такі технічні опіски, є зрозумілим, що до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці включено саме того виборця, який прибув для голосування. Таке виправлення засвідчується підписом голови або заступника голови чи секретаря дільничної виборчої комісії у графі «Примітки».

Стаття 46. Порядок складання та уточнення списків виборців на закордонних виборчих дільницях

1. Орган ведення державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України складає попередні списки виборців для кожної закордонної виборчої дільниці відповідно до Закону України «Про державний реєстр виборців». Форма попереднього списку виборців встановлюється Центральною виборчою комісією.

2. До попереднього списку виборців на закордонній виборчій дільниці включаються громадяни України, яким виповнилося або на день голосування виповниться 18 років, які мають право голосу на виборах та виборча адреса яких знаходиться за межами України.

Відомості про виборців у списку виборців на закордонній виборчій дільниці зазначаються в порядку, зручному для проведення голосування.

3. Попередній список виборців для закордонної виборчої дільниці передається відповідній дільничній виборчій комісії в електронному вигляді не менш як за тринадцять днів до дня голосування.

4. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці наступного дня після отримання попереднього списку виборців надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії на паперовому носії.

5. Виборець особисто може подати заяву про виправлення неправильностей у попередньому списку виборців на закордонній виборчій дільниці, до якої додаються необхідні документи (копії документів), до відповідної дільничної виборчої комісії не менш як за п'ять днів до дня голосування (за київським часом), що розглядається виборчою комісією протягом одного дня. Заява, подана після зазначеного строку, залишається без розгляду.

6. Заява виборця, зазначена в частині п'ятій цієї статті, невідкладно передається через відповідну закордонну дипломатичну установу України органу ведення державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України.

Закордонна дипломатична установа України копію такої заяви також передає органу ведення державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України за допомогою технічних засобів зв'язку.

7. З урахуванням відомостей, поданих відповідно до Закону України «Про державний реєстр виборців», за наслідками розгляду заяв виборців орган ведення державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України виготовляє уточнений список виборців.

Уточнені списки виборців передаються відповідним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць не пізніш як за два дні до дня голосування на паперовому носії та в електронному вигляді.

8. У день, що передує дню голосування, після внесення змін відповідно до цієї статті список виборців на закордонній виборчій дільниці закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прі

ДОКУМЕНТИ

на) та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, наявність чи відсутність судимості, суб'єкт висування кожного кандидата, передвиборні програми кандидатів чи суб'єктів їх висування, а при проведенні загальнонаціональних виборів — також автобіографію кандидата, подану до Центральної виборчої комісії.

4. Виборчі комісії, засоби масової інформації та інформаційні агентства, органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, об'єднання громадян, інші особи при поширенні інформації про вибори, яка не є передвиборною агітацією відповідно до статті 51 цього Кодексу, зобов'язані дотримуватися об'єктивності, неупередженості, збалансованості, достовірності, повноти і точності інформації, уникати дискримінації та сексизму.

Стаття 48. Загальне інформаційне забезпечення виборів

1. Загальне інформаційне забезпечення виборів включає інформування виборців про:

- 1) виборчі права громадян та способи їх здійснення і захисту;
- 2) можливість та процедури перевірки включення себе та інших виборців до Державного реєстру виборців та списків виборців на виборчих дільницях;
- 3) можливість та порядок зміни виборцю місця голосування (виборчої дільниці) без зміни виборчої адреси;
- 4) адресу місцезнаходження окружної та дільничної виборчих комісій виборчої дільниці, до якої належить виборча адреса виборця;
- 5) адресу приміщення для голосування, дату та час голосування;
- 6) підстави та процедури отримання можливості голосувати за місцем перебування;
- 7) процедуру голосування та спосіб заповнення виборчого бюлетеня;
- 8) право на оскарження порушень своїх виборчих прав та способи здійснення цього права;
- 9) відповідальність за порушення законодавства про вибори;
- 10) інші питання реалізації виборчих прав громадян.

2. Центральна виборча комісія не пізніше як на другий день виборчого процесу оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію, що стосується загальноінформаційного забезпечення відповідних виборів та забезпечує їх актуальність.

3. З метою забезпечення належної поінформованості виборців Центральна виборча комісія, відповідна територіальна виборча комісія забезпечують виготовлення плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори. Форма, розмір, текст та поліграфічне виконання плакатів, а також порядок їх виготовлення та передачі дільничним виборчим комісіям встановлюються Центральною виборчою комісією.

4. Центральна виборча комісія за рахунок коштів державного бюджету може виготовляти та розповсюджувати, у тому числі за допомогою електронних (аудіовізуальних) та друкованих засобів масової інформації, інформаційні матеріали, що належать до загального інформаційного забезпечення виборів.

5. На розповсюдження інформаційних матеріалів, що належать до загального інформаційного забезпечення виборів, поширюється законодавство про соціальну рекламу.

Стаття 49. Засади участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні виборів

1. Під час виборчого процесу засоби масової інформації розміщують інформаційні матеріали на замовлення виборчих комісій на підставі договорів, укладених із зазначеними комісіями.

2. Інформаційні агентства та засоби масової інформації поширюють повідомлення про перебіг виборчого процесу, події, пов'язані з виборами, базуючись на засадах достовірності, повноти і точності, об'єктивності інформації та її неупередженості подання.

Інформаційні агентства, засоби масової інформації, що поширюють повідомлення про перебіг виборчого процесу, події, пов'язані з виборами, не можуть допускати замовчування суспільно необхідної інформації, що стосується цих подій, якщо вона була їм відома на момент поширення інформації. Інформаційні агентства, засоби масової інформації зобов'язані поширювати інформацію про вибори відповідно до фактів, не допускаючи перекучування інформації. Засоби масової інформації та інформаційні агентства повинні намагатися отримувати інформацію про події, пов'язані з виборами, з двох і більше джерел, віддаючи перевагу першоджерелам.

Телерадіоорганізації самостійно визначають кількість ефірного часу, присвяченого висвітленню фактів та подій, пов'язаних з виборчим процесом. У зазначених матеріалах телерадіоорганізаціям заборонено викремлювати у своєму ставленні певних суб'єктів виборчого процесу чи надавати їм привілеї.

Засоби масової інформації мають збалансовано висвітлювати коментарі кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу щодо подій, пов'язаних із виборами.

3. Телерадіоорганізації мають право створювати та поширювати у пряму ефірні передачі за участю кандидатів, представників партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, їх уповноважених, довірених осіб у формі передвиборчих дебатів чи дискусій. Такі передачі повинні бути організовані у цикл передач однакового формату з метою дотримання принципу рівних умов та рівного доступу.

Телерадіоорганізація, яка має намір поширювати зазначені передачі, оприлюднює відповідну пропозицію, в якій зазначаються формат передачі, строк, протягом якого необхідно надати згоду на участь у передачі, та вартість участі у такій передачі.

Формат передачі (циклу передач) включає: порядок визначення учасників передачі за участю представників двох або більше кандидатів чи партій — за згодою учасників, за жеребкуванням тощо; тривалість передачі та обсяг ефірного часу, що надається для виступів кожному з учасників; наявність інших присутніх у студії під час передачі (експерти, журналісти, аудиторія в студії тощо), їх роль та порядок їх обрання чи визначення; регламент та правила поведінки учасників передачі; тема обговорення або порядок її визначення; умови поширення під час передачі іншої інформації (результат опитування думки громадян, інтерактивного голосування, статистичних відомостей, освітньої та довідкової інформації, концертних виступів тощо); інші умови створення передачі.

Вартість участі у передачі є однаковою для всіх суб'єктів виборчого процесу і визначається відповідно до обсягу ефірного часу, що надається кожному з учасників передачі.

Обсяг ефірного часу, що надається учасникам передачі для участі в дискусії або для відповіді на запитання, повинен визначатися за однаковими правилами.

4. Нагляд за дотриманням вимог цього Кодексу в частині участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні виборів, а також при проведенні передвиборної агітації, здійснює Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

При здійсненні такого нагляду можуть використовуватися матеріали моніторингу, надані громадськими організаціями, зареєстрованими у встановленому законом порядку, до статутної діяльності яких належать питання виборчого процесу та спостереження за ним.

У разі виявлення порушень за результатами здійснення такого нагляду Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення вживає заходів, передбачених законодавством.

Стаття 50. Особливості поширення інформації про результати опитування громадської думки, пов'язаного з виборами

1. Підприємства, заклади, установи та організації, що проводять опитування громадської думки, мають право оприлюднювати результати такого опитування, пов'язаного з виборами, з обов'язковим зазначенням часу його проведення, території, яку охоплювало опитування, розміру та способу формування соціологічної вибірки опитаних, методу опитування, точного формулювання питань, можливої статистичної похибки, замовників опитування.

2. Інформаційні агентства, засоби масової інформації у разі поширення результатів опитування громадської думки, пов'язаного з виборами, зобов'язані зазначити повну назву організації, що провела опитування, замовників опитування, а також інші відомості, зазначені у частині першій цієї статті. Для положення цієї частини поширюється на випадки поширення засобами масової інформації, інформаційними агентствами результатів опитування громадської думки, пов'язаного з виборами, в мережі Інтернет.

3. Забороняється оприлюднення чи поширення в інший спосіб результатів опитування громадської думки, пов'язаного з виборами, у тому числі щодо кандидатів партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, протягом останніх семи днів перед днем голосування.

4. Забороняється оприлюднення в день голосування результатів опитування виборців щодо їх волевиявлення під час голосування до закінчення голосування.

5. Способи проведення опитувань виборців щодо їх волевиявлення під час голосування повинні забезпечувати збереження таємниці голосування опитаного виборця.

6. У разі оприлюднення телерадіоорганізацією результатів інтерактивного опитування аудиторії, що проводиться під час передачі, пов'язаної з виборами, або за участю кандидатів, представників партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, учасникам передачі забороняється коментувати результати таких опитувань або іншим чином посилається на них. Протягом всього часу оприлюднення результатів інтерактивного опитування аудиторії повинно супроводжуватися текстове повідомлення «Це опитування відображає думку лише цієї аудиторії», яке має демонструватися на екрані (для телепередач) у формі, сприйнятій для глядача, чи бути озвученим (для радіопередач) чітким текстом диктора або ведучого передачі без посередньої перед і після оприлюднення зазначених результатів.

Розділ VIII. ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ

Стаття 51. Форми і засоби передвиборної агітації

1. Передвиборна агітація — це здійснення будь-якої діяльності з метою спонукання виборців голосувати за або не голосувати за певного кандидата, партію (організацію партій) — суб'єктів виборчого процесу. Передвиборна агітація може здійснюватися у будь-якій формі та будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

Передвиборна агітація може проводитися у таких формах:

- 1) проведення зборів громадян, інших зустрічей з виборцями;
- 2) проведення мітингів, походів, демонстрацій;
- 3) проведення публічних дебатів, дискусій, «круглих столів», прес-конференцій щодо положень передвиборних програм та політичної діяльності кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу;
- 4) оприлюднення в друкованих та аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації політичної реклами, виступів, інтерв'ю, нарисів, відеореєстрів, аудіо- та відеокліпів, інших публікацій та повідомлень;
- 5) розповсюдження виборчих листівок, плакатів та інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали передвиборної агітації;
- 6) розміщення друкованих агітаційних матеріалів чи політичної реклами на носіях зовнішньої реклами;
- 7) проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрації фільмів та телепередач, проведення інших публічних заходів за підтримки кандидата, партії (організації партії) — суб'єкта виборчого процесу, а також оприлюднення інформації про таку підтримку;
- 8) публічні заклики голосувати за або не голосувати за кандидата, партію (організацію партії) — суб'єкта виборчого процесу або публічні оцінки їхньої діяльності;
- 9) встановлення агітаційних наметів;
- 10) в інших формах, що не суперечать Конституції України та законам України.

2. Громадяни України мають право вільно і всебічно обговорювати передвиборні програми кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, політичні, ділові та особисті якості кандидатів, вести агітацію за або проти кандидатів, партій (організацій партій).

3. До передвиборної агітації не належать офіційні повідомлення в період виборчого процесу (без коментарів, які можуть мати агітаційний характер, а також відео-, аудіозаписів, кінозйомок, фотолістрацій) про дії кандидатів, пов'язані з виконанням ними посадових (службових) повноважень, передбачених Конституцією України або законами України.

4. Передвиборна агітація здійснюється за рахунок коштів виборчих фондів кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

Підтримка суб'єктом виборчого процесу від свого імені чи від імені висунутого ним кандидата (кандидатів) проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрації фільмів, телепередач, проведення інших публічних заходів, а також проведення зазначених публічних заходів на підтримку кандидата (кандидатів), суб'єкта їх висування може здійснюватися лише у разі повного фінансування таких заходів із коштів виборчого фонду відповідного суб'єкта виборчого процесу.

5. Прихована передвиборна агітація, а також розміщення або поширення матеріалів передвиборної агітації, не позначеної відповідно до вимог цього Кодексу, забороняються. Реклама друкованих видань (газет, журналів, книг), інших товарів та послуг з використанням зображень (портретів) кандидатів, назв чи символіки політичних партій — суб'єктів виборчого процесу вважається передвиборною агітацією. До передвиборної агітації також належить використання символіки (гиму, прапора, розпізнавального знака, девізу) або логотипів партій — суб'єкта відповідного виборчого процесу, використання передвиборних слоганів, гасел кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів відповідного виборчого процесу, а так само повідомлення про проведення видовищних чи інших публічних заходів на підтримку партії, кандидата або про підтримку зазначених заходів кандидатами, партіями (організаціями партій) — суб'єктами відповідного виборчого процесу, а також привернення уваги до участі у таких заходах партій чи певних осіб як кандидатів.

6. Офіційні повідомлення в період виборчого процесу про дії кандидатів, які є посадовими особами органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим чи органів місцевого самоврядування, пов'язані з виконанням ними посадових (службових) повноважень, передбачених Конституцією України та законами України, і підготовлені у порядку, передбаченому Законом України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», не належать до передвиборної агітації. Такі офіційні повідомлення не повинні містити коментарів агітаційного характеру, а також відео-, аудіозаписів, кінозйомок, фотолістрацій про дії зазначених осіб як кандидатів.

У таких повідомленнях забороняється згадка про участь у виборах відповідних осіб чи про наміри щодо їхньої діяльності у разі обрання.

7. Кандидат, партія (організація партії) — суб'єкт виборчого процесу має право на договірні основі за рахунок коштів власного виборчого фонду орендувати будинки і приміщення усіх форм власності для проведення зборів, дебатів, дискусій та інших публічних заходів передвиборної агітації.

8. У разі якщо будинок (приміщення) незалежно від форми власності було надано для проведення публічного заходу чи передвиборної агітації за одного кандидата, партію (організацію партії), власник (володар, користувач) цього будинку (приміщення) не має права відмовити в його наданні на тих самих умовах іншому кандидату, іншій партії (організації партії). Зазначена вимога не стосується приміщень, що перебувають у власності чи постійному користуванні кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу.

9. Юридичні та фізичні особи — розповсюджені зовнішньої реклами, які надають рекламні засоби (носії зовнішньої реклами) для розміщення агітаційних матеріалів (політичної реклами), повинні забезпечити рівний доступ та рівні умови для кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу.

10. Інформаційні агентства надають приміщення для проведення прес-конференцій кандидатам, суб'єктам їх висування на умовах рівного доступу та рівної оплати. Суб'єкт виборчого процесу здійснює оплату за використання приміщення для проведення прес-конференції, наданого інформаційним агентством, за рахунок коштів свого виборчого фонду. Без укладання договору і попередньої оплати з відповідного виборчого фонду приміщення для проведення прес-конференції не надається.

11. Суб'єкт виборчого процесу сприяє доступу виборців до агітаційних матеріалів без дискримінації, зокрема шляхом виготовлення друкованих та аудіовізуальних матеріалів у доступних форматах, приведення офіційних веб-сайтів у відповідність із стандартами доступності, а також в інший спосіб, не заборонений законодавством.

Стаття 52. Строки проведення передвиборної агітації

1. Передвиборна агітація розпочинається кандидатом, партією (організацією партії) наступного дня після дня прийняття виборчою комісією рішення про реєстрацію кандидата (кандидатів) і закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем голосування.

2. Агітація перед повторним голосуванням розпочинається з дня, наступного після дня призначення повторного голосування, і закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем повторного голосування.

3. Передвиборна агітація у період виборчого процесу поза строками, встановленими у цій статті, забороняється.

Передвиборна агітація напередодні дня голосування та в день голосування забороняється. У цей час забороняється також проведення масових акцій (зборів, мітингів, походів, демонстрацій) від імені кандидата, партії (організації партії), розповсюдження агітаційних матеріалів, демонстрація фільмів, телепередач, проведення концертів, вистав, спортивних змагань тощо за участю кандидатів, партій (організацій партій), а також публічні оголошення про підтримку кандидатом, партією (організацією партії) проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрації фільмів, телепередач чи інших публічних заходів.

Стаття 53. Матеріали передвиборної агітації

1. Кандидат, партія (організація партії) — суб'єкти виборчого процесу можуть на власний розсуд виготовляти матеріали передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів свого виборчого фонду. Кандидат, партія (організація партії) — суб'єкт виборчого процесу можуть також виготовляти друковані матеріали передвиборної агітації з використанням обладнання, що їм належить. Відомості, що містяться у таких матеріалах, повинні відповідати вимогам законодавства.

2. Друковані матеріали передвиборної агітації повинні містити відомості про підприємство, що здійснило друк, або інформацію, що друк здійснено з використанням обладнання відповідного кандидата або партії (організації партії), яка висунула кандидата (кандидатів), їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск, та замовника відповідних матеріалів.

3. Місцеві органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування не пізніше як у перший день виборчого процесу відповідних виборів відводять місця та обладнують стени, дошки оголошень у людних місцях для розміщення матеріалів передвиборної агітації.

Стаття 54. Загальний порядок використання засобів масової інформації

1. Передвиборна агітація з використанням засобів масової інформації проводиться за дотриманням принципу рівних умов та в порядку, передбаченому цим Кодексом.

2. Передвиборна агітація у засобах масової інформації за рахунок коштів виборчого фонду кандидата, партії (організації партії) — суб'єкта виборчого процесу здійснюється на умовах рівної оплати за одиницю друкованої площі та одиницю ефірного часу і обмежується лише граничним розміром витрат виборчого фонду.

3. Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення передвиборної агітації за рахунок коштів виборчих фондів встановлюються відповідним засобом масової інформації не пізніше як у перший день виборчого процесу відповідних виборів. При цьому засоби масової інформації можуть розраховувати такі розцінки вартості одиниці друкованої площі чи одиниці ефірного часу окремо

для робочих днів і окремо для вихідних та святкових днів, а також окремо для різних за кількістю потенційної аудиторії періодів ефірного часу чи друкованої площі.

Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення передвиборної агітації не можуть змінюватися протягом виборчого процесу. Засіб масової інформації не може надавати знижку на оплату окремому кандидату, партії (організації партії) — суб'єкту виборчого процесу.

4. Засіб масової інформації, який надає ефірний час або друковану площу одному кандидату, партії (організації партії) — суб'єкту виборчого процесу, не може відмовити у наданні ефірного часу чи друкованої площі на тих самих умовах іншому кандидату, партії (організації партії). Ця вимога не поширюється на засоби масової інформації, засновниками (власниками) яких є партії (організації партії) — суб'єкти виборчого процесу.

Стаття 55. Порядок використання електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації

1. Телерадіоорганізації зобов'язані не пізніше як на третій день після початку виборчого процесу відповідних виборів опублікувати в друкованих засобах масової інформації розцінки вартості однієї хвилини (секунди) ефірного часу. Телерадіоорганізації, які ведуть мовлення на загальнонаціональних каналах, здійснюють таку публікацію в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», регіональні та місцеві телерадіоорганізації — у відповідних регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації.

2. Протягом 20 хвилин до і після теле-, радіотрансляції передвиборної агітаційної теле-, радіопроеграми кандидата, партії (організації партії) забороняється у будь-якій формі коментувати чи оцінювати зміст передвиборної агітаційної програми, надавати будь-яку інформацію щодо відповідних кандидатів, партій (організацій партії).

3. Ефірний час за рахунок коштів виборчого фонду кандидата, партії (організації партії) надається на підставі угоди, що укладається між розпорядником поточного рахунку виборчого фонду кандидата, партії (організації партії) та телерадіоорганізацією. Без укладення такої угоди та надходження коштів на рахунок телерадіоорганізації надання ефірного часу забороняється.

4. Телерадіоорганізації зобов'язані здійснювати аудіо-, відеозапис усіх передач, що містять передвиборну агітацію, і зберігати відповідні матеріали протягом тридцяти днів після офіційного оголошення результатів виборів.

5. Телерадіоорганізації за письмовими запитами Центральної виборчої комісії, територіальної виборчої комісії, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення зобов'язані надавати всю інформацію про видіння ефірного часу для проведення передвиборної агітації, а в разі необхідності — копії відповідних угод, платіжних документів та аудіо-, відеозаписів передач на відповідних носіях інформації.

6. Замовниками політичної реклами, що поширюється за рахунок коштів виборчих фондів кандидатів, партій (організацій партій) під час виборчого процесу для показу телерадіоорганізаціям, можуть бути лише відповідні кандидати, партії (організації партії). Протягом демонстрації політичної реклами, що поширюється за рахунок коштів виборчого фонду партії (організації партії), обов'язково демонструється прізвище, ім'я та по батькові або найменування замовника у формі текстового повідомлення, яке має бути виконане контрастним кольором до фону, займати не менше 15 відсотків площі екрана та бути сприйнятним для глядача.

7. Матеріали передвиборної агітації з використанням електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації повинні титруватися та/або перекладатися на українську жестову мову з метою забезпечення їх доступності для осіб з порушеннями зору та слуху з урахуванням вимог, встановлених Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.

Стаття 56. Порядок використання друкованих засобів масової інформації

1. Кандидат, партія (організація партії) — суб'єкти виборчого процесу мають право за рахунок коштів власного виборчого фонду публікувати агітаційні матеріали в друкованих засобах масової інформації.

2. Агітаційні матеріали, зазначені у частині першій цієї статті, публікуються на підставі угоди, що укладається між розпорядником поточного рахунку виборчого фонду кандидата, партії (організації партії) та редакцією друкованого засобу масової інформації. Без укладення угоди та надходження коштів на рахунок редакції друкованого засобу масової інформації публікація таких матеріалів забороняється.

3. Редакції друкованих засобів масової інформації усіх форм власності за письмовими запитами Центральної виборчої комісії, територіальної виборчої комісії зобов'язані надавати їм інформацію про використання друкованої площі для розміщення агітаційних матеріалів кандидатів, партій (організацій партій), а в разі необхідності — надсилати копії відповідних угод, платіжних документів та відповідні публікації.

4. Друковані засоби масової інформації зобов'язані не пізніше як на третій день після початку виборчого процесу відповідних виборів опублікувати розцінки одиниці вартості друкованої площі. Загальнодержавні друковані засоби масової інформації здійснюють таку публікацію в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а регіональні та місцеві — у відповідних друкованих засобах масової інформації.

Стаття 57. Обмеження щодо ведення передвиборної агітації

1. Участь у передвиборній агітації забороняється:

1) іноземцям та особам без громадянства, у тому числі шляхом журналістської діяльності чи у формі участі у концертах, виставах, спортивних змаганнях, інших публічних заходах, що проводяться на підтримку чи за підтримки кандидата (кандидатів) чи суб'єкта їх висування;

2) органам виконавчої влади, органам влади Автономної Республіки Крим та органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам і судам, їх посадовим і службовим особам у робочий час (крім випадків, якщо така особа є кандидатом на відповідних виборах);

3) членам виборчих комісій під час виконання обов'язків членів виборчих комісій на строк здійснення повноважень.

Забороняється проведення агітаційних заходів, розповсюдження матеріалів передвиборної агітації, демонстрація агітаційних фільмів чи кліпів, розповсюдження виборчих листівок, плакатів, інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали передвиборної агітації, публічні заклики голосувати за чи не голосувати за партію — суб'єктів виборчого процесу, кандидатів на відповідних виборах або публічна оцінка діяльності таких партій чи кандидатів, під час проведення заходів, організованих органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, державними чи комунальними підприємствами, закладами, установами, організаціями.

2. У військових частинах (формуваннях), в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах передвиборна агітація обмежується. Відбування військових частин (формувань), установа виконання покарань і слідчих ізоляторів окремими кандидатами чи їх довіреними особами, представниками або уповноваженими особами партій (організацій партій) забороняється. Зустрічі таких осіб з виборцями організуються відповідними окремими виборчими комісіями разом з командирами військових частин (формувань) або керівниками установ виконання покарань і слідчих ізоляторів з обов'язковим повідомленням не пізніше як за три дні до дня зустрічі всіх довірених осіб кандидатів, уповноважених осіб партій (організацій партій) у відповідному територіальному виборчому окрузі.

3. Поширення у будь-якій формі матеріалів, що містять заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підризу її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства та розпалювання між-етнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняється.

4. Засобом масової інформації, їх посадовим та службовим особам і творчим працівникам під час виборчого процесу у своїх матеріалах і передачах, не обумовлених угодами, укладеними відповідно до вимог частини третьої статті 55 і частини другої статті 56 цього Кодексу, забороняється агітувати за або проти кандидатів, партій (організацій партій), оцінювати їхні передвиборні програми або надавати їм перевагу в будь-якій формі.

5. Забороняється поширення завідомо неправдивих відомостей про кандидата, партію (організацію партії) — суб'єктів виборчого процесу. Засіб масової інформації, що оприлюднив інформацію, яку кандидат, партія (організація партії) вважають явно недостовірною, не пізніше як через три дні після дня оприлюднення таких матеріалів, але не пізніше як за два дні до дня виборів зобов'язаний надати кандидату, партії (органі

ДОКУМЕНТИ

штві чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей.

8. Включення до інформаційних теле-, радіопрограм передвиборних агітаційних матеріалів кандидатів, партій (організацій партій) або політичної реклами забороняється. Політична реклама повинна бути відокремлена від інших матеріалів і позначена як така.

9. Забороняється переривати передачі передвиборних програм кандидатів, партій (організацій партій) рекламою товарів, робіт, послуг та іншими повідомленнями. Забороняється розміщення політичної реклами в одному блоці з комерційною чи соціальною рекламою або використання комерційної чи соціальної реклами для здійснення передвиборної агітації у будь-якій формі.

10. Забороняється проведення передвиборної агітації в іноземних засобах масової інформації, що діють на території України.

11. Забороняється розміщення друкованих передвиборних агітаційних матеріалів, політичної реклами та повідомлень про перебіг виборчого процесу на пам'ятках архітектури, а також у місцях, де такі матеріали можуть перешкодити безпеці дорожнього руху.

12. Кандидатам на відповідних виборах, які займають посади, у тому числі за сумісництвом, в органах виконавчої влади, органах влади Автономної Республіки Крим та органах місцевого самоврядування, державних, комунальних підприємствах, закладах, установах, організаціях, військових частинах (формуваннях), забороняється залучати для передвиборної агітації або використовувати для будь-якої роботи, пов'язаної з проведенням передвиборної агітації, підлеглих їм осіб, службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи, а також використовувати службові чи виробничі наради, збори колективу для проведення передвиборної агітації.

13. Забороняється виготовлення та поширення друкованих передвиборних агітаційних матеріалів, що не містять відомостей про підприємство, яке здійснило друк, тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск, та замовника таких матеріалів.

14. Публікація агітаційних матеріалів у засобах масової інформації, поширення виборчих листівок, розклеювання виборчих плакатів, публічні заклики голосувати за чи проти кандидатів, партій (організацій партій), розповсюдження політичної реклами з часу припинення передвиборної агітації забороняються. Передвиборні агітаційні матеріали знімаються з 24 години останньої п'ятниці, що передує дню виборів чи дню повторного голосування, відповідними службами місцевих органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування.

15. Забороняється використання приміщень, в яких розташовуються органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування, для проведення заходів передвиборної агітації.

16. Забороняється розміщення агітаційних матеріалів та політичної реклами на будинках і в приміщеннях органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій державної та комунальної власності.

17. Розміщення матеріалів передвиборної агітації у транспортних засобах громадського користування та на їх зовнішній поверхні, у тому числі таксі, розміщення таких матеріалів у приміщеннях та на будівлях станцій метрополітену, автобусних та залізничних вокзалів, портів та аеропортів, зупинках громадського транспорту, а також розповсюдження матеріалів передвиборної агітації через телерадіотрансляційні або інші інформаційні мережі сповіщення пасажирів та інформаційні табло у приміщеннях станцій та вагонах метрополітену, автобусних та залізничних вокзалів, портів та аеропортів, на зупинках громадського транспорту, на проїзних розвідках, місячних чи інших квитках забороняється.

18. У разі надходження до Центральної виборчої комісії, окружної або територіальної виборчої комісії заяви чи іншого повідомлення про порушення, що мають ознаки вчинення кримінального чи адміністративного правопорушення, відповідна виборча комісія невідкладно надсилає зазначене повідомлення до відповідних правоохоронних органів.

Розділ IX. ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ

Стаття 58. Офіційні спостерігачі

1. У виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі від кандидатів, партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу, від громадських організацій, яким у порядку, встановленому цим Кодексом, надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на відповідних виборах.

Офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій можуть вести спостереження за ходом виборчого процесу. Міжнародний спостерігач не є суб'єктом виборчого процесу.

2. Право суб'єкта виборчого процесу мати офіційних спостерігачів визначається цим Кодексом для кожного типу виборів.

3. Офіційним спостерігачем може бути виборець (крім офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій). Офіційним спостерігачем не може бути:

- 1) особа, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;
 - 2) особа, пропозиції стосовно якої ініційовано або внесено державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;
 - 3) член виборчої комісії;
 - 4) посадова або службова особа органу виконавчої влади, органів прокуратури або суду, правоохоронних органів, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим чи органів місцевого самоврядування;
 - 5) військовослужбовець, поліцейський, співробітник Служби безпеки України, особа рядового чи начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України;
 - 6) особа, яка проходить альтернативу (невійськову) службу;
 - 7) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.
4. Повноваження офіційних спостерігачів починаються з дня їх реєстрації відповідно виборчою комісією у порядку, передбаченому цим Кодексом, і припиняються після офіційного оголошення (офіційного оприлюднення) Центральною виборчою комісією, територіальною виборчою комісією результатів відповідних виборів, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

У разі проведення повторного голосування офіційні спостерігачі на відповідних виборах продовжують здійснювати свої повноваження під час організації підготовки та проведення повторного голосування, їхні повноваження припиняються після офіційного оголошення (офіційного оприлюднення) результатів відповідних виборів.

5. Офіційний спостерігач від суб'єкта виборчого процесу, громадської організації здійснює спостереження за виборами у межах відповідного територіального округу, в якому він зареєстрований як спостерігач. Офіційний спостерігач від громадської організації, зареєстрований Центральною виборчою комісією, здійснює спостереження за виборами на всій території загальнодержавного округу.

6. Виборча комісія, яка зареєструвала офіційного спостерігача, може достроково припинити його повноваження у разі встановлення фактів грубого або систематичного порушення ним Конституції України та законів України. Про припинення повноважень офіційного спостерігача приймається мотивоване рішення.

7. Повноваження офіційного спостерігача від партії (організації партії), кандидата, висунутого партією (організацією партії), вважаються припиненими з моменту втрати відповідною партією (організацією партії) статусу суб'єкта виборчого процесу.

Стаття 59. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій

1. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій реєструються Центральною виборчою комісією. Пропозиції щодо їх реєстрації подаються до Центральної виборчої комісії не пізніше як за сім днів до дня голосування на загальнодержавних виборах та не пізніше як за десять днів до дня голосування на місцевих виборах безпосередньо або через Міністерство закордонних справ України.

2. Громадяни України не можуть бути зареєстровані офіційними спостерігачами від іноземних держав чи міжнародних організацій. Громадяни України або іноземні особи без громадянства, які володіють українською мовою, можуть супроводжувати зареєстрованих офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій на території виборчих дільниць та під час засідань виборчих комісій виключно для виконання функцій перекладача (не більше однієї особи з кожним офіційним спостерігачем).

3. Рішення про реєстрацію офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій приймається Центральною виборчою комісією не пізніше як за п'ять днів до дня голосування.

4. Центральна виборча комісія видає офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій посвідчення за встановленою нею формою.

5. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють свої повноваження на території України.

6. Офіційний спостерігач від іноземної держави, міжнародної організації має право:

- 1) бути присутнім на зустрічах кандидатів, їх довірених осіб, представників, уповноважених осіб партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах, засіданнях виборчих комісій;
- 2) ознайомлюватися з матеріалами передвиборної агітації;
- 3) бути присутнім із дотриманням вимог цього Кодексу на засіданнях, перебувати у приміщеннях дільничних, окружних, територіальних виборчих комісій, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям, підрахунку голосів, встановлення підсумків голосування, не заважаючи при цьому членам виборчої комісії фізично;

4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис без порушення при цьому таємниці голосування виборців;

5) після проведення виборів висловлювати свої пропозиції щодо організації проведення відповідних виборів та вдосконалення законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду, проводити прес-конференції з додержанням вимог законодавства України;

6) утворювати разом з іншими спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій тимчасові групи спостерігачів для координації їхньої діяльності в межах повноважень, передбачених цим Кодексом;

7) отримувати копії протоколів, інших документів у випадках, передбачених цим Кодексом.

7. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють спостереження за виборчим процесом самостійно і незалежно з урахуванням обмежень, встановлених частиною десятою цієї статті.

8. Міністерство закордонних справ України, інші органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та виборчі комісії повинні сприяти офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій у здійсненні ними своїх повноважень.

9. Фінансове і матеріальне забезпечення діяльності офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюється за рахунок коштів держав чи організацій, що скерували їх в Україну, або за рахунок власних коштів зазначених спостерігачів.

10. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій не мають права втручатися у роботу виборчих комісій, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно перешкоджають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження; заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень або іншим чином порушувати таємницю голосування та використовувати свій статус у діяльності, не пов'язаній із спостереженнями за ходом виборчого процесу. Зазначене обмеження поширюється також на осіб, які відповідно до частини другої цієї статті супроводжують офіційних спостерігачів, під час безпосередньої роботи з офіційним спостерігачем від іноземної держави, міжнародної організації.

Стаття 60. Офіційні спостерігачі від громадських організацій

1. Громадська організація, до статутної діяльності якої належать питання виборчого процесу та спостереження за ним, зареєстрована в установленому законом порядку, може звернутися до Центральної виборчої комісії не пізніше як за шістьдесят днів до дня голосування на загальнодержавних виборах та не пізніше як за сорок днів — на місцевих виборах з клопотанням про дозвіл мати офіційних спостерігачів під час відповідних виборів.

До клопотання, підписаного керівником громадської організації та засвідченого печаткою організації, додається копія статуту громадської організації, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», після початку виборчого процесу.

2. Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня отримання клопотання приймає рішення про надання дозволу громадській організації мати офіційних спостерігачів або про відмову в наданні такого дозволу.

Підставою для відмови у наданні дозволу мати офіційних спостерігачів може бути лише порушення громадською організацією вимог, встановлених частиною першою цієї статті та частиною третьою статті 58 цього Кодексу. Копія рішення про надання дозволу громадській організації мати офіційних спостерігачів або про відмову в наданні такого дозволу видається представнику громадської організації не пізніше наступного дня після прийняття такого рішення. Громадська організація має право оскаржити до суду рішення про відмову в наданні їй дозволу мати офіційних спостерігачів.

3. Центральна виборча комісія не пізніше як за сорок п'ять днів до дня голосування на загальнодержавних виборах та не пізніше як за тридцять днів до дня голосування на місцевих виборах розміщує на своєму офіційному веб-сайті перелік громадських організацій, яким надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на відповідних виборах.

4. Не більше двох офіційних спостерігачів від громадської організації може бути зареєстровано Центральною виборчою комісією, інші офіційні спостерігачі від громадської організації реєструються відповідно окружною або територіальною виборчою комісією. Реєстрація здійснюється за поданням керівника громадської організації.

У поданні про реєстрацію офіційного спостерігача зазначаються його прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць і рік народження, відомості про громадянство, місце роботи (заняття), займану посаду, місце проживання та адреса житла, номери контактних телефонів, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

До подання додаються заява про згоду зазначеної особи бути офіційним спостерігачем від відповідної громадської організації та ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопія лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) або ксерокопія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України), а також копія рішення Центральної виборчої комісії про дозвіл мати офіційних спостерігачів на відповідних виборах.

5. Подання про реєстрацію офіційного спостерігача від громадської організації (на паперовому носії та в електронному вигляді) за підписом керівника організації (уповноваженого на підставі довіреності представника громадської організації), що засвідчується печаткою громадської організації, вноситься до Центральної виборчої комісії, відповідної окружної або територіальної виборчої комісії не пізніше як за п'ять днів до дня голосування.

6. Центральна виборча комісія, відповідна окружна або територіальна виборча комісія здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів у відповідному територіальному виборчому окрузі, забезпечує виготовлення та видачу їм посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, не пізніше ніж на третій день після внесення подання.

7. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача від громадської організації може бути недотримання вимог, встановлених частинами четвертою і п'ятою цієї статті та частиною третьою статті 58 цього Кодексу.

8. Реєстрацію офіційних спостерігачів від громадських організацій у закордонному виборчому окрузі здійснює Центральна виборча комісія у порядку, встановленому цією статтею.

9. Офіційний спостерігач від громадської організації має право:

- 1) бути присутнім із дотриманням вимог цього Кодексу на засіданнях окружної, територіальної (територіальних), дільничних виборчих комісій відповідного територіального виборчого округу;
- 2) бути присутнім на зустрічах кандидатів, їх довірених осіб, представників, уповноважених осіб партій (організацій партій) — суб'єктів виборчого процесу з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах;
- 3) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановлення підсумків голосування, не заважаючи при цьому членам виборчої комісії фізично;
- 4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис без порушення при цьому таємниці голосування виборців;
- 5) бути присутнім під час голосування виборців за місцем їх перебування;
- 6) звертатися у порядку, встановленому цим Кодексом, до виборчих комісій в межах відповідного територіального округу із заявою чи скаргою щодо усунення порушень цього Кодексу в разі їх виявлення;
- 7) скласти акт про виявлення порушень цього Кодексу, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт такого порушення, із зазначенням їхніх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;
- 8) вживати необхідних заходів у межах законодавства щодо припинення неправих дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці;
- 9) отримувати копії протоколів та інших документів у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 10) реалізовувати інші права, передбачені цим Кодексом для офіційних спостерігачів.

10. Офіційний спостерігач від громадської організації не має права:

- 1) втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують хід виборчого процесу або перешкоджають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;
- 2) заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень;
- 3) бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабінеті (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.

11. У разі порушення офіційним спостерігачем від громадської організації вимог частини десятої цієї статті виборча комісія вносить йому попередження. У разі повторного або грубого порушення вимог частини десятої цієї статті виборча комісія може позбавити офіційного спостерігача від громадської організації права бути присутнім на засіданнях виборчої комісії в порядку, встановленому цим Кодексом.

12. Громадська організація має право відкликати свого офіційного спостерігача, звернувшись до відповідної виборчої комісії, яка його зареєструвала, з письмовою заявою про припинення повноважень такого спостерігача, та подати документи для реєстрації іншої особи в порядку, встановленому цим Кодексом.

13. Офіційний спостерігач від громадської організації має право у будь-який час звернутися до виборчої комісії, яка його зареєструвала, із заявою про складення

своїх повноважень. На підставі такої заяви виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого надається або направляється керівнику відповідної громадської організації.

Розділ X. ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ

Стаття 61. Матеріально-технічне забезпечення підготовки та проведення виборів

1. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування або інші органи (посадові особи), які відповідно до закону здійснюють їх повноваження, їх посадові та службові особи зобов'язані сприяти виборчим комісіям у реалізації їх повноважень:

- 1) надавати їм необхідні приміщення для організації їх роботи та проведення голосування відповідно до вимог цього Кодексу та нормативів облаштування таких приміщень, встановлених Центральною виборчою комісією. У виняткових випадках для забезпечення належної організації роботи окружних виборчих комісій, за поданням голів обласних державних адміністрацій, приміщення для таких виборчих комісій можуть надаватися поза межами відповідного територіального округу;
- 2) забезпечувати їх охорону, а також охорону виборчих бюлетенів та іншої виборчої документації;
- 3) надавати згідно із встановленими Центральною виборчою комісією нормами транспорту засоби, засоби зв'язку, обладнання, інвентар, оргтехніку, що підлягають поверненню після припинення повноважень виборчих комісій. Порядком оплати зазначених послуг та відшкодування встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Органи Національної поліції України зобов'язані не пізніше як за вісім днів до дня виборів забезпечити цілодобову охорону приміщень виборчих комісій, а також у разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — органи ведення Державного реєстру виборців.

Стаття 62. Приміщення дільничної виборчої комісії та приміщення для голосування

1. Голосування проводиться у спеціально відведених та облаштованих приміщеннях, в яких обладнуються кабінети для таємного голосування та визначаються місця видачі виборчих бюлетенів і встановлення виборчих скриньок. Обладнання приміщення для голосування покладається на дільничну виборчу комісію.

2. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування або інші органи (посадові особи), які відповідно до закону здійснюють їх повноваження, забезпечують звичайні виборчі дільничні належними приміщеннями для організації їх роботи та проведення голосування відповідно до вимог цього Кодексу та нормативів облаштування таких приміщень, встановлених Центральною виборчою комісією, а також надають технічну допомогу в їх облаштуванні.

Керівники закладів, установ, полярної станції України, капітани суден, де утворені спеціальні виборчі дільниці, забезпечують спеціальні виборчі дільниці належними приміщеннями дільничної виборчої комісії та приміщеннями для організації їх роботи та проведення голосування відповідно до вимог цього Кодексу та нормативів облаштування таких приміщень, встановлених Центральною виборчою комісією.

3. Приміщення для голосування для малої виборчої дільниці повинно мати площу не менше 50 квадратних метрів, середньої — не менше 75 квадратних метрів, великої — не менше 90 квадратних метрів.

У разі відсутності в межах звичайної або спеціальної чи закордонної виборчої дільниці приміщення з відповідною площею приміщення для голосування на відповідній виборчій дільниці може мати меншу площу за нормативами, встановленими Центральною виборчою комісією.

4. Приміщення дільничної виборчої комісії та приміщення для голосування повинні відповідати вимогам цього Кодексу, а також встановленим вимогам щодо санітарних і технічних норм, державним будівельним нормам, в тому числі щодо безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Нормативи облаштування приміщення дільничної виборчої комісії та приміщення для голосування встановлюються Центральною виборчою комісією.

У разі якщо приміщення дільничної виборчої комісії та приміщення для голосування неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, відповідні місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування організують безперешкодний доступ зазначених осіб до таких приміщень.

5. Приміщення для голосування повинно бути обладнане достатньою кількістю кабін для таємного голосування. Для малих виборчих дільниць кількість таких кабін повинна бути не менше двох, для середніх — не менше чотирьох, для великих — не менше шести.

Розміщення обладнання у приміщенні для голосування планується таким чином, щоб місця видачі виборчих бюлетенів, вхід і вихід з кабін для таємного голосування, виборчі скриньки були у полі зору членів дільничної виборчої комісії та осіб, які відповідно до цього Кодексу мають право бути присутніми у приміщенні для голосування, а також щоб забезпечувалося вільне пересування виборців, у тому числі осіб на крислах колісних та інших маломобільних груп населення.

6. Кожна виборча дільниця забезпечується необхідною кількістю виборчих скриньок — стаціонарних (великих) та переносних (малих). Для голосування використовуються виборчі скриньки, виготовлені з прозорого матеріалу за розмірами, встановленими Центральною виборчою комісією. Мала виборча дільниця повинна мати не менше двох стаціонарних виборчих скриньок, середня — не менше чотирьох стаціонарних виборчих скриньок, велика — не менше шести стаціонарних виборчих скриньок. Кожна виборча дільниця повинна мати не менше двох переносних виборчих скриньок.

Стаціонарні виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування таким чином, щоб виборці при підході до них мали можливість проходити через кабінети для таємного голосування.

Порядком виготовлення, обліку, використання та зберігання виборчих скриньок визначається Центральною виборчою комісією.

Розділ XI. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 63. Загальні засади оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються виборчого процесу

1. Рішення, дії чи бездіяльність, що стосуються виборчого процесу, можуть бути оскаржені до суду або до виборчої комісії.

2. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються виборчого процесу, до суду, а також розгляд та вирішення справ судом здійснюються в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

3. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються виборчого процесу, до відповідної виборчої комісії, а також розгляд скарг та прийняття рішення виборчою комісією здійснюються в порядку, визначеному цим Кодексом.

4. Суд, до якого подана позовна заява, невідкладно повідомляє відповідну виборчу комісію та комісію вищого рівня (щодо списків виборців — також орган ведення Державного реєстру виборців) про надходження позову, відкриття провадження чим відмову у відкритті провадження у справі, а також про ухвалення судом рішення.

5. Якщо за адміністративним позовом судом відкрито провадження і тим самим суб'єктом з того ж питання і з тих же підстав подано скаргу до виборчої комісії, виборча комісія після отримання повідомлення суду про відкриття провадження припиняє розгляд скарги.

6. Суду, виборчій комісії, органи Державного реєстру виборців, органи правопорядку організують свою роботу під час виборчого процесу, в тому числі у вихідні дні та в день голосування, таким чином, щоб забезпечити прийом та розгляд скарг (позовних заяв) і звернень виборчих комісій у строки та спосіб, встановлені цим Кодексом.

7. Питання розгляду скарг виборчими комісіями, не врегульовані цим Кодексом, визначаються Центральною виборчою комісією.

Стаття 64. Оскарження в судовому порядку

1. Суб'єкт виборчого процесу може оскаржити рішення, дії чи бездіяльність, що стосуються виборчого процесу, до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

2. Виключно до суду шляхом подання позовної заяви оскаржуються:

- 1) рішення, дії, бездіяльність Центральної виборчої комісії, члена Центральної виборчої комісії;
- 2) дії чи бездіяльність кандидата;
- 3) рішення чи дії партії (організації партії), громадського об'єднання, їх посадових осіб чи повноважених представників, що стосуються виборчого процесу, крім тих рішень чи дій, які відповідно до закону, статуту (положення) належать до їхньої внутрішньої діяльності або виключної компетенції;
- 4) дії чи бездіяльність довіреної особи кандидата, уповноваженої особи партії (організації партії);
- 5) дії чи бездіяльність офіційного спостерігача від кандидата, партії (організації партії) — суб'єкта відповідного виборчого процесу, громадської організації;
- 6) рішення, дії чи бездіяльність органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республі

ДОКУМЕНТИ

4. Суд, до якого подана позовна заява, невідкладно повідомляє відповідну виборчу комісію, комісію вищого рівня, Центральну виборчу комісію, а щодо списків виборців — також орган ведення Державного реєстру виборців про надходження такої заяви, відкриття провадження чи відмову у відкритті провадження у справі, а також про ухвалення судом рішення.

5. Якщо судом відкрито провадження за адміністративним позовом із того самого питання та з тих самих підстав, що подано скаргу до виборчої комісії, виборча комісія не пізніше наступного дня після отримання повідомлення суду про відкриття провадження повертає таку скаргу суб'єкту звернення без розгляду листом за підписом особи, вказаної у частині другій статті 68 цього Кодексу, із зазначенням підстав її повернення.

6. У разі скасування судом рішення відповідної виборчої комісії, у тому числі з питання визнання голосування на виборчій дільниці недійсним, встановлення підсумків голосування та результатів виборів, рішення з цього питання приймає виборча комісія, рішення якої було скасовано, або виборча комісія вищого рівня на підставі рішення суду. При цьому, якщо рішення не було скасовано з формальних підстав, виборча комісія не може прийняти рішення, яке по суті повторює скасоване рішення.

Стаття 65. Предмет та суб'єкт оскарження до виборчої комісії.

Суб'єкт розгляду скарги

1. Суб'єктом звернення до виборчої комісії зі скаргами, що стосуються виборчого процесу, може бути:

1) кандидат, зареєстрований для участі у відповідних виборах. Від імені кандидата суб'єктом звернення зі скаргами може бути також довірена особа кандидата, представник кандидата у Центральній виборчій комісії, територіальній виборчій комісії;

2) партія (організація партії) — суб'єкт відповідного виборчого процесу в особі її керівника, уповноваженого представника, уповноваженої особи партії (організації партії) чи іншої особи, уповноваженої рішенням центрального керівного органу партії (керівного органу організації партії);

3) офіційний спостерігач від кандидата, партії (організації партії) — суб'єкта відповідного виборчого процесу, громадської організації;

4) виборець, виборчі права або охоронювані законом інтереси якого щодо участі у виборчому процесі порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження.

2. Виборець може оскаржити до відповідної виборчої комісії рішення, дії чи бездіяльності суб'єктів оскарження, зазначених у цій статті, якщо такі рішення, дії чи бездіяльності порушують особисто його виборчі права або охоронювані законом інтереси щодо участі у виборчому процесі, у тому числі на участь у роботі виборчої комісії, на здійснення спостереження, на присутність на засіданні виборчої комісії у визначених цим Кодексом випадках, під час проведення голосування відповідно до цього Кодексу, незабезпечення передбачених законодавством умов для доступу виборців з інвалідністю до виборчого процесу.

3. Скарга на бездіяльність окружної чи територіальної виборчої комісії, яка встановлює результати відповідних місцевих виборів, може бути подана до Центральної виборчої комісії.

4. Скарга на рішення, дії чи бездіяльність територіальної виборчої комісії нижчого рівня, її члена може бути подана до територіальної виборчої комісії, яка встановлює результати відповідних місцевих виборів.

5. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність дільничної виборчої комісії, її членів можуть бути подані до окружної виборчої комісії, яка утворила відповідну дільничну виборчу комісію, чи до територіальної виборчої комісії, яка встановлює підсумки голосування з відповідних місцевих виборів.

Стаття 66. Строки подання скарги до виборчої комісії

1. Скарга до виборчої комісії може бути подана суб'єктом звернення зі скаргами протягом двох днів після прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності суб'єктом оскарження, за винятком випадків, зазначених у частині другій і третій цієї статті.

2. Скарга щодо порушення, яке мало місце до дня голосування, може бути подана у строк, встановлений частиною першою цієї статті, але не пізніше 22 години дня, що передує дню голосування.

3. Скарга щодо рішень, дії чи бездіяльності виборчої комісії, членів виборчих комісій, що мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та/або під час транспортування виборчих документів, може бути подана до виборчої комісії не пізніше наступного дня після дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності, але не пізніше часу прийняття відповідного виборчої комісією виборчих документів дільничної виборчої комісії відповідно до цього Кодексу.

4. Обчислення строку оскарження починається з наступного дня після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності, які оскаржуються.

5. Днем вчинення бездіяльності вважається останній день строку, в який мала бути, але не була вчинена дія, передбачена законом.

6. Строк подання скарги продовжується або поновлюється не підлягає, крім випадку повторного подання скарги після усунення її недоліків не пізніше наступного дня після дня її повернення суб'єкту розгляду скарги без розгляду відповідно до частини першої статті 68 цього Кодексу.

7. Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги виборчою комісією.

8. Зміна або уточнення вимог суб'єкта звернення зі скаргами під час розгляду скарги суб'єктом розгляду скарги, викликані виявленням обставин, не відомих раніше суб'єкту звернення зі скаргами, не вважається новою скаргами і не підлягає встановленню обмеженням строків.

Стаття 67. Вимоги до змісту і форми скарги

1. Скарга до виборчої комісії подається у письмовій формі і повинна містити:

1) назву виборчої комісії, до якої вона подається;

2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта звернення зі скаргами, його місце проживання чи офіційну контактну адресу (юридичну або поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;

3) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта оскарження, його місце проживання чи офіційну контактну адресу (юридичну або поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі відомі суб'єкту звернення;

4) суть порушеного питання;

5) виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення зі скаргами обґрунтовує свої вимоги;

6) чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від суб'єкта розгляду скарги;

7) перелік документів і матеріалів, що додаються;

8) підпис суб'єкта звернення зі скаргами чи особи, яка уповноважена представляти відповідного суб'єкта, із зазначенням дати підписання.

2. У скарзі можуть бути зазначені заінтересовані особи, яких суб'єкт звернення зі скаргами вважає за потрібне залучити до розгляду скарги.

3. У скарзі зазначається статус суб'єкта звернення зі скаргами у виборчому процесі.

4. Якщо скарга від імені кандидата подається представником кандидата у Центральній виборчій комісії, територіальній виборчій комісії, довіреною особою кандидата, то у скарзі зазначаються також прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання чи офіційна контактна адреса (юридична або поштова адреса), а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є, кандидата, в інтересах якого вона подається. При цьому в разі подання скарги представником кандидата у Центральній виборчій комісії, територіальній виборчій комісії, довіреною особою кандидата до виборчої комісії особисто відповідна особа пред'являє посвідчення, видане виборчою комісією в порядку, встановленому цим Кодексом. В інших випадках до скарги додається засвідчена відповідно до законодавства копія відповідного посвідчення.

5. Скарга, що подається від імені партії (організації партії) — суб'єкта виборчого процесу, підписується її керівником із засвідченням підпису печаткою партії (організації партії) або відповідної організації партії вищого рівня) або іншою уповноваженою на те особою. При цьому в разі подання скарги уповноваженим представником, уповноваженою особою партії (організації партії) чи іншою особою, уповноваженою рішенням центрального керівного органу партії (керівного органу організації партії) особисто відповідна особа пред'являє посвідчення, видане виборчою комісією в порядку, встановленому цим Кодексом, чи інший документ, що підтверджує повноваження такої особи. В інших випадках до скарги додається засвідчена відповідно до законодавства копія відповідного посвідчення чи документа.

6. Якщо скарга подається офіційним спостерігачем особисто, він пред'являє посвідчення, видане виборчою комісією в порядку, встановленому цим Кодексом. В інших випадках до скарги додається засвідчена відповідно до законодавства копія відповідного посвідчення.

7. До скарги додаються її копії, докази, зазначені у скарзі, та копії усіх документів, що знаходяться до скарги, у кількості, що дорівнює кількості суб'єктів оскарження та заінтересованих осіб, зазначених у скарзі. Письмові докази подаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії.

8. Суб'єкт звернення може у скарзі заявляти вимоги про:

1) визнання рішення суб'єкта оскарження таким, що не відповідає вимогам законодавства (є протиправним), порушує виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу та його скасування;

2) визнання дій суб'єкта оскарження такими, що не відповідають вимогам законодавства (є протиправними), порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій;

3) визнання бездіяльності суб'єкта оскарження такою, що не відповідає вимогам законодавства (є протиправною), порушує виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу та зобов'язання вчинити певні дії;

4) поновлення в інший спосіб, що не суперечить Кодексу, порушених виборчих прав громадян, прав та законних інтересів суб'єкта виборчого процесу.

Стаття 68. Повернення скарги без розгляду

1. Скарга, оформлена без дотримання вимог статті 67 цього Кодексу, повертається суб'єкту звернення зі скаргами без розгляду не пізніш як на наступний день після дня надходження скарги, а скарга, подана напередодні дня голосування, в день голосування чи наступного дня, — невідкладно.

2. Право повернути скаргу без розгляду мають:

1) щодо скарг, поданих до Центральної виборчої комісії, — Голова, заступник Голови Центральної виборчої комісії або інший член Центральної виборчої комісії за дорученням Голови Центральної виборчої комісії;

2) щодо скарг, поданих до іншої виборчої комісії, — голова або заступник голови цієї виборчої комісії.

3. Повернення скарги здійснюється листом за підписом особи, зазначеної у частині другій цієї статті, в якому зазначається вичерпний перелік недоліків, які перешкоджають розгляду скарги, і вказується на можливість повторного звернення зі скаргами, оформленню відповідно до вимог статті 67 цього Кодексу, у передбаченим цим Кодексом строки.

4. При повторному поданні скарги з невиправленими недоліками або з допущенням нових недоліків виборча комісія приймає рішення про залишення її без розгляду по суті.

Стаття 69. Строки розгляду скарги

1. Скарга, оформлена з дотриманням вимог статті 67 цього Кодексу, розглядається відповідною виборчою комісією на її засіданні не пізніш як на третій день з дня отримання скарги, за винятком випадків, передбачених частинами другою — третьою цієї статті.

2. Скарга щодо порушень, які мали місце до дня голосування, розглядається виборчою комісією у строк, передбачений частиною першою цієї статті, але не пізніше 24 години дня, що передує дню голосування.

3. Скарга щодо порушення, яке мало місце у день голосування, під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та/або під час транспортування виборчих документів, розглядається відповідною виборчою комісією у дводенний строк з дня її отримання.

Стаття 70. Процедура розгляду скарги виборчою комісією

1. Скарга, оформлена з дотриманням вимог цього Кодексу, розглядається відповідною виборчою комісією на її засіданні.

2. На засідання виборчої комісії з розгляду скарги обов'язково запрошуються суб'єкт звернення зі скаргами, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи, зазначені у скарзі.

3. Про місце, день і час проведення засідання комісії, на якому передбачається розгляд скарги, виборча комісія повідомляє осіб, вказаних у частині другій цієї статті, рекомендованою телеграмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти, по телефону (телефоновими, SMS-повідомленнями). Докази повідомлення зазначених осіб додаються до протоколу засідання виборчої комісії, на якому відбувався розгляд скарги.

4. Неприбуття на засідання виборчої комісії осіб, які були належним чином повідомлені про нього, не перешкоджає розгляду скарги.

5. Копії скарги та доданих до неї документів надаються суб'єкту оскарження та заінтересованим особам заздалегідь, а у разі неможливості — не пізніше початку розгляду скарги. Суб'єкт оскарження має право подати письмове пояснення по суті скарги, які беруться до розгляду виборчою комісією.

Стаття 71. Докази

1. Доказами, на підставі яких виборча комісія під час розгляду скарги встановлює наявність чи відсутності обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення суб'єкта звернення зі скаргами, суб'єкта оскарження чи заінтересованих осіб, та інших обставин, що мають значення для правильного розгляду скарги, можуть бути:

1) письмові документи і матеріали (у тому числі електронні), які містять відомості про обставини, що мають значення для правильного розгляду скарги;

2) письмові пояснення суб'єктів виборчого процесу, посадових і службових осіб органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, відповідних органів правопорядку, отримані на вимогу суб'єкта розгляду скарги, у тому числі і членів виборчої комісії на виконання повноважень виборчої комісії;

3) речові докази;

4) висновки експертів, надані письмово на запит виборчої комісії — суб'єкта розгляду скарги, суб'єкта звернення зі скаргами або суб'єкта оскарження;

5) аудіо-, відеоматеріали;

6) Докази виборчої комісії надають суб'єкт звернення зі скаргами, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи. Виборча комісія — суб'єкт розгляду скарги може звернутися із запитом (вирібувати) додаткові докази за власною ініціативою або на прохання суб'єкта звернення зі скаргами, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб.

3. Якщо суб'єкт звернення зі скаргами, суб'єкт оскарження чи заінтересована особа не надасть докази для підтвердження обставин, на які він посилається, виборча комісія вирішує справу на основі наявних доказів.

4. Виборча комісія бере до розгляду лише ті докази, які мають значення для розгляду скарги. Про відхилення доказів, які не мають значення для розгляду скарги або не мають доказової сили, зазначається у рішенні виборчої комісії — суб'єкта розгляду скарги.

5. Обставини (факти), для доведення яких законом встановлені певні засоби доказування, не можуть доводитися іншими засобами доказування.

6. Письмові докази надаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії. Якщо надано копію письмового доказу, виборча комісія має право вимагати надання оригіналу або самостійно вилучити оригінал письмового доказу. Після розгляду скарги виборча комісія на вимогу власника документа повертає оригінал документа, а в справі скарги залишається засвідчена копія його копії.

7. Виборча комісія оцінює належність, достовірність кожного доказу, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, керуючись законом. Ніякі докази не мають наперед встановленої сили, за винятком обставин, фактів, встановлених судовим рішенням, що набрало законної сили.

Стаття 72. Рішення виборчої комісії за результатом розгляду скарги

1. Рішення суб'єкта розгляду скарги повинно бути законним і обґрунтованим.

2. Перед розглядом скарги по суті виборча комісія вивчає скаргу для встановлення:

1) чи подано скаргу належним суб'єктом звернення зі скаргами, визначеним цим Кодексом;

2) чи віднесено цим Кодексом розгляд скарги до повноважень виборчої комісії (належний суб'єкт розгляду скарги);

3) чи дотримано суб'єктом звернення зі скаргами строки оскарження, встановлені цим Кодексом.

3. Виборча комісія приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргами чи до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених цим Кодексом.

4. Центральна виборча комісія, приймаючи рішення про залишення скарги без розгляду по суті, може з власної ініціативи взяти до розгляду факти, викладені у скарзі.

5. У разі якщо скаргу подано належним суб'єктом звернення зі скаргами до належного суб'єкта розгляду такої скарги в установлені цим Кодексом строки, виборча комісія переходить до розгляду скарги по суті.

6. Під час розгляду по суті скарги щодо рішення суб'єкта оскарження виборча комісія вирішує:

1) чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження;

2) чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури;

4) чи підтверджуються викладені у скарзі вимоги наданими доказами;

5) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин;

6) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргами, чи відмовити в їх задоволенні;

7) чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргами в інший спосіб;

8) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що випливають із факту скасування рішення, вчинити.

7. Під час розгляду по суті скарги щодо дії (бездіяльності) суб'єкта оскарження виборча комісія вирішує:

1) чи мало місце оскаржувана дія (бездіяльність) суб'єкта оскарження;

2) чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалася (вчинялася) суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) чи підтверджуються викладені у скарзі вимоги наданими доказами;

4) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин;

5) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргами, чи відмовити в їх задоволенні;

6) чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргами в інший спосіб;

7) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що випливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

8. При розгляді скарги по суті виборча комісія може задовольнити скаргу повністю або частково чи відмовити в її задоволенні.

9. Виборча комісія, встановивши, що рішення, дії чи бездіяльність не відповідають законодавству про вибори, задовольняє скаргу. При задоволенні скарги виборча комісія може задовольнити усі або частину вимог суб'єкта звернення зі скаргами.

10. У разі задоволення скарги виборча комісія може прийняти рішення, яке:

1) визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства (є протиправними), порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу;

2) скасувати оскаржене рішення;

3) зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів;

4) зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій;

5) поновити в інший спосіб порушені виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу;

6) зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів, дії, які випливають із факту скасування рішення, визнання оскаржених дій або бездіяльності протиправними.

11. Виборча комісія вищого рівня за результатом розгляду скарги, на підставі рішення суду або з власної ініціативи може скасувати рішення виборчої комісії нижчого рівня та прийняти рішення по суті питання.

12. Якщо виборча комісія при розгляді скарги визнає необхідним проведення перевірки зазначених у скарзі обставин органами правопорядку, відповідні органи правопорядку за зверненням виборчої комісії перевіряють ці обставини та вживають відповідних заходів для припинення порушення законодавства у триденний строк з дня отримання звернення виборчої комісії, а якщо таке звернення отримано ними менше ніж за три дні до дня голосування (повторного голосування), у день голосування чи в наступний за ним день — невідкладно. Про наслідки перевірки та вжиті заходи відповідні органи повідомляють виборчу комісію, яка до них звернулася.

13. Виборча комісія відмовляє в задоволенні скарги, якщо встановить, що рішення, дії або бездіяльність суб'єкта оскарження вчинені відповідно до закону, в межах повноважень, передбачених законом, і не порушують виборчі права виборців, права і законні інтереси інших суб'єктів виборчого процесу.

14. Копія рішення виборчої комісії за результатом розгляду скарги видається чи надсилається суб'єкту звернення зі скаргами, суб'єкту оскарження, заінтересованим особам, іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні, не пізніше наступного дня після прийняття рішення, а в разі прийняття рішення напередодні, в день виборів або на наступний день — невідкладно.

Розділ XII. ЗБЕРІГАННЯ ВИБОРЧОЇ ТА ІНШОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ І МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Стаття 73. Зберігання виборчої та іншої документації і матеріальних цінностей

1. Центральна виборча комісія, окружні виборчі комісії, територіальні виборчі комісії місцевих виборів після офіційного оголошення результатів виборів передають виборчу та іншу документацію до відповідних центральної або місцевих архівних установ.

2. Перелік виборчої та іншої документації, що підлягає зберіганню в державних та місцевих архівних установах, і порядок її передачі до цих установ визначаються Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи.

3. Місцеві органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування після припинення повноважень виборчих комісій, утворених на тимчасовій основі, зобов'язані забезпечити збереження виборчих скриньок, кабін для голосування, печаток, штампів цих комісій, методичної літератури, що їм надавалися на період виборчого процесу.

4. Протоколи виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, про підсумки голосування в територіальних виборчих округах, виборчі бюлетені, контрольні талони виборчих бюлетенів, списки виборців, акти, заяви, скарги про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування і підрахунку голосів виборців, інші протоколи та рішення виборчих комісій зберігаються у місцевих державних архівних установах протягом п'яти років з дня офіційного оголошення результатів відповідних виборів, після чого знищуються у встановленому порядку.

5. Державні, місцеві архівні установи забезпечують доступ до виборчої документації у порядку, встановленому законодавством.

КНИГА ДРУГА. ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Розділ XIII. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 74. Основні засади виборів Президента України

1. Президент України обирається громадянами України на основі загальної, рівної і прямого виборчого права шляхом таємного голосування за мажоритарною системою абсолютної більшості.

2. Строк повноважень Президента України визначається Конституцією України.

Стаття 75. Право бути кандидатом на пост Президента України

1. Президентом України може бути обраний громадянин України, який на день виборів досяг тридцяти п'яти років, має право голосу, володіє державною мовою і проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років.

2. Проживання в Україні за цим Кодексом означає:

1) проживання на території в межах державного кордону України;

ДОКУМЕНТИ

8. Вибірчий процес повторних виборів Президента України розпочинається наступного дня після офіційного опублікування постанови Верховної Ради України про їх призначення.

Стаття 79. Вибірчий процес виборів Президента України

1. Вибірчий процес включає такі етапи:

- 1) висування та реєстрація кандидатів на пост Президента України;
- 2) утворення окружних та дільничних виборчих комісій;
- 3) проведення передвиборної агітації;
- 4) утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі;
- 5) складання списків виборців, їх перевірка та уточнення;
- 6) голосування у день виборів Президента України;
- 7) підрахунок голосів виборців, встановлення підсумків голосування і результатів виборів Президента України та їх офіційне оголошення;
- 8) припинення повноважень окружних та дільничних виборчих комісій.

2. У разі необхідності виборчий процес може включати також такі етапи:

- 1) повторне голосування;
 - 2) підрахунок голосів виборців, встановлення підсумків повторного голосування і результатів виборів Президента України та їх офіційне оголошення.
3. Етапи, передбачені частиною другою цієї статті, мають місце лише у випадках, передбачених цим Кодексом.

4. Вибірчий процес завершується через п'ятнадцять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України або у день офіційного опублікування подання Центральної виборчої комісії до Верховної Ради України щодо призначення повторних виборів Президента України.

5. Повноваження окружних та дільничних виборчих комісій у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть частково тривати поза строками виборчого процесу.

Розділ XIV. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 80. Вибірчі округи з виборів Президента України

1. Вибори Президента України проводяться в єдиному загальнодержавному порядку.

2. Для підготовки, організації і проведення виборів Президента України використовуються територіальні виборчі округи, що утворюються Центральною виборчою комісією на постійній основі відповідно до цього Кодексу.

Стаття 81. Вибірчі дільниці з виборів Президента України

1. Для підготовки, організації і проведення голосування та підрахунок голосів виборців на виборах Президента України використовуються звичайні, спеціальні та закордонні виборчі дільниці, утворені на постійній основі, а також спеціальні дільниці, що утворюються на тимчасовій основі відповідно до цього Кодексу (далі — виборчі дільниці).

Стаття 82. Оприлюднення рішень про виборчі округи та виборчі дільниці

1. Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день виборчого процесу забезпечує оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті перелік відповідних виборчих дільниць, що утворюються на постійній основі, із зазначенням територіальних виборчих округів, до яких ці виборчі дільниці відносяться, номерів виборчих дільниць.

2. Окружна виборча комісія оприлюднює свої рішення про утворення спеціальних виборчих дільниць, утворених на тимчасовій основі, із зазначенням номерів виборчих дільниць, їх меж чи установ (закладів), у яких вони утворені, адрес відповідних дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування. Таке рішення оприлюднюється у визначений комісією спосіб не пізніше як на п'ятий день після його прийняття.

3. Центральна виборча комісія забезпечує оприлюднення свого рішення про утворення у винятковому випадку спеціальної виборчої дільниці на своєму офіційному веб-сайті не пізніше як на п'ятий день після дня прийняття цього рішення.

4. Закордонні дипломатичні установи України у державах, де утворені закордонні виборчі дільниці, не пізніше як на п'ятий день виборчого процесу забезпечують опублікування переліку закордонних виборчих дільниць із зазначенням номерів цих виборчих дільниць, опису їх меж чи місця дислокації військових частин (формувань), у яких вони утворені, адрес відповідних дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування у друкованих засобах масової інформації, доступних громадянам України, які проживають чи перебувають на відповідних територіях, а в разі неможливості — оприлюднюють такі повідомлення в інший спосіб.

Розділ XV. ВИБОРЧІ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 83. Система виборчих комісій

1. Вибори Президента України організують і проводять:

- 1) Центральна виборча комісія;
- 2) окружні виборчі комісії;
- 3) дільничні виборчі комісії.

Стаття 84. Утворення окружних виборчих комісій

1. Окружна виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією не пізніше як за сорок днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії у кількості не менше дванадцяти осіб.

2. Подання стосовно кандидатур до складу окружних виборчих комісій (по одній особі до однієї виборчої комісії від одного кандидата) вносяться кандидатами на пост Президента України, які зареєстровані у Центральній виборчій комісії. Подання стосовно кандидатур до складу окружних виборчих комісій вноситься до Центральної виборчої комісії на паперових носіях та в електронному вигляді не пізніше як за сорок п'ять днів до дня виборів за підписом кандидата на пост Президента України або його уповноваженого представника у Центральній виборчій комісії.

Форма подання кандидатур до складу окружних виборчих комісій затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів. У поданні зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові особи;
- 2) дата народження;
- 3) громадянство;
- 4) місце проживання та адреса житла особи, а також її контактні телефони;
- 5) володіння державною мовою;
- 6) освіта;
- 7) місце роботи та займана посада особи;
- 8) наявність досвіду щодо участі в роботі виборчих комісій;
- 9) відомості про відсутність в особи судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, яка не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

До подання додаються ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії льоцьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи, а також власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу окружної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідної голови або секретаря виборчої комісії та про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

3. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральна виборча комісія невідкладно повідомляє відповідного суб'єкта подання. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після дня отримання зазначеного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються.

4. Кандидатури до складу окружної виборчої комісії можуть бути відхилені лише з підстав порушення вимог частин другої, третьої цієї статті, статті 34 цього Кодексу.

5. У разі якщо у встановлений частиною другою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу окружної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб становить менше дванадцяти осіб, окружна виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією за поданням її Голови на підставі пропозицій членів Центральної виборчої комісії у кількості дванадцяти осіб з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від кандидатів на пост Президента України, внесених відповідно до частини другої цієї статті.

6. Кожний суб'єкт подання кандидатур до складу окружних виборчих комісій має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад в окружних виборчих комісіях з урахуванням положень частини першої цієї статті. Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання кандидатур до складу окружних виборчих комісій у межах загальнодержавного округу визначається відповідно до кількості кандидатів, включених від цього суб'єкта до складу окружних виборчих комісій, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу окружних виборчих комісій. Особа, включена до складу окружної виборчої комісії за поданням Голови Центральної виборчої комісії, не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків, якщо до складу відповідної виборчої комісії не надійшли або надійшли в недостатній кількості подання від кандидатів на пост Президента України. Розподіл керівних посад між суб'єктами подання в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією. При цьому дотримуються приблизна рівномірність територіального розподілу посад, отриманих представниками кожного суб'єкта подання.

7. Рішення про утворення окружних виборчих комісій та про їх склад, прийняте відповідно до вимог цього Кодексу, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії не пізніше наступного дня після його прийняття. Рішення про зміни у складі окружної виборчої комісії оприлюднюється у порядку та строки, встановлені цією частиною, але не пізніше останнього дня перед днем виборів.

Стаття 85. Утворення дільничних виборчих комісій

1. Дільнична виборча комісія утворюється відповідною окружною виборчою комісією не пізніше як за вісімнадцять днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії у кількості не менше дев'яти осіб.

На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує п'ятдесяти осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі голови, секретаря та двох — чотирьох членів комісії.

2. Право подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (по одній особі до однієї виборчої комісії від одного кандидата) мають кандидати на пост Президента України. Подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій вноситься до окружної виборчої комісії на паперових носіях та в електронному вигляді не пізніше як за двадцять три дні до дня виборів за підписом довіреної особи кандидата на пост Президента України у загальнодержавному або відповідному територіальному виборчому округу.

3. Дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці, утвореної на судні, яке в день виборів перебуває у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, утворюється окружною виборчою комісією за місцем приписки судна, полярної станції за поданням капітана судна, керівника станції, яке може надсилатися технічними засобами зв'язку у строк, встановлений частиною другою цієї статті.

4. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці утворюється Центральною виборчою комісією за поданням суб'єктів, визначених частиною другою статті 84 цього Кодексу, у разі їх наявності та подання Міністерства закордонних справ України. Зазначені подання вносяться у строк, встановлений частиною другою цієї статті. Кожен суб'єкт подання, визначений частиною другою статті 84 цього Кодексу, має право подати по одній кандидатурі до складу кожної дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці. Міністерство закордонних справ України вносить кандидатури до складу кожної дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці у такій кількості, щоб забезпечити утворення кожної комісії у складі, визначеному частиною першою цієї статті.

5. У разі утворення спеціальної виборчої дільниці у винятковому випадку відповідно до частини п'ятої статті 30 цього Кодексу дільнична виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією одночасно з утворенням виборчої дільниці за поданням відповідної окружної виборчої комісії або Міністерства оборони України.

6. Форма подання кандидатур до складу дільничної виборчої комісії затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів. У поданні зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові особи;
- 2) дата народження;
- 3) громадянство;
- 4) місце проживання та адреса житла особи, а також її контактні телефони;
- 5) володіння державною мовою;
- 6) освіта;
- 7) місце роботи та займана посада особи;
- 8) наявність досвіду роботи у виборчих комісіях;
- 9) відомості про відсутність в особи судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, яка не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

До подання додаються ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії льоцьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи, а також заяви осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідної голови або секретаря виборчої комісії та про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

7. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей окружна виборча комісія невідкладно повідомляє відповідного суб'єкта подання. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після отримання зазначеного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються.

8. Кандидатури до складу дільничної виборчої комісії можуть бути відхилені лише з підстав порушення вимог частин шостої, сьомої цієї статті, статті 34 цього Кодексу.

9. У разі якщо у встановлений частиною другою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу дільничної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб становить менше дев'яти осіб, дільнична виборча комісія утворюється окружною виборчою комісією за поданням її голови на підставі пропозицій членів цієї комісії у кількості дев'яти осіб з обов'язковим урахуванням усіх поданих кандидатур від кандидатів на пост Президента України. Кандидатури до складу дільничної виборчої комісії у такому разі можуть бути запропоновані голові окружної виборчої комісії іншими членами цієї комісії.

У разі необхідності, для забезпечення дільничними виборчими комісіями належної підготовки та проведення виборів, у тому числі в день голосування, окружна виборча комісія може збільшити склад дільничної виборчої комісії до вісімнадцяти осіб за поданням голови відповідної окружної виборчої комісії на підставі пропозицій членів цієї комісії.

10. Кожний суб'єкт подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (крім Міністерства закордонних справ України) має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад у дільничних виборчих комісіях. Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій у межах територіального виборчого округу визначається відповідно до кількості кандидатів, включених від цього суб'єкта до складу дільничних виборчих комісій, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу дільничних виборчих комісій. Особа, включена до складу дільничної виборчої комісії за поданням голови окружної виборчої комісії (для закордонної виборчої дільниці — за поданням Міністерства закордонних справ України), може бути призначена на керівну посаду в цій комісії тільки у разі відсутності кандидатур на таку посаду від кандидатів на пост Президента України. Розподіл керівних посад між суб'єктами подання в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається окружною виборчою комісією (для закордонної виборчої дільниці — Центральною виборчою комісією). При цьому дотримуються приблизна рівномірність територіального розподілу посад, отриманих представниками кожного суб'єкта подання.

11. Рішення про утворення дільничної виборчої комісії та про її склад, а також рішення про зміни в її складі, прийняті відповідно до вимог цього Кодексу, підлягають оприлюдненню не пізніше як на третій день з дня їх прийняття у спосіб, визначений відповідною виборчою комісією.

Стаття 86. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо організації підготовки та проведення виборів Президента України

1. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України визначаються цим Кодексом, Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та іншими законами України.

2. Центральна виборча комісія, крім повноважень, визначених Законом України «Про Центральну виборчу комісію»:

- 1) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання виборчої комісії нижчого рівня;
- 2) контролює використання виборчими комісіями коштів державного бюджету із залученням до проведення перевірочних працівників відповідних державних органів;
- 3) встановлює норми і перелік необхідного обладнання, інвентарю, вимоги до такого обладнання та порядок його зберігання, вимоги щодо приміщень для голосування, а також перелік послуг, які надаються виборчим комісіям;
- 4) припиняє рух коштів на рахунках виборчих комісій, відкритих у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку, виконання бюджетів у строки, встановлені законом;
- 5) реєструє кандидатур на пост Президента України, довірених осіб кандидатів;
- 6) забезпечує інформування і розміщення на загальнодержавних каналах теле- і радіомовлення інформаційних програм для виборців з роз'ясненням засад і порядку проведення виборів, їх ролі у житті суспільства і держави, процедури голосування, прав та обов'язків виборців, механізмів контролю за дотриманням законодавства про вибори Президента України;
- 7) вирішує відповідно до цього Кодексу та законів України питання використання засобів масової інформації для проведення передвиборної агітації;
- 8) затверджує текст та форму інформаційних плакатів, а також плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори Президента України, забезпечує виготовлення відповідних плакатів і передає їх окружним виборчим комісіям;
- 9) здійснює контроль за надходженням і використанням коштів виборчих фондів кандидатів;
- 10) затверджує форму, копії і текст виборчого бюлетеня для голосування, забезпечує централізоване виготовлення виборчих бюлетенів установленого зразка, бланків протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, іншої виборчої документації, забезпечує їх облік і передає їх окружним виборчим комісіям;
- 11) встановлює форми виборчих документів, затверджує зразки печаток та виписок виборчих комісій, забезпечує виготовлення печаток окружних і дільничних виборчих комісій, штампів «Вибув» та передачу їх окружним виборчим комісіям, визначає порядок зберігання та передачі виборчих документів до відповідних державних архівних установ;
- 12) реєструє офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій;

13) надає дозвіл громадським організаціям мати офіційних спостерігачів під час виборів Президента України;

14) реєструє офіційних спостерігачів у закордонному окрузі;

15) передає представнику Міністерства закордонних справ України виборчі бюлетені, бланки іншої документації, печатки, штампи для передачі їх дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць;

16) розглядає заяви і скарги на рішення, дії або бездіяльність окружних виборчих комісій та/або їх членів і приймає рішення з цих питань;

17) встановлює підсумки голосування та складає протокол про підсумки голосування в межах закордонного округу;

18) здійснює повноваження відповідної окружної виборчої комісії у разі ненадходження протоколу від окружної виборчої комісії про підсумки голосування у територіальному виборчому окрузі у строки, визначені цим Кодексом, а також у разі бездіяльності окружної виборчої комісії;

19) у тримісячний строк з дня офіційного опублікування результатів виборів надсилає до Рахункової палати звіт про використання коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів Президента України;

20) здійснює інші повноваження відповідно до цього Кодексу та законів України.

Стаття 87. Повноваження окружної виборчої комісії щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України

1. Окружна виборча комісія:

- 1) здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України;
- 2) утворює спеціальні виборчі дільниці у випадках, визначених цим Кодексом;
- 3) утворює дільничні виборчі комісії;
- 4) спрямовує діяльність дільничних виборчих комісій;
- 5) скликає в разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної виборчої комісії;
- 6) надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу дільничним виборчим комісіям, організовує навчання їх членів з питань організації виборчого процесу;
- 7) здійснює фінансове та матеріально-технічне забезпечення дільничних виборчих комісій відповідного територіального виборчого округу;
- 8) контролює надання списків виборців для загального ознайомлення;
- 9) сприяє разом з відповідними органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування організації зустрічей кандидатів на пост Президента України з виборцями;
- 10) забезпечує передачу дільничним виборчим комісіям після їх утворення виборчих бюлетенів встановленого зразка, інформаційних плакатів, плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори Президента України, отриманих від Центральної виборчої комісії, а також виготовлення та постачання бланків іншої документації відповідно до цього Кодексу;
- 11) встановлює підсумки голосування по територіальному виборчому округу, складає протокол про підсумки голосування та надсилає його до Центральної виборчої комісії;
- 12) визнає голосування на виборчій дільниці недійсним у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 13) забезпечує проведення повторного голосування відповідно до рішення Центральної виборчої комісії про призначення повторного голосування по виборах Президента України, а також проведення повторних виборів відповідно до цього Кодексу;
- 14) реєструє офіційних спостерігачів від кандидатів у Президенти України, від партій — суб'єктів виборчого процесу, від громадських організацій у відповідному територіальному окрузі;
- 15) забезпечує передачу дільничним виборчим комісіям після їх утворення отриманих від Центральної виборчої комісії печаток цих комісій та штампів «Вибув» дільничних виборчих комісій;
- 16) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального виборчого округу, а також звернення, заяви і скарги на рішення, дії чи бездіяльність дільничних виборчих комісій та/або їх членів і приймає щодо них рішення;
- 17) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування з питань підготовки і проведення виборів Президента України;
- 18) забезпечує передачу на зберігання до відповідної державної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;
- 19) здійснює інші повноваження відповідно до цього Кодексу та законів України.

2. Повноваження окружної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її складу, визначеного при її утворенні, на її першому засіданні, яке проводиться не пізніше як на другий день після дня прийняття рішення про її утворення і скликається її головою.

3. Повноваження окружної виборчої комісії припиняються через п'ятнадцять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України у порядку, встановленому цим Кодексом.

4. Статус окружної виборчої комісії як юридичної особи припиняється в порядку та строки, визначені статтею 35 цього Кодексу.

Стаття 88. Повноваження дільничної виборчої комісії щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України

1. Дільнична виборча комісія:

- 1) здійснює контроль за додержанням та однаковим застосуванням законодавства про вибори Президента України;
- 2) отримує список виборців від органу ведення Державного реєстру виборців або Міністерства закордонних справ України, складає список виборців у випадках, передбачених цим Кодексом, надає його для загального ознайомлення та у випадках, передбачених цим Кодексом, вносить до нього зміни;
- 3) створює умови для ознайомлення виборців з відомостями про всіх кандидатів на пост Президента України, їх передвиборними програмами, а також із рішеннями Центральної виборчої комісії, відповідної окружної виборчої комісії, власними рішеннями та повідомленнями;
- 4) заочно втручає або надсилає виборцям іменні запрошення, отримані від органу ведення Державного реєстру виборців, із зазначенням дати проведення виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;
- 5) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виборчих скриньок;
- 6) вносить за рішенням Центральної виборчої комісії у випадках, передбачених цим Кодексом, зміни до виборчого бюлетеня;
- 7) організовує голосування на виборчій дільниці;
- 8) проводить підрахунок голосів, поданих на виборчій дільниці, складає протокол про підсумки голосування та надсилає його до відповідної окружної виборчої комісії;
- 9) визнає недійсним голосування на виборчій дільниці у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 10) розглядає звернення, заяви і скарги з питань внесення змін до списку виборців, організації та проведення голосування і підрахунок голосів на виборчій дільниці та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення;
- 11) здійснює інші повноваження відповідно до цього Кодексу та законів України.

2. Повноваження дільничної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги більшістю від її складу, визначеного при її утворенні, на засіданні комісії, яке проводиться не пізніше як на другий день після дня прийняття рішення про її утворення і скликається її головою.

3. Повноваження дільничної виборчої комісії припиняються через п'ять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України.

4. Дільнична виборча комісія припиняє свою діяльність одночасно з припиненням її повноважень.

Стаття 89. Припинення повноважень виборчої комісії та члена виборчої комісії

1. Повноваження усього складу окружної, дільничної виборчої комісії можуть бути достроково припинені виборчою комісією, яка її утворила, за власною ініціативою або на підставі рішення суду у разі систематичного порушення або одноразового грубого порушення комісією Конституції України, цього Кодексу та законів України. Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії не є ліквідацією цієї комісії.

2. Повноваження члена окружної, дільничної виборчої комісії припиняються одночасно з припиненням повноважень відповідної виборчої комісії.

3. Повноваження члена окружної, дільничної виборчої комісії припиняються достроково виборчою комісією, яка її утворила, у зв'язку із:

- 1) особистою заявою про складення повноважень члена комісії. Така заява подається суб'єкту внесення кандидатур відповідного члена комісії для передачі відповідній виборчій комісії або для внесення подання про заміну члена виборчої комісії;
- 2) внесенням подання про заміну члена виборчої комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії;
- 3) припиненням його громадянства України;
- 4) прийняттям рішення про скасування реєстрації кандидата на пост Президента України, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу відповідної виборчої комісії;
- 5) вибуттям на період включно до дня голосування за межі України або держави, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що зумовлює неможливість виконання обов'язків члена комісії;
- 6) реєстрацією його кандидатом на пост Президента України, а також кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатом у депутати місцевої ради або кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, якщо такі вибори проводяться одночасно з виборами Президента України;

ДОКУМЕНТИ

7) реєстрацією його представником кандидата на пост Президента України у Центральної виборчої комісії, довіреною особою кандидата на пост Президента України, а також довіреною особою кандидата у депутати місцевої ради або кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, представником, уповноваженою особою місцевої організації партії, уповноваженою особою суб'єкта процесу референдуму, представником ініціативної групи в Центральної виборчої комісії, офіційним спостерігачем, якщо процес таких виборів чи референдуму проводиться одночасно з виборами Президента України;

8) систематичним або одноразовим грубим порушенням ним законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням виборчої комісії вищого рівня, двома і більше неявками на засідання виборчої комісії без поважних причин або неявкою на засідання виборчої комісії у день голосування, ухилянням від виконання своїх обов'язків у комісії без поважних причин;

9) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину;

10) вхожденням його до іншої виборчої комісії будь-якого рівня, що здійснює підготовку та проведення виборів Президента України, а також виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, старост села, селища, якщо такі вибори проводяться одночасно з виборами Президента України;

11) визнанням його недієздатним або безвісно відсутнім;

12) його смертю або оголошенням його померлим;

13) відмовою від складення присяги члена виборчої комісії;

14) порушенням присяги члена виборчої комісії, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідчене не менш як двома рішеннями з цього приводу виборчої комісії, до складу якої він входить;

15) виявленням обставин, що позбавляють особу права входити до складу виборчої комісії.

4. Повноваження члена виборчої комісії припиняються з підстав, передбачених пунктами 1—12, 14, 15 частини третьої цієї статті, з моменту прийняття рішення про припинення повноважень члена комісії виборчою комісією, яка її утворила. При виникненні обставин, передбачених пунктом 13 частини третьої цієї статті, повноваження члена виборчої комісії припиняються з моменту відмови особи поставити свій підпис під текстом присяги на засіданні виборчої комісії або неприбуття такої особи на перші два засідання виборчої комісії після включення особи до складу цієї комісії, про які їй було повідомлено.

Подавня про заміну члена виборчої комісії вноситься кандидатом на пост Президента України, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії, на паперових носіях та в електронному вигляді до відповідної виборчої комісії за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією.

5. Виборча комісія, яка достроково припинила повноваження усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії, не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено. Такі суб'єкти вправі не пізніше ніж на другий день з дня отримання такого повідомлення внести подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії.

Якщо у строк, встановлений цією частиною, не надійшли подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та/або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб не дає змоги сформувати її склад у мінімальній кількості, встановленій частиною першою статті 84 або частинною першою статті 85 цього Кодексу, склад комісії формується відповідною виборчою комісією за поданням її голови за пропозиціями членів цієї комісії з тим, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості (був не меншим), з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур до її складу, крім тих, що підлягають відхиленню з підстав, встановлених цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень членів виборчої комісії з підстав, передбачених пунктом 8 частини третьої цієї статті, або у зв'язку з достроковим припиненням повноважень усього складу виборчої комісії її кандидатури не можуть бути повторно включені до складу виборчої комісії та підлягають відхиленню.

Рішення про дострокове припинення повноважень у зв'язку із заміною члена виборчої комісії приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того самого суб'єкта подання з одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені.

У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії у зв'язку з прийняттям рішення про скасування реєстрації кандидата на пост Президента України, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу відповідної виборчої комісії, що призвело до зменшення кількості складу виборчої комісії нижче від мінімальної кількості, встановленої відповідною частиною статті 84 або частинною першою статті 85 цього Кодексу, відповідна виборча комісія одночасно з рішенням про дострокове припинення повноважень члена комісії приймає рішення про включення нового члена до складу відповідної виборчої комісії за поданням голови відповідної Центральної виборчої комісії або окружної виборчої комісії на підставі пропозицій членів відповідної Центральної виборчої комісії або окружної виборчої комісії.

6. У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії відповідна виборча комісія не пізніше як на третій день з дня припинення повноважень комісії (її окремого члена), але не пізніше останнього дня перед днем голосування, затверджує новий склад виборчої комісії або приймає рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена (у разі надходження відповідного подання) у порядку, встановленому цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії в останній день перед днем голосування таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншої особи від того самого суб'єкта подання.

У разі дострокового припинення повноважень члена дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці, за відсутності подання суб'єктів подання, передбачених частиною другою статті 84 цього Кодексу, інша особа за поданням Міністерства закордонних справ України включаться до складу комісії лише у випадку, якщо кількість членів дільничної виборчої комісії стала меншою за мінімальну кількість.

7. У разі якщо голова, заступник голови або секретар виборчої комісії систематично не виконують покладені на нього обов'язки, відповідна виборча комісія може звернутися до виборчої комісії, яка її утворила, з мотивованим поданням про його заміну, якщо за це проголосували не менше двох третин від складу комісії. Подання вноситься за підписом голови, заступника голови виборчої комісії або головуючого на відповідному засіданні виборчої комісії та засвідчується печаткою цієї комісії. До подання додаються не менш як два рішення виборчої комісії про невиконання головою, заступником голови, секретарем цієї комісії покладених на нього обов'язків, а також витяг із протоколу засідання виборчої комісії, на якому розглядалося питання про внесення такого подання.

Голова, заступник голови або секретар виборчої комісії можуть особисто подати власноручно написану заяву про складення своїх повноважень до виборчої комісії, що утворила відповідну виборчу комісію.

Зазначене подання чи заява підлягають обов'язковому розгляду у триденний строк, але не пізніше останнього дня перед днем голосування. Рішення про заміну голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії не є підставою для припинення повноважень зазначених осіб як членів відповідної виборчої комісії.

8. У разі дострокового припинення повноважень голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена від того самого суб'єкта подання (у разі надходження відповідного подання) приймається з одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені.

У разі заміни голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії без припинення повноважень зазначених осіб як членів виборчої комісії на посаду голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії призначається інша особа зі складу відповідної окружної чи дільничної виборчої комісії.

9. У разі наявності підстав для дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії, які мають ознаки вчинення членами (окремим членом) цієї комісії кримінального або адміністративного правопорушення, відповідна виборча комісія одночасно з прийняттям такого рішення повідомляє про це правоохоронні органи для перевірки і реагування відповідно до закону.

Розділ XVI. ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 90. Фінансування виборів Президента України

1. Витрати на підготовку та проведення виборів Президента України здійснюються виключно за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів Президента України, та коштів виборчих фондів кандидатів на пост Президента України.

2. Кандидат на пост Президента України, зареєстрований Центральною виборчою комісією, для фінансування своєї передвиборної агітації зобов'язаний утворити свій виборчий фонд, що формується в порядку, встановленому цим Кодексом.

3. Фінансування виборчої кампанії кандидата на пост Президента України з інших джерел, окрім як виборчий фонд кандидата на пост Президента України, незалежно від наявності погодження з партіями — суб'єктами виборчого процесу чи кандидатами на пост Президента України, забороняється.

Стаття 91. Фінансове забезпечення підготовки та проведення виборів Президента України за рахунок коштів державного бюджету

1. Фінансове забезпечення підготовки та проведення виборів Президента України за рахунок коштів державного бюджету здійснюється Центральною виборчою комісією, яка є головним розпорядником цих коштів.

2. Обсяг коштів для підготовки та проведення виборів Президента України за поданням Центральної виборчої комісії передбачається окремим рядком у законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

3. Витрати на підготовку та проведення виборів Президента України здійснюються Центральною виборчою комісією та окружними виборчими комісіями відповідно до затверджених Центральною виборчою комісією кошторисів витратків у межах коштів, передбачених на підготовку і проведення виборів у Державному бюджеті України.

Фінансування виборчих комісій закордонних виборчих дільниць здійснюється Центральною виборчою комісією через Міністерство закордонних справ України.

Фінансування виготовлення виборчої документації органами ведення Державного реєстру виборців здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів Президента України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

4. Кошти на підготовку і проведення виборів Президента України, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Центральною виборчою комісією у триденний строк з дня початку виборчого процесу відповідно до розпису Державного бюджету України, погодженого з Центральною виборчою комісією, за бюджетною програмою, за якою здійснюється фінансове забезпечення підготовки і проведення виборів Президента України.

5. Центральна виборча комісія затверджує середні норми витратків окружної виборчої комісії, а також середні норми витратків для потреб дільничних виборчих комісій, які повинні включати, зокрема, витрати на оплату праці членів комісії та осіб, які залучаються до роботи у виборчої комісії, витрати, пов'язані із забезпеченням здійснення повноважень виборчих комісій (оплата транспортних послуг, послуг зв'язку, відшкодування за спожиті комунальні послуги тощо).

6. Окружна виборча комісія у десятиденний строк з дня її утворення на основі середніх норм витратків складає єдиний кошторис витратків для підготовки і проведення виборів із включенням до нього власних витратків та витратків для потреб дільничних виборчих комісій територіального округу. Єдиний кошторис витратків затверджується Центральною виборчою комісією.

7. Фінансування виборчих комісій здійснюється в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

8. Окружна виборча комісія зобов'язана не пізніше як у семиденний строк з дня офіційного оголошення результатів виборів Президента України повернути не використані нею на підготовку та проведення виборів кошти державного бюджету на рахунок Центральної виборчої комісії. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у триденний строк інформує Центральну виборчу комісію про повернення таких коштів на її рахунок.

9. Окружна виборча комісія в п'ятнадцятиденний строк з дня офіційного оголошення результатів виборів складає та подає до Центральної виборчої комісії фінансовий звіт про надходження та використання коштів державного бюджету на підготовку і проведення виборів Президента України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

10. Контроль за правильним та цільовим використанням коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку та проведення виборів Президента України, здійснюється Центральною виборчою комісією, органами державного фінансового контролю та Казначейством України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та Казначейством України.

Стаття 92. Оплата праці членів виборчих комісій та осіб, які залучаються до роботи у виборчій комісії

1. За рішенням виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або інші члени окружної виборчої комісії (загальною кількістю не більше чотирьох осіб), дільничної виборчої комісії (загальною кількістю не більше трьох осіб) протягом усього періоду повноважень виборчої комісії або частини цього періоду можуть виконувати свої повноваження у виборчій комісії за оплатою їх праці в комісії. Зазначені особи на цей період звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи із збереженням відповідного стажу.

Робота члена виборчої комісії, який виконує свої повноваження у виборчій комісії на платній основі, оплачується у визначеному Кабінетом Міністрів України розмірі та в порядку, визначеному Центральною виборчою комісією, за рахунок коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку і проведення виборів.

2. Оплата праці члена виборчої комісії, звільненого від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчою за його середню заробітну плату за основним місцем роботи. Оплата праці члена виборчої комісії, який є пенсіонером або особою, яка тимчасово не працює, не може бути нижчою за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на момент її нарахування.

3. Членам виборчих комісій у межах загальної економії фонду оплати праці, передбаченої кошторисом витратків відповідної окружної виборчої комісії на підготовку та проведення виборів Президента України, може бути нарахована і виплачена одноразова грошова винагорода в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

4. Робота членів виборчих комісій (у тому числі пенсіонерів та осіб, які тимчасово не працюють) у день виборів, у день повторного голосування і в дні встановленої підсумків голосування оплачується у розмірі та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

5. Праця осіб, зазначених у частині десятой статті 33 цього Кодексу, оплачується у розмірі та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку і проведення виборів.

6. Праця, пов'язана з організацією підготовки і проведення виборів Президента України, осіб, визнаних в установленому законом порядку безробітними, у складі окружних, дільничних виборчих комісій чи як спеціалістів, експертів та технічних працівників, зазначених у частині десятой статті 33 цього Кодексу, не є підставою для зняття цих осіб з обліку в державній службі зайнятості як таких, що шукають роботу, або для припинення виплати їм допомоги по безробіттю та інших видів соціальної допомоги. Оплата праці членів виборчих комісій чи осіб, зазначених у частині десятой статті 33 цього Кодексу, які є пенсіонерами, не може бути підставою для обмеження розміру отримуваних ними пенсій.

7. Оплата праці членів виборчої комісії, а також осіб, які залучаються до роботи у виборчій комісії, у тому числі в день голосування, дні встановленої підсумків голосування та результатів виборів, не може бути підставою для скасування, обмеження або зменшення їм та членам їхніх сімей, які проживають разом з ними, будь-яких видів соціальних виплат, пенсій, субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг тощо.

Розділ XVII. ВИБОРЧІ ФОНДИ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 93. Загальні засади утворення та функціонування виборчого фонду

1. Виборчий фонд кандидата на пост Президента України має один накопичувальний рахунок, на який надходять кошти для фінансування виборчої кампанії кандидата на пост Президента України, а також поточні рахунки, з яких здійснюється фінансування витрат на виборчу кампанію. На поточні рахунки кошти надходять виключно з накопичувального рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України.

Кандидат на пост Президента України зобов'язаний відкрити рахунки свого виборчого фонду не пізніше як на десятій день з дня його реєстрації Центральною виборчою комісією.

2. Кандидат на пост Президента України відкриває один накопичувальний рахунок виборчого фонду в банку України у місті Києві і не більше одного поточного рахунку в банку в межах територіального виборчого округу. Один поточний рахунок виборчого фонду кандидата на пост Президента України може обслуговувати декілька територіальних виборчих округів.

3. Рахунки виборчого фонду кандидата на пост Президента України відкриваються в банках у національній валюті.

4. Підставою для відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду кандидата є копія рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію кандидата на пост Президента України. Підставою для відкриття поточного рахунку виборчого фонду кандидата є довідка банку про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду.

5. Порядок відкриття і закриття рахунків виборчого фонду кандидата на пост Президента України встановлюється Національним банком України за погодженням з Центральною виборчою комісією не пізніше як за вісімдесят три дні до дня виборів.

6. Витрачання коштів з поточного рахунку виборчого фонду здійснюється виключно у безготівковій формі.

7. Послуги банку, пов'язані з відкриттям і закриттям рахунків виборчого фонду та з функціонуванням рахунків, надаються безоплатно. Банк за користування коштами, що знаходяться на рахунках виборчого фонду, відсотки не нараховує і не сплачує.

8. Банк не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України повідомляє Центральну виборчу комісію та Національне агентство з питань запобігання корупції про відкриття рахунку та його реквізити.

9. Інформація про відкриття накопичувального рахунку відповідного виборчого фонду та його реквізити розміщується на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії. Подальша інформація про реквізити накопичувального рахунку виборчого фонду публікується у засобах масової інформації за рахунок коштів відповідного виборчого фонду.

10. Витрачання коштів з поточних рахунків виборчого фонду припиняється о 18 годині останньої п'ятниці перед днем виборів або днем повторного голосування.

11. У разі призначення повторного голосування використання коштів виборчих фондів кандидатів, включених до виборчих бюлетенів для повторного голосування, поновлюється з дня прийняття рішення про їх включення до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

12. Рахунки виборчого фонду закриваються банками на п'ятнадцятий день після дня офіційного оголошення результатів виборів, а для кандидатів, не включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, — з дня опублікування рішення про призначення повторного голосування.

13. Арешт коштів на рахунках виборчого фонду до дня виборів або дня повторного голосування не допускається.

14. Закриття рахунків, зупинення операцій по рахунках виборчого фонду раніше, ніж у строк, встановлений частиною десятою цієї статті, не допускається.

Стаття 94. Контроль виборчих фондів

1. Контроль виборчих фондів кандидатів на пост Президента України здійснюють Центральна виборча комісія, Національне агентство з питань запобігання корупції та банк, в якому відкрито рахунок виборчого фонду, відповідно до порядку, встановленого Центральною виборчою комісією спільно з Національним банком України за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції не пізніше як за вісімдесят три дні до дня голосування.

2. Банк, в якому відкрито рахунок виборчого фонду, надає Центральної виборчій комісії та Національному агентству з питань запобігання корупції щотижнево (щоденно) або за зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчого фонду, рух коштів, а також їх залишки на рахунках. Механізм надання зазначених відомостей визначається порядком, встановлення якого передбачено частиною першою цієї статті.

3. Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює контроль за своєчасністю звітів про надходження і використання коштів виборчих фондів на загальнодержавних та місцевих виборах, повнотою таких звітів, достовірністю включених до них відомостей.

Стаття 95. Розпорядники рахунків виборчого фонду

1. Кандидат на пост Президента України призначає з числа своїх довірених осіб в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, зазначених у статті 111 цього Кодексу, не більше двох розпорядників накопичувального рахунку виборчого фонду, які мають виключне право на розпорядження згідно із законом коштами, що надходять на накопичувальний рахунок. Розпорядники накопичувального рахунку виборчого фонду зобов'язані вести облік надходження та розподілу коштів, що надходять на накопичувальний рахунок виборчого фонду, між поточними рахунками.

2. Кандидат на пост Президента України призначає з числа своїх довірених осіб, зазначених у статті 111 цього Кодексу, по одному розпоряднику поточного рахунку виборчого фонду у відповідному територіальному окрузі, який має виключне право на розпорядження коштами з відповідного поточного рахунку виборчого фонду. Розпорядники поточних рахунків забезпечують додержання фінансової дисципліни та цільове використання коштів виборчого фонду, ведуть облік використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду.

3. Банк, в якому відкрито накопичувальний або поточний рахунок виборчого фонду, надає розпорядникові відповідного рахунку щотижнево (щоденно) або за зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчого фонду, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

Стаття 96. Порядок формування виборчого фонду та використання його коштів

1. Виборчий фонд кандидата на пост Президента України формується за рахунок його власних коштів, коштів партії, яка висунула кандидата, а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» мають право здійснювати внески на підтримку партії.

2. Добровільні внески особи до виборчого фонду кандидата на пост Президента України, висуногого партією або шляхом самовисування, обмежуються розміром максимального внеску на підтримку партії протягом року, встановленим Законом України «Про політичні партії в Україні».

Якщо фізична або юридична особа здійснює або може здійснювати вирішальний вплив на діяльність однієї або кількох юридичних осіб (зокрема є кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи), внески такої фізичної або юридичної особи і підконтрольних їй юридичних осіб вважаються внеском однієї особи і обмежуються розміром максимального внеску на підтримку партії протягом року, встановленим Законом України «Про політичні партії в Україні».

Інші обмеження, у тому числі фінансового та банківського законодавства, ніж встановлені цією статтею, до формування виборчого фонду кандидата на пост Президента України не застосовуються.

3. Забороняється здійснювати добровільні внески до виборчого фонду кандидата на пост Президента України особам, які відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» не мають права здійснювати внески на підтримку партії.

4. Банк або відділення зв'язку не приймає добровільний внесок до виборчого фонду кандидата на пост Президента України, що перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, та/або від особи, яка не подала заяву про відсутність обставин, передбачених статтею 15 Закону України «Про політичні партії в Україні», наявність яких є підставою для відмови у прийнятті платіжного документа на здійснення грошового внеску. Така заява подається за формою, затвердженою Національним агентством з питань запобігання корупції.

У платіжному документі, що подається до банку або відділення зв'язку громадянином України для здійснення внеску до виборчого фонду кандидата на пост Президента України, обов'язково зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), розмір (сума) внеску. Добровільний внесок громадянина України до виборчого фонду приймається банком або відділенням зв'язку за умови пред'явлення ним одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, та оригіналу документа, що засвідчує його реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб — платників податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), а також подання заяви, передбаченої абзацом першим цієї частини.

5. Добровільний внесок перераховується банком або переказується відділенням зв'язку на накопичувальний рахунок виборчого фонду не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідного платіжного документа. Загальний строк безготівкового перерахування внеску на рахунок виборчого фонду кандидата на пост Президента України не може перевищувати двох банківських днів.

6. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду має право відмовитися від внеску до виборчого фонду, про що він подає відповідну заяву та платіжний документ до банку, в якому відкрито накопичувальний рахунок виборчого фонду. Такий внесок повертається особі, яка його здійснила, за рахунок внеску, а в разі неможливості повернення зраховується до державного бюджету.

7. У разі надходження внеску, що перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, сума, що перевищує встановлений розмір внеску, на підставі відповідної заяви та платіжного документа, поданих розпорядником накопичувального рахунку виборчого фонду, повертається особі банком, в якому відкрито рахунок виборчого фонду, за рахунок цих коштів, а в разі неможливості повернення перераховується до державного бюджету.

8. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду зобов'язаний відмовитися від внеску особи, яка відповідно до цього Кодексу не має права здійснювати такий внесок, протягом трьох днів з дня, коли йому стало про це відомо. На підставі заяви розпорядника накопичувального рахунку про відмову від внеску з цієї причини банк, в якому відкрито рахунок виборчого фонду, перераховує такий внесок до державного бюджету.

9. Кошти виборчого фонду використовуються кандидатом на пост Президента України для фінансування його передвиборної агітації.

10. Кошти виборчого фонду, не використані кандидатом на пост Президента України, висунутим партією, за його письмовою заявою, справжність підпису на якій засвідчується у встановленому законом порядку, що подається не пізніше як на десятій день після офіційного оголошення результатів виборів, у п'ятиденний строк з дня надходження такої заяви перераховуються на поточний банківський рахунок відповідної партії. У разі неподання кандидата на пост Президента України такої заяви у зазначений строк невикористані кошти виборчого фонду перераховуються банком у безспірному порядку до державного бюджету

ДОКУМЕНТИ

1. Звітування про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата на пост Президента України здійснюють розпорядники відповідних рахунків виборчого фонду.

2. Розпорядники поточних рахунків виборчого фонду кандидата на пост Президента України подають у порядку, встановленому цим Кодексом, відповідні фінансові звіти розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду.

Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України подає відповідні фінансові звіти до партії (крім випадку, якщо кандидат на пост Президента України висунутий шляхом самовисування), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції.

3. Розпорядники відповідних рахунків виборчого фонду кандидата на пост Президента України подають у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, два види фінансових звітів — проміжний та остаточний.

4. Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду зобов'язаний не пізніше як за вісім днів до дня виборів подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду проміжний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду за період з дня відкриття поточного рахунку виборчого фонду до дванадцятого дня до дня виборів. У разі призначення Центральною виборчою комісією повторного голосування розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування, зобов'язаний за шість днів до дня повторного голосування подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду проміжний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду за період з дня прийняття рішення про включення кандидата на пост Президента України до виборчого бюлетеня для повторного голосування до сьомого дня до дня повторного голосування.

Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду зобов'язаний не пізніше як на сьомий день після дня виборів (у разі включення кандидата на пост Президента України до виборчого бюлетеня для повторного голосування — не пізніше як на сьомий день після дня повторного голосування) подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду остаточний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду.

5. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду зобов'язаний не пізніше як за п'ять днів до дня виборів подати до партії (крім випадку, якщо кандидат на пост Президента України висунутий шляхом самовисування), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції проміжний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду за період з дня відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду до дванадцятого дня до дня виборів (на паперових носіях та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних веб-сайтах партії (за наявності), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження. У разі призначення Центральною виборчою комісією повторного голосування розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування, зобов'язаний за чотири дні до дня повторного голосування подати до партії (крім випадку, якщо кандидат на пост Президента України висунутий шляхом самовисування), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції проміжний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду за період з дня прийняття рішення про включення кандидата на пост Президента України до виборчого бюлетеня для повторного голосування до сьомого дня до дня повторного голосування (на паперових носіях та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних веб-сайтах партії (за наявності), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду зобов'язаний не пізніше як на п'ятнадцятий день після дня виборів (у разі включення кандидата до виборчого бюлетеня для повторного голосування — не пізніше як на п'ятнадцятий день після дня повторного голосування) подати до партії (крім випадку, якщо кандидат на пост Президента України висунутий шляхом самовисування), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції остаточний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду (на паперових носіях та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних веб-сайтах партії (за наявності), Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

У фінансових звітах, передбачених цією частиною, обов'язковою оприлюдненню підлягають прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання фізичної особи (область, район, населений пункт). Інші відомості про фізичну особу, віднесені до інформації з обмеженим доступом, оприлюдненню не підлягають.

6. Аналіз фінансових звітів, передбачених частиною п'ятою цієї статті, здійснюється Центральною виборчою комісією, комісією та Національним агентством з питань запобігання корупції і полягає у встановленні відповідності звітних даних вимогам цього Кодексу, своєчасності подання звітів та відповідності звітних даних інформації, отриманій від банків, у яких відкрито рахунки виборчих фондів.

Центральна виборча комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції не пізніше як за два дні до дня голосування (у разі проведення повторного голосування — за два дні до дня повторного голосування) оприлюднюють на своїх офіційних веб-сайтах аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом першим частини п'ятої цієї статті, та не пізніше як на тридцятий день після дня голосування — аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом другим частини п'ятої цієї статті.

У разі виявлення в ході аналізу фінансових звітів ознак порушення вимог цього Кодексу Центрального виборчого комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції повідомляють про це відповідні правоохоронні органи для перевірки і реагування відповідно до закону.

7. У фінансових звітах, передбачених частинами четвертою та п'ятою цієї статті, в обов'язковому порядку відображається інформація про всі надходження на накопичувальний та поточні рахунки виборчого фонду кандидата на пост Президента України, здійснені витрати та залишки коштів на відповідних рахунках, у тому числі інформація про дату надходження кожного внеску до виборчого фонду, його розмір, особу, яка здійснила внесок на відповідний рахунок виборчого фонду (із зазначенням відомостей про особу, яка здійснила внесок до виборчого фонду, передбачених Законом України «Про політичні партії в Україні» для осіб, які здійснюють внески на підтримку партії), назву партії (у разі здійснення внеску партією, яка висунула кандидата на пост Президента України), призначення, дату здійснення і суму кожного платежу з відповідного рахунку виборчого фонду, отримувача кожного платежу (із зазначенням відомостей про отримувача платежу, передбачених Законом України «Про політичні партії в Україні»).

8. Форми фінансових звітів, передбачених частинами четвертою та п'ятою цієї статті, і порядок проведення їх аналізу встановлюються Центральною виборчою комісією за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції.

Розділ XVIII. ВИСУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 98. Загальний порядок висування кандидатів на пост Президента України

1. Висування кандидатів на пост Президента України партіями та самовисування розпочинаються з першого дня виборчого процесу і закінчуються за п'ятдесят п'ять днів до дня виборів.

Стаття 99. Порядок висування кандидатів партіями

1. Партія може висунути лише одного кандидата на пост Президента України. Особа може бути висунута кандидатом на пост Президента України лише однією партією за згодою кандидата.

2. Партія може висунути кандидатом на пост Президента України особу, яка є членом цієї партії, або безпартійну особу, яка відповідно до статті 75 цього Кодексу має право бути обраною Президентом України.

3. Висування кандидата на пост Президента України партією здійснюється на з'їзді (зборах, конференції) відповідно до статуту цієї партії.

4. Повідомлення про час і місце проведення з'їзду (зборів, конференції) партії з метою висування кандидата на пост Президента України, порядок акредитації на такому з'їзді (зборах, конференції) представників засобів масової інформації, визначений його організаторами, не пізніше як за п'ять днів до дня проведення з'їзду (зборів, конференції) розміщується на офіційному веб-сайті партії.

Стаття 100. Порядок самовисування кандидата на пост Президента України

1. Громадянин України, який відповідно до статті 75 цього Кодексу може бути обраним Президентом України, особисто подає до Центральної виборчої комісії завідану в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», заяву про самовисування кандидатом на пост Президента України.

2. У заяві про самовисування кандидатом на пост Президента України, датованою днем подання документів для реєстрації, повинні міститися:

1) згода на оприлюднення біографічних відомостей та на обробку персональних даних;

2) зобов'язання у разі обрання Президентом України протягом місяця з дня офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, у управління іншої особи належний йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність);

3) зобов'язання в разі обрання припинити діяльність чи скласти представницький мандат, які відповідно до Конституції та законів України несумісні із зайняттям поста Президента України (у разі відсутності такої діяльності чи такого мандата — зазначити про їх відсутність).

Стаття 101. Грошова застава

1. Грошова застава вноситься партією, яка висунула кандидата на пост Президента України, або кандидатом на пост Президента України, висунутих шляхом самовисування, у безготівковому порядку на спеціальний рахунок Центральної виборчої комісії (після початку виборчого процесу та до подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації) в розмірі шістдесят п'ятдесяти мінімальних заробітних плат, встановлених на день початку виборчого процесу.

Реквізити рахунку для внесення грошової застави не пізніше як у перший день виборчого процесу розміщуються Центральною виборчою комісією на її офіційному веб-сайті.

2. Грошова застава повертається суб'єкту її внесення (партії чи кандидату на пост Президента України) у разі, якщо відповідного кандидата визнано обраним Президентом України або включено до виборчого бюлетеня для повторного голосування, або у разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України. В інших випадках грошова застава не повертається і перераховується до державного бюджету.

3. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України внесена грошова застава у п'ятиденний строк з дня прийняття такого рішення перераховується суб'єкту внесення грошової застави (відповідно на рахунок партії або рахунок, зазначений кандидатом на пост Президента України).

Стаття 102. Декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру кандидатом на пост Президента України

1. Кандидат на пост Президента України, зареєстрований у порядку, встановленому цим Кодексом, подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Стаття 103. Реєстрація кандидата на пост Президента України

1. Центральною виборчою комісією реєструє кандидата на пост Президента України за умови отримання таких документів:

1) анкети кандидата на пост Президента України на паперовому носії та в електронному вигляді за формою, встановленою Центральною виборчою комісією;

2) автобіографії особи, висунутої кандидатом на пост Президента України, на паперовому носії та в електронному вигляді, обсягом до 2500 друкованих знаків, що обов'язково повинна містити: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), усі попередні прізвища, власні імена, по батькові та дати їх зміни (якщо особа протягом останніх десяти років до дня виборів змінювала прізвище та/або власне ім'я (одне з власних імен чи всі власні імена), та/або по батькові), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу, партійність, склад сім'ї, адресу місця проживання, наявність чи відсутність представницького мандата, контактний номер телефону, відомості про наявність чи відсутність судимості;

3) передвиборної програми кандидата, викладеної державною мовою, обсягом до дванадцяти тисяч друкованих знаків (на паперовому носії та в електронному вигляді);

4) документа про внесення грошової застави відповідно до статті 101 цього Кодексу;

5) ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки кандидата на пост Президента України;

6) по одній фотографії кандидата на пост Президента України розмірами 4 x 6 сантиметрів та 9 x 13 сантиметрів на паперових носіях та в електронному вигляді.

2. Для реєстрації кандидатом на пост Президента України особи, висунутої партією, крім документів, передбачених частиною першою цієї статті, подаються:

1) рішення з'їзду (зборів, конференцій) партії, прийняте відповідно до її статуту, про висування кандидата на пост Президента України, в якому зазначаються: прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) особи, висунутої кандидатом на пост Президента України, засвідчене підписом керівника партії і скріплене печаткою партії;

2) заява особи, висунутої кандидатом, про згоду балотуватися кандидатом на пост Президента України від цієї партії та у зв'язку з цим згода на оприлюднення біографічних відомостей та обробку персональних даних, зобов'язання в разі обрання Президентом України протягом місяця з дня офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, у управління іншої особи належний йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність);

3) заява особи, висунутої кандидатом, про згоду балотуватися кандидатом на пост Президента України від цієї партії та у зв'язку з цим згода на оприлюднення біографічних відомостей та обробку персональних даних, зобов'язання в разі обрання Президентом України протягом місяця з дня офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, у управління іншої особи належний йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність);

4) подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидата на пост Президента України або про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України за результатами перевірки щодо наявності чи відсутності підстав для прийняття рішення про реєстрацію або про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України протягом п'яти днів з дня прийняття документів, передбачених цією статтю.

5. Відповідальність за достовірність та точність відомостей у документах, поданих до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидата на пост Президента України, несе особа, висунута кандидатом.

6. Особа, висунута кандидатом на пост Президента України, має право до дня реєстрації її кандидатом відкликати свою заяву про самовисування чи про згоду балотуватися кандидатом на пост Президента України від партії. Заяву про відкликання заяви про самовисування, про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом на пост Президента України від партії, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», особисто подається відповідною особою до Центральної виборчої комісії. Повторна заява особи про самовисування чи про згоду балотуватися на виборах Президента України від цієї самої партії не приймається.

7. Центральною виборчою комісією приймає рішення про реєстрацію кандидата на пост Президента України або про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України за результатами перевірки щодо наявності чи відсутності підстав для прийняття рішення про реєстрацію або про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України протягом п'яти днів з дня прийняття документів, передбачених цією статтю.

8. У разі реєстрації кандидата на пост Президента України уповноваженому представнику партії або кандидату на пост Президента України чи його уповноваженому представнику не пізніше дня, наступного за днем реєстрації, видається копія постанови про реєстрацію. Кандидату на пост Президента України не пізніше як у триденний строк з дня прийняття рішення про його реєстрацію видається посвідчення кандидата на пост Президента України за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Рішення про реєстрацію кандидата на пост Президента України у такій самій строк розміщується на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

9. Центральною виборчою комісією закінчує реєстрацію кандидатів на пост Президента України не пізніше ніж за п'ятдесят днів до дня виборів.

10. Список кандидатів на пост Президента України, зареєстрованих Центральною виборчою комісією, із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), року народження, відомостей про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, суб'єкта висування у п'ятиденний строк з дня закінчення реєстрації кандидатів розміщується на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

Стаття 104. Відмова у реєстрації кандидата на пост Президента України

1. Центральною виборчою комісією відмовляється у реєстрації кандидата на пост Президента України у разі:

1) порушення встановленого частиною першою статті 98, частинами першою — третьою статті 99, статтею 100 цього Кодексу порядку висування (самовисування) кандидата;

2) встановлення Центральною виборчою комісією наявності у передвиборній програмі кандидата положень, спрямованих на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підвиг її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганди війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення;

3) відсутності хоча б одного з документів, передбачених статтею 103 цього Кодексу;

4) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України особою, висунутою кандидатом на пост Президента України;

5) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт виїзду особи, висунутої кандидатом, за межі України для постійного проживання;

6) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення про визнання особи, висунутої кандидатом на пост Президента України, недієздатною;

7) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висунутої кандидатом на пост Президента України, права бути обраною Президентом України;

8) висування кандидата на пост Президента України від партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

2. Помилки і неточності, виявлені в поданих кандидатами на пост Президента України для реєстрації документах, якщо їх наявність не є перешкодою для розуміння змісту викладених відомостей, підлягають виправленню або уточненню у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, і не є підставою для відмови в реєстрації кандидата на пост Президента України.

3. Рішення про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України повинні містити вичерпні підстави відмови. Копія такого рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається уповноваженому представнику відповідної партії (кандидату) або кандидату.

Стаття 105. Скасування рішення про реєстрацію кандидата на пост Президента України

1. Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації кандидата на пост Президента України у разі:

1) звернення кандидата на пост Президента України у будь-який час після його реєстрації, але не пізніше як за десять днів до дня виборів (повторного голосування), з письмовою заявою про відмову від балотування;

2) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України особою, висунутою кандидатом на пост Президента України;

3) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт виїзду особи, висунутої кандидатом, за межі України для постійного проживання;

4) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення про визнання особи, зареєстрованої кандидатом на пост Президента України, недієздатною;

5) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висунутої кандидатом на пост Президента України, права бути обраною Президентом України;

6) висування кандидата на пост Президента України від партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

2. Помилки і неточності, виявлені в поданих кандидатами на пост Президента України для реєстрації документах, якщо їх наявність не є перешкодою для розуміння змісту викладених відомостей, підлягають виправленню або уточненню у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, і не є підставою для відмови в реєстрації кандидата на пост Президента України.

3. Рішення про відмову в реєстрації кандидата на пост Президента України повинні містити вичерпні підстави відмови. Копія такого рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається уповноваженому представнику відповідної партії (кандидату) або кандидату.

Стаття 106. Спеціальні інформаційні забезпечення виборів Президента України

1. Спеціальні інформаційні забезпечення виборів передбачає інформування виборців про:

1) зареєстрованих кандидатів на пост Президента України та суб'єктів їх висування;

2) передвиборні програми кандидатів на пост Президента України;

3) рахунки виборчих фондів кандидатів на пост Президента України, максимальний розмір добровільного внеску та способи, у який робиться добровільний внесок;

4) скасування реєстрації (вибуття з балотування) кандидата на пост Президента України;

5) факти та події, пов'язані з виборчим процесом.

2. Інформація, що міститься у документах, поданих до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів на пост Президента України, є відкритою. На офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії оприлюднюється відомості про прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, відомості про наявність чи відсутності судимості, суб'єкта висування кожного кандидата на пост Президента України та його передвиборна програма.

3. Відомості, передані частиними першою і другою цієї статті, оприлюднюються також у вигляді набору даних, організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання (у форматі відкритих даних).

4. Засоби масової інформації, інформаційні агентства можуть брати участь у спеціальному інформаційному забезпеченні виборів на замовлення Центральної виборчої комісії, а щодо відомостей, зазначених у пункті 5 частини першої цієї статті, — з власної ініціативи з дотриманням вимог цього Кодексу.

Стаття 107. Інформаційні плакати кандидатів на пост Президента України

1. Центральна виборча комісія за рахунок коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку та проведення виборів, забезпечує виготовлення інформаційних плакатів кандидатів на пост Президента України, зареєстрованих Центральною виборчою комісією, із розрахунку по два примірники на кожну виборчу дільницю.

Інформаційний плакат повинен містити передвиборну програму кандидата на пост Президента України, подану ним до Центральної виборчої комісії при реєстрації, із зазначенням прізвища, імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), року народження, відомостей про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання кандидата, а також фотографію кандидата розміром 9 x 13 сантиметрів, подану ним при реєстрації.

Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних плакатів встановлюються Центральною виборчою комісією.

Інформаційні плакати кандидатів виготовляються із застосуванням розумного пристосування для людей з інвалідністю з урахуванням вимог, встановлених Центральною виборчою комісією.

2. Центральна виборча комісія погоджує з кандидатом на пост Президента України або його уповноваженим представником текст інформаційного плаката.

3. Виготовлені інформаційні плакати кандидатів на пост Президента України у встановлених Центральною виборчою комісією порядку та строки передаються відповідним виборчим комісіям на виборчі дільниці.

Розміщення інформаційних плакатів здійснюється з урахуванням можливості ознайомлення з ними осіб, які перебувають на крисах колісних, з урахуванням вимог, установлених Центральною виборчою комісією.

Дільничні виборчі комісії сприяють виборцям, які самостійно не можуть ознайомитися з інформаційними плакатами та інформаційними буклетами суб'єктів виборчого процесу, у доступі до їх змісту у максимально зручний для таких виборців спосіб.

Стаття 108. Процедура і строки проведення передвиборних теледебатів

1. У разі призначення Центральною виборчою комісією у порядку, встановленому цим Кодексом, повторного голосування між кандидатами на пост Президента України, включеними до виборчого бюлетеня для повторного голосування, за рахунок коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку та проведення виборів, проводиться передвиборні дебати з використанням електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації (далі — теледебати).

2. Теледебати за рахунок коштів державного бюджету організовуються та проводяться Національною суспільною телерадіокомпанією України в останню п'ятницю перед днем повторного голосування на суспільно-політичному загальнонаціональному каналі Суспільного телебачення у пряму ефірні між 19 годиною та 22 годиною, тривалістю 60 хвилин безперервного ефірного часу.

3. Кандидати на пост Президента України беруть участь у теледебатах особисто. Не допускається участь у теледебатах довірених осіб або інших представників кандидатів на пост Президента України, а також трансляція під час теледебатів попередньо підготовленого відеоматеріалу про кандидата на пост Президента України, використання агітаційних та інших матеріалів про кандидата.

У разі відмови одного з кандидатів на пост Президента України від участі в теледебатах або неможливості його участі виділений для теледебатів ефірний час надається іншому кандидату для проведення ним передвиборної агітації.

4. Теледебати за рахунок коштів державного бюджету обов'язково транслюються на суспільно-політичному загальнонаціональному каналі Суспільного радіо Національної суспільної телерадіокомпанії України, а також можуть безоплатно транслюватися іншими каналами мовлення.

Для трансляції теледебатів іншими каналами мовлення відповідна телерадіоорганізація звертається з пись

ДОКУМЕНТИ

панії України. Національна суспільна телерадіокомпанія України зобов'язана надати телерадіоорганізації, що звернулася з зазначеною заявою, можливість безоплатної трансляції теледебатів.

Витрати, пов'язані з технічним забезпеченням трансляції теледебатів іншими каналами мовлення, покладаються на телерадіоорганізацію, що подала заяву.

Телерадіоорганізація, що здійснює трансляцію чи ретрансляцію теледебатів, забороняється переривати її комерційною рекламою та іншими повідомленнями, а також анонсами власних програм, передач або в будь-який інший спосіб.

5. Оплата за наданий ефірний час для проведення теледебатів здійснюється Центральною виборчою комісією в межах коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів Президента України, та за відповідною угодою, що укладається Центральною виборчою комісією та Національною суспільною телерадіокомпанією України.

6. Телеорганізація може організувати теледебати між кандидатами на пост Президента України як цикл передач із дотриманням вимог цього Кодексу та цієї статті. Телерадіоорганізація може створити лише один цикл таких передач під час виборчого процесу. Такий цикл передач може транслюватися виключно у пряму ефір.

7. Теледебати, зазначені у частині шостій цієї статті, можуть проводитися за рахунок коштів виборчих фондів кандидатів на пост Президента України у строки, передбачені цим Кодексом для проведення передвиборної агітації, у проміжку між 19 годинною та 22 годинною.

8. Теледебати, зазначені у частині шостій цієї статті, мають бути організовані як цикл передач однакового формату з метою забезпечення можливості участі в них усіх кандидатів на пост Президента України за їхнім бажанням.

9. В одній передачі циклу теледебатів, зазначених у частині шостій цієї статті, одночасно можуть брати участь не більше двох кандидатів на пост Президента України. Кандидати беруть участь у таких теледебатах особисто. Обсяг ефірного часу, що надається кандидатам для участі в дискусії або для відповіді на запитання, має визначатися за однаковими правилами.

10. Проведення під час теледебатів, зазначених у частині шостій цієї статті, інтерактивного голосування та оприлюднення його результатів можуть включатися до формату передачі лише за згодою всіх учасників циклу.

11. Графік поширення циклу передач, перелік учасників та черговість участі кандидатів на пост Президента України у теледебатах, зазначених у частині шостій цієї статті, відповідно телеорганізація публікує в газеті «Голос України» та «Урядовий кур'єр» у тривалості строк з дня їх затвердження, але не пізніше як за один день до початку циклу передач.

12. Кількість передач в одному циклі теледебатів, зазначених у частині шостій цієї статті, має бути такою, щоб забезпечити кожному з кандидатів на пост Президента України можливість участі в них не більше одного разу.

13. Тривалість кожної передачі циклу теледебатів, зазначених у частині шостій цієї статті, має бути не меншою, ніж 60 хвилин безперервного ефірного часу.

14. Перевіряння трансляції теледебатів комерційною рекламою забороняється.

Розділ XX. ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Стаття 109. Гарантії діяльності кандидатів на пост Президента України

1. Кандидату на пост Президента України (крім кандидата на пост Президента України, який є Президентом України або народним депутатом України) не може бути відмовлено в увільненні на період з часу його реєстрації як кандидата до закінчення виборчого процесу (або скасування його реєстрації) від виконання виробничих або службових обов'язків за місцем роботи з наданням неоплачуваної відпустки.

2. Кандидат на пост Президента України під час виборчого процесу не може бути звільнений з роботи з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, командира військової частини (формування). Кандидат на пост Президента України без його згоди не може бути переведений на іншу роботу, направлений у відрядження, а також призваний на військову або альтернативну (невійськову) службу, навчальні (перевірні) та спеціальні збори військовозобов'язаних.

Стаття 110. Уповноважений представник кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії

1. Кандидат на пост Президента України має право делегувати до Центральної виборчої комісії одного уповноваженого представника з правом дорадчого голосу, який представляє його інтереси у Центральному виборчій комісії під час виборчого процесу.

2. Уповноваженим представником кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії може бути виборець. Не може бути уповноваженим представником кандидата на пост Президента України:

- член виборчої комісії;
- посадова чи службова особа органу виконавчої влади, органів прокуратури або суду, правоохоронних органів, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим чи органів місцевого самоврядування;
- військовослужбовець, поліцейський, співробітник Служби безпеки України, особа рядового і начальницького складу Державного кримінально-виконавчої служби України;
- особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;
- особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

3. Заява про реєстрацію уповноваженого представника кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії за підписом, засвідченим в установленому законом порядку, особи, висунутої кандидатом на пост Президента України, подається до Центральної виборчої комісії одночасно із заявою про реєстрацію кандидата на пост Президента України. У заяві про реєстрацію уповноваженого представника кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії зазначаються прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) уповноваженого представника, його громадянство, день, місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку. До заяви додаються письмова згода такої особи представляти інтереси кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії, ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії львівського та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

4. Центральною виборчою комісією не пізніше як на третій день з дня надходження документів, зазначених у частині третій цієї статті, реєструє уповноваженого представника кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії та видає йому посвідчення за формою, встановлену Центральною виборчою комісією. У разі відмови у реєстрації (скасування реєстрації, вибуття з балотування) кандидата на пост Президента України повноваження уповноваженого представника кандидата у Центральному виборчій комісії вважаються припиненими з моменту прийняття Центральною виборчою комісією відповідного рішення.

5. Уповноваженим представником кандидата на пост Президента України з дня його реєстрації Центральною виборчою комісією до припинення своїх повноважень або закінчення виборчого процесу має право на звільнення від виробничих або службових обов'язків без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом.

6. Уповноваженим представником кандидата на пост Президента України має право у будь-який час до дня виборів звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

7. Кандидат на пост Президента України у будь-який час до дня виборів або дня повторного голосування може прийняти рішення про відкликання уповноваженого представника та про делегування іншої кандидатури замість вибулої. Відповідна заява разом з іншими документами подається до Центральної виборчої комісії у порядку, встановленому частинною третьою цієї статті.

8. На підставі заяви, поданої відповідно до частини шостої або сьомої цієї статті, не пізніше як на третій день з дня її надходження, а поданої напередодні і в день виборів — невідкладно, Центральною виборчою комісією приймає рішення про скасування реєстрації уповноваженого представника кандидата на пост Президента України. Копія відповідного рішення видається уповноваженому представнику кандидата, повноваження якого припинено, та надсилається на адресу кандидата на пост Президента України.

9. Уповноваженим представником кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії має право:

- бути присутнім на засіданнях Центральної виборчої комісії з питань, пов'язаних з виборами Президента України, брати участь у їх обговоренні з правом дорадчого голосу, отримувати до початку засідання порядок денний та матеріали з питань порядку денного, вносити пропозиції щодо рішення Центральної виборчої комісії;
- ознайомлюватися із змістом та отримувати копії протоколів і стенограм засідань Центральної виборчої комісії, її рішень, документів, на підставі яких приймалися рішення;
- ознайомлюватися з протоколами, телефонограмами, факсограмами та іншими офіційними повідомленнями, що надходять до Центральної виборчої комісії від окружних виборчих комісій, у тому числі про підсумки голосування у загальнодержавному та територіальному округах, отримувати їх копії;
- реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для уповноваженого представника кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії.

Стаття 111. Довірені особи кандидата на пост Президента України

1. Кандидат на пост Президента України може мати не більше п'яти довірених осіб в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі та по одній довірній особі у кожному територіальному окрузі. Довірена особа кандидата повинна відповідати вимогам, зазначеним у частині другій статті 110 цього Кодексу.

Повноваження довірених осіб кандидата на пост Президента України у загальнодержавному виборчому окрузі поширюються також на закордонний виборчий округ.

2. Довірена особа кандидата на пост Президента України:

- сприяє кандидату на пост Президента України в його участі у виборчому процесі, у тому числі під час ведення передвиборної агітації;
- представляє інтереси кандидата у відносинах з виборчими комісіями (крім Центральної виборчої комісії), органами державної влади, іншими державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, виборцями, іншими суб'єктами виборчого процесу на території відповідного виборчого округу;
- може брати участь з правом дорадчого голосу в засіданнях виборчих комісій (крім Центральної виборчої комісії) на території відповідного виборчого округу;
- має право бути присутньою на виборчій дільниці під час голосування та на засіданні дільничної виборчої комісії при підрахунку голосів виборців з урахуванням обмежень, встановлених частинною восьмою статті 36 цього Кодексу;
- має права офіційного спостерігача від партії, передбачені частинною шостою статті 112 цього Кодексу;
- має інші права, передбачені цим Кодексом для довірених особи кандидата на пост Президента України.

3. На довірену особу кандидата на пост Президента України поширюються обмеження, встановлені частинною сьомою статті 112 цього Кодексу.

4. Заява про реєстрацію довірених осіб кандидата на пост Президента України (в електронному вигляді та на паперових носіях) за підписом кандидата на пост Президента України, засвідченим у порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», подається до Центральної виборчої комісії у будь-який час після реєстрації кандидата. У заяві про реєстрацію довірених осіб кандидата на пост Президента України зазначаються: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кожної довірених осіб, відповідний виборчий округ, громадянство довірених осіб, число місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку. До заяви додаються письмові згоди зазначених осіб представляти інтереси кандидата на пост Президента України у відповідному виборчому окрузі, ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії львівського та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

5. Центральною виборчою комісією не пізніше як на третій день з дня надходження документів, зазначених у частині четвертій цієї статті, а поданих напередодні і в день голосування (в день повторного голосування) — невідкладно, реєструє довірених осіб кандидата на пост Президента України та видає уповноваженому представнику кандидата на пост Президента України у Центральному виборчій комісії їх посвідчення за формою, встановлену Центральною виборчою комісією.

6. Довірена особа кандидата на пост Президента України з дня її реєстрації Центральною виборчою комісією до припинення її повноважень або закінчення виборчого процесу має право на звільнення від виробничих або службових обов'язків без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом.

7. У разі скасування реєстрації (вибуття з балотування) кандидата на пост Президента України повноваження довірених осіб кандидата вважаються припиненими з дня прийняття Центральною виборчою комісією відповідного рішення.

8. Довірена особа кандидата на пост Президента України має право у будь-який час до дня виборів звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

9. Кандидат на пост Президента України у будь-який час до дня виборів може прийняти рішення про відкликання довірених осіб та про внесення іншої кандидатури замість вибулої. Відповідна заява разом з письмовою згодою внесеної кандидатури подаються до Центральної виборчої комісії у порядку, встановленому частинною четвертою цієї статті.

10. На підставі заяви, поданої відповідно до частини восьмої або дев'ятої цієї статті, не пізніше як на третій день з дня її надходження, а поданої напередодні і в день виборів — невідкладно, Центральною виборчою комісією приймає рішення про скасування реєстрації довірених осіб кандидата на пост Президента України. Копія відповідного рішення видається уповноваженому представнику кандидата на пост Президента України або надсилається на його адресу.

Стаття 112. Офіційні спостерігачі від партій, кандидатів на пост Президента України

1. Офіційний спостерігач від партії, яка висунула кандидата на пост Президента України, кандидата на пост Президента України реєструється окружною виборчою комісією за поданням уповноваженого на підставі довіреності представника партії, довірених осіб кандидата на пост Президента України у відповідному окрузі.

Реєстрацію офіційних спостерігачів від партій, кандидатів на пост Президента України у закордонному виборчому окрузі здійснює Центральною виборчою комісією. 2. У поданні про реєстрацію офіційних спостерігачів зазначаються їхні прізвища, власні імена (усі власні імена) та по батькові (за наявності), громадянство, дата народження, місце проживання та адреса житла, місце роботи, посада (заняття), номери контактних телефонів, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

До подання додаються заяви про згоду зазначених осіб бути офіційними спостерігачами від відповідної партії, кандидата на пост Президента України, ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії львівського та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

3. Подання про реєстрацію офіційного спостерігача за підписом уповноваженого представника партії, довірених осіб кандидата на пост Президента України у відповідному виборчому окрузі вноситься до відповідної окружної виборчої комісії не пізніше як за п'ять днів до дня виборів (на паперовому носії та в електронному вигляді).

4. Окружна виборча комісія здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів у відповідному територіальному виборчому окрузі та видає їм посвідчення за формою, встановлену Центральною виборчою комісією, не пізніше як на третій день після внесення подання.

5. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача може бути недотримання вимог, встановлених частинною першою — третьою цієї статті, частинною третьою статті 58 цього Кодексу.

6. Офіційний спостерігач від партії, кандидата на пост Президента України має право:

- бути присутнім із дотриманням вимог цього Кодексу на засіданнях окружної та дільничних виборчих комісій відповідного територіального виборчого округу;
- бути присутнім на зустрічах кандидатів, їх довірених осіб з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах;
- перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановлення підсумків голосування, не перешкоджаючи при цьому членам виборчої комісії фізично;
- здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис без порушення при цьому таємниці голосування виборців;
- бути присутнім під час голосування виборців за місцем їх перебування;
- звертатися у порядку, встановленому цим Кодексом, до виборчих комісій в межах відповідного територіального округу із заявою чи скаргами щодо усунення порушень вимог цього Кодексу в разі їх виявлення;
- скласти акт про виявлення порушень цього Кодексу, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт цього порушення, із зазначенням їхніх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;
- вживати необхідних заходів у межах законодавства щодо припинення неправих дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці;
- отримувати копії протоколів та інших документів у випадках, передбачених цим Кодексом;
- реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для офіційних спостерігачів.

7. Офіційний спостерігач від партії, кандидата на пост Президента України не має права:

- втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують хід виборчого процесу або заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;
- заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень;
- бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабінеті (кімнаті) для тасування голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.
- у разі порушення офіційним спостерігачем від партії, кандидата на пост Президента України вимог частини сьомої цієї статті виборча комісія вносить йому попередження. У разі повторного або грубого порушення вимог частини сьомої цієї статті виборча комісія може позбавити його права бути присутнім на засіданні комісії в порядку, встановленому цим Кодексом. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем до суду.

9. Уповноважений представник партії, кандидата на пост Президента України (яого довірена особа у відповідному окрузі) має право відкликати офіційного спостерігача шляхом звернення до відповідної окружної виборчої комісії (а щодо офіційного спостерігача у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) з письмовою заявою про припинення повноважень такого спостерігача і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи в порядку, встановленому цією статтю.

10. Офіційний спостерігач від партії, кандидата на пост Президента України має право у будь-який час звернутися до окружної виборчої комісії (а офіційний спостерігач у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви відповідно окружна виборча комісія чи Центральною виборчою комісією приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого видається або направляється відповідно партії або кандидату (його довірених осіб).

11. У разі скасування реєстрації кандидата на пост Президента України повноваження офіційних спостерігачів від такого кандидата, партії, яка висунула кандидата на пост Президента України, реєстрацію якого скасовано, вважаються припиненими з дня прийняття рішення про скасування реєстрації відповідного кандидата на пост Президента України.

Розділ XXI. ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ, ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 113. Виборчий бюлетень

1. Форма, колір і текст виборчого бюлетеня для голосування в день виборів Президента України, а також форма виборчого бюлетеня для повторного голосування затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять два дні до дня виборів. Текст виборчого бюлетеня для повторного голосування затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за десять днів до дня повторного голосування. Ступені захисту виборчого бюлетеня встановлюються Центральною виборчою комісією.

2. Виборчі бюлетені є документами суворої звітності.

3. Виборчий бюлетень повинен містити назву та дату проведення виборів (бюлетень для повторного голосування — дату повторного голосування), номер територіального виборчого округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, а також місце, позначене для печатки дільничної виборчої комісії.

4. До виборчого бюлетеня для голосування в день виборів вносяться відомості в алфавітному порядку за прізвищами зареєстрованих кандидатів на пост Президента України із зазначенням прізвища, імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), року народження, відомостей про освіту, посаду (заняття), місця роботи, партійності, місце проживання, суб'єкта висунення кандидата. Ліворуч напроти відомостей про кожного кандидата на пост Президента України розташовується порожній квадрат.

5. Виборчий бюлетень повинен містити роз'яснення щодо порядку його заповнення виборцем під час голосування.

6. Виборчий бюлетень має контрольний талон, відокремлений лінією відруву. Контрольний талон повинен містити назву та дату виборів (дату повторного голосування), номер територіального виборчого округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, а також місце, позначені для номера, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці, підпису виборця, який отримує виборчий бюлетень, прізвища, ініціали та підпису члена дільничної виборчої комісії, який видає йому виборчий бюлетень.

7. Виборчі бюлетені для кожної виборчої дільниці виготовляються у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці, з можливим відхиленням зазначеної кількості з урахуванням кратності розміщення виборчих бюлетенів у межах поліграфічного листа при їх виготовленні. Виборчі бюлетені для голосування у закордонному окрузі для кожної закордонної виборчої дільниці виготовляються у кількості, що визначається Центральною виборчою комісією на підставі кількості виборців, включених до списку виборців на відповідній закордонній виборчій дільниці, кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на цій виборчій дільниці на останніх загальнодержавних виборах та середньої кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчих дільницях у закордонному окрузі на останніх загальнодержавних виборах.

8. Контроль за виготовленням виборчих бюлетенів на підприємствах-виготовлявачах, дотриманням вимог щодо зникнення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку, використання невикористаних виборчих бюлетенів відповідно до частини одинадцяті статті 115 цього Кодексу здійснюється контрольною комісією, яка утворюється Центральною виборчою комісією за поданнями кандидатів на пост Президента України не пізніше як у день затвердження форми виборчого бюлетеня.

Стаття 114. Порядок виготовлення виборчих бюлетенів

1. Центральною виборчою комісією на підставі договору, укладеного між нею та державними поліграфічними підприємствами, забезпечує виготовлення в централізованому порядку виборчих бюлетенів для голосування (у день повторного голосування).

2. Підприємство — виготовлювач виборчих бюлетенів забезпечує суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бюлетенів, їх облік та передачу замовнику в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

Технічні відходи, поліграфічний брак, друкарські форми знищуються в порядку та строки, визначені угодою про виготовлення виборчих бюлетенів.

3. Виборчі бюлетені отримуються Центральною виборчою комісією в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта прийому-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зведена інформація на підставі актів прийому-передачі про кількість виборчих бюлетенів, виготовлених для кожного територіального (закордонного) округу, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

4. Виборчі бюлетені для голосування у день виборів чи в день повторного голосування друкуються на однаковому папері за формою та текстом, затвердженими Центральною виборчою комісією, і повинні бути однаковими за розміром, кольором та змістом.

5. Виборчий бюлетень друкується державною мовою на одному аркуші з текстовою частинною лише з одного боку.

6. На спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, виборчі бюлетені виготовляються з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничною виборчою комісією у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців на виборчій дільниці. Такий дозвіл може бути наданий не пізніше як за три дні до дня голосування на підставі подання відповідної окружної виборчої комісії, в якому зазначено номер виборчої дільниці, утвореної на відповідному судні чи на полярній станції України, назву судна чи полярної станції України, а також час, коли відповідне судно залишило останній порт на території України.

Відомості про кількість виготовлених виборчих бюлетенів вносяться до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та враховуються відповідною окружною виборчою комісією при складанні протоколу про підсумки голосування у відповідному територіальному окрузі.

7. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про скасування реєстрації кандидата на пост Президента України у період виготовлення виборчих бюлетенів або після виготовлення виборчих бюлетенів, але за той період часу, за який неможливо здійснити передрукування виборчих бюлетенів, Центральною виборчою комісією приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня. Рішення Центральної виборчої комісії негайно передається відповідним окружним виборчим комісіям для внесення відповідних змін дільничними виборчими комісіями.

Такі зміни до виборчих бюлетенів вносяться членами дільничних виборчих комісій з використанням штампів «Вибув» на засіданні дільничної виборчої комісії.

Вносити зміни до виборчого бюлетеня без рішення Центральної виборчої комісії забороняється.

Про зміни, внесені до виборчого бюлетеня, повідомляється кожному виборцю під час видачі виборчого бюлетеня.

Форма штампів «Вибув» затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять шість днів до дня виборів. Штамп виготовляється Центральною виборчою комісією централізовано та передається окружним виборчим комісіям одночасно з виборчими бюлетенями. Штамп зберігається в окружній виборчій комісії.

Штамп «Вибув» передається окружною виборчою комісією всім дільничним виборчим комісіям одночасно з передачею відповідного рішення Центральної виборчої комісії. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць штамп «Вибув» передається одночасно з виборчими бюлетенями.

8. У разі якщо до виборчих бюлетенів внесено зміни без рішення Центральної виборчої комісії чи внесено зміни, що не відповідають рішенню Центральної виборчої комісії, дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає про це у двох примірниках акт. В акт зазначаються кількість отриманих виборчих бюлетенів, кількість зіпсованих виборчих бюлетенів та прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник такого акта невідкладно передається до окружної виборчої комісії, другий примірник зберігається у комісії. Відомості зазначеного акта враховуються дільничною виборчою комісією при складанні протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Зіпсовані виборчі бюлетені погашаються та упаковуються окремо в різні пакети в порядку, передбаченому цим Кодексом. На пакетах робиться напис «Зіпсовані виборчі бюлетені». Запаковані зіпсовані виборчі бюлетені зберігаються у дільничній виборчій комісії до дня виборів і передаються до окружної виборчої комісії разом з іншою виборчою документацією. При підрахунку голосів виборців зіпсовані виборчі бюлетені враховуються як невикористані.

9. Особи, винні у прот

ДОКУМЕНТИ

1. Окружна виборча комісія приймає виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача від представника Центральної виборчої комісії, уповноваженого рішеннями Центральної виборчої комісії здійснити таку передачу бюлетенів, на своєму засіданні. Про прийняття виборчих бюлетенів окружна виборча комісія складає протокол за формою, встановлену Центральною виборчою комісією. Протокол складається в трьох примірниках і підписується всіма членами окружної виборчої комісії та представником Центральної виборчої комісії, які здійснюють передачу виборчих бюлетенів, а також кандидатами на пост Президента України, їх довіреними особами, офіційними спостерігачами, присутніми на засіданні комісії. Перший примірник протоколу передається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується у приміщенні окружної виборчої комісії для загального ознайомлення.

2. Окружна виборча комісія забезпечує збереження і охорону виборчих бюлетенів, отриманих від Центральної виборчої комісії. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні окружної виборчої комісії в закритому сейфі (металевій шафі або окремій кімнаті). Сейф (металева шафа або окрема кімната) постійно (до передачі виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям) перебуває під охороною поліцейського.

3. Окружна виборча комісія не раніш як за три дні до дня виборів або дня повторного голосування на своєму засіданні передає всі виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям в упаковці підприємства-виготовлювача. Від імені кожної дільничної виборчої комісії виборчі бюлетені приймають не менш як три члени кожної дільничної виборчої комісії, уповноважені на це її рішенням.

4. Про передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів окружною виборчою комісією складається протокол за формою, встановлену Центральною виборчою комісією, в якому зазначаються:

- 1) номер територіального виборчого округу;
- 2) номер виборчої дільниці;
- 3) кількість переданих на виборчу дільницю виборчих бюлетенів для голосування;
- 4) прізвища та підписи членів дільничної виборчої комісії, які прийняли виборчі бюлетені.

5. Протокол про передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів складається у трьох примірниках і підписується всіма присутніми на засіданні членами окружної виборчої комісії, а також кандидатами на пост Президента України, їх довіреними особами, офіційними спостерігачами, присутніми на засіданні комісії. Перший примірник протоколу надсилається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується в приміщенні окружної виборчої комісії для загального ознайомлення.

Витяг із протоколу за формою, встановлену Центральною виборчою комісією, із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної виборчої дільниці, надається разом із виборчими бюлетенями представникам кожної дільничної виборчої комісії, які отримали виборчі бюлетені, за підписами голови і секретаря окружної виборчої комісії та трьох членів відповідної дільничної виборчої комісії, засвідченими печаткою окружної виборчої комісії.

6. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць закордонного виборчого округу виборчі бюлетені передаються Центральною виборчою комісією через Міністерство закордонних справ України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. Про передачу виборчих бюлетенів виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць закордонного виборчого округу Центральна виборча комісія складає протокол, зазначений у частині п'ятій цієї статті. Протокол складається у двох примірниках, один з яких залишається у Центральної виборчої комісії, а другий разом із витягами з протоколу для кожної закордонної виборчої дільниці закордонного виборчого округу передається до Міністерства закордонних справ України. Відомості зазначеного протоколу не пізніше дня, наступного за днем його складання, оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

7. Кожен член окружної виборчої комісії, кандидат на пост Президента України, його довірена особа, офіційний спостерігач від кандидата, партії — суб'єкта виборчого процесу, які були присутні при передачі виборчих бюлетенів, мають право ознайомитися із протоколами, зазначеними у частинах першій та п'ятій цієї статті.

8. Члени дільничної виборчої комісії транспортувати отримані виборчі бюлетені до приміщення дільничної виборчої комісії у супроводі поліцейського, на якого покладається обов'язок їх охорони.

9. Приймання виборчих бюлетенів дільничною виборчою комісією здійснюється на засіданні дільничної виборчої комісії невідкладно після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені. Секретар дільничної виборчої комісії розпаковує упаковку підприємства-виготовлювача та проставляє у визначених місцях кожного виборчого бюлетеня печатку дільничної виборчої комісії. Інший визначений рішеннями комісії член дільничної виборчої комісії перераховує отримані виборчі бюлетені для голосування, перевіряючи відповідність позначення номера округу та номера виборчої дільниці, зазначених на виборчих бюлетенях. При підрахунку виборчих бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів. У разі невідповідності встановленим перерахуванням кількість бюлетенів та кількість, зазначеної у витязі з протоколу окружної виборчої комісії про передачу бюлетенів, дільнична виборча комісія складає у трьох примірниках акт про це за формою, встановлену Центральною виборчою комісією, із зазначенням встановленої рішеннями дільничної виборчої комісії причини розходження. Один примірник акта передається до окружної виборчої комісії, другий — зберігається у дільничній виборчій комісії, третій — вивіщується для загального ознайомлення на стенді офіційних матеріалів комісії. За наявності зазначених розходжень кількістю бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, вважається кількість, встановлена на засіданні дільничної виборчої комісії та зафіксована в акті про розходження.

10. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні дільничної виборчої комісії в закритому сейфі (металевій шафі), який опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії, та печатки комісії і постійно (до дня голосування) перебуває під охороною поліцейського.

11. У разі неможливості передачі виборчих бюлетенів від Центральної виборчої комісії до окружної виборчої комісії відповідні виборчі бюлетені вважаються невикористаними та погашаються Центральною виборчою комісією шляхом передачі їх для знищення до підприємства-виготовлювача. Виборчі бюлетені знищуються підприємством-виготовлювачем у присутності представників Центральної виборчої комісії та контрольної комісії, утвореної Центральною виборчою комісією відповідно до частини восьмої статті 113 цього Кодексу, про що складається відповідний акт.

У разі неможливості передачі виборчих бюлетенів від окружної виборчої комісії до дільничної виборчої комісії відповідні виборчі бюлетені вважаються невикористаними, про що складається у двох примірниках акт за формою, встановлену Центральною виборчою комісією. Один примірник акта надсилається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається у відповідній окружній виборчій комісії. Таки виборчі бюлетені погашаються окружною виборчою комісією після закінчення голосування шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені запакуюються, на пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені, погашені окружною виборчою комісією», зазначаються номер територіального округу, номер (номери) виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів окружної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 116. Облаштування приміщення для голосування

1. У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним дільнична виборча комісія в обов'язковому порядку розміщує плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори Президента України, а також інформаційні плакати кандидатів на пост Президента України в алфавітному порядку (в порядку розміщення кандидатів у виборчому бюлетені).

2. Розміщення матеріалів, зазначених у частині першій цієї статті, повинно забезпечувати їх доступність для ознайомлення, у тому числі для осіб з інвалідністю.

Стаття 117. Підготовка до голосування у день виборів (день повторного голосування)

1. Голосування у день виборів та у день повторного голосування проводиться за 8 години до 20 години. На закордонних виборчих дільницях голосування проводиться за місцевим часом держави, в якій утворені такі дільниці.

2. Про час і місце голосування дільнична виборча комісія повідомляє виборців не пізніш як за сім днів до дня його проведення, а у виняткових випадках утворення виборчих дільниць відповідно до частини п'ятої статті 30 цього Кодексу — напередодні дня виборів.

3. Організація проведення голосування та підтримання належного порядку у приміщенні для голосування, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладаються на дільничну виборчу комісію.

4. Дільнична виборча комісія не раніш як за сорок п'ять хвилин до початку голосування проводить засідання, на якому відкриває сейф (металеву шафу) з виборчими бюлетенями. Голова дільничної виборчої комісії на підставі витязі з протоколу окружної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів дільничній виборчій комісії або акта, зазначеного у частині дев'ятій статті 115 цього Кодексу, оголошує кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. Зазначені відомості секретар комісії заносить до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

5. У разі виявлення пошкодження стрічки, якою опечатано сейф (металеву шафу), або невідповідності підписів чи печатки на ній дільнична виборча комісія негайно повідомляє про це органи Національної поліції України та окружну виборчу комісію. Після цього члени дільничної виборчої комісії перераховують виборчі бюлетені, про що складається акт, який підписується всіма присутніми при цьому на засіданні дільничної виборчої комісії та скріплюється печаткою комісії. Кількість виборчих бюлетенів, зазначена в акті, вважається кількістю бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

6. Голова дільничної виборчої комісії на засіданні комісії перед початком голосування надає для огляду членам дільничної виборчої комісії, присутнім кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, представникам засобів масової інформації по черзі всі наявні на виборчій дільниці виборчі скриньки. Після огляду кожна скринька опломбовується або опечатується печаткою дільничної виборчої комісії, після чого до неї вкладається контрольний лист, на якому зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, час його вкидання у виборчу скриньку, підписи голови, заступника голови, секретаря та інших членів дільничної виборчої комісії, кандидатів, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів. Контрольний лист підписується зазначеними особами, їхні підписи скріплюються печаткою комісії. Після вкидання контрольного листа голова комісії надає для огляду наступну виборчу скриньку та проводить з нею ту саму процедуру. Після опломбування або опечатування останньої виборчої скриньки, вкидання до неї контрольного листа і встановлення великих (стаціонарних) виборчих скриньок на відведені для них місця виборча дільниця вважається готовою до проведення голосування. Малі (переносні) виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування отворами для бюлетенів вниз у полі зору членів комісії та інших осіб, присутніх на виборчій дільниці під час голосування відповідно до вимог цього Кодексу.

7. Голова дільничної виборчої комісії передає необхідну кількість виборчих бюлетенів для голосування членам дільничної виборчої комісії, які видаватимуть виборчі бюлетені виборцям у приміщенні для голосування та організовуватимуть голосування за місцем перебування виборців. Передача виборчих бюлетенів фіксується відомістю за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені члени комісії засвідчують отримання виборчих бюлетенів проставленням підпису у відомості та забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку видачі виборчих бюлетенів виборцям. Жодного виборчого бюлетеня у сейфі (шафі) не може залишитися.

8. Голова дільничної виборчої комісії передає членам дільничної виборчої комісії, уповноваженим працювати із списком виборців у день виборів, аркуші списку виборців. Відповідні члени дільничної виборчої комісії забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку використання списку виборців.

Стаття 118. Організація і порядок голосування

1. При проведенні голосування на виборчій дільниці два члени дільничної виборчої комісії надають виборцю можливість проголосувати: один член дільничної виборчої комісії, за умови пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, та наявності виборця у списку виборців на відповідній виборчій дільниці, надає виборцю список для підпису; другий член дільничної виборчої комісії у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня вписує своє прізвище, ініціали, розписується та проставляє номер, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у списку виборців та на визначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня. Після цього член виборчої комісії відокремлює від виборчого бюлетеня контрольний талон та видає виборцю виборчий бюлетень. Контрольний талон виборчого бюлетеня зберігається у члена комісії, який видає виборчий бюлетень. При цьому робити на виборчих бюлетенях будь-які інші позначки забороняється.

2. Виборець може перебувати у приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

3. Виборчий бюлетень заповнюється виборцем особисто в кабінеті для таємного голосування. Під час заповнення виборчого бюлетеня забороняється присутність інших осіб, здійснення фото- та відеофіксації у будь-який спосіб. Виборець, який внаслідок фізичних порушень не може самостійно заповнити виборчий бюлетень, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії скористатися допомогою іншого виборця у своїй присутності, крім членів виборчої комісії, кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів.

4. Виборець не має права передавати свій виборчий бюлетень іншим особам. Отримання виборчого бюлетеня від інших осіб (крім уповноваженого члена виборчої комісії, який видає бюлетені), заохочення або змушування шляхом підкупу, погрозу або в інший спосіб виборців до передачі бюлетеня іншим особам забороняється.

5. У виборчому бюлетені для голосування виборець робить позначку «плюс» («+») або іншу позначку, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті напроти прізвища кандидата на пост Президента України, за якого він голосує. Виборець може голосувати лише за одного кандидата.

6. Виборець опускає заповнений виборчий бюлетень у виборчу скриньку, забезпечуючи при цьому таємницю голосування. Виборець, який не може внаслідок фізичних порушень самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії доручити зробити це іншій особі у своїй присутності, крім членів виборчої комісії, кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів.

7. У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування виборча скринька опечатується головою і не менш як трьома членами виборчої комісії, які є представниками різних кандидатів на пост Президента України, у спосіб, що унеможливує опускання виборчих бюлетенів. Така виборча скринька зберігається у приміщенні для голосування в полі зору членів комісії та інших осіб, присутніх на виборчій дільниці під час голосування відповідно до вимог цього Кодексу, і не використовується до закінчення голосування.

8. У разі якщо виборець при заповненні бюлетеня допустив помилку, він має право невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена виборчої комісії, який видає йому виборчий бюлетень, з проханням видати йому інший виборчий бюлетень. Член виборчої комісії видає інший виборчий бюлетень у порядку, встановленому частинною першою цієї статті, лише в обмін на зіпсований, про що робить відповідну позначку в списку виборців напроти прізвища виборця і розписується. Зіпсований виборчий бюлетень негайно погашається як невикористаний, про що складається акт. Зіпсований і погашений виборчий бюлетень при підрахунку голосів враховується як невикористаний і запакуюється разом із контрольним талоном у пакет з невикористаними виборчими бюлетенями. Повторна видача виборчого бюлетеня замість неврно заповненого не допускається.

9. За 5 хвилин до 20 години голова дільничної виборчої комісії оголошує про закінчення голосування та зачнення виборчої дільниці о 20 годині. Виборці, які на 20 годину прийшли до дільниці для голосування, мають право проголосувати. Для забезпечення реалізації виборцями такого права один із членів комісії о 20 годині за дорученням голови дільничної виборчої комісії підходить до входу в приміщення для голосування та запрошує всіх виборців, які не проголосували, зайти у приміщення для голосування та зачиняє двері. Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця приміщення зачиняється і в ньому залишаються лише члени виборчої комісії та особи, які згідно з цим Кодексом мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії.

10. На виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, дільнична виборча комісія може оголосити голосування закінченим раніше часу, визначеного частинною першою статті 117 цього Кодексу, якщо в голосуванні взяли участь усі виборці, включені до списку виборців. Підрахунок голосів на таких дільницях проводиться одразу після оголошення про закінчення голосування у порядку, встановленому цим Кодексом.

11. Окружна виборча комісія упродовж дня голосування забезпечує подання до Центральної виборчої комісії відомостей про кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

Стаття 119. Порядок організації голосування виборців за місцем перебування

1. Виборцю, який внесений до списку виборців на виборчій дільниці, але за віком, у зв'язку з інвалідністю чи за станом здоров'я не здатний пересуватися самостійно, дільнична виборча комісія надає можливість голосувати за місцем перебування такого виборця.

2. Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування дільнична виборча комісія в останній день перед днем виборів на своєму засіданні виготовляє витязі із списку виборців за формою, встановлену Центральною виборчою комісією.

Такий витязь невідкладно після його складання надається для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

3. До витязі із списку виборців включаються:

- 1) без рішення комісії — виборець, постійно не здатний пересуватися самостійно, стосовно якого у списку виборців зазначена відповідна відмітка, якщо такий виборець до 12 години останньої суботи перед днем виборів письмово або особисто не повідомив відповідну дільничну виборчу комісію про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;
- 2) за рішенням дільничної виборчої комісії — виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, на підставі його заяви та довідки медичної установи про стан його здоров'я.

4. При включенні виборця до витязі із списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на виборчій дільниці у графі «підпис виборця» секретар дільничної виборчої комісії робить запис «голосує за місцем перебування».

При включенні виборця до витязі із списку виборців для голосування за місцем перебування члени дільничної виборчої комісії зобов'язані перевірити факт тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно. У разі неспілкування факту тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно дільнична виборча комісія приймає рішення про відмову в наданні цьому виборцю можливості голосувати за місцем перебування.

5. Виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, поштою або через інших осіб подає власноручно написану заяву з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування із зазначенням місця перебування виборця. Така заява разом з довідкою медичної установи про стан здоров'я виборця має

бути подана до дільничної виборчої комісії не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем виборів.

6. Заява, передбачена частиною п'ятою цієї статті, є зобов'язанням виборця забезпечити умови для дотримання вимог щодо порядку голосування, передбачених цим Кодексом.

7. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я, голосування за місцем перебування виборця проводиться на підставі власноручно написаної заяви виборця з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування у зв'язку з необхідністю дотримання постільного режиму.

8. Заява виборця про бажання голосувати за місцем його перебування реєструється дільничною виборчою комісією в окремому журналі, в якому зазначаються день і час надходження такої заяви, прізвище, ім'я, по батькові та адреса місця проживання (місця перебування) виборця.

9. Голосування виборців за місцем їх перебування організовують не менш як три члени дільничної виборчої комісії, визначені рішенням виборчої комісії.

10. Голосування виборців за місцем перебування організовується з таким розрахунком, щоб члени дільничної виборчої комісії, які організовують таке голосування, повернулися у приміщення для голосування не пізніш як за одну годину до закінчення голосування.

11. Голова дільничної виборчої комісії оголошує про те, що члени дільничної виборчої комісії відбувають для організації голосування виборців за місцем перебування. Голова дільничної виборчої комісії видає визначеним членам виборчої комісії витязі із списку виборців, складений відповідно до вимог частин другої і третьої цієї статті, та опломбовану або опечатану переносну виборчу скриньку, до якої при цьому опускає контрольний лист. У контрольному листі зазначаються номер виборчої скриньки, час виходу (година та хвилини) членів виборчої комісії для проведення голосування виборців за місцем перебування, кількість отриманих ними виборчих бюлетенів, прізвища членів дільничної виборчої комісії, яким видані виборчі бюлетені. Контрольний лист підписується присутніми членами виборчої комісії, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії, та, за бажанням, кандидатами, їх довіреними особами, офіційними спостерігачами.

12. Під час проведення голосування виборців за місцем перебування мають право бути присутні кандидати на пост Президента України, їх довірени особи, офіційні спостерігачі.

13. Виборець або члени його сім'ї не можуть відмовити у присутності при проведенні голосування членам комісії, які проводять голосування, а також офіційним спостерігачам, кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, які мають право бути присутніми при проведенні голосування. У разі відмови допустити зазначених осіб у приміщення, в якому перебуває виборець, йому відмовляється у проведенні голосування за місцем його перебування.

14. При організації голосування виборця за місцем перебування член дільничної виборчої комісії на підставі витязі із списку виборців, за умови надання виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, видає виборцю виборчий бюлетень для голосування. При цьому член дільничної виборчої комісії у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня вписує своє прізвище, ініціали, розписується та проставляє номер виборця у списку виборців. Виборець розписується у контрольному талоні виборчого бюлетеня та у витязі із списку виборців особисто в режимі таємного голосування, без присутності будь-кого, у тому числі кандидата на пост Президента України, офіційних спостерігачів, членів виборчої комісії, заповнює виборчий бюлетень у порядку, передбаченому цим Кодексом, та опускає виборчий бюлетень до виборчої скриньки.

15. У разі якщо виборець, включений до витязі із списку виборців для голосування за місцем перебування, прибув до приміщення для голосування після того, як члени дільничної виборчої комісії відбули для організації голосування виборців за місцем перебування, такому виборцю не може бути видано виборчий бюлетень для голосування до повернення членів комісії, які організовують голосування виборців за місцем перебування, та з'ясування питання, чи не проголосував цей виборець за місцем перебування.

16. Після проведення голосування виборців за місцем перебування член дільничної виборчої комісії, який видає виборцю виборчий бюлетень, у списку виборців напроти прізвища виборця робить позначку «голосує за місцем перебування», зазначає своє прізвище і розписується.

17. Витязі із списку виборців, за яким організовувалося голосування виборців за місцем перебування, додається до списку виборців і є його невід'ємною складовою частиною. До списку виборців додаються письмово заяви виборців, довідки медичних установ, копії відповідних рішень дільничної виборчої комісії.

18. Положення цієї статті не поширюються на закордонні виборчі дільниці.

Стаття 120. Порядок підрахунку голосів на виборчій дільниці

1. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється відкрито і гласно членами дільничної виборчої комісії на її засіданні, яке проводиться у приміщенні, в якому проводилося голосування.

На час проведення підсумкового засідання дільнична виборча комісія протокольним рішенням доручає ведення протоколу засідання виборчої комісії заступнику голови або іншому члену дільничної виборчої комісії. Секретар дільничної виборчої комісії на зазначеному засіданні вносить відомості до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

У разі якщо одночасно з виборами Президента України проводяться місцеві вибори, підрахунок голосів на таких виборах проводиться після закінчення складання протоколу про підрахунок голосів виборців з виборів Президента України та їх підписання в установленому порядку на тому самому засіданні дільничної виборчої комісії. Пакети з протоколами та іншою виборчою документацією, що стосуються виборів Президента України, до закінчення засідання дільничної виборчої комісії зберігаються у приміщенні, в якому проводиться засідання, у полі зору членів дільничної виборчої комісії та осіб, присутніх на засіданні комісії. Пакети з виборчою документацією транспортуються в порядку, встановленому статтею 123 цього Кодексу, до окружної виборчої комісії невідкладно, після підписання відповідних протоколів з усіх інших виборів.

2. Засідання дільничної виборчої комісії починається відразу після закінчення голосування, проводиться без перерви і закінчується після складання та підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

3. У разі необхідності на початку засідання дільнична виборча комісія розглядає питання, передбачені частинною одинадцятю статті 36 цього Кодексу.

4. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці проводиться дільничною виборчою комісією у послідовності викладених положень цієї статті у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

5. Список виборців на виборчій дільниці у разі внесення до нього доповнень підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою комісії.

6. Дільнична виборча комісія на підставі списку виборців встановлює кількість виборців на виборчій дільниці, що оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

7. Дільнична виборча комісія підраховує невикористані виборчі бюлетені. Кількість таких бюлетенів оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Невикористані виборчі бюлетені погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені разом з бюлетенями, зазначеними у частині восьмій статті 118 цього Кодексу, запакуюються. На пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені», зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

8. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування, за підписами виборців у списку виборців та відмітками «голосує за місцем перебування» у списку виборців. Ця кількість оголошується.

9. Дільнична виборча комісія підраховує кількість контрольних талонів виборчих бюлетенів з підписами виборців та членів виборчої комісії, які їх видавали. Кількість таких талонів оголошується.

10. У разі відповідності кількості контрольних талонів, зазначеної у частині дев'ятій цієї статті, кількості, зазначеній у частині восьмій цієї статті, ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені.

ДОКУМЕНТИ

ольних талонів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

14. Дільнична виборча комісія перевіряє, чи дорівнює сума кількості невикористаних виборчих бюлетенів і кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені, кількості виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. У разі невідповідності таких даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Зазначений акт мають право підписати присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі. Підписи скріплюються печаткою виборчої комісії.

15. Дільнична виборча комісія перевіряє цілісність пломб або печаток на виборчих скриньках.

16. У разі виявлення на виборчих скриньках пошкоджень пломб або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки, складається акт із зазначенням характеру виявлених пошкоджень, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Зазначений акт мають право підписати присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі. Підписи скріплюються печаткою виборчої комісії.

17. Виборчі скриньки відкриваються дільничною виборчою комісією по чергово. Першими відкриваються переносні виборчі скриньки, що використовувалися при голосуванні виборців за межами приміщення для голосування, а останніми відкриваються, за наявності, виборчі скриньки з пошкодженими печатками або пломбами, а також іншими пошкодженнями, виявленими під час голосування.

18. При відкритті непошкодженої виборчої скриньки її вміст випадає на стіл, за яким розміщуються члени дільничної виборчої комісії, при цьому перевіряється наявність у скриньці контрольного листа (для переносної виборчої скриньки — контрольних листів).

19. Виборчі бюлетені з пошкодженої виборчої скриньки виймаються по одному, без їх перемішування. При цьому дільнична виборча комісія підраховує кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у зазначеній скриньці, та перевіряє наявність у ній контрольного листа, який виймається останнім.

20. У разі відсутності у виборчій скриньці контрольного листа дільнична виборча комісія складає у порядку, встановленому цією статтею, акт про відсутність у скриньці контрольного листа, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у скриньці. Такі виборчі бюлетені вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

21. Якщо при відкритті переносної виборчої скриньки у ній виявляється більше виборчих бюлетенів, ніж кількість виборців, включених до витягу із списку виборців на виборчій дільниці, дільнична виборча комісія складає у порядку, встановленому цією статтею, акт про таку невідповідність, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій скриньці. Такі виборчі бюлетені вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

22. У разі виникнення сумнівів щодо достовірності контрольного листа та в інших випадках виникнення сумнівів рішення щодо визнання виборчих бюлетенів, що знаходяться у виборчій скриньці, такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, приймається дільничною виборчою комісією шляхом голосування.

23. Якщо зазначені на виборчому бюлетені номери територіального округу або виборчої дільниці не відповідають номерам територіального округу чи виборчої дільниці, на якій проводиться підрахунок голосів, виборчий бюлетень вважається таким, що не підлягає врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

24. Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню при встановленні кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, запакуюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню», зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

25. Виборча комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів, за винятком бюлетенів, що не підлягають врахуванню. При підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені вголос. Усі предмети, що не є виборчими бюлетенями встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються. У разі виникнення сумнівів, чи є предмет виборчим бюлетенем, дільнична виборча комісія вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути предмет. На час його огляду підрахунок виборчих бюлетенів припиняється. Предмети, що не є виборчими бюлетенями, запакуюються в окремий пакет. До предметів відносять також контрольні листи. На пакеті робиться напис «Предмети», зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, дата, час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Встановлена у підсумку підрахунку кількість є кількістю виборців, які взяли участь у голосуванні. Зазначена кількість оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

26. Виборчі бюлетені розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків прізвища та ініціали кандидатів, напис «недійсний». При розкладанні виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії показує кожний виборчий бюлетень усім членам комісії, виступаючи з результатом волевиявлення виборця. У разі виникнення сумнівів щодо змісту виборчого бюлетеня виборча комісія вирішує питання шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право оглянути особисто виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня робота з іншими виборчими бюлетенями припиняється.

27. Недійсними вважаються виборчі бюлетені:

- 1) на яких відсутня печатка відповідної дільничної виборчої комісії;
- 2) до яких не внесено зміни відповідно до частини сьомої статті 114 цього Кодексу або зміни внесено без рішення Центральної виборчої комісії чи внесені зміни не відповідають рішенням Центральної виборчої комісії;
- 3) якщо у виборчому бюлетені зроблено позначку напромі прізвищ декількох кандидатів;
- 4) якщо не поставлено жодної позначки;
- 5) якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;
- 6) якщо неможливо з інших причин встановити зміст волевиявлення виборця.

28. У разі виникнення сумнівів щодо дійсності виборчого бюлетеня у випадку, передбаченому пунктом 6 частини двадцять сьомої цієї статті, питання вирішується дільничною виборчою комісією шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється.

29. Недійсні виборчі бюлетені підраховуються окремо. Зазначена кількість оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Недійсні виборчі бюлетені запакуюються. На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені», зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запакованих недійсних виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

30. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України. Під час підрахунку голосів кожен член комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці оголошуються і заносяться секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

31. Дільнична виборча комісія зобов'язана при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, сумі кількості недійсних виборчих бюлетенів на виборчій дільниці та кількості виборчих бюлетенів, голоси в яких подані за кожного кандидата. У разі невідповідності таких даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Зазначений акт мають право підписати присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі. Підписи скріплюються печаткою виборчої комісії.

32. Виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кожного кандидата на пост Президента України, запакуюються окремо. На пакетах зазначаються відповідно прізвище та ініціали кандидата, номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 121. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Забороняється складання протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці не на бланках, передбачених цією частиною, крім випадків, передбачених цим Кодексом, а також внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення бланків протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці для кожної виборчої дільниці у кількості 50 примірників у порядку, встановленому частиною сімнадцятою статті 36 цього Кодексу.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці цифрами заносяться:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією або виготовлених нею з дозволу Центральної виборчої комісії;

- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничною виборчою комісією;

- 3) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);

- 4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 5) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню;
- 6) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;
- 7) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 8) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у чотирих примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. У протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, присутніми на засіданні виборчої комісії. У разі своєї незгоди із результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу. У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці напромі його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Зазначений протокол підписується членами дільничної виборчої комісії та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення.

5. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці олівцем, заповнення таких протоколів не на бланках, передбачених частиною першою цієї статті, а також внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

6. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному окрузі дільнична виборча комісія виявила у протоколі неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу з позначкою «Уточнений». При цьому перерахунок бюлетенів не робиться. Протокол з позначкою «Уточнений» складається у кількості примірників, зазначених у частині третій цієї статті.

7. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а також, за наявності, відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений» запакуюються. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів», зазначаються номер територіального округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник зазначеного протоколу невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

8. Членами дільничної виборчої комісії, кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, присутнім при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, на їх прохання невідкладно видаються копії передбаченого цієї статтею протоколу, засвідчені головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

9. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акті зазначаються список осіб, які одержали копії відповідного протоколу, дата і час одержання таких копій і проставляються підписи зазначених осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. Акт запакуюється у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. Пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також, за наявності, окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими комісією, після закінчення засідання комісії доставляються до окружної виборчої комісії.

Стаття 122. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Кодексу, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним за наявності лише таких обставин:

- 1) випадків незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених частиною шостою статті 118 цього Кодексу, голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування особою більше ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;
- 2) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більш як на 10 відсотків кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;
- 3) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливило встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість таких бюлетенів перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична виборча комісія складає відповідний акт, який підписується всіма присутніми членами дільничної виборчої комісії та скріплюється печаткою виборчої комісії. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці у відповідному окрузі недійсним.

3. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 121 цього Кодексу. Усі інші відомості ставиться прочерком. Протокол складається дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 121 цього Кодексу.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені запакуюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені», зазначаються номер територіального округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним та акт, на підставі якого прийнято таке рішення, додаються до протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Стаття 123. Порядок транспортування і передачі документів до окружної виборчої комісії

1. Транспортування документів, зазначених у частині десятій статті 121 цього Кодексу, здійснюється головою дільничної виборчої комісії або заступником голови та іншими двома членами цієї комісії під охороною у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени дільничної виборчої комісії, кандидати, довірені особи, офіційні спостерігачі за бажанням також можуть супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється. Під час транспортування документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою документацією.

У разі якщо одночасно з виборами Президента України проводяться інші місцеві вибори, виборча документація інших виборів транспортується до відповідної виборчої комісії членами дільничної виборчої комісії, які не беруть участі у транспортуванні виборчої документації з виборів Президента України до окружної виборчої комісії.

Секретар дільничної виборчої комісії, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, залишаються у приміщенні дільничної виборчої комісії до отримання повідомлення про прийняття протоколів про підрахунок голосів на виборчій дільниці окружною виборчою комісією. Під час транспортування виборчої документації печатка дільничної виборчої комісії та бланки протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, якщо вони не були використані для складання протоколу з позначкою «Уточнений» до відправлення цих протоколів разом із виборчою документацією до окружної виборчої комісії, зберігаються у сейфі (металевій шафі) у приміщенні дільничної виборчої комісії.

2. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інші документи дільничної виборчої комісії передаються відповідній окружній виборчій комісії на її засіданні.

3. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на польярній станції України, після його підписання членами дільничної виборчої комісії невідкладно передається дільничною виборчою комісією за допомогою технічних засобів зв'язку до відповідної окружної виборчої комісії з

обов'язковою наступною передачею до неї першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, інших документів, зазначених у частині десятій статті 121 цього Кодексу.

4. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на закордонній виборчій дільниці після його підписання членами дільничної виборчої комісії невідкладно передається дільничною виборчою комісією за допомогою технічних засобів зв'язку до Центральної виборчої комісії з обов'язковою наступною передачею до неї першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці через відповідні центральні органи виконавчої влади в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. До протоколів додаються інші документи, зазначені у частині десятій статті 121 цього Кодексу.

Стаття 124. Порядок прийняття та розгляд документів дільничних виборчих комісій окружною виборчою комісією

1. З моменту закінчення голосування окружна виборча комісія розпочинає засідання, яке продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у територіальному виборчому окрузі. На цей час члени окружної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні комісії.

З моменту закінчення голосування та початку прийняття окружною виборчою комісією протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях окружна виборча комісія через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему передає Центральної виборчій комісії оперативну інформацію про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях виборчого округу (далі — інформація про підрахунок голосів виборців).

2. Засідання окружної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформляється протоколом безперервного засідання.

3. На засіданні окружної виборчої комісії, зазначеному в частині першій цієї статті, голова окружної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частиною десятою статті 121 цього Кодексу. Час прийняття окружною виборчою комісією протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

4. Невідкладно після оголошення головою окружної виборчої комісії (головуючим на засіданні комісії) змісту протоколу на засіданні окружної виборчої комісії член комісії, уповноважений її рішенням, оголошує відомості протоколу та відповідних актів (за наявності) системно адміністратору, який вносить їх до бази даних автоматизованої інформаційно-аналітичної системи для перевірки правильності заповнення протоколу.

У разі правильності заповнення протоколу системний адміністратор повинен:

- 1) роздрукувати інформацію про підрахунок голосів щодо відповідної виборчої дільниці, підписати та подати її для підпису голови, його заступнику та секретарю окружної виборчої комісії (головуючому на засіданні) та членам цієї комісії. Інформація про підрахунок голосів виборців невідкладно надається для ознайомлення членам відповідної дільничної виборчої комісії, кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам. Зазначена інформація зберігається в окружній виборчій комісії до припинення її повноважень та передається нею до місцевих архівних установ разом з іншою виборчою документацією;
- 2) засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи передає інформацію про підрахунок голосів виборців до Центральної виборчої комісії.

Центральна виборча комісія невідкладно оприлюднює зазначені відомості на своєму офіційному веб-сайті.

5. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії окружна виборча комісія перевіряє комплексність документів та цілісність упаковки усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет із документами. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, що надійшли до окружної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, окружна виборча комісія приймає виборчі документи від дільничної виборчої комісії та приймає одне з таких рішень:

- 1) врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу;
- 2) зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений»;
- 3) провести повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Кодексом.

Зазначене рішення приймається окружною виборчою комісією шляхом голосування всіх її членів більшістю від загальної складу комісії і фіксується у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

6. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунку голосів виборців, окружна виборча комісія приймає рішення, зазначене у пункті 2 частини п'ятої цієї статті, або розглядає питання про внесення змін до зазначених відомостей з метою усунення виявлених недоліків без повторного підрахунку голосів.

За результатом розгляду окружна виборча комісія приймає протокольне рішення про внесення відповідних змін до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, прийняття зазначеного протоколу із внесеними змінами та врахування відомостей зазначеного протоколу із внесеними змінами при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу.

Таке протокольне рішення додається до протоколу дільничної виборчої комісії. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений окружною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до протоколу без перерахунку бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується і передається окружній виборчій комісії в порядку, встановленому статтею 123 цього Кодексу.

Протягом часу розгляду цього питання дільничною виборчою комісією подані до окружної виборчої комісії примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчі бюлетені та інші виборчі документи, доставлені до окружної виборчої комісії, зберігаються в окружній виборчій комісії.

7. За наявності скарг, заяв, відповідно оформлених актів, складених кандидатами, їх довіреними особами та офіційними спостерігачами, про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та/або підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що створює під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій дільниці, окружна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

8. У разі наявності акта або письмової заяви осіб, зазначених у частині першій статті 123 цього Кодексу, про порушення вимог цього Кодексу під час транспортування протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів до окружної виборчої комісії окружна виборча комісія може, а в разі наявності ознак розпечатування пакетів із запакованими документами — зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на такій дільниці.

Прийняття рішення окружною виборчою комісією про проведення повторного підрахунку голосів у разі виявлення порушення цілісності пакетів із запакованими документами після прийняття виборчих документів від дільничної виборчої комісії не допускається.

9. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інші документи дільничної виборчої комісії до проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці окружною виборчою комісією зберігаються у приміщенні засідання окружної виборчої комісії.

10. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється окружною виборчою комісією після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунку окружною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії, і можуть бути присутніми кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі.

11. Окружна виборча комісія у разі повторного підрахунку нею голосів виборців на цій дільниці складає протокол про повторний

ДОКУМЕНТИ

першій статті 122 цього Кодексу, окружна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним. У такому разі протокол про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, зазначеному у частині тринадцятій цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 121 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк.

13. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці разом з відповідним протоколом дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішенням окружної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додається відповідно до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному територіальному виборчому окрузі. Другий примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці зберігається у секретаря окружної виборчої комісії, третій — передається дільничній виборчій комісії, четвертий — відразу вившується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії. Відомості протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці оголошуються.

14. Членам виборчої комісії, кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, які були присутні під час повторного підрахунку голосів, на їхнє прохання невідкладно видаються копії зазначеного у цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем окружної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

15. Відомості про підсумки голосування в територіальному окрузі формуються і передаються до Центральної виборчої комісії засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи лише після передачі до Центральної виборчої комісії відомостей про підрахунок голосів виборців щодо всіх виборчих дільниць територіального округу засобами цієї системи.

Стаття 125. Встановлення підсумків голосування в межах територіального округу

1. Окружна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, у тому числі з позначкою «Уточнений», на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних виборчих комісій, переданих за допомогою технічних засобів зв'язу із спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднях, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на польярних станціях України, а у разі повторного підрахунку голосів виборців — протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці зобов'язана встановити:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружною виборчою комісією;
- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених окружною виборчою комісією;
- 3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями територіального округу та виготовлених ними з дозволу Центральної виборчої комісії;
- 4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями територіального округу;
- 5) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального округу;
- 6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у межах територіального округу;
- 7) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального округу;
- 8) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального округу;
- 9) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 10) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України.

2. Відомості про підсумки голосування в межах територіального округу заносяться цифрами до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу. Відомості, зазначені у пунктах 3—10 частини першої цієї статті, вносяться по кожній виборчій дільниці, що входить до складу територіального округу, та сумарно по територіальному округу.

3. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу складається окружною виборчою комісією у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. Забороняється заповнення протоколу про підсумки голосування в межах територіального округу олівцем, а також внесення до нього без відповідного рішення окружної виборчої комісії будь-яких виправлень.

5. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії. Зазначений протокол засвідчується печаткою окружної виборчої комісії. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами окружної виборчої комісії. У разі відсутності підпису члена окружної виборчої комісії у протоколі напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати, їх довірені особи та офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу. Якщо після підписання зазначеного протоколу до відривки його до Центральної виборчої комісії окружна виборча комісія виявила в ньому неточності (описки чи помилки у цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею.

6. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу, а в разі внесення змін до цього протоколу — і протокол, в якому були допущені неточності (описки чи помилки у цифрах), разом з відповідними протоколами та актами дільничних виборчих комісій, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та (за наявності) протоколами окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці в межах територіального округу, окремими думками членів окружної виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення окружною виборчою комісією порядку встановлення підсумків голосування в межах територіального округу та рішеннями, прийнятими окружною виборчою комісією за результатами їх розгляду, окружна виборча комісія невідкладно транспортує до Центральної виборчої комісії, другий примірник протоколу зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вившується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії.

7. Членам окружної виборчої комісії, кандидатам на пост Президента України, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, на їхнє прохання невідкладно видається копія протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу та (за наявності) протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці з розрахунку по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

8. Окружна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах територіального округу не пізніше ніж на п'ятий день з дня проведення виборів незалежно від кількості виборчих дільниць у відповідному окрузі, щодо яких прийнято рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним. Визнання голосування недійсним у межах територіального округу забороняється. Протокол про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу після підписання транспортується до Центральної виборчої комісії.

9. Окружна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах територіального округу незалежно від кількості виборчих дільниць відповідного округу, на яких голосування не було організовано і проведено в день голосування відповідно до вимог статей 118 або 119 цього Кодексу.

10. У разі якщо голосування на всіх виборчих дільницях виборчого округу у день голосування не було організовано і проведено відповідно до вимог статей 118 або 119 цього Кодексу, окружна виборча комісія встановлює, що голосування в межах відповідного виборчого округу не відбулося.

11. Транспортування документів, зазначених у частині шостій цієї статті, здійснюється головою або заступником голови окружної виборчої комісії та іншими двома членами цієї комісії, які повинні бути представниками різних кандидатів, під охороною у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени окружної виборчої комісії, кандидати, довірені особи, офіційні спостерігачі за їхнім бажанням можуть також супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється.

Стаття 126. Встановлення підсумків голосування в межах закордонного округу

1. Центральною виборчою комісією на засіданні приймає, розглядає та оголошує протоколи дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на закордонних виборчих дільницях або повідомлення про зміст відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців, переданих за допомогою технічних засобів зв'язу відповідно до частини четвертої статті 123 цього Кодексу.

2. Центральною виборчою комісією після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на закордонних виборчих дільницях на тому самому засіданні на підставі зазначених протоколів та повідомлень

про їх зміст, переданих за допомогою технічних засобів зв'язу, встановлює в межах закордонного округу відомості, передбачені частиною першою статті 125 цього Кодексу.

3. Відомості про підсумки голосування в межах закордонного округу оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії та заносяться цифрами до протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу.

4. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у порядку, передбаченому статтею 125 цього Кодексу.

5. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у двох примірниках. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, присутніми на засіданні, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. У разі незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки члена Центральної виборчої комісії додається до протоколу про підсумки голосування. Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу. У разі відсутності у протоколі підпису члена Центральної виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати на пост Президента України, їх уповноважені представники у Центральної виборчої комісії, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах закордонного округу. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

6. Кандидату, його уповноваженому представнику в Центральної виборчої комісії на його прохання невідкладно видається копія протоколу (у тому числі з позначкою «Уточнений») Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу з розрахунку по одній копії протоколу для кандидата. Зазначені копії засвідчуються на кожній сторінці підписами Голови та секретаря Центральної виборчої комісії і скріплюються печаткою Центральної виборчої комісії.

7. Центральною виборчою комісією зобов'язана встановити підсумки голосування в межах закордонного округу незалежно від кількості закордонних виборчих дільниць, на яких голосування було визнано недійсним чи таким, що не було організоване і проведено відповідно до вимог статті 118 цього Кодексу.

8. Визнання голосування недійсним у межах закордонного округу не допускається.

Стаття 127. Встановлення результатів виборів Президента України

1. Центральною виборчою комісією на своєму засіданні протягом десяти днів, але не пізніше ніж на третій день з дня отримання всіх протоколів окружних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних округів на підставі цих протоколів, у тому числі з позначкою «Уточнений», та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу встановлює результати виборів Президента України, про що складає протокол. Центральною виборчою комісією зобов'язана встановити результати виборів Президента України незалежно від кількості виборчих дільниць (виборчих округів), на яких (в межах яких) голосування не було організоване і проведено відповідно до вимог статей 118 або 119 цього Кодексу.

Центральною виборчою комісією може продовжити, але не більш як на один день, зазначений строк у разі необхідності надання окружній виборчій комісії часу для подання протоколу з позначкою «Уточнений».

У разі нескладання або неналежного складання окружною виборчою комісією протоколу про встановлення підсумків голосування, у тому числі з позначкою «Уточнений», у строки, визначені цим Кодексом, або його ненадходження до Центральної виборчої комісії Центральною виборчою комісією здійснює повноваженням окружної виборчої комісії щодо встановлення підсумків голосування у відповідному територіальному окрузі. У такому разі Центральною виборчою комісією втручається та забезпечує транспортування від окружної виборчої комісії виборчі документи, зазначені у частині десятої статті 121 цього Кодексу, а також може втручувати інші документи.

До протоколу про результати голосування у день виборів Президента України заносяться прописом та цифрами такі відомості:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення Центральної виборчої комісії;
- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених Центральною виборчою комісією;
- 3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружними виборчими комісіями;
- 4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених окружними виборчими комісіями;
- 5) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями закордонних виборчих дільниць;
- 6) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями усіх виборчих дільниць;
- 7) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених дільничними виборчими комісіями;
- 8) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;
- 9) загальна кількість невикористаних виборчих бюлетенів;
- 10) загальна кількість виборчих бюлетенів, зіпсованих при використанні штампів «Вибув»;
- 11) кількість виборців, внесених до уточнених списків виборців на виборчих дільницях;
- 12) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців на виборчих дільницях для голосування за місцем перебування;
- 13) кількість виборців, внесених до уточнених списків виборців на підставі рішень про тимчасову зміну місця голосування;
- 14) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;
- 15) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;
- 16) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на підставі посвідчень про зміну місця голосування;
- 17) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 18) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у приміщенні для голосування;
- 19) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні за місцем перебування;
- 20) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;
- 21) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 22) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 23) відсоток виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 24) загальна кількість дійсних голосів виборців;
- 25) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата;
- 26) відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата, у відношенні до сумарної кількості дійсних голосів виборців (у разі якщо до виборчого бюлетеня було включено лише одного кандидата — відсоток голосів, поданих за нього, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні).

2. Відомості про підсумки голосування цифрами заносяться до протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в день виборів Президента України. Відомості, зазначені у пунктах 3—26 частини першої цієї статті, вносяться по кожному територіальному округу та сумарно по загальнодержавному округу. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, присутніми на засіданні Центральної виборчої комісії, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. У разі незгоди із встановленими результатами виборів, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки члена Центральної виборчої комісії додається до протоколу про результати виборів Президента України. У разі відсутності у протоколі підпису члена Центральної виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина відсутності члена Центральної виборчої комісії на її засіданні. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати на пост Президента України, їх уповноважені представники у Центральної виборчої комісії, присутні при встановленні результатів виборів Президента України. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів Центральної виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У разі якщо голосування в межах окремих територіальних округів не було організоване і проведено відповідно до вимог статей 118 або 119 цього Кодексу, результати голосування у день виборів Президента України встановлюються за підсумками голосування, встановленими в інших територіальних округах.

3. Обраним у день виборів Президентом України вважається кандидат, який одержав на виборах більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. Про обрання Президента України Центральною виборчою комісією оформлює протокол. У такому разі у протоколі Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в день виборів Президента України зазначаються прізвище та ініціали кандидата, якого відповідно до цього Кодексу обрано Президентом України.

4. Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів було включено не більше двох кандидатів на пост Президента України і за результатами голосування у день виборів Президента України жоден кандидат не був обраний відповідно до вимог частини третьої цієї статті або якщо після закінчення строку реєстрації кандидатів на пост Президента України не зареєстровано жодного кандидата, Центральною виборчою комісією на підставі пунктів 1 або 2 частини четвертої статті 76 цього Кодексу

приймає рішення про звернення до Верховної Ради України з поданням про призначення повторних виборів Президента України, про що зазначається у протоколі про підсумки голосування в день виборів Президента України.

5. Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів було включено більше двох кандидатів на пост Президента України і за результатами голосування у день виборів Президента України жоден кандидат не був обраний відповідно до вимог частини третьої цієї статті, Центральною виборчою комісією приймає рішення про проведення повторного голосування, про що зазначається у протоколі про підсумки голосування в день виборів Президента України.

6. Повідомлення про результати голосування у день виборів Президента України та про прийняте за підсумками голосування рішення, передбачене частинами третьою, четвертою або п'ятою цієї статті, Центральною виборчою комісією публікує в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» не пізніше як на третій день після підписання протоколу про результати голосування.

Стаття 128. Повторне голосування

1. Повторне голосування призначається Центральною виборчою комісією на три тижні після дня виборів.
2. До виборчого бюлетеня для повторного голосування включаються два кандидати на пост Президента України, які у підсумку голосування у день виборів одержали найбільшу кількість голосів.
3. Якщо один із кандидатів, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, не пізніше як за двадцять днів до дня повторного голосування зняв свою кандидатуру шляхом подання письмової заяви до Центральної виборчої комісії і Центральною виборчою комісією прийняла рішення про скасування реєстрації кандидата, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування, Центральною виборчою комісією невідкладно приймає рішення про включення до виборчого бюлетеня кандидата, наступного за кількістю одержаних у день виборів голосів.
4. Якщо кандидат подав до Центральної виборчої комісії письмову заяву про зняття своєї кандидатури з балотування і Центральною виборчою комісією прийняла рішення про скасування реєстрації кандидата, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування, після спливу строку, зазначеного у частині третій цієї статті, або з інших причин немає кандидатів, які могли б бути включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування замість вибулого, повторне голосування проводиться щодо однієї кандидатури.

5. Для проведення повторного голосування з виборів Президента України Центральною виборчою комісією не пізніше як за десять днів до дня повторного голосування за поданням кандидатів на пост Президента України, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, формує новий склад окружних виборчих комісій у кількості 14 осіб — по сім осіб від кожного кандидата, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

6. Кандидати на пост Президента України, включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, не пізніше як за двадцять днів до дня повторного голосування вносять до Центральної виборчої комісії подання щодо кандидатур до складу окружних виборчих комісій за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

7. При розподілі керівних посад в окружних виборчих комісіях Центральною виборчою комісією забезпечує для кожного кандидата на пост Президента України рівну кількість посад голови та секретаря окружної виборчої комісії (з можливим відхиленням від рівної кількості не більш як на одну посаду відповідно голови або секретаря комісії). Голова та секретар окружної виборчої комісії не можуть бути представниками одного кандидата на пост Президента України.

8. Окружна виборча комісія не пізніше як за п'ять днів до дня повторного голосування за поданням кандидатів на пост Президента України, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, формує новий склад дільничної виборчої комісії у кількості:

- 1) для великих дільниць — 16 осіб (по вісім осіб від кожного кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування);
- 2) для середніх дільниць — 14 осіб (по сім осіб від кожного кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування);
- 3) для малих дільниць — 12 осіб (по шість осіб від кожного кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування).

На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує п'ятдесят осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі 4 осіб (по дві особи від кожного кандидата на пост Президента України, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування).

9. Кандидати на пост Президента України, включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, або їх довірені особи у відповідних територіальних округах не пізніше як за вісім днів до дня повторного голосування вносять до окружної виборчої комісії подання стосовно кандидатур до складу дільничних виборчих комісій.

10. У разі якщо кількість запропонованих до складу відповідних виборчих комісій кандидатур менша за встановлену цим Кодексом, відповідною виборчою комісією утворюється в порядку, передбаченому частиною двадцятію цієї статті.

11. При розподілі керівних посад у дільничних виборчих комісіях окружна виборча комісія забезпечує для кожного кандидата на пост Президента України рівну кількість посад голови та секретаря дільничної виборчої комісії (з можливим відхиленням від рівної кількості не більш як на одну посаду відповідно голови або секретаря комісії). Голова та секретар дільничної виборчої комісії не можуть бути представниками одного кандидата на пост Президента України.

12. У разі якщо кандидат на пост Президента України не скористався можливістю подати встановлену кількість кандидатур до складу відповідної окружної виборчої комісії у строк, передбачений частиною шостою цієї статті, Центральною виборчою комісією формує склад окружної виборчої комісії у кількості, визначений частиною п'ятою цієї статті, за поданням Голови Центральної виборчої комісії на підставі пропозицій членів Центральної виборчої комісії.

У разі якщо кандидат на пост Президента України не скористався можливістю подати встановлену кількість кандидатур до складу відповідної дільничної виборчої комісії у строк, передбачений частиною дев'ятою цієї статті, окружна виборча комісія формує склад дільничної виборчої комісії у кількості, визначений частиною восьмою цієї статті, за поданням голови відповідної окружної виборчої комісії на підставі пропозицій членів окружної виборчої комісії.

13. Припинення повноважень виборчої комісії, сформованої для проведення повторного голосування, та члена такої комісії здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом.

14. Для проведення повторного голосування списки виборців, виготовлені органами ведення Державного реєстру виборців, передаються виборчим комісіям не пізніше як за два дні до дня повторного голосування в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Списки виборців для повторного голосування на спеціальних виборчих дільницях (крім виборчих дільниць, утворених в установах виконання покарань) виготовляються відповідними виборчими комісіями не пізніше як за два дні до дня повторного голосування на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів, установ, капітанам суден, командирами військових частин (формувань), в яких утворено такі виборчі дільниці.

До списку виборців для повторного голосування включаються громадяни України, яким виповнилося або на день повторного голосування виповниться 18 років.

Іменні запрошення передаються органами ведення Державного реєстру виборців відповідним дільничним виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць невідкладно після їх утворення, але не пізніше як за п'ять днів до дня повторного голосування.

Дільничною виборчою комісією надсилає або доставляє в інший спосіб кожному виборцю іменне запрошення не пізніше як за три дні до дня повторного голосування.

15. Голосування, проведення підрахунку голосів та встановлення підсумку голосування у разі повторного голосування здійснюються у порядку, встановленому статтями 117—125 цього Кодексу.

16. Голосування виборців на закордонних виборчих дільницях організовують і проводять дільничні виборчі комісії у тому самому складі, що був станом на день голосування. У разі вибуття окремих членів із складу зазначених виборчих комісій нові кандидатури до їх складу не включаються.

17. Центральною виборчою комісією на своєму засіданні на підставі протоколів окружних виборчих комісій про підсумки повторного голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів не пізніше як на десятій день з дня повторного голосування встановлює та оголошує результати повторного голосування з виборів Президента України, про що складає протокол.

18. Якщо до бюлетеня для повторного голосування було внесено дві кандидатури, обраним Президентом України за підсумками повторного голосування вважається кандидат, який за підсумками повторного голосування одержав більшу, ніж інший кандидат, кількість голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

19. Якщо до виборчого бюлетеня для повторного голосування було включено лише одну кандидатуру, кандидат вважається обраним Президентом України, якщо він одержав більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

20. Якщо результатами повторного голосування обидва кандидати, що балотувалися, одержали однакову кількість голосів виборців або якщо голосування проводилося по одній кандидатурі і вона не одержала більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, вибори Президента України визнаються Центральною виборчою комісією такими, що не відбулися.

Стаття 129. Офіційне оголошення результатів виборів Президента України

1. Центральною виборчою комісією на своєму засіданні оприлюднює результати виборів Президента України, про що зазначається у протоколі засідання комісії, із зазначенням прізвища, імені, по батькові обраного Президента України, його року на-

ДОКУМЕНТИ

родження, професії, посади (заняття), місця роботи, місця проживання, партійності, суб'єкта висування.

2. Офіційним оголошенням результатів виборів Президента України є опублікування результатів виборів Президента України у газетях «Голос України» та «Урядовий кур'єр» із зазначенням прізвища, імені, по батькові обраного Президента України, його року народження, професії, посади (заняття), місця роботи, місця проживання, партійності, суб'єкта висування.

3. Офіційне оголошення результатів виборів Президента України є підставою для звільнення з роботи (посади), не сумісної із зайняттям поста Президента України, та прийняття рішення про припинення дії іншого представницького мандата особи, обраної Президентом України.

Стаття 130. Набуття повноважень Президентом України

1. Новообраний Президент України вступає на пост не пізніше як через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів.

2. Новообраний Президент України набуває повноважень з моменту складення присяги Українському народові на урочистому засіданні Верховної Ради України.

3. Після складення присяги Центральна виборча комісія вручає новообраному Президенту України посвідчення Президента України.

Розділ XXII. ПОВТОРНІ ТА ПОЗАЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 131. Особливості підготовки і проведення повторних виборів Президента України

1. Підстави, порядок призначення та строки проведення повторних виборів Президента України визначаються відповідно частиною четвертою статті 76, статтею 77 та частинами шостою — восьмою статті 78 цього Кодексу.

2. Вибірчі процедури повторних виборів Президента України здійснюються у порядку та строки, визначені цим Кодексом для чергових виборів Президента України.

Стаття 132. Особливості підготовки і проведення позачергових виборів Президента України

1. Позачергові вибори Президента України проводяться у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, з особливостями, визначеними цією статтею.

2. Центральна виборча комісія оприлюднює перелік звичайних та спеціальних виборчих дільниць із зазначенням територіальних округів, до яких ці виборчі дільниці відносяться, на своєму офіційному веб-сайті.

3. На спеціальних виборчих дільницях (крім виборчих дільниць, утворених в установках виконання покарань) списки виборців складаються у порядку, передбаченому цим Кодексом, не пізніше як за сім днів до дня виборів.

Керівники відповідних закладів, установ, полярної станції України, капітани суден подають не пізніше як за десять днів до дня виборів відомості для складання списків виборців на спеціальних виборчих дільницях (крім виборчих дільниць, утворених в установках виконання покарань) дільничним виборчим комісіям.

КНИГА ТРЕТЯ. ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Розділ XXIII. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Стаття 133. Основні засади виборів народних депутатів України

1. Вибори народних депутатів України (далі — депутати) здійснюються на засадах пропорційної системи за єдиними списками кандидатів у депутати у загальнодержавному виборчому окрузі, з яких формуються регіональні виборчі списки кандидатів у депутати (далі — загальнодержавний виборчий список, регіональні виборчі списки) від партій.

2. Право на участь у розподілі депутатських мандатів набувають партії, на підтримку регіональних виборчих списків кандидатів у депутати від яких у межах загальнодержавного округу подано п'ять і більше відсотків загальної кількості голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх партій у межах загальнодержавного округу.

Стаття 134. Право бути кандидатом у народні депутати України

1. Депутатом може бути обраний громадянин України, який на день виборів досяг двадцяти одного року, має право голосу і проживає в Україні протягом п'яти останніх перед днем виборів років.

2. Проживання в Україні за цим Кодексом означає:

1) проживання на території в межах державного кордону України;

2) перебування на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України;

3) перебування громадян України у встановленому законодавством порядку у відрядженні за межами України в закордонних дипломатичних установах України, міжнародних організаціях та їх органах;

4) перебування на полярній станції України;

5) перебування у складі формування Збройних Сил України, дислокованого за межами України.

3. Такими, що проживають в Україні, вважаються також особи, які проживають разом з особами, зазначеними у пункті 3 частини другої цієї статті, як члени їхніх сімей.

4. Особа вважається такою, що проживає в Україні, відповідно до частини першої цієї статті, якщо її разовий виїзд за кордон у приватних справах не перевищував 90 днів, а строк перебування за межами України кожного річного періоду протягом останніх п'яти років перед днем голосування на відповідних виборах не перевищував 183 дні. Не є порушенням вимоги про проживання в Україні виїзд особи за кордон у службове відрядження, на навчання, у відпустку, на лікування за рекомендацією відповідного медичного закладу.

5. Не може бути висунутий кандидатом та обраний депутатом громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Стаття 135. Види виборів народних депутатів України та порядок їх призначення

1. Вибори депутатів можуть бути черговими та позачерговими.

2. Чергові вибори депутатів проводяться у зв'язку із закінченням конституційного строку повноважень Верховної Ради України і не потребують окремого рішення про їх призначення.

3. Позачергові вибори депутатів призначаються Президентом України з підстав і в порядку, встановлених Конституцією України.

Стаття 136. Строки проведення виборів народних депутатів України

1. Чергові вибори до Верховної Ради України відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Верховної Ради України.

2. Вибірчий процес чергових виборів депутатів розпочинається за дев'яносто днів до дня голосування. Центральна виборча комісія оголошує про початок виборчого процесу не пізніше як за дев'яносто один день до дня голосування.

3. Позачергові вибори депутатів відбуваються в останню неділю шістдесятитриденного строку з дня опублікування Указу Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України, виданого відповідно до Конституції України.

4. Вибірчий процес позачергових виборів депутатів починається з дня, наступного після дня опублікування Указу Президента України, зазначеного у частині третій цієї статті.

Стаття 137. Вибірчий процес виборів народних депутатів України

1. Вибірчий процес включає такі етапи:

1) висування та реєстрація кандидатів у депутати;

2) утворення окружних та дільничних виборчих комісій;

3) проведення передвиборної агітації;

4) утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі;

5) складання списків виборців, їх перевірка та уточнення;

6) голосування;

7) підрахунок голосів виборців, встановлення підсумків голосування і результатів виборів депутатів та їх офіційне оприлюднення;

8) припинення повноважень окружних та дільничних виборчих комісій.

2. Вибірчий процес завершується через п'ятнадцять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

3. Повноваження окружних та дільничних виборчих комісій у випадках, передбачених цим Кодексом, можуть частково тривати поза строками виборчого процесу.

Розділ XXIV. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ

Стаття 138. Територіальна організація виборів народних депутатів України

1. Систему територіальної організації виборів депутатів складають:

1) єдиний загальнодержавний багатомандатний округ;

2) виборчі регіони;

3) територіальні округи;

4) виборчі дільниці.

2. Вибори депутатів проводяться у єдиному загальнодержавному багатомандатному окрузі, який включає в себе всю територію України та закордонний округ.

3. Для підготовки, організації і проведення виборів депутатів використовуються територіальні округи, що існують на постійній основі, утворені Центральною виборчою комісією відповідно до цього Кодексу.

4. Для підготовки, організації і проведення голосування та підрахунку голосів виборців на виборах депутатів використовуються звичайні, спеціальні та закордонні виборчі дільниці, утворені на постійній основі, а також спеціальні дільниці, що утворюються на тимчасовій основі відповідно до цього Кодексу (далі — виборчі дільниці).

5. Регіональні списки кандидатів у депутати формуються у таких виборчих регіонах:

1) виборчий регіон № 1 (Київський лівобережний) — Голосіївський, Дарницький, Деснянський, Дніпровський, Печерський райони міста Києва;

2) виборчий регіон № 2 (Київський правобережний) — Оболонський, Подільський, Святошинський, Солом'янський, Шевченківський райони міста Києва, закордонний округ;

3) виборчий регіон № 3 (Вінницький) — Вінницька область;

4) виборчий регіон № 4 (Волинський) — Волинська область;

5) виборчий регіон № 5 (Дніпропетровський) — міста Дніпро, Новомосковськ, Павлоград, Синельникове, Тернівка, Васильківський, Дніпровський, Межівський, Новомосковський, Павлоградський, Петропавлівський, Покровський, Синельниківський, Юр'ївський райони Дніпропетровської області;

6) виборчий регіон № 6 (Криворізький) — міста Вільногірськ, Кам'янське, Жовті Води, Кривий Ріг, Марганець, Нікополь, Покров, Апостолівський, Верхньодніпровський, Криворізький, Кринчанський, Магдалинівський, Нікопольський, Петриківський, П'ятихатський, Солонянський, Софіївський, Томаківський, Царичанський, Широківський райони Дніпропетровської області;

7) виборчий регіон № 7 (Донецький) — Донецька область;

8) виборчий регіон № 8 (Житомирський) — Житомирська область;

9) виборчий регіон № 9 (Закарпатський) — Закарпатська область;

10) виборчий регіон № 10 (Запорізький) — Запорізька область;

11) виборчий регіон № 11 (Івано-Франківський) — Івано-Франківська область;

12) виборчий регіон № 12 (Київський обласний) — Київська область;

13) виборчий регіон № 13 (Кіровоградський) — Кіровоградська область;

14) виборчий регіон № 14 (Луганський) — Луганська область;

15) виборчий регіон № 15 (Львівський) — Львівська область;

16) виборчий регіон № 16 (Миколаївський) — Миколаївська область;

17) виборчий регіон № 17 (Одеський) — Одеська область;

18) виборчий регіон № 18 (Південний) — Херсонська область, Автономна Республіка Крим, місто Севастополь;

19) виборчий регіон № 19 (Полтавський) — Полтавська область;

20) виборчий регіон № 20 (Рівненський) — Рівненська область;

21) виборчий регіон № 21 (Сумський) — Сумська область;

22) виборчий регіон № 22 (Тернопільський) — Тернопільська область;

23) виборчий регіон № 23 (Харківський) — Харківська область;

24) виборчий регіон № 24 (Хмельницький) — Хмельницька область;

25) виборчий регіон № 25 (Черкаський) — Черкаська область;

26) виборчий регіон № 26 (Чернівецький) — Чернівецька область;

27) виборчий регіон № 27 (Чернігівський) — Чернігівська область.

Розділ XXV. ВИБОРЧІ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Стаття 139. Система виборчих комісій

1. Вибори депутатів організовують і проводять:

1) Центральна виборча комісія;

2) окружні виборчі комісії;

3) дільничні виборчі комісії.

Стаття 140. Утворення окружних виборчих комісій

1. Окружна виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією не пізніше як за шістьдесят два дні до дня голосування у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії у кількості не менше дванадцяти і не більше вісімнадцяти осіб.

2. Суб'єктами подання кандидатур до складу окружних виборчих комісій (далі — суб'єкт подання) є:

1) політична партія, депутатська фракція якої зареєстрована в Апараті Верховної Ради України поточного скликання;

2) політичні партії — суб'єкти виборчого процесу, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному окрузі.

3. До складу окружної виборчої комісії обов'язково включаються (за наявності відповідного подання) по одному представнику від суб'єкта подання, зазначеного у пункті 1 частини другої цієї статті. Не більше ніж по одному представнику від суб'єктів подання, зазначених у пункті 2 частини другої цієї статті, включаються до складу окружної виборчої комісії шляхом жеребкування, що проводиться Центральною виборчою комісією у встановленому нею порядку, не пізніше як на третій день після закінчення строку внесення подань, зазначених у частині четвертій цієї статті. Кандидатури, внесені до складу окружної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, зазначеним у статті 34 цього Кодексу, порушення вимог частин четвертої — сьомої цієї статті або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією статтею.

4. Центральний керівний орган суб'єкта подання не пізніше як за шістьдесят сім днів до дня голосування подає до Центральної виборчої комісії на паперових носіях та в електронному вигляді за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією, список осіб від цього суб'єкта подання (не більше однієї кандидатури до однієї виборчої комісії) для включення їх до складу відповідних окружних виборчих комісій. Подання підписується керівником суб'єкта подання (або особою, яка виконує його повноваження) та скріплюється печаткою відповідного суб'єкта подання.

5. У поданні кандидатур до складу окружних виборчих комісій зазначаються:

1) прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) особи;

2) число, місяць, рік народження;

3) громадянство особи;

4) місце проживання, адреса житла та контактні телефони особи;

5) володіння державною мовою;

6) освіта;

7) місце роботи та займана посада особи;

8) наявність досвіду роботи у виборчих комісіях;

9) відомості про відсутність у особи судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, яка не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

6. До подання додаються:

1) ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи;

2) власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу окружної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії, про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

7. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральною виборчою комісією невідкладно повідомляється відповідного суб'єкта подання. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після дня отримання зазначеного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються.

8. У разі якщо у встановлений частиною четвертою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу окружної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу окружної виборчої комісії осіб становить менше дванадцяти, окружна виборча комісія утворюється у строк, визначений частиною першою цієї статті, Центральною виборчою комісією за поданням Голови Центральної виборчої комісії, внесеним з дотриманням вимог, передбачених статтею 34 цього Кодексу, на підставі пропозицій членів Центральної виборчої комісії, у кількості дванадцяти осіб з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від відповідних суб'єктів подання, передбачених частиною другою цієї статті.

9. Кожний суб'єкт подання має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад в окружних виборчих комісіях з урахуванням положень частини першої цієї статті. Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання в межах загальнодержавного округу визначається відповідно до кількості кандидатів, включених від цього суб'єкта до складу окружних виборчих комісій, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу окружних виборчих комісій. Особа, включена до складу окружної виборчої комісії за поданням Голови Центральної виборчої комісії, не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків, якщо до складу відповідної виборчої комісії не надійшли або надійшли у недостатній кількості подання щодо призначення відповідних осіб на посади голови, заступника голови та секретаря комісії. Розподіл керівних посад між суб'єктами подання в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією. При цьому дотримуються приблизна рівномірність територіального розподілу посад, отриманих представниками кожного суб'єкта подання.

10. Голова, заступник голови та секретар окружної виборчої комісії можуть бути представниками різних суб'єктів подання, передбачених частиною другою цієї статті.

11. Рішення про утворення окружних виборчих комісій та про їх склад, прийняте відповідно до вимог цього Кодексу, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії не пізніше дня, наступного після його прийняття. Рішення про зміни у складі окружної виборчої комісії оприлюднюється у порядку та строки, встановлені цією частиною, але не пізніше останнього дня перед днем голосування.

Стаття 141. Порядок утворення дільничної виборчої комісії звичайної чи спеціальної виборчої дільниці

1. Дільнична виборча комісія утворюється відповідною окружною виборчою комісією не пізніше як за вісімнадцять днів до дня голосування у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії.

2. Дільнична виборча комісія утворюється у складі:

1) для малих дільниць — 10—14 осіб;

2) для середніх дільниць — 12—16 осіб;

3) для великих дільниць — 14—18 осіб.

3. На виборчих дільницях, на яких кількість виборців не перевищує п'ятдесят осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі голови, секретаря та двох — чотирьох членів комісії.

4. Право подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій мають суб'єкти подання, зазначені у частині другій статті 140 цього Кодексу.

Від імені партії подання вносить уповноважена особа на підставі довіреності від партії.

5. До складу дільничної виборчої комісії звичайної чи спеціальної виборчої дільниці, крім випадків, передбачених частиною двадцятотою цієї статті, обов'язково включаються (за наявності відповідного подання) по одному представнику суб'єкта подання, зазначеного у пункті 1 частини другої статті 140 цього Кодексу. Не більше ніж по одному представнику від суб'єктів подання, зазначених у пункті 2 частини другої статті 140 цього Кодексу, включаються до складу дільничної виборчої комісії шляхом жеребкування, що проводиться окружною виборчою комісією не пізніше як на третій день після закінчення строку внесення подань, зазначених у частині шостій цієї статті, в порядку, визначеному Центральною виборчою комісією. Кандидатури, внесені до складу дільничної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, встановленим статтею 34 цього Кодексу, або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною, а також внесення подання з порушенням вимог частин шостої, сьомої, дев'ятої цієї статті.

6. Суб'єкт подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій не пізніше як за двадцять три дні до дня голосування подає до відповідної окружної виборчої комісії на паперових носіях та в електронному вигляді за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією, список осіб від цього суб'єкта подання (не більше однієї кандидатури до однієї виборчої комісії) для включення їх до складу відповідних дільничних виборчих комісій. У поданні зазначаються особи, запропоновані відповідним суб'єктом подання на посади голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії. Подання від партії підписується керівником суб'єкта подання (або особою, яка виконує його повноваження) та скріплюється печаткою партії.

7. У поданні кандидатур до складу дільничних виборчих комісій зазначаються відомості, передбачені частиною п'ятою статті 140 цього Кодексу. До подання додаються ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи, а також заяви осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії та про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

8. У разі якщо у встановлений частиною шостою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу дільничної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу дільничної виборчої комісії осіб становить менше ніж мінімальна кількість, встановлена частинами другою і третьою цієї статті, окружна виборча комісія осіб зобов'язана у строк, визначений частиною першою цієї статті, утворити дільничну виборчу комісію за поданням голови окружної виборчої комісії у складі, не більшому ніж середня кількість осіб від кількості осіб, встановлених частинами другою або третьою цієї статті, з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від суб'єктів подання, передбачених частиною четвертою цієї статті. Пропозиції стосовно таких кандидатур голові окружної виборчої комісії можуть подавати члени окружної виборчої комісії.

У разі невідповідності, для забезпечення дільничними виборчими комісіями належної підготовки та проведення виборів, у тому числі в день голосування, окружна виборча комісія у будь-який час до дня голосування може збільшити склад дільничної виборчої комісії до її максимальної кількості, встановленої частинами другою та третьою цієї статті, за поданням голови відповідної окружної виборчої комісії на підставі пропозицій членів цієї комісії.

9. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей окружна виборча комісія невідкладно повідомляє відповідного суб'єкта подання. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після отримання зазначеного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються.

10. Кожний суб'єкт подання

ДОКУМЕНТИ

України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) у державах, до яких дозволений в'їзд громадян України за паспортом громадянина України, заяви осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії та про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

7. До складу дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці включаються (за наявності відповідного подання) з дотриманням вимог частини третьої статті 140 цього Кодексу не більше ніж по одному представнику від кожного суб'єкта подання.

8. До складу дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці включаються з дотриманням вимог частин другої та шостої цієї статті та статті 34 цього Кодексу кандидатури, внесені Міністерством закордонних справ України, у такій кількості, щоб склад утвореної виборчої комісії відповідав вимогам частин другої чи третьої статті 141 цього Кодексу.

9. Підставою для відхилення внесених кандидатур можуть бути лише їх невідповідність вимогам, встановленим частинами другою, шостою і десятою цієї статті, статтею 34 цього Кодексу, або застосування механізму жеребкування, передбаченого частиною п'ятою статті 141 цього Кодексу.

10. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральної виборчої комісії невідкладно повідомляється відповідному суб'єкту подання. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після отримання зазначеного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у цей строк, відповідні кандидатури відхиляються.

11. Кожний суб'єкт подання, від якого включені кандидатури до складу дільничних виборчих комісій, має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад у дільничних виборчих комісіях окремо малих, середніх, великих закордонних виборчих дільниць, яка залежить від кількості кандидатур від відповідного суб'єкта подання, включених до складу виборчих комісій. Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання у кожній категорії закордонних виборчих дільниць визначається відповідно до кількості кандидатур, включених від цього суб'єкта подання до складу виборчих комісій кожної категорії виборчих дільниць, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу виборчих комісій відповідної категорії виборчих дільниць. Розподіл керівних посад між суб'єктами подання в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією.

12. Особа, включена до складу дільничної виборчої комісії за поданням Міністерства закордонних справ України, може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії лише у випадку відсутності кандидатур на таку посаду від інших суб'єктів подання.

13. Рішення про утворення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, їхній склад, прийняті відповідно до вимог цього Кодексу, оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії на наступний день після прийняття. Оприлюднення відомостей про місцезнаходження (адресу приміщення) та режим роботи дільничних виборчих комісій, утворених при закордонних дипломатичних установах України, у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України, здійснюється відповідними закордонними дипломатичними установами України з урахуванням місцевих умов праці перебування.

Стаття 143. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо підготовки і проведення виборів народних депутатів України

1. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо підготовки та проведення виборів депутатів визначаються цим Кодексом, Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та іншими законами України.

2. Крім повноважень, визначених Законом України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія:

- 1) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання виборчої комісії нижчого рівня;
- 2) контролює використання виборчими комісіями коштів державного бюджету із залученням до проведення перевірок працівників відповідних державних органів;
- 3) забезпечує виготовлення і розміщення на загальнодержавних каналах теле- і радіомовлення інформаційних програм для виборців з роз'ясненням засад і порядку проведення виборів, їх ролі у житті суспільства і держави, процедури голосування, прав та обов'язків виборців, механізмів контролю за дотриманням законодавства про вибори народних депутатів України;
- 4) встановлює норми і перелік обладнання, інвентарю для приміщень виборчої комісії та приміщень для голосування, а також види послуг, робіт, що можуть надаватися виборчим комісіям;
- 5) встановлює форми виборчих документів, затверджує зразки печаток та вивісок виборчих комісій, визначає порядок зберігання та передачі виборчих документів до відповідних державних архівних установ;
- 6) припиняє рух коштів на рахунках виборчих комісій, відкритих у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку, виконання бюджетів у строки, встановлені цим Кодексом;
- 7) реєструє кандидатів у депутати;
- 8) реєструє представника партії у Центральній виборчій комісії, уповноважених осіб партії;

9) здійснює контроль за надходженням і використанням коштів виборчих фондів партій, кандидатів у депутати у порядку, встановленому цим Кодексом;

10) надає дозвіл громадським організаціям мати офіційних спостерігачів під час виборів депутатів, реєструє офіційних спостерігачів від партій, громадських організацій у закордонному окрузі;

11) реєструє офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій;

12) затверджує форму, колір і текст виборчого бюлетеня; забезпечує централізоване виготовлення у необхідній кількості та облік виборчих бюлетенів і передає їх окремим виборчим комісіям;

13) затверджує текст та форму інформаційних плакатів та інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу для кожного виборчого регіону, плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів; забезпечує виготовлення інформаційних плакатів партій, інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу;

14) передає представнику Міністерства закордонних справ України виборчі бюлетені, бланки іншої документації, печатки, штампи для передачі їх дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць;

15) розглядає заяви і скарги в порядку, встановленому цим Кодексом;

16) встановлює підсумки голосування та складає протокол про підсумки голосування в межах закордонного округу;

17) здійснює повноваження відповідної окружної виборчої комісії у разі ненадання протоколу від окружної виборчої комісії про підсумки голосування у територіальному окрузі у строки, визначені цим Кодексом, а також у разі бездіяльності окружної виборчої комісії;

18) у тримісячний строк з дня офіційного опублікування результатів виборів надсилає до Рахункової палати звіт про використання коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів;

19) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

Стаття 144. Повноваження окружної виборчої комісії щодо підготовки і проведення виборів народних депутатів України

1. Окружна виборча комісія:

- 1) забезпечує організацію підготовки та проведення виборів депутатів у територіальному окрузі;
- 2) здійснює в межах відповідного територіального округу контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів;
- 3) утворює спеціальні виборчі дільниці у випадках, визначених цим Кодексом;
- 4) утворює дільничні виборчі комісії звичайних та спеціальних виборчих дільниць відповідно до цього Кодексу;
- 5) спрямовує діяльність дільничних виборчих комісій;
- 6) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної виборчої комісії;
- 7) контролює надання списків виборців для загального ознайомлення;
- 8) контролює діяльність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань забезпечення приміщеннями для голосування, транспортом, засобами зв'язку, обладнанням, у межах своєї компетенції розглядає і вирішує інші питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення виборів депутатів у межах територіального округу;
- 9) забезпечує передачу дільничним виборчим комісіям після їх утворення печаток цих комісій;
- 10) забезпечує передачу дільничним виборчим комісіям після їх утворення виборчих бюлетенів встановленого зразка, інформаційних плакатів партій, інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу, інформаційних плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори народних депутатів України, а також виготовлення та постачання бланків іншої документації відповідно до цього Кодексу;
- 11) забезпечує виготовлення плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів, печаток дільничних виборчих комісій, штамтів «Вибув» та передає їх дільничним виборчим комісіям, а також забезпечує виготовлення іншої виборчої документації;
- 12) надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу дільничним виборчим комісіям, організовує навчання членів дільничних виборчих комісій з питань організації виборчого процесу;

13) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань підготовки і проведення виборів;

14) реєструє офіційних спостерігачів від партії, громадської організації;

15) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального округу, а також звернення, заяви і скарги на рішення та дії чи бездіяльність дільничних виборчих комісій та/або їх членів і приймає щодо них рішення;

16) встановлює підсумки голосування у межах територіального округу, складає протокол про підсумки голосування та передає його до Центральної виборчої комісії;

17) визнає голосування на виборчій дільниці недійсним у випадках, передбачених цим Кодексом;

18) забезпечує передачу на зберігання до відповідної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

19) узагальнює інформацію щодо поданих до окружної виборчої комісії заяв та скарг, що стосуються процесу виборів депутатів, а також результатів їх розгляду, вивіщує цю інформацію на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення та подає її до Центральної виборчої комісії у встановленому нею порядку для розміщення на її офіційному веб-сайті;

20) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

2. Повноваження окружної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу, визначеного частиною першою статті 140 цього Кодексу, на її першому засіданні, яке проводиться не пізніш як на третій день після дня прийняття рішення про її утворення.

3. Повноваження окружної виборчої комісії припиняються через п'ятнадцять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів у порядку, встановленому цим Кодексом.

4. Статус окружної виборчої комісії як юридичної особи припиняється в порядку та строки, визначені статтею 35 цього Кодексу.

Стаття 145. Повноваження дільничної виборчої комісії щодо підготовки і проведення виборів народних депутатів України

1. Дільнична виборча комісія:

1) здійснює контроль за неухильним додержанням та однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів під час голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці;

2) отримує список виборців від органу ведення Державного реєстру виборців або Міністерства закордонних справ України, складає список виборців у випадках, передбачених цим Кодексом, надає його для загального ознайомлення, а також вносить до нього зміни у випадках, передбачених цим Кодексом;

3) забезпечує можливість ознайомлення виборців з відповідними регіональними виборчими списками, з передвиборними програмами партій — суб'єктів виборчого процесу, відомостями про кандидатів у депутати, включених до зазначених списків, що містяться в інформаційних плакатах та інформаційних буклетах партій — суб'єктів виборчого процесу, а також із рішеннями, прийнятими Центральною виборчою комісією, відповідною окружної виборчої комісією, власними рішеннями та повідомленнями;

4) у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, вручає або надсилає кожному виборцю іменне запрошення із зазначенням дати проведення голосування, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;

5) забезпечує облік отриманих комісією виборчих бюлетенів;

6) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виборчих скриньок;

7) організовує на виборчій дільниці голосування;

8) проводить підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, складає протокол про підрахунок голосів на виборчій дільниці та передає його та іншу виборчу документацію відповідній окружній виборчій комісії у порядку, встановленому цим Кодексом;

9) визнає недійсним голосування на виборчій дільниці за наявності обставин, передбачених цим Кодексом;

10) розглядає заяви і скарги з питань підготовки та організації голосування на виборчій дільниці та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення;

11) узагальнює інформацію щодо поданих до дільничної виборчої комісії заяв та скарг, що стосуються процесу виборів депутатів, а також результатів їх розгляду, вивіщує цю інформацію на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення та подає її до Центральної виборчої комісії для розміщення на її офіційному веб-сайті;

12) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

2. Повноваження дільничної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу, визначеного частинами другою та третьою статті 141 цього Кодексу, на засіданні комісії, що проводиться не пізніш як на другий день після дня прийняття рішення про її утворення.

3. Повноваження дільничної виборчої комісії припиняються через п'ять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

4. Дільнична виборча комісія припиняє свою діяльність одночасно з припиненням її повноважень.

Стаття 146. Дострокове припинення повноважень складу виборчої комісії або члена виборчої комісії

1. Повноваження усього складу окружної, дільничної виборчої комісії можуть бути достроково припинені виборчою комісією, яка її утворила, за власною ініціативою або на підставі рішення суду в разі систематичного порушення чи одноразового грубого порушення комісією Конституції України, цього Кодексу та законів України.

2. Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії не є ліквідацією цієї комісії.

3. Повноваження члена окружної, дільничної виборчої комісії припиняються одночасно з припиненням повноважень відповідної виборчої комісії. Повноваження члена окружної, дільничної виборчої комісії припиняються достроково виборчою комісією, яка її утворила, у зв'язку з:

1) особистою заявою про складення повноважень члена комісії. Така заява подається суб'єкту внесення кандидатур відповідного члена комісії для передачі відповідній виборчій комісії або для внесення подання про заміну члена виборчої комісії;

2) внесенням подання про заміну члена виборчої комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії;

3) припиненням його громадянства України;

4) виступом на період включення до дня голосування за межі України або держави, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що зумовлює неможливість виконання обов'язків члена виборчої комісії;

5) реєстрацією його кандидатом у депутати або кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатом у депутати місцевої ради або кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, якщо виборчий процес таких виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів депутатів;

6) реєстрацією його представником партії у Центральній виборчій комісії, офіційним спостерігачем, уповноваженою особою партії, довіреною особою кандидата у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидата у депутати місцевої ради чи кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, представником, уповноваженою особою місцевої організації партії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всукраїнського або місцевого референдуму, представником ініціативної групи в Центральній виборчій комісії, офіційним спостерігачем, якщо виборчий процес таких виборів чи референдуму проводиться одночасно з виборчим процесом виборів депутатів;

7) включенням його до складу іншої виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів депутатів або депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, старост села, селища, якщо виборчий процес таких виборів проводиться одночасно з виборчим процесом виборів депутатів;

8) відмовою від складення присяги члена виборчої комісії;

9) порушенням присяги члена виборчої комісії, що виявилася у систематичному невиконанні покладених на нього обов'язків, засвідченому не менш як двома рішеннями з цього приводу виборчої комісії, до складу якої він входить;

10) систематичним або одноразовим грубим порушенням законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням виборчої комісії вищого рівня, двома і більше неявками на засідання виборчої комісії без поважних причин або неявкою на засідання виборчої комісії у день голосування;

11) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину;

12) виявленням обставин, що позбавляють особу права входити до складу виборчої комісії;

13) визнанням його недієздатним або безвісно відсутнім;

14) його смертю або оголошенням його померлим.

4. При виникненні обставин, передбачених пунктами 1—7, 9—14 частини третьої цієї статті, повноваження члена виборчої комісії припиняються з моменту прийняття рішення про дострокове припинення його повноважень виборчою комісією, яка її утворила, а обставин, передбачених пунктом 8 частини третьої цієї статті, — з моменту відмови особи поставити свій підпис під текстом присяги на засіданні виборчої комісії або у разі неприбуття такої особи на перші два засідання виборчої комісії після її включення до складу цієї комісії, про які вона була повідомлена.

Особа, яка подала заяву про складення повноважень, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена виборчої комісії до моменту прийняття рішення про дострокове припинення її повноважень виборчою комісією, яка утворила відповідну комісію.

5. Виборча комісія, яка достроково припинила повноваження усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії, не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено.

Такі суб'єкти вправі не пізніше ніж на другий день з дня отримання такого повідомлення внести подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії.

Якщо у строк, встановлений цією частиною, не надійшли подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та/або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб не дає змоги сформувати її склад у мінімальній кількості, встановленій частиною першою статті 140 або частинами другою, третьою статті 141, частиною першою статті 142 цього Кодексу, склад комісії формується відповідно виборчою комісією за поданням її голови за пропозиціями членів цієї комісії з тим, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості (був не меншим), з обов'язковим урахуванням кандидатур, поданих суб'єктами подання до її складу, крім тих, що підлягають відхиленню з підстав, встановлених цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії з підстав, передбачених пунктом 10 частини третьої цієї статті, або у зв'язку з достроковим припиненням повноважень усього складу виборчої комісії його кандидатура не може бути повторно включена до складу виборчої комісії та підлягає відхиленню.

Рішення про дострокове припинення повноважень у зв'язку із заміною члена виборчої комісії приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того самого суб'єкта подання із одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені.

У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії відповідна виборча комісія не пізніш як на третій день з дня припинення повноважень комісії (її окремого члена), але не пізніше останнього дня перед днем голосування затверджує новий склад виборчої комісії або приймає рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена (у разі надходження відповідного подання у порядку, встановленому цією частиною) у порядку, встановленому цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень члена дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці, за відсутності подання суб'єктів подання, зазначених у частині другій статті 140 цього Кодексу, інша особа за поданням Міністерства закордонних справ України включається до складу виборчої комісії лише у випадку, якщо кількість членів дільничної виборчої комісії стала меншою за мінімальну кількість.

6. У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії в останній день перед днем голосування таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншої особи від того самого суб'єкта подання.

7. У разі якщо голова, заступник голови або секретар виборчої комісії систематично не виконує покладені на нього обов'язки, відповідна виборча комісія може звернутися до виборчої комісії, яка її утворила, з мотивованим поданням про його заміну, якщо за це проголосували не менше двох третин від складу виборчої комісії. Подання вноситься за підписом голови, заступника голови виборчої комісії або голуючого члена на відповідному засіданні виборчої комісії та засвідчується початковою цієї комісії. До подання додаються не менш як два рішення виборчої комісії про невиконання головою, заступником голови чи секретарем цієї комісії покладених на нього обов'язків, а також витяг із протоколу засідання виборчої комісії, на якому розглядалося питання про внесення такого подання.

Голова, заступник голови або секретар виборчої комісії можуть особисто подати власноручно написану заяву про складення своїх повноважень до виборчої комісії, що утворила відповідну виборчу комісію.

Зазначене подання чи заява підлягають обов'язковому розгляду у триденний строк, але не пізніше останнього дня перед днем голосування. Рішення про заміну голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії не є підставою для припинення повноважень зазначених осіб як членів відповідної виборчої комісії.

8. У разі дострокового припинення повноважень голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена від того самого суб'єкта подання (у разі надходження відповідного подання) приймається з одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені.

У разі прийняття рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії без припинення повноважень зазначених осіб як членів виборчої комісії на відповідну посаду призначається інша особа зі складу цієї виборчої комісії. При цьому повинні бути додержані вимоги цього Кодексу щодо призначення голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії від різних суб'єктів подання.

Розділ XXVI. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Стаття 147. Фінансування виборів народних депутатів України

1. Витрати на підготовку і проведення виборів депутатів здійснюються виключно за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, коштів виборчих фондів партій — суб'єктів виборчого процесу та коштів власних виборчих фондів кандидатів у депутати, включених до виборчих списків партій — суб'єктів виборчого процесу (далі — партія, кандидат у депутати).

2. Партія для фінансування своєї виборчої кампанії, в тому числі для фінансування передвиборної агітації, зобов'язана утворити власний виборчий фонд, що формується в порядку, встановленому цим Кодексом.

Кандидат у депутати для фінансування своєї виборчої кампанії, в тому числі фінансування передвиборної агітації, може утворити власний виборчий фонд, що формується в порядку, встановленому цим Кодексом.

3. Фінансування виборчої кампанії партій, кандидатів у депутати з джерел, не передбачених частиною другою цієї статті, незалежно від наявності погодження з партіями чи кандидатами у депутати, забороняється.

Стаття 148. Фінансове забезпечення підготовки і проведення виборів народних депутатів України за рахунок коштів державного бюджету

1. Фінансове забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, здійснюється Центральною виборчою комісією, яка є головним розпорядником цих коштів.

2. Обсяг коштів для підготовки і проведення виборів депутатів за поданням Центральної виборчої комісії передбачається окремим рядком у законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Витрати на підготовку і проведення позачергових виборів депутатів можуть здійснюватися з резервного фонду бюджету в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

3. Витрати на підготовку і проведення виборів депутатів здійснюються Центральною виборчою комісією та окремими виборчими комісіями відповідно до затверджених Центральною виборчою комісією кошторисів витратів у межах коштів, передбачених на підготовку і проведення виборів у Державному бюджеті України. Фінансове забезпечення виборчих комісій закордонних виборчих дільниць здійснюється Центральною виборчою комісією через Міністерство закордонних справ України.

4. Кошти на підготовку і проведення виборів депутатів, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів Центральної виборчої комісії у триденний строк з дня оголошення про початок виборчого процесу відповідно до розпису Державного бюджету України.

5. Центральна виборча комісія затверджує середні норми витратів окружної виборчої комісії, а також середні норми витратів для потреб дільничних виборчих комісій, які повинні включати, зокрема, витрати на оплату праці членів комісії та осіб, які залучаються до роботи у виборчій комісії, витрати, пов'язані із забезпеченням здійснення повноважень виборчих комісій (оплата транспортних послуг, послуг зв'язку, відшкодування за спожиті комунальні послуги тощо).

ДОКУМЕНТИ

спільно із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

10. Контроль за правильним та цільовим використанням коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку та проведення виборів депутатів, здійснюється Центральною виборчою комісією, органами державного фінансового контролю та Державною казначейською службою України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та Державною казначейською службою України.

Стаття 149. Оплата праці членів виборчої комісії та осіб, які залучаються до роботи у комісії

1. За рішенням виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або інші члени окружної чи дільничної виборчої комісії (загальною кількістю не більше трьох осіб) протягом усього періоду повноважень виборчої комісії або частини цього періоду можуть виконувати свої повноваження у виборчій комісії на платній основі на підставі цивільно-правового договору між ними і виборчою комісією. Зазначені особи на цей період звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи із збереженням загального та спеціального стажу.

2. Виконання повноважень члена виборчої комісії на платній основі оплачується у розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії, за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів.

3. Оплата праці члена виборчої комісії, звільненого від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчою за його середню заробітну плату за основним місцем роботи. Оплата праці члена виборчої комісії, який є пенсіонером або особою, яка тимчасово не працює, не може бути нижчою за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на день нарахування такої плати.

4. Членам виборчих комісій у межах загальної економії фонду оплати праці, передбаченого кошторисом видатків відповідної виборчої комісії на підготовку і проведення виборів депутатів, може бути нарахована і виплачена одноразова грошова винагорода в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

5. Оплата праці членів виборчих комісій (у тому числі пенсіонерів та осіб, які тимчасово не працюють) у день голосування і в дні встановлення підсумків голосування здійснюється в розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

6. Праця осіб, зазначених у частині десятої статті 33 цього Кодексу, оплачується у розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів державного бюджету, що виділяються на підготовку і проведення виборів депутатів. Розмір оплати праці таких осіб не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на день нарахування такої плати.

7. Праця, пов'язана з організацією підготовки і проведення виборів депутатів, осіб, визначених в установленому законом порядку безробітними, у складі окружних, дільничних виборчих комісій чи як спеціалістів, експертів або технічних працівників, зазначених у частині десятої статті 33 цього Кодексу, не є підставою для зняття цих осіб з обліку в державній службі зайнятості як таких, що шукають роботу, або для припинення виплати їм допомоги по безробіттю та інших видів соціальної допомоги. Оплата праці членів виборчих комісій чи осіб, зазначених у частині десятої статті 33 цього Кодексу, які є пенсіонерами, не може бути підставою для обмеження розміру отримуваної ними пенсії.

8. Оплата праці членів виборчої комісії, а також осіб, які залучаються до роботи у комісії, у тому числі в день голосування, дні встановлення підсумків голосування та результату виборів, не може бути підставою для скасування, обмеження або зменшення будь-яких видів соціальних виплат, пенсій, субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг тощо.

Розділ XXVII. ВИБОРЧІ ФОНДИ ПАРТІЙ, КАНДИДАТІВ У НАРОДНІ ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ

Стаття 150. Загальні засади утворення та функціонування виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата у депутати. Контроль виборчих фондів

1. Виборчий фонд партії має один накопичувальний рахунок, на який надходять кошти для фінансування виборчої кампанії партії, а також поточні рахунки, з яких здійснюється фінансування витрат на виборчу кампанію. На поточні рахунки кошти надходять виключно з накопичувального рахунку виборчого фонду партії.

Партія зобов'язана відкрити рахунок свого виборчого фонду не пізніше як на дев'ятий день з дня реєстрації Центральною виборчою комісією кандидатів, включених до виборчих списків партії.

Власний виборчий фонд кандидата має один поточний рахунок, на який надходять кошти для фінансування виборчої кампанії кандидата та з якого здійснюється фінансування витрат на виборчу кампанію.

Кандидат має право відкрити поточний рахунок власного виборчого фонду у разі здійснення фінансування своєї виборчої кампанії незалежно від партії, до виборчих списків якої він включений.

Розмір власного виборчого фонду кандидата не може перевищувати чотирьох тисяч розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року.

2. Партія відкриває накопичувальний рахунок виборчого фонду в банку України у місті Києві і не більше одного поточного рахунку в банку в межах виборчого регіону. Один поточний рахунок виборчого фонду партії може обслуговувати декілька виборчих регіонів.

Кандидат відкриває поточний рахунок власного виборчого фонду в банку в межах відповідного виборчого регіону залежно від включення його до регіонального виборчого списку партії.

3. Рахунки виборчих фондів відкриваються в банках у національній валюті.

4. Підставою для відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії та поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата є копія рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію кандидатів, включених до виборчих списків відповідної партії. Підставою для відкриття поточного рахунку виборчого фонду партії є довідка банку про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду.

5. Порядок відкриття і закриття рахунків виборчих фондів встановлюється Національним банком України за погодженням із Центральною виборчою комісією не пізніше як за сімдесят три дні до дня виборів.

6. Витрачання коштів з поточних рахунків виборчих фондів здійснюється виключно у безготівковій формі.

7. Послуги банків, пов'язані з відкриттям і закриттям рахунків виборчих фондів та з функціонуванням цих рахунків, надаються безоплатно. Банк за користування коштами, що знаходяться на рахунках виборчих фондів, відсотки не нараховує і не сплачує.

8. Банк не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття рахунку виборчого фонду партії повідомляє Центральному виборчій комісії та Національне агентство з питань запобігання корупції про відкриття рахунку та його реквізити.

Банк не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата повідомляє відповідні регіональні або територіальні представництва Центральної виборчої комісії та Національне агентство з питань запобігання корупції про відкриття рахунку та його реквізити.

9. Інформація про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії та його реквізити оприлюднюється Центральною виборчою комісією на її офіційному веб-сайті не пізніше як на п'ятий день після отримання повідомлення банку про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії.

Інформація про відкриття поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата та його реквізити розміщується відповідним регіональним або територіальним представництвом Центральної виборчої комісії в аналітично-інформаційній системі для відображення на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії не пізніше як на п'ятий день після отримання повідомлення банку про відкриття поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата.

Подальша інформація про реквізити накопичувального рахунку виборчого фонду партії та поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата публікується у засобах масової інформації за рахунок коштів відповідного виборчого фонду.

10. Витрачання коштів з поточних рахунків виборчих фондів припиняється о 18 годині останньої п'ятниці перед днем виборів.

11. Рахунки виборчих фондів закриваються банками на п'ятнадцятий день після дня оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

12. Арешт коштів на рахунках виборчих фондів до дня виборів не дозволяється.

13. Закриття рахунків, зупинення операцій по рахунках виборчих фондів раніше, ніж у строк, встановлений частинами десятою та одинадцятою цієї статті, не допускається.

14. Контроль виборчих фондів партій здійснюють Центральна виборча комісія, Національне агентство з питань запобігання корупції та банки, в яких відкрито рахунки виборчих фондів партій.

Контроль виборчих фондів кандидатів здійснюють відповідні регіональні або територіальні представництва Центральної виборчої комісії, Національне агентство з питань запобігання корупції та банки, в яких відкрито поточні рахунки власних виборчих фондів кандидатів.

Контроль, передбачений цією частиною, здійснюється відповідно до порядку, встановленого не пізніше як за сімдесят три дні до дня виборів Центральною виборчою комісією спільно з Національним банком України за погодженням із Національним агентством з питань запобігання корупції.

15. Банки, в яких відкрито рахунки виборчих фондів партій, надають Центральної виборчій комісії та Національному агентству з питань запобігання корупції щотижня (щоденно) або за зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчих фондів, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

Банки, в яких відкрито поточні рахунки власних виборчих фондів кандидатів, надають відповідним регіональним або територіальним представництвам Центральної виборчої комісії та Національному агентству з питань запобігання корупції щотижня (щоденно) або за зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчих фондів, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

Механізм надання зазначених відомостей передбачається порядком, встановлення якого передбачено частиною чотирнадцятою цієї статті.

Стаття 151. Розпорядники рахунків виборчих фондів

1. Партія призначає з числа своїх уповноважених осіб у загальнодержавному виборчому окрузі, передбачених частиною п'ятою статті 165 цього Кодексу, або кандидатів, включених до загальнодержавного виборчого списку партії, не більше двох розпорядників накопичувального рахунку виборчого фонду, які мають виключне право на розпорядження коштами, що надходять на накопичувальний рахунок. Розпорядники накопичувального рахунку виборчого фонду партії зобов'язані вести облік надходження коштів та їх розподілу між поточними рахунками виборчого фонду партії.

2. Партія призначає з числа своїх уповноважених осіб у територіальному виборчому окрузі в межах відповідного виборчого регіону, передбачених частиною п'ятою статті 165 цього Кодексу, або кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку партії, по одному розпоряднику поточного рахунку виборчого фонду у відповідному виборчому регіоні, який має виключне право на розпорядження коштами з поточного рахунку виборчого фонду.

Розпорядником поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата є сам кандидат.

Розпорядники поточних рахунків виборчих фондів забезпечують додержання фінансової дисципліни та цільове використання коштів виборчих фондів, ведуть облік використання коштів з відповідного поточного рахунку виборчого фонду.

3. Банки, в яких відкрито рахунки виборчих фондів, надають розпорядникам відповідних рахунків щотижня або за зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчих фондів, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

Стаття 152. Порядок формування виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата та використання його коштів

1. Виборчий фонд партії формується за рахунок її власних коштів, коштів кандидатів, включених до виборчих списків партії, а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» мають право здійснювати внески на підтримку партії.

Виборчий фонд кандидата формується за рахунок власних коштів кандидата, внесків партії, до виборчого списку якої він включений, та добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» мають право здійснювати внески на підтримку партії.

2. Добровільні внески особи до виборчого фонду обмежуються розміром максимального внеску на підтримку партії протягом року, встановленим Законом України «Про політичні партії в Україні».

Якщо фізична або юридична особа здійснює або може здійснювати вирішальний вплив на діяльність однієї або кількох юридичних осіб (зокрема є кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи), внески такої фізичної або юридичної особи і підконтрольних їй юридичних осіб вважаються внеском однієї особи і обмежуються розміром максимального внеску на підтримку партії протягом року, встановленим Законом України «Про політичні партії в Україні».

Інші обмеження, у тому числі фінансового та банківського законодавства, ніж встановлені цією статтею, до формування виборчих фондів не застосовуються.

3. Забороняється здійснювати добровільні внески до виборчих фондів особам, які відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» не мають права здійснювати внески на підтримку партії.

4. Банк або відділення зв'язку не приймає добровільний внесок до виборчого фонду, що перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, та/або від особи, яка не подала заяву про відсутність обставин, передбачених статтею 15 Закону України «Про політичні партії в Україні», наявність яких є підставою для відмови у прийнятті платіжного документа на здійснення грошового внеску. Така заява подається за формою, затвердженою Національним агентством з питань запобігання корупції.

У платіжному документі, що подається до банку або відділення зв'язку громадянином України для здійснення внеску до виборчого фонду, обов'язково зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), розмір (сума) внеску. Добровільний внесок громадянина України до виборчого фонду приймається банком або відділенням зв'язку за умови пред'явлення ним одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, та оригіналу документа, що засвідчує його реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб — платників податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), а також подання заяви, передбаченої абзацом першим цієї частини.

5. Добровільний внесок перераховується банком або переказується відділенням зв'язку на накопичувальний рахунок виборчого фонду партії, поточний рахунок власного виборчого фонду кандидата не пізніше наступного робочого дня після отримання відповідного платіжного документа. Загальний строк безготівкового перерахування внеску на рахунок виборчого фонду не може перевищувати двох банківських днів.

6. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії, поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата має право відмовитися від внеску до виборчого фонду, про що він подає відповідну заяву та платіжний документ до банку, в якому відкрито відповідний рахунок виборчого фонду. Такий внесок повертається особі, яка його здійснила, за рахунок внеску, а в разі неможливості повернення зберігається до державного бюджету.

7. У разі надходження внеску, що перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, сума, що перевищує встановлений розмір внеску, на підставі відповідної заяви та платіжного документа, поданих розпорядником відповідного рахунку виборчого фонду, повертається особі банком, в якому відкрито рахунок виборчого фонду, за рахунок цих коштів, а в разі неможливості повернення перераховується до державного бюджету.

8. Розпорядник відповідного рахунку виборчого фонду зобов'язаний відмовитися від внеску особи, якщо згідно з цим Кодексом не має права здійснювати такий внесок, протягом трьох днів із дня, коли йому стало про це відомо. На підставі заяви розпорядника відповідного рахунку виборчого фонду про відмову від внеску з визначеною причиною банк, в якому відкрито цей рахунок, перераховує такий внесок до державного бюджету.

9. Кошти виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата використовуються партією, кандидатом для фінансування виборчої кампанії, в тому числі на фінансування проведення передвиборної агітації. Банк, в якому відкрито поточний рахунок виборчого фонду партії, не пізніше як на п'ятий день після дня виборів перераховує кошти, не використані партією, на накопичувальний рахунок відповідного виборчого фонду.

10. Кошти виборчого фонду партії, не використані партією, за рішенням керівного органу партії, прийнятим у десятиденний строк з дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів, перераховуються з накопичувального рахунку виборчого фонду партії на поточний банківський рахунок партії у п'ятиденний строк з дня надходження до банку відповідного рішення партії.

У разі неприйняття у цей строк партією такого рішення невикористані кошти виборчого фонду партії перераховуються банком до державного бюджету на п'ятнадцятий день з дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів народних депутатів України.

Кошти власного виборчого фонду кандидата, не використані кандидатом, у триденний строк з дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів перераховуються банком відповідному кандидату:

1) у повному обсязі — якщо сума коштів, не використаних кандидатом, не перевищує суму коштів, внесених ним до власного виборчого фонду;

2) у розмірі суми коштів, внесених ним до власного виборчого фонду, — якщо сума коштів, не використаних кандидатом, перевищує суму коштів, внесених ним до власного виборчого фонду.

Кошти, які залишилися після перерахування кандидату, в той самий строк перераховуються банком до державного бюджету.

11. У разі скасування рішення про реєстрацію кандидатів (кандидата) залишки коштів виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата після десятого дня з дня прийняття відповідного рішення у безспірному порядку перераховуються до державного бюджету.

12. Внесок, що надійшов до виборчого фонду після дня виборів, повертається банком відповідній особі за рахунок внеску, а в разі неможливості повернення перераховується до державного бюджету.

Стаття 153. Фінансова звітність про надходження та використання коштів виборчого фонду та її аналіз

1. Звітвання про надходження та використання коштів виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата здійснюють розпорядники відповідних рахунків виборчого фонду.

2. Розпорядники поточних рахунків виборчого фонду партії подають у порядку, встановленому цим Кодексом, відповідні фінансові звіти розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду партії.

Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії подає відповідні фінансові звіти до партії, Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції.

Розпорядник поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата подає відповідні фінансові звіти до партії, до виборчих списків якої він включений, та відповідного регіонального або територіального представництва Центральної виборчої комісії.

3. Розпорядники відповідних рахунків виборчого фонду партії, власного виборчого фонду кандидата подають у порядку та строки, встановлені цим Кодексом, два види фінансових звітів — проміжний та остаточний.

4. Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду партії зобов'язаний не пізніше як за вісім днів до дня виборів подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду партії проміжний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду партії за період з дня відкриття поточного рахунку виборчого фонду до дванадцятого дня до дня виборів.

Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду партії зобов'язаний не пізніше як на сьомий день після дня виборів подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду партії остаточний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду.

5. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії зобов'язаний не пізніше як за п'ять днів до дня виборів подати до партії, до виборчих списків якої він включений, Центральною виборчою комісією та Національному агентству з питань запобігання корупції проміжний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду партії за період з дня відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду до дванадцятого дня до дня виборів (на паперових носіях та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних веб-сайтах партії (за наявності) та Центральною виборчою комісією не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії зобов'язаний не пізніше як на п'ятнадцятий день після дня виборів подати до партії, Центральною виборчою комісією та Національному агентству з питань запобігання корупції остаточний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду партії (на паперових носіях та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних веб-сайтах партії (за наявності), Центральною виборчою комісією не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

6. Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата зобов'язаний не пізніше як за вісім днів до дня виборів подати до партії, до виборчих списків якої він включений, відповідного регіонального або територіального представництва Центральною виборчою комісією проміжний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата за період з дня відкриття поточного рахунку власного виборчого фонду кандидата до дванадцятого дня до дня виборів, який розміщується відповідним регіональним або територіальним представництвом Центральною виборчою комісією в аналітично-інформаційній системі для відображення на офіційному веб-сайті Центральною виборчою комісією.

Регіональне або територіальне представництво Центральною виборчою комісією не пізніше п'ятого дня після отримання проміжного фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата надсилає його копію (на паперових носіях та в електронному вигляді) Національному агентству з питань запобігання корупції.

Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата зобов'язаний не пізніше як на десятій день після дня виборів подати до партії, до виборчих списків якої він включений, відповідного регіонального або територіального представництва Центральною виборчою комісією остаточний фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата, який розміщується регіональним або територіальним представництвом Центральною виборчою комісією в аналітично-інформаційній системі для відображення на офіційному веб-сайті Центральною виборчою комісією.

Регіональне або територіальне представництво Центральною виборчою комісією не пізніше п'ятого дня після отримання остаточного фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду кандидата надсилає його копію (на паперових носіях та в електронному вигляді) Національному агентству з питань запобігання корупції.

7. У фінансових звітах, передбачених частинами п'ятою і шостою цієї статті, обов'язково оприлюднено підлягають назві, ім'я, по батькові та місце проживання фізичної особи (область, район, населений пункт). Інші відомості про фізичну особу, віднесені до інформації з обмеженим доступом, оприлюднюють не підлягають.

8. Аналіз фінансових звітів, передбачених частиною п'ятою цієї статті, здійснюється Центральною виборчою комісією та Національним агентством з питань запобігання корупції і полягає у встановленні відповідності звітих даних вимогам цього Кодексу, своєчасності подання звітів та відповідності звітих даних інформації, отриманій від банків, у яких відкрито рахунки виборчих фондів.

Центральна виборча комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції не пізніше як за два дні до дня виборів оприлюднюють на своїх офіційних веб-сайтах аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом першим частини п'ятої цієї статті, та не пізніше як на тридцятий день після дня виборів — аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом другим частини п'ятої цієї статті.

Аналіз фінансових звітів, передбачених частиною шостою цієї статті, здійснюється відповідним регіональним або територіальним представництвом Центральною виборчою комісією та полягає у встановленні відповідності звітих даних вимогам цього Кодексу, своєчасності подання звітів та відповідності звітих даних інформації, отриманій від банків, у яких відкрито рахунки виборчих фондів.

Регіональне або територіальне представництво Центральною виборчою комісією не пізніше як за два дні до дня виборів розміщує в аналітично-інформаційній системі для відображення на офіційному веб-сайті Центральною виборчою комісією аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом першим частини шостої цієї статті, та не пізніше як на двадцятий день після дня виборів — аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом третім частини шостої цієї статті.

9. У разі виявлення в ході аналізу фінансових звітів ознак порушення вимог цього Кодексу Центральною виборчою комісією, Національне агентство з питань запобігання корупції та відповідні регіональні або територіальні представництва Центральною виборчою комісією повідомляють про це відповідні правоохоронні органи для перевірки і реагування відповідно до закону.

10. У фінансових звітах, передбачених частинами четвертою, п'ятою та шостою цієї статті, в обов'язковому порядку відображається інформація про всі надходження на накопичувальний та поточні рахунки виборчого фонду партії, поточний рахунок власного виборчого фонду кандидата, здійснені витрати та залишки коштів на відповідних рахунках, у тому числі інформація про дату надходження кожного внеску до відповідного виборчого фонду, його розмір, особу, яка здійснила внесок на відповідний рахунок виборчого фонду (із зазначенням відомостей про особу, яка здійснила внесок до виборчого фонду, передбачених Законом України «Про політичні партії в Україні» для осіб, які здійснюють внески на підтримку партії), назву партії, призначення, дату здійснення і суму кожного платежу з відповідного рахунку виборчого фонду, отримувача кожного платежу (із зазначенням відомостей про отримувача платежу, передбачених Законом України «Про політичні партії в Україні»).

11. Форми фінансових звітів, передбачених частинами четвертою, п'ятою та шостою цієї статті, і порядок проведення їх аналізу встановлюються Центральною виборчою комісією за погодженням із Національним агентством з питань запобігання корупції.

Розділ XXVIII. ВИСУВАННЯ І РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ У НАРОДНІ ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ

Стаття 154. Порядок висування кандидатів у народні депутати України

1. Право висування кандидатів у депутати реалізується виборцями через партії у порядку, передбаченому цим Кодексом.

2. Висування кандидатів у депутати партіями розпочинається за дев'яносто і закінчується за сімдесят дев'ять днів до дня голосування.

3. Висування кандидатів у депутати партією, формування та зат

ДОКУМЕНТИ

ного виборчого списку. Кандидат не може бути включений до загальнодержавного виборчого списку партії більше ніж один раз, а також до двох чи більше різних регіональних виборчих списків.

10. Особа має право надати згоду балотуватися та бути включеною до загальнодержавного та регіонального виборчих списків лише однієї партії.

11. Черговість (порядкові номери) кандидатів у загальнодержавному виборчому списку та у регіональних виборчих списках визначається на з'їзді (зборах, конференції) партії під час висування кандидатів у депутати та формування відповідного списку.

12. Під час формування загальнодержавного та регіональних виборчих списків партія повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місяцях з першого по п'яте, з шостою по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі).

13. Рішення з'їзду (зборів, конференції) партії про висування кандидатів у депутати від партії приймається шляхом затвердження загальнодержавного виборчого списку та регіональних виборчих списків кандидатів у депутати, віднесених партією до відповідних виборчих регіонів, передбачених статтею 138 цього Кодексу, які додаються до такого рішення і є його невід'ємною частиною. Рішення з'їзду (зборів, конференції) партії про висування кандидатів у депутати підписується керівником партії і скріплюється печаткою партії.

14. Форми загальнодержавного та регіонального виборчих списків кандидатів у депутати від партії затверджуються Центральною виборчою комісією і не можуть бути змінені під час виборчого процесу.

15. У загальнодержавному виборчому списку щодо кожного кандидата зазначаються:

- 1) порядковий номер кандидата у загальнодержавному виборчому списку;
- 2) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата;
- 3) число, місяць і рік народження;
- 4) громадянство із зазначенням часу проживання на території України;
- 5) відомості про освіту;
- 6) посада (заняття), місце роботи;
- 7) адреса місця проживання;
- 8) партійність;
- 9) відомості про наявність чи відсутність судимості;
- 10) відомості про наявність чи відсутність представницького мандата;
- 11) номер та назва виборчого регіону, до якого віднесено кандидата;
- 12) порядковий номер кандидата у відповідному регіональному виборчому списку.

16. У кожному регіональному виборчому списку стосовно кожного кандидата зазначаються порядковий номер кандидата у цьому регіональному виборчому списку, а також відомості, зазначені у пунктах 2—10 частини п'ятнадцятої цієї статті.

Стаття 155. Умови реєстрації кандидатів у народні депутати України

1. Центральна виборча комісія реєструє кандидатів у депутати, включених до загальнодержавного та регіональних виборчих списків партії, за умови отримання нею таких документів:

- 1) заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, підписаної керівником партії та скріпленої печаткою партії;
- 2) рішення з'їзду (зборів, конференції) партії про висування кандидатів у депутати від партії, передбаченого частиною тринадцятою статті 154 цього Кодексу, та затверджених загальнодержавного виборчого списку і всіх регіональних виборчих списків кандидатів у депутати, віднесених партією до відповідних виборчих регіонів, передбачених статтею 138 цього Кодексу, які додаються до такого рішення і є його невід'ємною частиною, за формами, встановленими Центральною виборчою комісією, на паперових носіях, які обов'язково повинні містити відомості, зазначені відповідно у частинах п'ятнадцятій і шістнадцятій статті 154 цього Кодексу, підписаних керівником партії і скріплені печаткою партії, та в електронному вигляді;
- 3) передвиборної програми партії, викладеної державною мовою та обсягом до 7800 друкованих знаків, затвердженої з'їздом (зборами, конференцією) партії на паперових носіях, підписаної керівником партії і скріпленої печаткою партії, та в електронному вигляді;

4) документа про внесення партією грошової застави відповідно до статті 156 цього Кодексу;

5) заяв осіб, включених до виборчих списків партії, про згоду балотуватися кандидатами у депутати від цієї партії (в тому числі у відповідному виборчому регіоні). Така заява повинна також містити згоду на оприлюднення біографічних відомостей та на обробку персональних даних кандидата у депутати, зобов'язання в разі обрання протягом місяця після офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, в управлінні іншої особи належні йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність), а також зобов'язання в разі обрання припинити діяльність чи скласти представницький мандат, які відповідно до Конституції та законів України несумісні з мандатом народного депутата України (у разі відсутності такої діяльності чи такого мандата — зазначити про їх відсутність);

6) заяви кожного кандидата у депутати про наявність чи відсутність у особи громадянства (підданства) іншої держави або громадянства (підданства) інших держав, крім України;

7) анкет кандидатів у депутати на паперовому носії та в електронному вигляді за формою, встановлену Центральною виборчою комісією, що обов'язково повинні містити: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), всі попередні прізвища, власні імена, по батькові та дати їх зміни (якщо особа протягом останніх п'яти років до дня виборів змінювала прізвище та/або власне ім'я (одне з власних імен чи всі власні імена), та/або по батькові), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, адресу місця проживання, наявність чи відсутність представницького мандата, контактний номер телефону, відомості про наявність чи відсутність судимості, дату заповнення анкети та підпис кандидата у депутати (заповнюється у друкованому вигляді);

8) заяви про наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, кожного кандидата у депутати;

9) по одній фотографії кандидата у депутати розміром 4 х 6 сантиметрів на паперових носіях та в електронному вигляді;

10) ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки кожного кандидата у депутати.

У разі виявлення Центральною виборчою комісією розбіжностей між загальнодержавним та регіональними виборчими списками від партії, наданими на паперовому носії та в електронному вигляді, перевагу має паперовий носій.

2. Центральна виборча комісія видає особи, яка подала документи, зазначені у частині першій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

3. Центральна виборча комісія не приймає документи, зазначені у частині першій цієї статті, якщо вони подані з порушенням строків, передбачених частиною другою статті 158 цього Кодексу.

4. Відповідальність за достовірність та точність відомостей у документах, зазначених у пунктах 5—8 частини першої цієї статті, поданих до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати, несуть особи, висувані кандидатами у депутати.

Стаття 156. Грошова застава

1. Партія, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати, після початку виборчого процесу та до подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати вносить у безготівковому порядку на спеціальний рахунок Центральної виборчої комісії грошову заставу в розмірі однієї тисячі мінімальних заробітних плат.

Реквізити рахунка для внесення грошової застави не пізніше як у перший день виборчого процесу розміщуються Центральною виборчою комісією на її офіційному веб-сайті.

2. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про відмову в реєстрації всіх кандидатів у депутати, висунутих партією, внесена грошова застава у п'ятиденний строк після прийняття відповідного рішення перераховується на рахунок партії.

3. Грошова застава, внесена партією, яка висунула кандидатів у депутати, повертається у разі, якщо за підсумками виборів партія отримала право на участь у розподілі депутатських мандатів, у восьмиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів на рахунок партії.

4. В інших випадках грошова застава у восьмиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів перераховується до державного бюджету.

Стаття 157. Декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру кандидатом у народні депутати України

1. Кандидат у депутати, зареєстрований у порядку, встановленому цим Кодексом, подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Стаття 158. Порядок реєстрації кандидатів у народні депутати України

1. Кандидати у депутати, включені партією до загальнодержавного та регіональних виборчих списків, реєструються Центральною виборчою комісією, за умови подання документів, передбачених статтею 155 цього Кодексу.

2. Подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати закінчується за сімдесят п'ять днів до дня голосування.

3. Особа, включена партією до загальнодержавного та відповідного регіонального виборчих списків, яка на день подання заяви партії про реєстрацію кандидатів у депутати до Центральної виборчої комісії не подала заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї партії, вважається включеною з виборчого списку партії з дня подання заяви партії. Заява такої особи про згоду балотуватися, подана після подання партією зазначеної заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, не приймається.

4. Особа, включена партією до загальнодержавного та відповідного регіонального виборчих списків, має право до дня реєстрації її кандидатом відкликати свою заяву про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї партії. Заява про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від відповідної партії, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», особисто подається відповідною особою до Центральної виборчої комісії. З моменту отримання Центральною виборчою комісією заяви про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від партії така особа вважається виключеною із загальнодержавного та відповідного регіонального виборчих списків цієї партії. Про отримання такої заяви Центральною виборчою комісією письмово повідомляється партію не пізніше наступного дня після отримання заяви. Повторна заява особи про її згоду балотуватися від партії не приймається.

5. У разі виявлення включеної особи до виборчих списків декількох партій уповноважений член Центральної виборчої комісії не пізніше наступного дня звертається до зазначеної особи з вимогою особисто подати до Центральної виборчої комісії заяву про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати лише від однієї партії, засвідчену в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат».

У разі подання особою заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати від відповідної партії така особа вважається виключеною із загальнодержавних та відповідних регіональних виборчих списків решти партій.

У разі неподання особою такої заяви протягом двох днів з дня отримання відповідного звернення така особа рішенням Центральної виборчої комісії виключається з виборчих списків усіх партій, до яких вона була включена.

6. Центральна виборча комісія за результатами перевірки щодо наявності чи відсутності підстав для прийняття рішення про реєстрацію або відмову в реєстрації кандидата у депутати не пізніше як на п'ятий день з дня прийняття заяви партії про реєстрацію кандидатів у депутати та доданих до неї документів приймає рішення про реєстрацію кандидатів у депутати або про відмову в їх реєстрації.

7. Перелік та черговість кандидатів у депутати у загальнодержавному виборчому списку, а також перелік кандидатів у кожному регіональному виборчому списку, визначені партією, не можуть бути змінені після подання документів для їх реєстрації Центральною виборчою комісією. Черговість кандидатів у депутати у регіональному виборчому списку може бути змінена лише за підсумками голосування виборців за умов та у порядку, встановленому частинами першою і другою статті 185 цього Кодексу.

8. У разі реєстрації кандидатів у депутати представнику партії у Центральної виборчої комісії разом з копією рішення про реєстрацію кандидатів у депутати у триденний строк з дня його прийняття видаються посвідчення кандидатів у депутати за формою, встановлену Центральною виборчою комісією. Рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію кандидатів у такий самий строк оприлюднюється на її офіційному веб-сайті.

Стаття 159. Відмова в реєстрації кандидата (кандидатів) у народні депутати України

1. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації всіх кандидатів у депутати, висунутих партією, у разі:

- 1) порушення вимог частин першої — третьої, сьомої — дев'ятої, одинадцятої — тринадцятої статті 154 цього Кодексу;
- 2) відсутності хоча б одного з документів, зазначених у пунктах 1—4 частини першої статті 155 цього Кодексу;
- 3) встановлення нею наявності у передвиборній програмі партії положень, спрямованих на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підризу її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення;
- 4) висування кандидатів у депутати від партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

2. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації окремого кандидата у депутати у разі:

- 1) відсутності хоча б одного з документів стосовно кандидата у депутати, зазначених у пунктах 5—10 частини першої статті 155 цього Кодексу;
- 2) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України особою, висуною кандидатом у депутати;
- 3) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт вїзду особи, висуваної кандидатом, за межі України для постійного проживання;
- 4) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення, яким особою, висуною кандидатом у депутати, визнано недієздатною;
- 5) набрання щодо особи, висуваної кандидатом у депутати, законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;
- 6) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висувану кандидатом у депутати, права бути обраною депутатом.

3. Помилки і неточності, виявлені в поданих партією на реєстрацію документах, якщо їх наявність не є перешкодою для розуміння змісту викладених відомостей, підлягають виправленню або уточненню у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, і не є підставою для відмови в реєстрації кандидатів у депутати.

4. Рішення про відмову в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати повинно містити вичерпні підстави відмови. Копія такого рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається (направляється) представнику партії.

Стаття 160. Скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у народні депутати України

1. Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації окремого кандидата у депутати, включеного до загальнодержавного та регіональних виборчих списків партії, з виключенням його з відповідних виборчих списків у разі:

- 1) звернення кандидата у депутати не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня голосування із особисто поданою заявою про відмову балотуватися, засвідчену в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат»;
- 2) звернення партії не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня голосування про скасування рішення щодо реєстрації кандидата у депутати відповідно до рішення, прийнятого у порядку, передбаченому статутом партії, яке додається до такого звернення, підписаних керівником та засвідчених печаткою партії;
- 3) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України особою, висуною кандидатом у депутати;
- 4) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт вїзду кандидата за межі України для постійного проживання;
- 5) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення, яким особою, висуною кандидатом у депутати, визнано недієздатною;
- 6) набрання щодо кандидата у депутати законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;
- 7) неподання кандидатом у депутати у порядку, встановленому цим Кодексом, заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати від відповідної партії у разі виявлення включення цієї особи до виборчих списків декількох партій;
- 8) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висувану кандидатом у депутати, права бути обраною депутатом.

У разі надходження звернень, зазначених у пунктах 1, 2 цієї частини, Центральною виборчою комісією приймає рішення про скасування реєстрації кандидата у депутати та виключення його із загальнодержавного та регіонального виборчих списків відповідної партії у триденний строк з дня надходження звернення, але не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня голосування.

При цьому черговість (порядкові номери у відповідних виборчих списках) інших кандидатів не змінюється.

У разі надходження звернень, зазначених у пунктах 1, 2 цієї частини, менш як за п'ятдесят три дні до дня голосування такі звернення Центральною виборчою комісією не розглядаються, рішення щодо них не приймаються.

2. Рішення щодо скасування реєстрації кандидата у депутати з підстав, зазначених у пунктах 3—8 частини першої цієї статті, приймається Центральною виборчою комісією не пізніше як на третій день після отримання нею документів, які встановлюють відповідні факти чи підтверджують настання відповідних обставин.

Центральна виборча комісія розглядає питання про скасування реєстрації кандидата у депутати у присутності кандидата у депутати та представника партії у Центральної виборчої комісії. Про час розгляду цього питання зазначає особи повідомляються не пізніше як у день, що передує дню розгляду. У разі відсутності зазначених осіб, належним чином повідомлених про засідання з розгляду цього питання, це питання розглядається Центральною виборчою комісією за відсутності зазначених осіб.

3. Центральна виборча комісія надає представнику партії у Центральної виборчої комісії або кандидату у депутати копію рішення про скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати не пізніше наступного дня після прийняття.

4. У разі смерті кандидата у депутати Центральною виборчою комісією приймає рішення про вибуття цього кандидата з балотування, про виключення його з загальнодержавного та відповідного регіонального виборчих списків партії.

5. Рішення про скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати, про вибуття кандидата з балотування оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії не пізніше як наступного дня після прийняття.

Розділ XXIX. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Стаття 161. Спеціальне інформаційне забезпечення виборів народних депутатів України

1. Спеціальне інформаційне забезпечення виборів депутатів передбачає інформування виборців про:

- 1) зареєстрованих кандидатів та суб'єктів їх висування;
- 2) передвиборні програми партій — суб'єктів виборчого процесу;
- 3) рахунки виборчих фондів партій — суб'єктів виборчого процесу, допустимий розмір добровільного внеску та способі, у який робиться внесок;
- 4) скасування реєстрації (вибуття з балотування) кандидата у депутати;
- 5) факти та події, пов'язані з виборчим процесом.

2. Інформація, що міститься у документах, поданих до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати, є відкритою. На офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії стосовно кожного кандидата у депутати оприлюднюються відомості про прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, наявність чи відсутність судимості, наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, виборчий регіон, у якому висуно кандидата у депутати, назву партії, яка висунула кандидата у депутати.

3. Відомості, передбачені частинами першою і другою цієї статті, оприлюднюються також у вигляді набору даних, організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання (у формі відкритих даних).

4. Засоби масової інформації, інформаційні агентства можуть брати участь у спеціальному інформаційному забезпеченні виборів депутатів на замовлення Центральної виборчої комісії, а щодо відомостей, зазначених у пункті 5 частини першої цієї статті, — з власної ініціативи з дотриманням вимог цього Кодексу.

Стаття 162. Інформаційні плакати партій — суб'єктів виборчого процесу

1. Центральна виборча комісія за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку і проведення виборів, забезпечує виготовлення інформаційних плакатів кожної партії — суб'єкта виборчого процесу.

2. Інформаційні плакати партії — суб'єкта виборчого процесу виготовляються для кожного виборчого регіону. В інформаційному плакаті партії — суб'єкта виборчого процесу для відповідного виборчого регіону стосовно кожного кандидата у депутати, віднесеного до відповідного регіонального виборчого списку, зазначаються порядковий номер кандидата у депутати у регіональному виборчому списку, прізвище, ім'я (всі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата, число, місяць, рік народження, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, а також розміщуються фотографії всіх кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку.

3. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних плакатів партій — суб'єктів виборчого процесу, а також порядок їх виготовлення та передача дільничним виборчим комісіям встановлюються Центральною виборчою комісією.

Інформаційні плакати виготовляються з застосуванням розумного пристосування для людей з інвалідністю з урахуванням вимог, встановлених Центральною виборчою комісією.

4. Центральна виборча комісія погоджує з представником партії у Центральної виборчої комісії текст інформаційного плаката партії — суб'єкта виборчого процесу для відповідного виборчого регіону.

5. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення для кожного виборчого регіону по п'ять примірників на кожну виборчу дільницю та для кожної окружної виборчої комісії інформаційних плакатів партій — суб'єктів виборчого процесу.

6. Інформаційні плакати партій — суб'єктів виборчого процесу передаються відповідним дільничним виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

7. Інформаційні плакати партій — суб'єктів виборчого процесу використовуються для інформування виборців у приміщенні для голосування, у тому числі в день голосування та під час голосування за місцем перебування виборців.

8. Відповідальність за збереження інформаційних плакатів партій — суб'єктів виборчого процесу покладається на дільничні виборчі комісії.

Стаття 163. Інформаційні буклети партій — суб'єктів виборчого процесу

1. Центральна виборча комісія за рахунок коштів державного бюджету, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів, забезпечує виготовлення інформаційних буклетів кожної партії — суб'єкта виборчого процесу.

2. Інформаційний буклет партії — суб'єкта виборчого процесу повинен містити передвиборню програму партії (обсягом не більше 7 800 друкованих знаків), подану нею під час реєстрації кандидатів у депутати, а також загальнодержавний та всі регіональні виборчі списки партії з розміщенням фотографій усіх кандидатів, включених до регіональних виборчих списків.

У загальнодержавному виборчому списку, що міститься в інформаційному буклеті партії, зазначаються порядковий номер кандидата у депутати у загальнодержавному виборчому списку, прізвище, ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата у депутати, а також виборчий регіон, до регіонального списку якого включено кандидата, та порядковий номер кандидата у цьому списку.

У регіональних виборчих списках кандидатів у депутати, що містяться в інформаційному буклеті партії — суб'єкта виборчого процесу стосовно кожного кандидата у депутати, віднесеного до відповідного регіонального виборчого списку, зазначаються порядковий номер кандидата у депутати у регіональному виборчому списку, прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата, число, місяць, рік народження, відомості про освіту, посада (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, а також розміщуються фотографії всіх кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку.

3. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу, а також порядок їх виготовлення та передача дільничним виборчим комісіям встановлюються Центральною виборчою комісією.

4. Центральна виборча комісія погоджує з представником партії у Центральної виборчої комісії текст інформаційного буклета партії — суб'єкта виборчого процесу.

5. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення по п'ять примірників на кожну виборчу дільницю та для кожної окружної виборчої комісії інформаційних буклетів кожної партії — суб'єкта виборчого процесу.

6. Інформаційні буклети партій — суб'єктів виборчого процесу передаються відповідним дільничним виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

7. Інформаційні буклети партій — суб'єктів виборчого процесу використовуються для інформування виборців у приміщенні для голосування, у тому числі в день голосування та під час голосування за місцем перебування виборців.

8. Відповідальність за збереження інформаційних плакатів партій — суб'єктів виборчого процесу покладається на дільничні виборчі комісії.

Стаття 164. Внесення змін до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу

1. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про скасування реєстрації кандидата у депутати або вибуття його з балотування у період виготовлення інформаційних плакатів та інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу або після виготовлення таких інформаційних плакатів та інформаційних буклетів, але за той період часу, за який неможливо здійснити передрукування інформаційних плакатів та інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу, Центральна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до інформаційного плаката та інформаційного буклета партії — суб'єкта виборчого процесу. Рішення Центральної виборчої комісії негайно передається відповідним окружним виборчим комісіям для внесення відповідних змін дільничними виборчими комісіями.

Такі зміни до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів партій — суб'єктів виборчого процесу вносяться на засіданні дільничної виборчої комісії членами дільничних виборчих комісій всіх територіальних округів у межах відповідного виборчого регіону, до регіонального виборчого списку кандидата у якому був включений відповідний кандидат з використанням штампа «Вибув».

ДОКУМЕНТИ

2. Якщо до інформаційного плаката партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційного буклета партії — суб'єкта виборчого процесу внесено зміни без відповідного рішення Центральної виборчої комісії або зміни, що не відповідають такому рішенню, дільнична виборча комісія вилучає і знищує такі плакати та/або буклети, про що на своєму засіданні складає у двох примірниках акт. В акті зазначаються кількість отриманих інформаційних плакатів партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів партії — суб'єкта виборчого процесу, кількість вилучених та знижених інформаційних плакатів та/або інформаційних буклетів, прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до окружної виборчої комісії, другий примірник зберігається у дільничній виборчій комісії.

При цьому окружна виборча комісія вирішує питання забезпечення виборчої дільниці необхідною кількістю інформаційних плакатів партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів партії — суб'єкта виборчого процесу. За необхідності окружна виборча комісія може звернутися до Центральної виборчої комісії з клопотанням щодо виготовлення додаткової кількості інформаційних плакатів партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів партії — суб'єкта виборчого процесу.

3. Використання у день голосування інформаційних плакатів партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів партії — суб'єкта виборчого процесу, до яких не внесено зміни відповідно до рішення Центральної виборчої комісії або внесено зміни, що не відповідають такому рішенню, забороняється.

Розділ XXX. ГАРАНТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЙ, КАНДИДАТІВ У НАРОДНІ ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ, ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Стаття 165. Гаранті діяльності у виборчому процесі партій, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному виборчому окрузі

1. Партія, яка висунула кандидатів у депутати у загальнодержавному виборчому окрузі, має право делегувати одного представника до Центральної виборчої комісії (далі — представник партії у Центральної виборчої комісії) з правом дорадчого голосу, який уповноважений представляти інтереси партії у Центральної виборчій комісії під час виборчого процесу. Кандидатура представника партії у Центральної виборчій комісії затверджується центральним керівним органом партії.

2. Представником партії у Центральної виборчій комісії може бути виборець. Не може бути представником партії:

- 1) член виборчої комісії;
- 2) посадова чи службова особа органу виконавчої влади, органів прокуратури або суду, правоохоронних органів, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим чи органів місцевого самоврядування;
- 3) військовослужбовець, поліцейський, співробітник Служби безпеки України, особа рядового чи начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України;
- 4) особа, яка проходить альтернативу (невійськову) службу;
- 5) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

3. Заява про реєстрацію представника партії у Центральної виборчій комісії, підписана керівником партії та скріплена печаткою партії, та копія рішення центрального керівного органу партії про затвердження кандидатури представника партії у Центральної виборчій комісії подаються до Центральної виборчої комісії одночасно із заявою про реєстрацію кандидатів у депутати від партії. У заяві про реєстрацію представника партії у Центральної виборчій комісії зазначаються: прізвище, ім'я, по батькові представника партії, його громадянство, число, місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання та адреса житла, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку. До заяви додається письмова згода цієї особи представляти інтереси партії у Центральної виборчій комісії, а також ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопія льоцьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

4. Центральна виборча комісія не пізніш як на третій день після надходження документів, зазначених у частині третій цієї статті, реєструє представника партії у Центральної виборчій комісії з правом дорадчого голосу та видає йому посвідчення. Форма такого посвідчення встановлюється Центральною виборчою комісією.

5. Партія, яка висунула кандидатів у депутати у загальнодержавному окрузі, може мати не більше п'яти уповноважених осіб у загальнодержавному окрузі та не більше двох уповноважених осіб у кожному територіальному окрузі (далі — уповноважена особа партії). Уповноважена особа партії представляє відповідну партію і не є самостійним суб'єктом виборчого процесу. Уповноважена особа партії повинна відповідати вимогам, зазначеним у частині другій цієї статті. Список уповноважених осіб партії з обов'язковим зазначенням відповідного виборчого округу затверджується центральним керівним органом партії.

6. Заява про реєстрацію уповноважених осіб партії в електронному вигляді та на паперових носіях, підписана керівником партії та скріплена печаткою партії, та копія рішення центрального керівного органу партії про затвердження списку уповноважених осіб партії подаються до Центральної виборчої комісії у будь-який час після реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії. У заяві про реєстрацію уповноважених осіб партії зазначаються: відповідний виборчий округ, прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) кожної уповноваженої особи, громадянство уповноваженої особи партії, число, місяць і рік народження, місце роботи, посада (заняття), місце проживання та адреса житла, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку. До заяви додаються письмово згоди цих осіб представляти інтереси партії у загальнодержавному окрузі та відповідному територіальному окрузі та ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопія льоцьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

7. Центральна виборча комісія не пізніше третього дня після надходження документів, зазначених у частині шостій цієї статті, реєструє уповноважених осіб партії та видає представникові партії у Центральної виборчій комісії їхні посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

8. Представник партії у Центральної виборчій комісії, уповноважена особа партії з дня їх реєстрації Центральною виборчою комісією до припинення їхніх повноважень або закінчення виборчого процесу мають право на звільнення від виробничих або службових обов'язків без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом.

9. Представник партії у Центральної виборчій комісії, уповноважена особа партії мають право у будь-який час до дня голосування звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

10. Керівний орган партії, який приймав рішення про затвердження представника партії у Центральної виборчій комісії чи уповноваженої особи партії, у будь-який час до дня голосування може прийняти рішення про відкликання представника партії у Центральної виборчій комісії чи уповноваженої особи партії та про затвердження іншої кандидатури замість відкликаної. Відповідна заява разом з копією рішення та іншими документами подається до Центральної виборчої комісії у порядку, встановленому частинами третьою і шостою цієї статті.

11. На підставі заяви, поданої відповідно до частини дев'ятої або десятої цієї статті, не пізніше третього дня після її надходження, але не пізніше дня голосування, а в день голосування — невідкладно Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації представника партії у Центральної виборчій комісії чи уповноваженої особи партії та про реєстрацію іншої особи представником партії у Центральної виборчій комісії чи уповноваженою особою партії. Копія рішення невідкладно видається представнику партії у Центральної виборчій комісії.

12. Повноваження представника партії у Центральної виборчій комісії та уповноваженої особи партії вважаються припиненими також з моменту втрати партією статусу суб'єкта виборчого процесу.

13. Представник партії у Центральної виборчій комісії має право:

- 1) бути присутнім на засіданнях Центральної виборчої комісії під час розгляду питань, пов'язаних із виборами депутатів, та брати участь у їх обговоренні з правом дорадчого голосу; отримувати до початку засідання порядок денний та матеріали до питань порядку денного, вносити пропозиції щодо рішення Центральної виборчої комісії;
- 2) ознайомлюватися із змістом протоколів засідань Центральної виборчої комісії та її рішеннями, отримувати копії цих рішень;
- 3) у разі своєї відсутності на засіданні ознайомлюватися з документами, на підставі яких приймалися рішення на такому засіданні;
- 4) ознайомлюватися з протоколами, телефонограмами, факсограмами та іншими офіційними повідомленнями, що надходять до Центральної виборчої комісії від окружних виборчих комісій, у тому числі про підсумки голосування у загальнодержавному та територіальному округах, отримувати їх копії;
- 5) реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для представника партії у Центральної виборчій комісії.

14. Уповноважена особа партії:

- 1) сприяє партії в її участі у виборчому процесі, в тому числі у проведених передвиборній агітації;

2) представляє інтереси партії у відносинах з виборчими комісіями (крім Центральної виборчої комісії), органами державної влади, іншими державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, виборцями, іншими суб'єктами виборчого процесу на території відповідного виборчого округу;

3) може брати участь з правом дорадчого голосу в засіданнях виборчих комісій (крім Центральної виборчої комісії) на території відповідного виборчого округу;

4) має право бути присутньою на виборчій дільниці під час голосування та на засіданні дільничної виборчої комісії під час підрахунку голосів виборців з урахуванням обмежень, встановлених частиною восьмою статті 36 цього Кодексу;

5) має права офіційного спостерігача від партії, передбачені частиною шостою статті 167 цього Кодексу;

6) має інші права, передбачені цим Кодексом для уповноваженої особи партії.

15. На уповноважену особу партії поширюються обмеження, встановлені частиною сьомою статті 167 цього Кодексу.

Стаття 166. Гаранті діяльності кандидатів у народні депутати України у виборчому процесі

1. Кандидату у депутати, крім кандидата у депутати, який є Президентом України або народним депутатом України, не може бути відмовлено у звільненні на період з часу його реєстрації як кандидата до закінчення виборчого процесу (або скасування його реєстрації) від виконання виробничих або службових обов'язків за місцем роботи з наданням неоплачуваної відпустки.

2. Кандидат у депутати під час виборчого процесу не може бути звільнений з роботи з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, командира військової частини (формування). Кандидат у депутати без його згоди не може бути переведений на іншу роботу, направлений у відрядження, а також призваний на військову або альтернативну (невійськову) службу, навчальні (перевірні) та спеціальні збори військовозобов'язаних.

Стаття 167. Офіційні спостерігачі від партій, кандидати у депутати від яких зареєстровані у загальнодержавному виборчому окрузі

1. Офіційний спостерігач від партії, кандидати у депутати від якої зареєстровані у загальнодержавному виборчому окрузі, реєструється окружною виборчою комісією за поданням уповноваженої особи партії у відповідному територіальному або загальнодержавному окрузі (уповноваженого на підставі довіреності представника партії).

Реєстрацію офіційних спостерігачів від партій у закордонному виборчому окрузі здійснює Центральна виборча комісія у порядку, встановленому цією статтею.

2. У поданні про реєстрацію офіційних спостерігачів від партії щодо кожної особи зазначаються: відповідний виборчий округ, прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць і рік народження, відомості про громадянство, місце роботи (заняття), займану посаду, місце проживання та адресу житла, номери контактних телефонів, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку. До подання додаються заяви про згоду цих осіб бути офіційними спостерігачами від відповідної партії та ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопія льоцьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

3. Подання про реєстрацію офіційних спостерігачів за підписом уповноваженої особи партії у відповідному територіальному або загальнодержавному окрузі (уповноваженого на підставі довіреності представника партії) вноситься до відповідної окружної виборчої комісії не пізніш як за п'ять днів до дня голосування (на паперовому носії та в електронному вигляді).

4. Окружна виборча комісія здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів від партій у відповідному територіальному окрузі, забезпечує виготовлення та видачу їм посвідчень за формами, встановленими Центральною виборчою комісією, не пізніше ніж на третій день після внесення подання.

5. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача від партії може бути недотримання вимог, встановлених частинами першою — третьою цієї статті, частинною третьою статті 58 цього Кодексу.

6. Офіційний спостерігач від партії має право:

- 1) бути присутнім з дотриманням вимог цього Кодексу на засіданнях окружної та дільничних виборчих комісій відповідного територіального округу;
- 2) бути присутнім на зустрічах кандидатів, представників, уповноважених осіб партій з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах;
- 3) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановлення підсумків голосування, не перешкоджаючи членам виборчої комісії фізично;
- 4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис, не порушуючи при цьому таємниці голосування виборців;
- 5) бути присутнім під час голосування виборців за місцем їх перебування;
- 6) звертатися у порядку, встановленому цим Кодексом, із заявою чи скаргами до виборчих комісій у межах відповідного територіального округу щодо усунення порушень цього Кодексу в разі їх виявлення;
- 7) скласти акт про виявлення порушення цього Кодексу, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт цього порушення, із зазначенням їхніх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;
- 8) вживати необхідних заходів у межах законодавства для припинення неправих дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці;
- 9) отримувати копії протоколів та інших документів у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 10) реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для офіційних спостерігачів.

7. Офіційний спостерігач від партії не має права:

- 1) втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують хід виборчого процесу або перешкоджають здійсненню членами виборчої комісії своїх повноважень;
- 2) заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень;
- 3) бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.

8. У разі порушення офіційним спостерігачем від партії вимог частини сьомої цієї статті виборча комісія вносить йому попередження. У разі повторного або грубого порушення вимог частини сьомої цієї статті виборча комісія може позбавити його права бути присутнім на своєму засіданні у порядку, встановленому частиною десятою статті 36 цього Кодексу. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем від партії до суду.

9. Уповноважена особа партії у відповідному територіальному або загальнодержавному окрузі (уповноважений на підставі довіреності представник партії) має право відкликати офіційного спостерігача від партії, звернувшись з письмовою заявою до відповідної окружної виборчої комісії (щодо офіційного спостерігача у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) про припинення його повноважень, і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи у порядку, встановленому цією статтею.

10. Офіційний спостерігач від партії має право у будь-який час звернутися до окружної виборчої комісії (офіційний спостерігач у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви окружна виборча комісія чи Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача від партії, копія якого відповідно надається або направляється уповноваженій особі партії у відповідному територіальному або загальнодержавному окрузі.

11. У разі скасування реєстрації всіх кандидатів у депутати, включених до загальнодержавного або відповідного регіонального виборчого списку партії, повноваження офіційних спостерігачів від такої партії в цілому або у територіальних виборчих округах у межах відповідного виборчого регіону вважаються припиненими з дня прийняття рішення про скасування реєстрації кандидатів.

Розділ XXXI. ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ, ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

Стаття 168. Виборчий бюлетень

1. Голосування виборців на виборах депутатів здійснюється за допомогою виборчих бюлетенів з виборів народних депутатів України (далі — виборчий бюлетень).

2. Форма, колір і текст виборчого бюлетеня затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніш як за п'ятдесят днів до дня голосування.

Ступені захисту виборчого бюлетеня встановлюються Центральною виборчою комісією у такий самий строк.

Виборчий бюлетень повинен містити назву та дату проведення виборів, номер та назву виборчого регіону, номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, а також позначене місце для печатки дільничної виборчої комісії.

Текст виборчого бюлетеня викладається державною мовою і розміщується на одному аркуші лише з одного боку.

3. У виборчому бюлетені назви партій розміщуються у порядку їх номерів, визначених жеребкуванням, що проводить Центральна виборча комісія у встановленому нею порядку за участю представників партій у Центральної виборчій комісії, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій у загальнодержавному окрузі після закінчення реєстрації кандидатів у депутати до затвердження форми і тексту виборчого бюлетеня.

4. У виборчому бюлетені зазначаються визначений жеребкуванням номер кожної партії, повна назва відповідної партії, прізвища та ініціали кандидатів у депутати, включених до виборчого списку під першими дев'ятьма номерами, а також порядковий номер, прізвища та ініціали усіх кандидатів у депутати, включених до відповідного регіонального виборчого списку партії.

Праворуч від повної назви кожної партії розміщується порожній квадрат.

Під порядковим номером та повною назвою партії, яка в порядку черговості партій, зазначеної в абзаці першому цієї частини, у виборчому бюлетені вказана останньою, на відстані не менше ніж 3 сантиметри від назви такої партії великими літерами зазначається текст «Від політичної партії, за яку я проголосував (проголосувала), підтримую кандидата (у депутати)», праворуч від якого розміщується прямокутник, у якому зазначається знак «№» з вільним полем для написання номера кандидата у депутати.

5. Виборчий бюлетень містить роз'яснення щодо порядку його заповнення виборцем під час голосування.

6. Виборчий бюлетень має контрольний талон, відокремлений лінією відриву. Контрольний талон повинен містити назву та дату проведення виборів, номер та назву виборчого регіону, номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, а також позначення місця для номера, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці, підпису виборця, який отримує виборчий бюлетень, прізвища, ініціалів та підпису члена дільничної виборчої комісії, який видаватиме виборчий бюлетень.

7. Виборчий бюлетень є документом суворой звітності. Центральна виборча комісія, окружні та дільничні виборчі комісії забезпечують суворий облік отриманих та виданих виборчих бюлетенів відповідно до вимог цього Кодексу.

8. Виборчі бюлетені для кожної виборчої дільниці кожного територіального округу виготовляються у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців, включених до списку виборців на відповідній виборчій дільниці, з можливим відхиленням зазначеної кількості з урахуванням кратності розміщення виборчих бюлетенів в межах поліграфічного листа при їх виготовленні. Виборчі бюлетені для голосування у закордонному окрузі для кожної закордонної виборчої дільниці виготовляються у кількості, що визначається Центральною виборчою комісією на підставі кількості виборців, включених до списку виборців на відповідній закордонній виборчій дільниці, кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на цій виборчій дільниці на останніх загальнодержавних виборах та середньої кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчих дільницях у закордонному окрузі на останніх загальнодержавних виборах.

Виборчі бюлетені для голосування у закордонному окрузі можуть не виготовлятися за рішенням Центральної виборчої комісії у випадку проведення голосування виборців за допомогою технічних та програмних засобів (машинне голосування).

Стаття 169. Порядок виготовлення виборчих бюлетенів

1. Центральна виборча комісія на підставі договору, укладеного між нею і державними поліграфічними підприємствами, забезпечує виготовлення у централізованому порядку виборчих бюлетенів.

2. Підприємства-виготовлювачі виборчих бюлетенів забезпечують суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бюлетенів, їх облік та передачу замовнику у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

3. Технічні відходи, поліграфічний брак, а також друкарські форми знищуються в порядку та строки, визначені договором про виготовлення виборчих бюлетенів.

4. Контроль за виготовленням виборчих бюлетенів на підприємствах-виготовлювачах, дотриманням вимог щодо знищення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку здійснюється контрольною комісією, що утворюється Центральною виборчою комісією за поданнями партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання на початок виборчого процесу, не пізніш як у день затвердження форми, кольору, тексту та встановлення ступеня захисту виборчого бюлетеня.

5. Виборчі бюлетені отримуються Центральною виборчою комісією в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта прийому-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зведена інформація на підставі актів прийому-передачі про кількість виборчих бюлетенів, виготовлених для кожного територіального (закордонного) округу, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

6. На спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України виборчі бюлетені виготовляються з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничною виборчою комісією у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців на виборчій дільниці. Такий дозвіл може бути наданий не пізніш як за три дні до дня голосування на підставі подання відповідної окружної виборчої комісії, в якому зазначено номер виборчої дільниці, утвореної на відповідному судні чи на полярній станції України, назву судна чи полярної станції України, а також час, коли відповідне судно залишило останній порт на території України.

Відомості про кількість виготовлених виборчих бюлетенів вносяться до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та враховуються відповідною окружною виборчою комісією при складанні протоколів про підсумки голосування у відповідному територіальному окрузі.

7. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про скасування реєстрації усіх кандидатів у депутати від партії у загальнодержавному окрузі у період виготовлення виборчих бюлетенів або після виготовлення виборчих бюлетенів, але за той проміжок часу, у який неможливо здійснити переддрукування виборчих бюлетенів, Центральна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня для голосування у загальнодержавному окрузі. Рішення Центральної виборчої комісії негайно передається відповідним окружним виборчим комісіям для внесення відповідних змін дільничними виборчими комісіями. Окружна виборча комісія негайно передає це рішення дільничним виборчим комісіям для внесення відповідних змін.

Такі зміни до виборчих бюлетенів вносяться членами дільничних виборчих комісій на засіданні дільничної виборчої комісії з використанням штампа «Вибув».

Вносити зміни до виборчого бюлетеня без рішення Центральної виборчої комісії забороняється.

Про зміни, внесені до виборчого бюлетеня, повідомляється кожному виборцю під час видачі виборчого бюлетеня.

8. Форма штампа, зазначеного у частині сьомій цієї статті, затверджується Центральною виборчою комісією не пізніш як за двадцять шість днів до дня голосування. Окружні виборчі комісії не пізніш як за сім днів до дня голосування забезпечують виготовлення таких штампів. Штampi «Вибув» зберігаються в окружній виборчій комісії.

Штampi «Вибув» передається окружною виборчою комісією всім дільничним виборчим комісіям одночасно з передачею відповідного рішення Центральної виборчої комісії. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць штамп «Вибув» передається одночасно з виборчими бюлетенями.

9. У разі якщо до виборчих бюлетенів внесено зміни без рішення Центральної виборчої комісії чи внесені зміни, що не відповідають рішенню Центральної виборчої комісії, дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає про це у двох примірниках акт за формою і в порядку, передбаченим частиною шостою статті 37 цього Кодексу. В акті зазначаються кількість отриманих виборчих бюлетенів, кількість зіпсованих виборчих бюлетенів та прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до окружної виборчої комісії, другий примірник зберігається у дільничній виборчій комісії. Відомості зазначеного акта враховуються дільничною виборчою комісією при складанні протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Зіпсовані виборчі бюлетені погашаються та упаковуються окремо в різні пакети в порядку, передбаченому частиною шостою статті 175 цього Кодексу. На пакетах робиться напис «Зіпсовані виборчі бюлетені». Запаковані зіпсовані виборчі бюлетені зберігаються у дільничній виборчій комісії до дня голосування і передаються до окружної виборчої комісії разом з іншою виборчою документацією у порядку, передбаченому статтею 178 цього Кодексу.

При підрахунку голосів виборців зіпсовані бюлетені враховуються як невикористані.

10. Особи, винні у протиправному псуванні виборчих бюлетенів, відшкодовують заповідану шкоду в порядку, встановленому законом.

Стаття 170. Порядок передачі виборчих бюлетенів виборчим комісіям

1. Окружна виборча комісія приймає виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача від представника Центральної виборчої комісії, уповноваженого здійснити таку передачу бюлетенів рішенням Центральної виборчої комісії, на своєму засіданні.

Окружна виборча комісія складає у трьох примірниках протокол про прийняття виборчих бюлетенів. Зазначений протокол складається у порядку, передбаченому частиною шостою статті 37 цього Кодексу, а також підписується упов

ДОКУМЕНТИ

засіданні членів комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа або окрема кімната) постійно (до передачі виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям) перебуває під охороною поліцейського.

3. Окружна виборча комісія не раніш як за три дні до дня голосування на своєму засіданні передає виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям відповідного територіального округу. Виборчі бюлетені приймають не менш як три члени кожної дільничної виборчої комісії.

4. Про передачу окружної виборчої комісії виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям округу складається протокол у порядку і за формою, встановленими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. У протоколі зазначаються:

- 1) номер територіального округу;
- 2) кількість виборчих бюлетенів, отриманих окружною виборчою комісією;
- 3) номер кожної виборчої дільниці, членам комісії якої передаються виборчі бюлетені;
- 4) кількість переданих на виборчі дільниці виборчих бюлетенів;
- 5) прізвища та підписи членів дільничної виборчої комісії, які прийняли виборчі бюлетені.

5. Протокол про передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів складається у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Перший примірник протоколу надсилається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивішується у приміщенні окружної виборчої комісії для загального ознайомлення.

6. Витяг із протоколу за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної виборчої дільниці, надається разом із виборчими бюлетенями представникам кожної дільничної виборчої комісії, які отримали виборчі бюлетені, за підписами голови і секретаря окружної виборчої комісії та трьох членів відповідної дільничної виборчої комісії, скріплені печаткою окружної виборчої комісії.

7. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць виборчі бюлетені передаються Центральною виборчою комісією через Міністерство закордонних справ України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. Про передачу виборчих бюлетенів виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць Центральною виборчою комісією складає протокол, зазначений у частині п'ятій цієї статті. Протокол складається у двох примірниках, один з яких залишається у Центральної виборчої комісії, а другий разом з витягами з протоколу для кожної закордонної виборчої дільниці передається до Міністерства закордонних справ України. Відомості зазначеного протоколу не пізніше наступного дня оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

8. Кожен член окружної виборчої комісії, кандидат у депутати, уповноважена особа партії, офіційні спостерігачі, які були присутні при передачі виборчих бюлетенів, мають право ознайомитися із протоколами, зазначеними у частинах першій та п'ятій цієї статті.

9. Члени дільничної виборчої комісії звичайних та спеціальних виборчих дільниць транспортують отримані ними виборчі бюлетені до приміщення дільничної виборчої комісії у супроводі поліцейського, на якого покладається обов'язок охорони бюлетенів.

10. Приймання виборчих бюлетенів дільничною виборчою комісією відбувається на засіданні дільничної виборчої комісії невідкладно після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені. Секретар комісії розпаковує упакування підприємства-виробника та проставляє у визначених місцях кожного виборчого бюлетеня печатку дільничної виборчої комісії. Інший визначений рішенням комісії член дільничної виборчої комісії перераховує отримані виборчі бюлетені, перевіряючи відповідність позначення виборчого округу, номера територіального округу та номера виборчої дільниці, зазначених на виборчих бюлетенях.

11. При підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені, а інші члени комісії спостерігають за підрахунком. При підрахунку виборчих бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

12. У разі виявлення невідповідності підрахованої кількості виборчих бюлетенів кількості, зазначеної у витягу з протоколу окружної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів, дільнична виборча комісія складає у трьох примірниках акт про невідповідність із зазначенням встановленого рішенням дільничної виборчої комісії причини невідповідності. Цей акт складається за формою і в порядку, передбаченому частиною шостою статті 37 цього Кодексу. Один примірник акта передається до окружної виборчої комісії, другий — зберігається у дільничній виборчій комісії, третій — невідкладно вивішується у приміщенні дільничної виборчої комісії для загального ознайомлення. За наявності зазначеної невідповідності кількості виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, вважається кількість, встановлена на засіданні дільничної виборчої комісії та зафіксована в акті про невідповідність і в протоколі засідання комісії.

13. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні дільничної виборчої комісії в сейфі (металевій шафі), який (яка) опечатується на тому самому засіданні комісії стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні виборчої комісії та печатки виборчої комісії і постійно (до початку підготовчого засідання комісії, передбаченого частиною третьою статті 172 цього Кодексу) перебуває під охороною поліцейського.

14. У разі виявлення пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф (металева шафа), або невідповідності підписів чи печатки на ній голова дільничної виборчої комісії негайно повідомляє про це органи Національної поліції України та окружну виборчу комісію. Після цього голова комісії невідкладно відкриває сейф (металева шафа) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені. Члени дільничної виборчої комісії перевіряють виборчі бюлетені, зокрема щодо відповідності номерів територіального округу та виборчої дільниці, наявності відбитка печатки цієї дільничної виборчої комісії, після чого перераховують виборчі бюлетені. Дільнична виборча комісія складає акт (акти) про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів. Зазначені акти складаються за формою і в порядку, передбаченими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) виборчих бюлетенів фіксується також у протоколі засідання виборчої комісії. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

15. У разі неможливості передачі виборчих бюлетенів від окружної виборчої комісії до дільничної виборчої комісії відповідні виборчі бюлетені вважаються невикористаними, про що складається у двох примірниках акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Один примірник акта надсилається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається у відповідній окружній виборчій комісії. Такі виборчі бюлетені погашаються окружною виборчою комісією після закінчення голосування шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені запаковуються, на пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені, погашені окружною виборчою комісією», зазначається номер територіального округу, номер (номери) виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів окружної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 171. Облаштування приміщення для голосування

1. У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним дільнична виборча комісія в обов'язковому порядку розміщує виготовлені окружною виборчою комісією за рахунок коштів державного бюджету плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів, за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією.

2. У приміщенні для голосування на виборчій дільниці у місцях, доступних для виборців, розміщуються:

- 1) інформаційні буклети партій — суб'єктів виборчого процесу;
- 2) інформаційні плакати кожної партії — суб'єкта виборчого процесу у відповідному виборчому регіоні.

Інформаційні плакати партій розміщуються у порядку розміщення назв партій у виборчому бюлетені.

3. Розміщення матеріалів, зазначених у частинах першій та другій цієї статті, повинно забезпечувати їх доступність для ознайомлення, у тому числі для осіб з інвалідністю.

Стаття 172. Підготовка до голосування

1. Прочас і місце голосування дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці сповіщає виборців, включених до списку виборців на цій дільниці, іменними запрошеннями, надісланими або доставленими відповідно до частини другої статті 42 цього Кодексу.

2. Дільнична виборча комісія в останній день перед днем голосування на своєму засіданні розподіляє обов'язки членів дільничної виборчої комісії на день голосування (крім голови та секретаря комісії) щодо:
 - 1) встановлення особи виборця та його наявності у списку виборців;
 - 2) видачі виборцю виборчих бюлетенів;
 - 3) контролю за проходженням виборців у кабінети для таємного голосування;
 - 4) контролю за виборчими скриньками;
 - 5) організації голосування виборців за місцем перебування;
 - 6) контролю входу та виходу із приміщення для голосування.

3. Дільнична виборча комісія у день голосування не раніш як за 45 хвилин до початку голосування проводить підготовче засідання. На початку засідання усі присутні оглядають стрічку, якою було опечатано сейф (металева шафа), де зберігаються виборчі бюлетені.

4. Голова дільничної виборчої комісії надає для огляду членам дільничної виборчої комісії, присутнім кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій, офіційним спостерігачам, представникам засобів масової інформації по чергово всі наявні на виборчій дільниці виборчі скриньки. Після огляду кожна виборча скринька

опломбовується або, у разі неможливості, опечатується печаткою дільничної виборчої комісії, після чого до неї викидається контрольний лист, у якому зазначаються номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, час видання контрольного листа до виборчої скриньки, підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та, за бажанням, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій, офіційних спостерігачів. Підписи скріплюються печаткою виборчої комісії. Після викидання контрольного листа до виборчої скриньки голова виборчої комісії надає для огляду наступну виборчу скриньку і проводить з нею ту саму процедуру. Після опломбування або опечатування останньої виборчої скриньки і викидання до неї контрольного листа та встановлення стаціонарних (великих) виборчих скриньок на відведені для них місця приміщення для голосування вважається готовим до проведення голосування. Переносні (малі) виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування отворами для виборчих бюлетенів униз у полі зору членів виборчої комісії та інших осіб, присутніх у приміщенні для голосування під час голосування відповідно до вимог цього Кодексу.

5. Якщо при огляді стрічки, якою було опечатано сейф (металева шафа), де зберігаються виборчі бюлетені, виявлено її пошкодження або невідповідність підписів чи печатки на ній підписам і печатці, зазначеним у частині тринадцятій статті 170 цього Кодексу, дільнична виборча комісія виконує дії у порядку, передбаченому частиною чотирнадцятою статті 170 цього Кодексу.

6. Голова дільничної виборчої комісії відкриває сейф (металева шафа) з виборчими бюлетенями і на підставі витягу із протоколу окружної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів дільничній виборчій комісії або акта, зазначеного у частині дванадцятій статті 170 цього Кодексу, оголошує кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. Ця кількість вноситься секретарем виборчої комісії до відповідного протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а також фіксується у протоколі засідання комісії.

7. Голова дільничної виборчої комісії передає необхідну кількість виборчих бюлетенів членам дільничної виборчої комісії, які будуть видавати виборчі бюлетені виборцям у приміщенні для голосування та організовуватимуть голосування за місцем перебування виборців. Передача виборчих бюлетенів фіксується відомістю за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені члени комісії за свідчують отримання виборчих бюлетенів, проставляючи підпис у відомості, та забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку їх видачі виборцям. Жодного виборчого бюлетеня у сейфі не може залишатися.

8. Голова дільничної виборчої комісії передає членам дільничної виборчої комісії, уповноваженим працювати із списком виборців у день голосування, аркуші списку виборців. Відповідні члени комісії забезпечують збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку використання списку виборців.

Стаття 173. Організація і порядок голосування

1. Голосування проводиться в день голосування з 8 години до 20 години без перерви. На закордонних виборчих дільницях голосування проводиться за місцевим часом держави, в якій утворені такі дільниці.

2. Організація проведення голосування та підтримання у приміщенні для голосування належного порядку, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладаються на дільничну виборчу комісію. У разі вчинення правопорушень, за які законом встановлена відповідальність, голова або заступник голови дільничної виборчої комісії має право запитати у приміщенні для голосування поліцейського, який повинен вжити до порушення передбачених законом заходів та залишити приміщення для голосування. Перебування поліцейських у приміщенні для голосування в інших випадках забороняється.

3. При проведенні голосування на виборчій дільниці два члени дільничної виборчої комісії надають виборцю можливість проголосувати: один член дільничної виборчої комісії після виявлення виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, та за наявності виборця у списку виборців на відповідній виборчій дільниці надає йому список для підпису; другий член дільничної виборчої комісії у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня вписує своє прізвище, ініціали, ставить підпис та проставляє номер, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у списку виборців та у визначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня. Після цього член виборчої комісії відокремлює від виборчого бюлетеня контрольний талон та видає виборцю виборчий бюлетень. Контрольні талони виборчих бюлетенів зберігаються у члена комісії, який видає виборчі бюлетені. При цьому робити на виборчих бюлетенях будь-які інші позначки забороняється.

4. Виборець може перебувати у приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

5. Виборчий бюлетень заповнюється виборцем особисто в кабінеті для таємного голосування. Під час заповнення виборчого бюлетеня забороняється присутність інших осіб, здійснення фото- та відеофіксації у будь-який спосіб. Виборець, який внаслідок фізичних порушень не може самостійно заповнити виборчий бюлетень, має право з відомою голові або іншому члену дільничної виборчої комісії скористатися допомогою іншого виборця, крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії, офіційного спостерігача.

6. Виборець не має права передавати свої виборчі бюлетені іншим особам. Отримання виборчих бюлетенів від інших осіб (крім уповноваженого члена виборчої комісії, який видає виборчі бюлетені), заохочення або змушування виборців до передачі виборчого бюлетеня іншим особам шляхом підкупу, погроз або в інший спосіб забороняється.

7. Виборець, визначивши партію, за яку він голосує, у квадраті, розміщеному навпроти назви цієї партії, робить позначку «плюс» («+») або іншу, що засвідчує його волевиявлення, а у прямокутнику для написання номера кандидата в депутати біля тексту «Від політичної партії, за яку я проголосував (проголосувала), підтримую кандидата (у депутати)» вписує порядковий номер кандидата у депутати, якого він підтримує, зазначений у регіональному списку партії, що розміщується на інформаційному плакаті цієї партії.

8. Якщо виборець у відповідному прямокутнику для написання номера кандидата в депутати біля тексту «Від політичної партії, за яку я проголосував (проголосувала), підтримую кандидата (у депутати)» вписав цифри, що позначають неіснуючий порядковий номер кандидата в депутати або не дають можливості однозначно встановити, який саме порядковий номер позначено, або не зазначив жодного номера або позначки, але при цьому зробив будь-яку позначку навпроти назви партії, що засвідчує його волевиявлення, вважається, що виборець підтримує весь регіональний список кандидатів у депутати від відповідної партії без надання підтримки будь-якому окремому кандидату з цього списку.

9. Виборець особисто опускає заповнені виборчі бюлетені до виборчої скриньки. Виборець, який через фізичні вади не може самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, має право з відомою голові або іншому члену дільничної виборчої комісії доручити зробити це у своїй присутності іншій особі, члену виборчої комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії, офіційного спостерігача.

10. У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування вона опечатується головою і не менш як трьома членами виборчої комісії, які є представниками різних партій, кандидатів у депутати, у спосіб, що унеможливило подальше опускання чи виймання виборчих бюлетенів. Ця виборча скринька зберігається у приміщенні для голосування в полі зору членів виборчої комісії та інших осіб, які мають право бути присутніми на виборчій дільниці під час голосування відповідно до цього Кодексу, і не використовується до закінчення голосування.

11. У разі якщо виборець, заповнюючи виборчий бюлетень, припустився помилки, він має право невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена виборчої комісії, який видає йому виборчий бюлетень, з проханням видати йому інший виборчий бюлетень. Член виборчої комісії видає виборцю інший виборчий бюлетень у порядку, встановленому частиною третьою цієї статті, тільки в обмін на неправильно заповнений виборчий бюлетень, про що уповноважений член дільничної виборчої комісії робить відповідну позначку в списку виборців навпроти прізвища виборця, яку засвідчує своїм підписом. Неправильно заповнений виборчий бюлетень негайно погашається членом комісії, який його видав, як невикористаний, про що складається акт. Цей акт підписується двома членами дільничної виборчої комісії, які здійснювали видачу виборчого бюлетеня, та виборцем, який неправильно заповнив виборчий бюлетень, і долучається до списку виборців. Погашений виборчий бюлетень зберігається до підрахунку голосів у члена комісії, який видає виборчий бюлетень. При підрахунку голосів цей бюлетень враховується як невикористаний і запаковується разом із контрольним талоном у пакет з невикористаними виборчими бюлетенями. Повторна видача виборчого бюлетеня замість неправильно заповненого не допускається.

12. За 5 хвилин до 20 години голова дільничної виборчої комісії оголошує про закінчення голосування та закінчення виборчої дільниці о 20 годині. Виборці, які на 20 годину прийшли до дільниці для голосування, мають право проголосувати. Для забезпечення реалізації цього права виборців один із членів комісії о 20 годині за дорученням голови дільничної виборчої комісії підходить до входу у приміщення для голосування, запрошує всіх виборців, які ще не проголосували, зайти у приміщення для голосування та зачиняє двері. Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця приміщення зачиняється і в ньому залишаються тільки члени виборчої комісії та особи, які згідно з цим Кодексом мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії.

13. На виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, дільнична виборча комісія може оголосити голосування закінченим раніше часу, визначеного частиною першою цієї статті, якщо в голосуванні взяли участь усі виборці, включені до списку виборців на цій виборчій дільниці. Підрахунок голосів на такій дільниці проводиться у порядку, встановленому цим Кодексом, відразу після оголошення про закінчення голосування.

14. Окружна виборча комісія упродовж дня голосування забезпечує подання до Центральної виборчої комісії відомостей про кількість виборців, які отримали ви-

борчі бюлетені на виборчій дільниці, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

15. На закордонних виборчих дільницях за рішенням Центральної виборчої комісії голосування виборців може проводитися за допомогою технічних та програмних засобів (машинне голосування). У такому разі порядок голосування визначається Центральною виборчою комісією.

Стаття 174. Порядок організації голосування виборців за місцем перебування

1. Виборцю, який внесений до списку виборців на виборчій дільниці, але за віком, у зв'язку з інвалідністю чи за станом здоров'я не здатний пересуватися самостійно, дільнична виборча комісія надає можливість голосувати за місцем його перебування.

2. Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування дільнична виборча комісія в останній день перед днем голосування на своєму засіданні виготовляє витяг із списку виборців за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Такий витяг невідкладно після його складання надається для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

3. До витягу із списку виборців включаються:

- 1) без рішення комісії — виборець, постійно не здатний пересуватися самостійно, щодо якого у списку виборців зазначена відповідна відмітка, якщо такий виборець до 12 години останньої суботи перед днем голосування письмово або особисто не повідомив відповідну дільничну виборчу комісію про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;
- 2) за рішенням дільничної виборчої комісії — виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, на підставі його заяви та довідки медичної установи про стан його здоров'я.

4. При включенні виборця до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на виборчій дільниці у графі «підпис виборця» секретар дільничної виборчої комісії робить запис «голосує за місцем перебування».

5. Виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, поштою або через інших осіб подає власноручно написану заяву з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування із зазначенням місця перебування виборця. Така заява разом з довідкою медичної установи про стан здоров'я виборця подається до дільничної виборчої комісії не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем голосування.

6. Заява, передбачена частиною п'ятою цієї статті, є зобов'язанням виборця забезпечити умови для дотримання вимог щодо порядку голосування, передбачених цим Кодексом.

7. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, голосування за місцем перебування виборця проводиться на підставі власноручно написаної заяви виборця з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування у зв'язку з необхідністю дотримання постійного режиму.

8. Заява виборця про бажання голосувати за місцем його перебування реєструється дільничною виборчою комісією в окремому журналі, де зазначається день і час її надходження, прізвище, ім'я, по батькові та адреса місця проживання (місця перебування) виборця.

9. Голосування виборців за місцем їх перебування організовують не менш як три члени дільничної виборчої комісії, визначені рішенням виборчої комісії, зазначеним у частині другій статті 172 цього Кодексу. Такі члени виборчої комісії повинні бути представниками різних партій, кандидатів у депутати.

10. Голосування виборців за місцем перебування організовується з таким розрахунком, щоб члени дільничної виборчої комісії, які організовують таке голосування, повернулися у приміщення для голосування не пізніш як за годину до закінчення голосування.

11. Голова дільничної виборчої комісії оголошує про те, що члени дільничної виборчої комісії відбувають для організації голосування виборців за місцем перебування. Голова дільничної виборчої комісії видає визначеним членам виборчої комісії витяг із списку виборців, складений відповідно до частини другої цієї статті. Одnocześnie членам комісії видаються по одному примірнику інформаційних буклетів та інформаційних плакатів кожної партії для відповідного виборчого регіону та опломбовану або опечатану переносну виборчу скриньку, в яку при цьому голова комісії опускає контрольний лист. У контрольному листі зазначаються номер виборчої скриньки, час відбуття (година та хвилини) членів виборчої комісії для проведення голосування виборців за місцем перебування, кількість отриманих ними виборчих бюлетенів, прізвища членів дільничної виборчої комісії, яким видані виборчі бюлетені. Контрольний лист підписується присутніми членами виборчої комісії, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії, та, за бажанням, кандидатами у депутати, уповноваженими особами партій, офіційними спостерігачами.

12. Під час проведення голосування виборців за місцем перебування мають право бути присутні кандидати у депутати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі.

13. Виборець чи члени його сім'ї не можуть відмовити у присутності при проведенні голосування членів комісії, які проводять голосування, а також офіційних спостерігачів, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій, які мають право бути присутніми при проведенні голосування. У разі відмови допустити зазначених осіб у приміщення, де перебуває виборець, йому відмовляється у проведенні голосування за місцем перебування.

14. При організації голосування виборця за місцем перебування член дільничної виборчої комісії на підставі витягу із списку виборців після пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, видає виборцю виборчий бюлетень. При цьому член дільничної виборчої комісії у позначених місцях на контрольному талоні виборчого бюлетеня вписує своє прізвище, ініціали, ставить підпис та проставляє номер виборця у списку виборців.

Виборець розписується у контрольному талоні виборчого бюлетеня та у витягу із списку виборців.

Член виборчої комісії відокремлює від виборчого бюлетеня, який має бути виданий виборцю, контрольний талон та видає виборцю один виборчий бюлетень. Контрольний талон виданого виборчого бюлетеня зберігається у члена комісії, який видає виборчий бюлетень.

Інший член виборчої комісії надає виборцю для ознайомлення примірники інформаційних буклетів та інформаційних плакатів кожної партії для відповідного виборчого регіону.

Виборець заповнює виборчий бюлетень у порядку, встановленому частинами сьомою і восьмою статті 173 цього Кодексу, користуючись за потреби інформаційними буклетами та інформаційними плакатами партій — суб'єктів виборчого процесу, та опускає виборчий бюлетень до переносної виборчої скриньки. Член сім'ї виборця або особа, яка здійснює за ним догляд, має право бути присутнім при голосуванні виборця, допомогти йому заповнити виборчий бюлетень та кинути його у виборчу скриньку, якщо виборець внаслідок фізичних порушень не є станом здоров'я не може самостійно виконати ці дії. Після голосування виборець повертає членам комісії отримані ним примірники інформаційних буклетів та інформаційних плакатів партій.

15. Члени дільничної виборчої комісії мають право перевіряти факт тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

16. У разі якщо виборець, включений до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, прибув у приміщення для голосування після того, як члени дільничної виборчої комісії відбули для організації голосування за місцем перебування, такому виборцю не можуть бути видані виборчі бюлетені для голосування до повернення членів комісії, які організовують голосування за місцем перебування, та з'ясування питання, чи не проголосував цей виборець за місцем перебування.

17. Після проведення голосування виборців за місцем перебування член дільничної виборчої комісії, який видає виборцю виборчі бюлетені, у списку виборців навпроти прізвища виборця робить позначку «голосував за місцем перебування», зазначає своє прізвище і ставить підпис.

18. Витяг із списку виборців, за яким організовувалося голосування виборця за місцем перебування, додається до списку виборців і є його невід'ємною складовою частиною. До списку виборців додаються письмові заяви виборців, довідки медичних установ, копії відповідних рішень дільничної виборчої комісії.

19. Положення цієї статті не поширюються на закордонні виборчі дільниці.

Стаття 175. Порядок підрахунку голосів на виборчій дільниці

1. Підсумкове засідання дільничної виборчої комісії розпочинається після закінчення голосування виборців на виборчій дільниці і проводиться у тому приміщенні, де відбувалося голосування. Підсумкове засід

ДОКУМЕНТИ

ної виборчої комісії на цьому засіданні вносить відомості до протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

4. У разі якщо під час проведення голосування до дільничної виборчої комісії надійшли заяви, скарги стосовно порушень, що мали місце під час проведення голосування на виборчій дільниці, дільнична виборча комісія розглядає їх на початку засідання, до початку підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

5. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється відкрито і прозоро виключно членами дільничної виборчої комісії. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці проводиться у послідовності, викладеній у положеннях цієї статті та у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

6. Дільнична виборча комісія запakuє опрацьовані виборчі документи у паперові пакети. Пакет з виборчими документами закривається, на пакеті робиться напис, який вказує на кількість та вид запактованих документів, а також зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

7. Кожен член дільничної виборчої комісії, відповідальний за роботу із списком виборців, підраховує та вносить на кожний отриманий ним аркуш списку виборців такі відомості (по кожному аркушу окремо):

- 1) кількість виборців, внесених у список виборців, на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);
- 2) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені (за підписами виборців у списку виборців).

8. Список виборців на виборчій дільниці після закінчення голосування у разі внесення до нього доповнень закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою комісії.

9. Дільнична виборча комісія на підставі списку виборців (порівняння списку виборців та витягу із списку виборців) встановлює кількість виборців на виборчій дільниці. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії (секретарем засідання) до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. Дільнична виборча комісія підраховує невикористані виборчі бюлетені. Кількість таких бюлетенів оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Невикористані виборчі бюлетені погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені разом з бюлетенями, зіпсованими виборцями під час їх заповнення і повернутими членами дільничної виборчої комісії, які їх видавали, запakuються. На пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

11. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування, за підписами виборців у списку виборців та відмітками «голосував за місцем перебування» у списку виборців. Ця кількість оголошується.

12. Дільнична виборча комісія підраховує кількість контрольних талонів виборчих бюлетенів з підписами виборців та членів виборчої комісії, які їх видавали. Кількість таких талонів оголошується.

13. У разі відповідності кількості контрольних талонів, зазначеної у частині дванадцятій цієї статті, кількості, зазначеній у частині одинадцятій цієї статті, ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені.

У разі невідповідності кількості контрольних талонів, зазначеної у частині дванадцятій цієї статті, кількості, зазначеній у частині одинадцятій цієї статті, складається акт із зазначенням встановленої кількості дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати, уповноважені представники партій, офіційні спостерігачі. Після цього комісія приймає рішення про встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

14. Список виборців, доданий до нього витяг із списку виборців, виготовлений згідно з частинами другою і третьою статті 174 цього Кодексу, заяви, на підставі яких складався витяг із списку, рішення суду про внесення змін до списку виборців, повідомлення органу ведення Державного реєстру виборців запakuються в окремий пакет. На пакеті робиться напис «Список виборців», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

15. Контрольні талони виборчих бюлетенів запakuються. На пакеті робиться напис «Контрольні талони», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запактованих контрольних талонів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

16. Дільнична виборча комісія перевіряє, чи дорівнює сума кількості невикористаних виборчих бюлетенів і кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені, кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої кількості дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі. Підписи скріплюються печаткою комісії.

17. Дільнична виборча комісія перевіряє цілісність пломб або печаток на виборчих скриньках.

18. У разі виявлення на виборчих скриньках пошкоджень пломб або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки, складається акт із зазначенням характеру виявлених пошкоджень, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі.

19. Виборчі скриньки відкриваються дільничною виборчою комісією по чергово. Першими відкриваються переносні виборчі скриньки, що використовувалися при голосуванні виборців за межами приміщення для голосування, а останніми відкриваються, у разі їх наявності, виборчі скриньки за пошкодженими печатками або пломбами, а також іншими пошкодженнями, виявленими під час голосування.

20. При відкритті непошкодженої виборчої скриньки її вміст висипається на стіл, за яким розміщуються члени дільничної виборчої комісії. При цьому перевіряється наявність у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці — контрольних листів).

21. Виборчі бюлетені з пошкодженої виборчої скриньки виймаються по одному без їх перемішування. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій виборчій скриньці. При цьому перевіряється наявність у цій виборчій скриньці контрольного листа, який виймається останнім.

22. У разі відсутності у виборчій скриньці контрольного листа дільнична виборча комісія складає у порядку, встановленому частиною шостою статті 37 цього Кодексу, акт про відсутність у скриньці контрольного листа, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій скриньці. Такі виборчі бюлетені вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

23. Якщо при відкритті переносної виборчої скриньки у ній виявиться більше виборчих бюлетенів, ніж кількість виборців, включених до витягу із списку виборців на виборчій дільниці, дільнична виборча комісія складає у порядку, встановленому частиною шостою статті 37 цього Кодексу, акт про таку невідповідність, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій скриньці. Такі виборчі бюлетені вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

24. У разі виникнення сумнівів щодо достовірності контрольного листа та в інших сумнівних випадках рішення щодо визнання виборчих бюлетенів, що знаходяться у виборчій скриньці, такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, приймається дільничною виборчою комісією шляхом голосування.

25. Якщо зазначені на виборчому бюлетені номери територіального округу або виборчої дільниці не відповідають номерам територіального округу чи виборчої дільниці, на якій проводиться підрахунок голосів, виборчий бюлетень вважається таким, що не підлягає врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

26. Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню при встановленні кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, запakuються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

27. Виборча комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів, за винятком бюлетенів, які не підлягають врахуванню. При підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені вголос. Усі предмети, що не є виборчими бюлетенями встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються. У разі виникнення сумнівів, чи є предмет виборчим бюлетенем, дільнична виборча комісія вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути предмет. На час огляду білетенів виборчих бюлетенів призначається Предмет, що не є виборчими білетенями, запakuється в окремий пакет. До предметів відносять і контрольні листи. На пакеті робиться напис «Предмети», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці і дата, час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

28. Виборчі бюлетені розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків назви партій, напис «Недійсні». При розкладанні виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії показує кожний виборчий бюлетень усім членам комісії, виголошуючи результат волевиявлення виборця. У разі виникнення сумнівів щодо змісту виборчого бюлетеня виборча комісія вирішує питання шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право оглянути особисто виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня робота з іншими виборчими бюлетенями припиняється.

29. Недійсними вважаються виборчі бюлетені:

- 1) на яких відсутня печатка відповідної дільничної виборчої комісії;
- 2) до яких не внесено зміни відповідно до частини сьомої статті 169 цього Кодексу або внесено зміни без рішення Центральної виборчої комісії чи такі, що не відповідають рішенню Центральної виборчої комісії;
- 3) якщо у виборчому бюлетені цифри, які позначають порядковий номер кандидата в депутати (в тому числі неіснуючий), або інша позначка проставлені щодо кандидата в депутати декількох партій;
- 4) якщо не проставлено жодної позначки біля повної назви партії;
- 5) якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;
- 6) якщо з інших причин неможливо встановити зміст волевиявлення виборця щодо підтримки виборчого списку певної партії.

У разі виникнення сумнівів щодо дійсності виборчого бюлетеня у випадку, передбаченому пунктом 6 цієї частини, питання вирішується дільничною виборчою комісією шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється.

30. Недійсні виборчі бюлетені підраховуються окремо. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Недійсні виборчі бюлетені запakuються. На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені», зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, кількість запактованих недійсних виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

31. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки партій. Під час підрахунку голосів кожен член комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, які отримали регіональні виборчі списки кожної партії та всіх партій, оголошуються і заносяться секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

32. Дільнична виборча комісія зобов'язана при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, сумі кількості недійсних виборчих бюлетенів на виборчій дільниці та кількості виборчих бюлетенів з голосами виборців, які підтримали регіональні виборчі списки усіх політичних партій. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої кількості дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі.

33. Дільнична виборча комісія по чергово опрацьовує виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної політичної партії, для встановлення кількості голосів, поданих на підтримку кожного кандидата у депутати, включеного до такого виборчого списку. З цією метою виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної політичної партії, розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків порядкові номери кандидатів відповідно до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від цієї партії, а також напис «Підтримали весь список».

34. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, які підтримали кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку відповідної партії, а також кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від відповідної партії, не підтримуючи окремого кандидата з цього списку. Під час підрахунку голосів кожний член виборчої комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені.

У разі виникнення сумнівів у членів виборчої комісії щодо змісту волевиявлення виборця у виборчому бюлетені питання вирішується дільничною виборчою комісією шляхом голосування. Перед голосуванням кожний член виборчої комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня та голосування підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється. Результати голосування фіксуються у протоколі засідання дільничної виборчої комісії.

35. Результати підрахунку голосів у вигляді кількості голосів виборців, які підтримали кожного конкретного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку відповідної партії, та кількості голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список відповідної партії, не підтримавши конкретного кандидата, оголошуються головою комісії і вносяться секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

36. Після закінчення опрацювання виборчих бюлетенів з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної партії, дільнична виборча комісія зобов'язана перевірити, чи дорівнює кількість голосів виборців, які підтримали регіональний виборчий список цієї партії, сумі кількості голосів виборців, які підтримали кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку цієї партії, та кількості голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від цієї партії. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія може повторно перерахувати виборчі бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності дільнична виборча комісія складає акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією із зазначенням встановленої кількості дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності.

37. Виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку кожної партії, запakuються у пакети. На пакеті зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, назва партії, прізвище кандидата та його порядковий номер у регіональному виборчому списку партії, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

38. Виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від партії, запakuються у пакет. На пакеті зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, назва партії, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

39. Пакети з виборчими бюлетенями, зазначені у частині тридцятій сьомої та тридцятій восьмій цієї статті, з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список кожної партії, запakuються в один паперовий пакет. На кожному пакеті зазначається номер територіального округу або позначення, що він є закордонним, номер виборчої дільниці, назва відповідної партії, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 176. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять два дні до дня голосування.

Забороняється складання протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці не на бланках, передбачених цією частиною, крім випадків, передбачених цим Кодексом, а також внесення до них будь-яких виправлень без відповідного рішення комісії.

Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення бланків протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці для кожної виборчої дільниці у кількості 50 примірників у порядку, встановленому частиною сімнадцятою статті 36 цього Кодексу.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці цифрами заносяться:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією або виготовлених нею з дозволу Центральної виборчої комісії;
- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничною виборчою комісією;
- 3) кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);
- 4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 5) кількість виборчих бюлетенів для голосування, що не підлягають врахуванню;
- 6) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;
- 7) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 8) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати всіх партій;
- 9) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії;

10) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від кожної партії;

11) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів у депутати від кожної партії, не підтримавши конкретного кандидата з цього списку.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. У протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, присутніми на засіданні виборчої комісії. У разі незгоди із результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу. У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці напроці його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Цей протокол підписується членами дільничної виборчої комісії та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення.

5. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці олівцем, заповнення таких протоколів не на бланках, передбачених частиною першою цієї статті, а також внесення до них будь-яких виправлень без відповідного рішення комісії.

6. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному окрузі дільнична виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу з позначкою «Уточнений». При цьому перерахунок бюлетенів не проводиться. Протокол з позначкою «Уточнений» складається у кількості примірників, зазначеній у частині третій цієї статті.

7. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а за наявності — і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений» запakuються в пакети із спеціальною системою захисту. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів», зазначається номер територіального округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник — невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

8. Членами дільничної виборчої комісії, кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій, офіційним спостерігачам, які були присутні при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, на їх прохання невідкладно видаються копії протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці, засвідчені головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата, уповноваженої особи партії, офіційного спостерігача.

9. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акт зазначаються перелік осіб, які одержали копії відповідного протоколу, дата та час одержання цих копій і проставляються підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. Акт запakuється у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. Пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також, за наявності, окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими комісією, після закінчення засідання комісії доставляються до окружної виборчої комісії.

Стаття 177. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Кодексу, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, лише за таких обставин:

- 1) встановлення випадків незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою (крім випадків, передбачених частиною дев'ятою статті 173 цього Кодексу), голосування особами, які не мають права голосу, голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безвідставно, голосування особою більше, ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;
- 2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливило встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;
- 3) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більш як на 10 відсотків кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична виборча комісія складає відповідний акт. Такий акт є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці у відповідному територіальному окрузі недійсним.

3. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним усі бюлетені, виявлені у виборчих скриньках на цій виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 176 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протоколи складаються дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 176 цього Кодексу.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені запakuються в пакети. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені», зазначається номер територіального округу, номер виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним та акт, на підставі якого прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Стаття 178. Порядок транспортування і передачі виборчих документів до окружної виборчої комісії або Центральної виборчої комісії (щодо закордонного округу)

1. Транспортування документів, зазначених у частині десятій статті 176 цього Кодексу, здійснюється головою або заступником голови дільничної виборчої комісії та іншими двома членами цієї комісії — представниками двох інших партій, на підтримку регіональних списків яких подано найбільшу кількість голосів на виборчій дільниці, під охороною у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени дільничної виборчої комісії, кандидати, офіційні спостерігачі за їхнім бажанням можуть також супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження транспортування документів забороняється іншими особами забороняється. Під час транспортування документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою документацією.

У разі якщо одночасно з виборами депутатів проводяться інші вибори, виборча документація інших виборів транспортується до відповідної виборчої комісії членами дільничної виборчої комісії, які не беруть участі у транспортуванні виборчої документації з виборів депутатів до окружної виборчої комісії.

Секретар дільничної виборчої комісії, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, залишаються у приміщенні дільничної виборчої комісії до отримання повідомлення про прийняття протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці окружної виборчої комісії. Під час транспортування виборчої документації печатка дільничної виборчої комісії та бланки протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, якщо вони не були використані для складання протоколу з позначкою «Уточнений» до відправлення цих протоколів разом із виборчою документацією до окружної ви

ДОКУМЕНТИ

4. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, після його підписання членами дільничної виборчої комісії невідкладно передається дільничною виборчою комісією за допомогою технічних засобів зв'язку до відповідної окружної виборчої комісії з обов'язковою наступною передачею першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. До протоколу додаються інші документи, зазначені у частині десятої статті 176 цього Кодексу.

Стаття 179. Порядок прийняття та розгляду документів дільничних виборчих комісій окружною виборчою комісією

1. З моменту закінчення голосування окружна виборча комісія розпочинає засідання, що продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у територіальному окрузі. На цей час члени окружної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні виборчої комісії.

2. З моменту закінчення голосування та початку прийняття окружною виборчою комісією протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях окружна виборча комісія через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему передає Центральній виборчій комісії оперативну інформацію про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях територіального округу (далі — інформація про підрахунок голосів виборців).

3. Засідання окружної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформляється протоколом безперервного засідання, що підписується головою або головуючим на засіданні, а також секретарем виборчої комісії або членом виборчої комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу додаються (за наявності) викладені у письмовій формі окремі думки членів виборчої комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим окружною виборчою комісією рішенням.

4. На засіданні окружної виборчої комісії, зазначеному в частині першій цієї статті, голова окружної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частиною десятою статті 176 цього Кодексу. Час прийняття окружною виборчою комісією протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

5. Невідкладно після оголошення головою окружної виборчої комісії (головуючим на засіданні комісії) змісту протоколу на засіданні окружної виборчої комісії член комісії, уповноважений її рішенням, оголошує відомості протоколу та відповідних актів (за наявності) системному адміністратору, який вносить їх до бази даних автоматизованої інформаційно-аналітичної системи для перевірки засобами цієї системи правильності заповнення протоколу.

У разі правильного заповнення протоколу системний адміністратор повинен:

1) роздрукувати інформацію про підрахунок голосів щодо відповідної виборчої дільниці, підписати та подати її для підпису голові, заступнику голови та секретарю окружної виборчої комісії (головуючому на засіданні) та членам цієї комісії. Інформація про підрахунок голосів виборців невідкладно надається для ознайомлення членам відповідної дільничної виборчої комісії, кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій, офіційним спостерігачам. Зазначена інформація зберігається в окружній виборчій комісії до припинення її повноважень та передається нею до місцевої архівної установи разом з іншою виборчою документацією;

2) засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи передає інформацію про підрахунок голосів виборців до Центральної виборчої комісії.

Центральна виборча комісія невідкладно оприлюднює зазначені відомості на своєму офіційному веб-сайті.

6. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії окружна виборча комісія перевіряє повноту документів та цілісність упакування усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами.

7. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, що надійшли до окружної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, окружна виборча комісія приймає одне з таких рішень:

1) врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в межах територіального округу;

2) зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений»;

3) провести повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Кодексом.

8. Рішення, передбачене частиною сьомою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх членів окружної виборчої комісії більшістю від загального складу комісії і фіксується у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

9. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей, що можна усунути без повторного підрахунку голосів виборців, окружна виборча комісія приймає рішення, зазначене у пункті 2 частини сьомої цієї статті, або розглядає питання про внесення змін до зазначених відомостей з метою усунення виявлених недоліків без повторного підрахунку голосів.

За підсумком розгляду окружна виборча комісія приймає протокольне рішення про внесення відповідних змін до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, прийняття зазначеного протоколу із внесеними змінами та врахування відомостей зазначеного протоколу із внесеними змінами при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу.

Таке протокольне рішення додається до протоколу дільничної виборчої комісії.

10. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений окружною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до відповідного протоколу без перерахунку виборчих бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується до окружної виборчої комісії в порядку, встановленому статтею 178 цього Кодексу. Час прийняття окружною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії з позначкою «Уточнений» і внесенні до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

11. За наявності заяв або скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними кандидатами у депутати, уповноваженими особами партій, офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та/або підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що ставлять під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій виборчій дільниці, окружна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

12. У разі наявності акта або письмової заяви осіб, зазначених у частині першій статті 178 цього Кодексу, про порушення вимог цього Кодексу під час транспортування протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів до окружної виборчої комісії окружна виборча комісія може, а в разі наявності ознак розпечатування пакетів із запечатаними документами — зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці. Прийняття рішення окружною виборчою комісією про проведення повторного підрахунку голосів у разі виявлення порушення цілісності пакетів із запечатаними документами після прийняття виборчих документів від дільничної виборчої комісії не допускається.

13. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та запечатані пакети з іншими виборчими документами дільничної виборчої комісії до проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці окружною виборчою комісією зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання окружної виборчої комісії.

14. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється окружною виборчою комісією після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунку окружною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії і можуть бути присутніми кандидати в депутати, уповноважені партій, офіційні спостерігачі.

15. Окружна виборча комісія за результатами повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Після складання окружною виборчою комісією протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості відповідного протоколу передаються до Центральної виборчої комісії в порядку, передбаченому для передачі інформації про підрахунок голосів виборців.

16. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці складається окружною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Кожен примірник протоколу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії, та члени дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунку голосів. Кожен примірник протоколу засвідчується печаткою окружної виборчої комісії. Відомості протоколу оголошуються. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі, які були присутні при підрахунку голосів виборців. У разі незгоди з відомостями, зазначеними у протоколі, член виборчої комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, що додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

17. Окружна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним лише у разі виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній виборчій дільниці обставин, зазначених у частині першій статті 177 цього Кодексу.

18. У разі визнання голосування на виборчій дільниці недійсним при повторному підрахунку голосів виборців усі виборчі бюлетені, що використовувалися для голосування на відповідній виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, встановленому частинами чотирнадцятою та п'ятнадцятою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 176 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк.

19. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці разом з відповідним протоколом дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішенням окружної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додається до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному територіальному виборчому окрузі. Другий примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці зберігається у секретаря окружної виборчої комісії, третій — передається дільничній виборчій комісії, четвертий — відразу вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії. Відомості протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці оголошуються.

20. Членам окружної виборчої комісії, кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій, офіційним спостерігачам, які були присутні при повторному підрахунку голосів, на їхнє прохання невідкладно видаються копії протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці, засвідчені головою і секретарем окружної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії для кожного члена комісії, кандидата, уповноваженої особи партії та офіційного спостерігача.

21. Відомості про підсумки голосування в територіальному окрузі формуються і передаються до Центральної виборчої комісії засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи лише після передачі до Центральної виборчої комісії відомостей про підрахунок голосів виборців щодо всіх виборчих дільниць територіального округу засобами цієї системи.

Стаття 180. Встановлення підсумків голосування в межах територіального округу

1. Окружна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, у тому числі з позначкою «Уточнений», на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних виборчих комісій, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку із спеціальних виборчих дільниць, утворених на судах, що перебувають у день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, а в разі повторного підрахунку голосів виборців — також протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці встановлює:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружною виборчою комісією;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених окружною виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями територіального округу та виготовлених ними з дозволу Центральної виборчої комісії;

4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями територіального округу;

5) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального округу;

6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в межах територіального округу;

7) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального округу;

8) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального округу;

9) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

10) загальна кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати усіх партій в межах територіального округу;

11) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії в межах територіального округу;

12) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від кожної партії в межах територіального округу;

13) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів у депутати від кожної партії, не підтримавши конкретного кандидата з цього списку, в межах територіального округу.

2. Відомості про підсумки голосування в межах територіального округу вносяться цифрами до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу. Відомості, зазначені у пунктах 3—13 частини першої цієї статті, вносяться по кожній виборчій дільниці, що входить до складу територіального округу, і сумарно по територіальному округу.

3. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу складається окружною виборчою комісією у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. Забороняється заповнення протоколу про підсумки голосування в межах територіального округу олівцем, внесення до нього будь-яких виправлень без відповідного рішення окружної виборчої комісії, а також його підписання та засвідчення печаткою окружної виборчої комісії до остаточного заповнення.

5. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії. Зазначений протокол засвідчується печаткою окружної виборчої комісії. У разі незгоди з відомостями, зазначеними у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами окружної виборчої комісії. У разі відсутності підпису члена окружної виборчої комісії у протоколі напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи партій та офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу.

Якщо після підписання зазначеного протоколу до транспортування його до Центральної виборчої комісії окружна виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку у цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею.

6. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу, а в разі внесення змін до цього протоколу — також протокол, в якому були допущені неточності (описки чи помилки у цифрах), разом з відповідними протоколами та актами дільничних виборчих комісій, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та, за наявності, протоколами окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці в межах територіального округу, окремими думками членів окружної виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення окружною виборчою комісією порядку встановлення підсумків голосування в межах територіального округу та рішеннями, прийнятими окружною виборчою комісією за результатами їх розгляду, окружна виборча комісія невідкладно транспортує до Центральної виборчої комісії, другий примірник — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії.

7. Окружна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах територіального округу не пізніше ніж на сьомий день з дня проведення виборів незалежно від кількості виборчих дільниць у відповідному окрузі, щодо яких прийнято рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним. Визнання голосування недійсним у межах територіального округу забороняється. Протокол про підсумки голосування у межах територіального округу після підписання транспортується до Центральної виборчої комісії.

8. Окружна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах територіального округу незалежно від кількості виборчих дільниць відповідного округу, на яких голосування не було організовано і проведено в день голосування відповідно до вимог цього Кодексу.

9. У разі якщо голосування на всіх виборчих дільницях територіального округу у день голосування не було організовано і проведено відповідно до вимог цього Кодексу, окружна виборча комісія встановлює, що голосування в межах відповідного територіального округу не відбулося.

10. Транспортування документів, зазначених у частині шостій цієї статті, здійснюється головою або заступником голови окружної виборчої комісії та іншими двома членами цієї комісії, які повинні бути представниками різних партій, під охороною у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени окружної виборчої комісії, кандидати, уповноважені особи партій, офіційні спостерігачі та їхнім бажанням

можуть також супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється.

11. Кандидату у депутати, уповноваженій особі партії, офіційному спостерігачу на його прохання невідкладно видається копія протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального округу (у тому числі з позначкою «Уточнений») з розрахунку по одній копії протоколу для кожної партії та по одній копії протоколу для офіційного спостерігача (групи спостерігачів) від кожної громадської організації, іноземної держави або міжнародної організації. Зазначені копії засвідчуються на кожній сторінці підписами голови та секретаря окружної виборчої комісії і скріплюються печаткою виборчої комісії.

Стаття 181. Встановлення підсумків голосування в межах закордонного округу

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні приймає, розглядає та оголошує протоколи дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на закордонних виборчих дільницях або повідомлення про зміст відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку відповідно до частини третьої статті 178 цього Кодексу. Центральна виборча комісія невідкладно оприлюднює зазначені відомості на своєму офіційному веб-сайті.

2. Центральна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на закордонних виборчих дільницях на тому самому засіданні на підставі зазначених протоколів та повідомлень про їх зміст, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку, встановлює в межах закордонного округу відомості, передбачені частиною першою статті 180 цього Кодексу.

3. Відомості про підсумки голосування в межах закордонного округу оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії та заносяться цифрами до протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу.

4. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у порядку, передбаченому статтею 180 цього Кодексу.

5. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у двох примірниках. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, присутними на засіданні, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії.

У разі своєї незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. Непідписання або відмова від підписання протоколу окремими членами Центральної виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу. У разі відсутності у протоколі підпису члена Центральної виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, представники партій у Центральної виборчої комісії, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах закордонного округу. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

6. Представнику партії в Центральної виборчої комісії на його прохання невідкладно видається копія протоколу (у тому числі з позначкою «Уточнений») Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу. Зазначена копія засвідчується на кожній сторінці підписами Голови та секретаря Центральної виборчої комісії і скріплюється печаткою Центральної виборчої комісії.

7. Центральна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах закордонного округу незалежно від кількості закордонних виборчих дільниць, на яких голосування було визнано недійсним чи таким, що не було організовано і проведено відповідно до вимог цього Кодексу.

8. Визнання голосування недійсним у межах закордонного округу не допускається.

Стаття 182. Встановлення результатів виборів народних депутатів України

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів окружних виборчих комісій про підсумки голосування (у тому числі з позначкою «Уточнений») та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу (у тому числі з позначкою «Уточнений») не пізніше як на п'ятнадцятий день з дня голосування встановлює результати виборів депутатів, про що складає протокол.

Центральна виборча комісія зобов'язана встановити результати виборів депутатів незалежно від кількості виборчих дільниць, територіальних округів, на яких (в межах яких) голосування не було організовано і проведено відповідно до вимог цього Кодексу.

Центральна виборча комісія може продовжити, але не більш як на один день, зазначений строк у разі необхідності надання окружній виборчій комісії часу для подання протоколу з позначкою «Уточнений».

У разі нескладання або неналежного складання окружною виборчою комісією протоколу про встановлення підсумків голосування (у тому числі з позначкою «Уточнений») у строки, визначені цим Кодексом, або його ненадходження до Центральної виборчої комісії Центральна виборча комісія здійснює повноваження окружної виборчої комісії щодо встановлення підсумків голосування у відповідному територіальному окрузі. У такому випадку Центральна виборча комісія витребує та забезпечує транспортування від окружної виборчої комісії виборчих документів, зазначених у частині десятої статті 176 цього Кодексу, а також може витребувати інші документи.

До протоколу про результати виборів депутатів заносяться прописом та цифрами такі відомості:

1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення Центральної виборчої комісії;

2) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружними виборчими комісіями;

3) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених окружними виборчими комісіями;

4) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями та виготовлених ними з дозволу Центральної виборчої комісії;

5) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;

6) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях;

7) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;

9) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

10) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

11) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх партій у кожному виборчому регіоні;

12) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії у кожному виборчому регіоні;

13) відсоток голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії у кожному виборчому регіоні, у відношенні до сумарної кількості голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх партій у відповідному виборчому регіоні;

14) кількість та відсоток голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від кожної партії у кожному виборчому регіоні;

15) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів у депутати від кожної партії, не підтримавши конкретного кандидата з цього списку, у кожному виборчому регіоні;

16) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали усі регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії у межах загальнодержавного округу;

ДОКУМЕНТИ

партії, на підтримку регіональних виборчих списків кандидатів у депутати від яких у межах загальнодержавного округу подано 5 і більше відсотків загальної кількості голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх партій у межах загальнодержавного округу.

Стаття 183. Виборча квота

1. Центральна виборча комісія встановлює сумарну кількість голосів, поданих на підтримку регіональних списків партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, у кожному виборчому регіоні. Ці відомості заносяться до протоколу про результати виборів депутатів цифрами по кожному виборчому регіону.

2. Центральна виборча комісія встановлює загальну кількість голосів, поданих на підтримку регіональних списків партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, у межах загальнодержавного округу. Ця кількість цифрами заноситься до протоколу про результати виборів депутатів.

3. Центральна виборча комісія встановлює, з урахуванням положень статті 186 цього Кодексу, кількість депутатських мандатів, які отримує кожна політична партія, яка має право на участь у розподілі депутатських мандатів, шляхом ділення сумарної кількості голосів, поданих на підтримку регіональних списків цієї партії, на цілу частину результату ділення загальної кількості голосів, поданих на підтримку регіональних списків партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, встановленої відповідно до частини другої цієї статті, на загальну кількість депутатських мандатів, що дорівнює кількісному складу Верховної Ради України, визначеному Конституцією України.

4. Центральна виборча комісія встановлює кількість голосів виборців, необхідних для отримання одного депутатського мандата (далі — виборча квота). Виборча квота обчислюється як ціла частина результату ділення загальної кількості голосів, поданих на підтримку регіональних списків партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, встановленої відповідно до частини другої цієї статті, на кількість депутатських мандатів, що вираховується шляхом віднімання від кількісного складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією України, кількості мандатів, зазначених у частині першій статті 186 цього Кодексу.

5. Виборча квота цифрами заноситься до протоколу про результати виборів депутатів.

Стаття 184. Встановлення кількості мандатів, отриманих регіональними виборчими списками кандидатів від партій

1. У кожному виборчому регіоні депутатські мандати розподіляються між регіональними виборчими списками кандидатів від партій, зазначених у частині третій статті 182 цього Кодексу, пропорційно до кількості голосів виборців, поданих на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, у кількості, визначеній відповідно до частин другої — четвертої цієї статті.

2. Для визначення кількості депутатських мандатів, отриманих регіональним виборчим списком кандидатів від партії, кількість голосів виборців, поданих у виборчому регіоні на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, ділиться на виборчу квоту, визначену відповідно до частини четвертої статті 183 цього Кодексу. Ціла частина отриманої частки становить кількість депутатських мандатів, що отримали кандидати у депутати, включені до відповідного регіонального виборчого списку від цієї партії.

3. Центральна виборча комісія встановлює кількість голосів виборців, поданих на підтримку регіонального виборчого списку відповідної партії, які залишилися невикористаними при розподілі мандатів депутатів у цьому виборчому регіоні (далі — кількість невикористаних голосів виборців, поданих у виборчому регіоні на підтримку виборчого списку партії), шляхом віднімання від кількості голосів виборців, поданих на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, добутку виборчої квоти на кількість мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до відповідного регіонального виборчого списку від цієї партії.

4. Центральна виборча комісія підсумовує кількість мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіональних виборчих списків усіх партій у відповідному виборчому регіоні, встановлюючи сумарну кількість мандатів, розподілених у відповідному виборчому регіоні.

5. Центральна виборча комісія підсумовує кількість невикористаних голосів виборців, поданих у регіональному виборчому окрузі на підтримку виборчого списку кожної партії, встановлюючи сумарну кількість невикористаних голосів виборців, поданих на підтримку виборчих списків партій, що беруть участь у розподілі мандатів.

6. Центральна виборча комісія заносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів цифрами по кожному виборчому регіону такі відомості:

- кількість депутатських мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіонального виборчого списку кожної партії, зазначеної у частині третій статті 182 цього Кодексу;
- сумарна кількість депутатських мандатів, розподілених у відповідному виборчому регіоні;
- кількість невикористаних голосів виборців, поданих у виборчому регіоні на підтримку виборчого списку кожної партії, зазначеної у частині третій статті 182 цього Кодексу;
- сумарна кількість невикористаних голосів виборців, поданих на підтримку виборчих списків партій, що беруть участь у розподілі мандатів.

Стаття 185. Визначення народних депутатів України, обраних у виборчому регіоні

1. Центральна виборча комісія визначає порядок кандидатів у депутати у регіональному виборчому списку кожної партії, встановлений з урахуванням результатів голосування виборців у відповідному виборчому регіоні, відповідно до частини другої цієї статті.

2. Кандидати у депутати, які отримали кількість голосів виборців, яка дорівнює або перевищує 25 відсотків розміру виборчої квоти, розміщуються на початку регіонального виборчого списку відповідної партії у порядку зменшення відсотків голосів виборців, які підтримали відповідного кандидата у депутати. При рівному відсотку голосів вище місце займає кандидат, розміщений вище у регіональному виборчому списку кандидатів від партії. Після кандидатів у депутати, які отримали кількість голосів виборців, яка дорівнює або перевищує 25 відсотків розміру виборчої квоти, у регіональному виборчому списку розміщуються інші кандидати у черговості, визначеній партією при висуванні кандидатів.

3. Центральна виборча комісія вносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів регіональні виборчі списки кандидатів від кожної партії у кожному виборчому регіоні з порядком кандидатів у депутати, встановленим відповідно до частини другої цієї статті, а також відмітки про обрання.

4. Обраними депутатами від партії у відповідному виборчому регіоні вважаються кандидати у депутати у кількості, що відповідає кількості мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіонального виборчого списку цієї партії, в порядку черговості у регіональному виборчому списку цієї партії, визначеному відповідно до частини другої цієї статті.

5. Центральна виборча комісія зазначає у протоколі про встановлення результатів виборів депутатів щодо всіх депутатів, обраних у виборчих регіонах, такі відомості:

- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- рік народження;
- освіта;
- посада (заняття), місце роботи;
- партійність;
- місце проживання;
- виборчий регіон, у якому обраний депутат;
- назва партії, від якої обраний депутат.

Стаття 186. Встановлення кількості мандатів та визначення народних депутатів України, обраних у загальнодержавному виборчому окрузі

1. Партія, яка набрала 5 і більше відсотків голосів виборців, гарантовано отримує дев'ять депутатських мандатів, які розподіляються в порядку черговості відповідно до затвердженого партією загальнодержавного списку.

2. Шляхом віднімання кількості, встановленої відповідно до частини першої цієї статті, від загальної кількості депутатських мандатів, що дорівнює кількісному складу Верховної Ради України, визначеному Конституцією України, встановлюється кількість мандатів, які підлягають розподілу у загальнодержавному виборчому окрузі.

3. На підставі відомостей, зазначених у пункті 3 частини шостої статті 184 цього Кодексу, Центральна виборча комісія встановлює загальну кількість невикористаних голосів виборців, поданих у загальнодержавному окрузі на підтримку виборчого списку кожної партії.

4. Для визначення кількості мандатів, отриманих загальнодержавним виборчим списком кандидатів від партії, загальна кількість невикористаних голосів виборців, поданих у загальнодержавному виборчому окрузі на підтримку виборчого списку кандидатів від відповідної партії, визначається відповідно до частини третьої цієї статті, ділиться на виборчу квоту, визначену відповідно до частини четвертої статті 183 цього Кодексу. Ціла частина отриманої частки становить кількість депутатських мандатів, що отримали кандидати у депутати, включені до відповідного загальнодержавного виборчого списку від цієї партії. Дробові залишки до трьох знаків після коми враховуються при розподілі решти депутатських мандатів відповідно до частини п'ятої цієї статті.

5. Партії, загальнодержавні виборчі списки яких мають більші порівняно з іншими дробові залишки після ділення відповідно до частини четвертої цієї статті, отримують по одному додатковому депутатському мандату починаючи із загальнодержавного виборчого списку кандидатів від партії, що має найбільший дробовий залишок. Якщо дробові залишки у двох чи більше виборчих списках кандидатів від партій однакові, першим додатковий депутатський мандат отримує виборчий список тієї партії, за кандидатів у депутати від якої віддано більшу кількість голосів виборців у загальнодержавному окрузі.

Розподіл додаткових депутатських мандатів закінчується після вичерпання загальної кількості депутатських мандатів.

6. Обраними депутатами від партії вважаються кандидати у депутати, включені до загальнодержавного виборчого списку цієї партії у кількості, що відповідає кількості мандатів, визначеній відповідно до частин першої, четвертої і п'ятої цієї статті, у порядку їх черговості у загальнодержавному виборчому списку цієї партії. При цьому кандидати, визнані обраними у відповідних виборчих регіонах, не враховуються при розподілі мандатів у загальнодержавному виборчому окрузі.

7. Центральна виборча комісія заносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів цифрами такі відомості:

- кількість мандатів, що підлягають розподілу у загальнодержавному окрузі;
- загальна кількість невикористаних голосів виборців, поданих у загальнодержавному окрузі на підтримку виборчого списку кандидатів від кожної партії, яка бере участь у розподілі мандатів;
- кількість депутатських мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до загальнодержавного виборчого списку кандидатів від кожної партії, яка бере участь у розподілі мандатів.

8. Центральна виборча комісія зазначає у протоколі про встановлення результатів виборів депутатів стосовно кожного депутата, обраного у загальнодержавному окрузі, такі відомості:

- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- рік народження;
- освіта;
- посада (заняття), місце роботи;
- місце проживання;
- партійність;
- загальнодержавний округ, у якому обраний депутат;
- назва партії, від якої обраний депутат.

У регіональних виборчих списках стосовно депутатів, обраних у загальнодержавному окрузі, проставляється відмітка про обрання їх у цьому окрузі.

Стаття 187. Офіційне оприлюднення результатів виборів народних депутатів України

1. Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня встановлення результатів виборів офіційно оприлюднює результати виборів депутатів у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також розміщує їх на своєму офіційному веб-сайті. Список обраних депутатів публікується із зазначенням в алфавітному порядку їхніх прізвищ, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), року народження, освіти, посади (заняття), місця роботи, партійності, місця проживання, виборчого регіону або загальнодержавного округу, у якому обраний депутат, назви партії, від якої обраний депутат.

2. Офіційне оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів є підставою для звільнення з роботи (посади), не сумісної з депутатським мандатом, та прийняття рішення про припинення дії іншого представницького мандата особи, обраної депутатом.

Стаття 188. Реєстрація обраних народних депутатів України

1. Особа, обрана депутатом, для її реєстрації народним депутатом України зобов'язана подати до Центральної виборчої комісії не пізніше як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів документ про її звільнення з роботи (посади), не сумісної з депутатським мандатом, та/або копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради.

2. У разі звернення особи, обраної депутатом, до Центральної виборчої комісії про наявність поважних причин, що перешкоджають виконанню нею вимог частини першої цієї статті, Центральна виборча комісія може прийняти рішення про визнання цих причин поважними і встановити інший строк виконання зазначених вимог або про відмову у визнанні цих причин поважними.

3. Після отримання документів, зазначених у частині першій цієї статті, Центральною виборчою комісією не пізніше як на п'ятий день приймає рішення про реєстрацію обраної особи народним депутатом України.

4. У разі невиконання особою, обраною народним депутатом України, у строки, зазначені у частині першій і другій цієї статті, вимог частини першої цієї статті Центральною виборчою комісією приймає рішення про визнання її такою, яка відмовилася від депутатського мандата, та визнає обраним народним депутатом України наступного за черговістю кандидата у депутати у відповідному регіональному або загальнодержавному виборчому списку кандидатів від відповідної партії, за яким було обрано особу, яка відмовилася від мандата.

5. У разі вичерпання відповідного регіонального виборчого списку кандидатів черговість отримання мандата передається загальнодержавному виборчому списку цієї партії. У разі вичерпання загальнодержавного виборчого списку партії черговість отримання мандата передається регіональному виборчому списку, на підтримку якого подано найбільшу кількість голосів виборців, із числа регіональних виборчих списків цієї партії, у яких не вичерпана черговість заміщення мандатів.

6. Особи, зареєстровані народним депутатом України, Центральна виборча комісія не пізніше як на сьомий день з дня її реєстрації видає тимчасове посвідчення народного депутата України встановленого нею зразка.

7. Рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію депутата та тимчасове посвідчення народного депутата України є підставою для складення обраною особою присяги народного депутата України.

Стаття 189. Посвідчення та нагрудний знак народного депутата України

1. Центральна виборча комісія не пізніше як на сьомий день після складення народним депутатом України присяги видає йому посвідчення народного депутата України та нагрудний знак встановленого нею зразка.

Стаття 190. Заміщення народних депутатів України, повноваження яких були достроково припинені

1. У разі дострокового припинення повноважень народного депутата України на підставі а в порядку, передбачених Конституцією України і законами України, за рішенням Центральної виборчої комісії обраним депутатом визнається наступний за черговістю кандидат у депутати у відповідному регіональному або загальнодержавному виборчому списку кандидатів від цієї партії у порядку, визначеному частиною п'ятою статті 188 цього Кодексу.

2. Реєстрація особи, зазначеної у частині першій цієї статті, народним депутатом України та видача їй тимчасового посвідчення народного депутата України здійснюються Центральною виборчою комісією у порядку, передбаченому статтею 188 цього Кодексу.

Стаття 191. Особливості підготовки і проведення позачергових виборів народних депутатів України

1. Спеціальні виборчі дільниці для проведення позачергових виборів депутатів, що існують на тимчасовій основі, утворюються не пізніше як за дев'ятнадцять днів до дня голосування, а у винятковому випадку утворення виборчої дільниці відповідно до частини п'ятої статті 30 цього Кодексу — не пізніше як за десять днів до дня голосування, у порядку, встановленому цим Кодексом.

Подання щодо утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі, вносяться районними, районними у містах державними адміністраціями чи виконавчими комітетами міських рад (міст обласного, республиканського в Автономній Республіці Крим значення) до відповідної окружної виборчої комісії не пізніше як за двадцять чотири дні до дня голосування.

2. Окружні виборчі комісії утворюються в кількості, встановленій частиною першою статті 140 цього Кодексу, не пізніше як за п'ятдесят днів до дня голосування за поданнями суб'єктів, визначених пунктом 1 частини другої статті 140 цього Кодексу, що вносяться до Центральної виборчої комісії у встановленій нею кількості, не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня голосування у порядку, встановленому статтею 140 цього Кодексу.

3. Дільничні виборчі комісії утворюються у кількості, встановленій частинами другою, третьою статті 141 цього Кодексу, не пізніше як за п'ятнадцять днів до дня голосування, а у винятковому випадку утворення виборчої дільниці відповідно до частини п'ятої статті 30 цього Кодексу — одночасно з утворенням виборчих дільниць, за поданнями суб'єктів, визначених пунктом 1 частини другої статті 140 цього Кодексу, що вносяться до окружної виборчої комісії у кількості, встановленій Центральною виборчою комісією, не пізніше як за сімнадцять днів до дня голосування у порядку, встановленому статтею 141 цього Кодексу.

4. Органи ведення Державного реєстру виборців передають попередні списки виборців відповідним дільничним виборчим комісіям не пізніше як за одинадцять днів до дня голосування.

5. На спеціальних виборчих дільницях списки виборців складаються у порядку, передбаченому цим Кодексом, не пізніше як за сім днів до дня голосування.

Керівники відповідних закладів, установ, полярної станції України, капітани суден не пізніше як за десять днів до дня голосування подають відомості для складання списків виборців на спеціальних виборчих дільницях дільничним виборчим комісіям (крім дільниць у закладах охорони здоров'я, установах виконання покарань).

6. На позачергових виборах депутатів списки виборців на закордонних виборчих дільницях складаються і виготовляються у порядку, встановленому цим Кодексом. Попередні списки виборців передаються в електронному вигляді дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць не пізніше як за десять днів до дня голосування. Уточнення списків виборців на закордонних виборчих дільницях проводяться у порядку, встановленому цим Кодексом.

7. Іменне запрошення надсилається або доставляється в інший спосіб дільничною виборчою комісією кожному виборцю не пізніше як за десять днів до дня голосування.

8. Кошти на підготовку і проведення позачергових виборів депутатів, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються спеціально уповноваженим цен-

тральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Центральною виборчою комісією у триденний строк з дня опублікування Указу Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

9. Висування кандидатів у депутати починається з першого дня виборчого процесу і закінчується за сорок днів до дня голосування.

10. Подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати розпочинається на наступний день після опублікування Указу Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України і закінчується за тридцять днів до дня голосування. Реєстрація кандидатів у депутати закінчується за двадцять п'ять днів до дня голосування.

11. Центральна виборча комісія не пізніше як на другий день після початку виборчого процесу оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті перелік територіальних округів із зазначенням їх номерів, меж та центрів, виборчих регіонів, а також не пізніше як за сорок днів до дня виборів — інформацію щодо загальної інформаційно-забезпечення позачергових виборів.

12. Громадська організація, до статутної діяльності якої належить питання виборчого процесу та спостереження за ним, зареєстрована у встановленому законом порядку, не пізніше як за п'ятдесят днів до дня голосування може звернутися до Центральної виборчої комісії з клопотанням про дозвіл мати офіційних спостерігачів під час позачергових виборів депутатів у порядку, передбаченому цим Кодексом.

Невідкладно після завершення розгляду відповідних клопотань громадських організацій Центральною виборчою комісією оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті перелік громадських організацій, яким надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на відповідних виборах депутатів.

13. Форма, колір і текст виборчого бюлетеня затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять чотири дні до дня голосування.

КНИГА ЧЕТВЕРТА. МІСЦЕВІ ВИБОРИ

Розділ XXXII. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 192. Основні засади місцевих виборів

1. Вибори депутатів сільської, селищної ради, міської ради (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради проводяться за системою відносної більшості в багатомандатних виборчих округах, на які поділяється територія відповідно села (кількох сіл, жителі яких добровільно об'єдналися у сільську громаду), селища, міста, територія утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної сільської, селищної, міської територіальної громади (далі — територія об'єднаної сільської, селищної, міської територіальної громади), територія району у місті. У кожному окрузі може бути обрано не менше двох і не більше чотирьох депутатів.

Вибори депутатів районної ради проводяться за системою відносної більшості в багатомандатних виборчих округах, межі яких збігаються з межами сіл, селищ, міст, територій об'єднаних сільських, селищних, міських територіальних громад, що входять до складу відповідного району. У кожному окрузі може бути обрано не менше двох і не більше чотирьох депутатів.

2. Вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, міських (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад проводяться за системою пропорційного представництва за відкритими виборчими списками кандидатів у депутати (далі — виборчі списки) у багатомандатних виборчих округах, на які поділяється багатомандатний виборчий округ, що збігається з територією відповідно Автономної Республіки Крим, області, міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм або територією утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» об'єднаної міської територіальної громади (далі — територія об'єднаної міської територіальної громади), від регіональних (республіканських в Автономній Республіці Крим, обласних, міських) організацій політичних партій (далі — організації партій).

3. Вибори сільського, селищного, міського (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) голови проводяться за виборчою системою відносної більшості в одному сільському, селищному, міському виборчому окрузі, що збігається відповідно з територією села, селища, міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм або територією об'єднаної сільської, селищної, міської територіальної громади.

4. Вибори міського (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) голови проводяться за мажоритарною системою абсолютної більшості в одному міському виборчому окрузі, що збігається з територією міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм або територією об'єднаної міської територіальної громади.

5. Вибори старости села, селища проводяться за виборчою системою відносної більшості в межах території села, селища у складі об'єднаної територіальної громади.

6. Вибори старости села, селища проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в одному одномандатному виборчому окрузі, до якого входить територія одного або декількох населених пунктів (сіл, селищ, визначених сільською, селищною, міською радою об'єднаної територіальної громади з метою забезпечення представництва інтересів жителів такого населеного пункту (населених пунктів) старою (далі — старостинський округ).

Стаття 193. Право бути кандидатом на місцевих виборах

1. Депутатом, сільським, селищним, міським головою, старою села, селища може бути обраний громадянин України, який має право голосу відповідно до статті 70 Конституції України.

2. Депутатом, сільським, селищним, міським головою, старою села, селища не може бути обраний громадянин України, який має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

Стаття 194. Види місцевих виборів та порядок їх призначення

1. Місцеві вибори можуть бути черговими, позачерговими, повторними, проміжними, додатковими або першими.

2. Чергові місцеві вибори проводяться одночасно на всій території України в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень рад, голів, старост села, селища, обраних на попередніх чергових місцевих виборах.

Рішення про проведення чергових виборів депутатів обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища приймається Верховною Радою України.

Рішення про проведення чергових виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим приймається Верховною Радою Автономної Республіки Крим відповідно до Конституції України.

3. Позачергові місцеві вибори призначаються Верховною Радою України у разі дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті, сільської, селищної ради, сільського, селищного, міського голови, а також в інших випадках, передбачених законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Таке рішення приймається Верховною Радою України не пізніше ніж у дев'яностоденний строк з дня дострокового припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради, сільського, селищного, міського голови.

Позачергові вибори старости села, селища призначаються радою відповідної об'єднаної територіальної громади в разі дострокового припинення повноважень старости села, селища.

4. Повторні вибори депутатів (депутата) сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища призначаються відповідною територіальною виборчою комісією в порядку, встановленому цим Кодексом.

Повторні вибори проводяться у разі:

- визнання проведених виборів в окремому виборчому окрузі недійсними;
- визнання проведених виборів у цілому або в окремому виборчому окрузі такими, що не відбулися;
- визнання особи, обраної депутатом сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі, сільським, селищним, міським головою, старою села, селища, такою, що відмовилася від мандата чи не набула мандата;
- обрання у багатомандатному окрузі з виборів депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради депутатів у кількості, меншій за кількість мандатів у цьому окрузі;
- проміжні вибори депутата призначаються у відповідному багатомандатному ок

ДОКУМЕНТИ

1. Чергові місцеві вибори призначаються не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, позачергові місцеві вибори — не пізніше ніж за шістдесят днів до дня виборів.

Виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня чергових, позачергових місцевих виборів.

2. Повторні місцеві вибори призначаються на останню неділю шістдесятиденного строку з дня прийняття рішення про їх призначення, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня повторних місцевих виборів.

Рішення про призначення повторних виборів депутатів (депутата) сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища приймається територіальною виборчою комісією не пізніше як у десятиденний строк з дня настання обставин, передбачених цим Кодексом, для призначення таких виборів.

3. Проміжні вибори депутатів (депутата) сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі призначаються на останню неділю шістдесятиденного строку з дня прийняття рішення про їх призначення, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня проміжних місцевих виборів.

Рішення про призначення проміжних виборів депутатів (депутата) сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради приймається територіальною виборчою комісією не пізніше як у десятиденний строк з дня надходження до територіальної виборчої комісії повідомлення відповідної місцевої ради про дострокове припинення повноважень депутата, обраного у відповідному виборчому окрузі.

4. Додаткові вибори призначаються не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня додаткових виборів.

5. Перші місцеві вибори призначаються не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів, а виборчий процес розпочинається за п'ятдесят днів до дня перших місцевих виборів.

6. Місцеві вибори призначаються на неділю.

7. Орган, який відповідно до статті 194 цього Кодексу прийняв рішення про призначення повторних, проміжних чи перших місцевих виборів, не пізніше як на третій день з дня прийняття публікує його у друкованих засобах масової інформації або, у разі неможливості, оприлюднює в інший визначений ним спосіб, а також доводить зазначене рішення до відома Центральної виборчої комісії в цей самий строк.

8. Центральна виборча комісія шляхом прийняття відповідного рішення оголошує про початок виборчого процесу чергових місцевих виборів, перших виборів депутатів місцевої ради, сільського, селищного, міського голови, додаткових виборів депутатів сільських, селищних рад, а територіальна виборча комісія — про початок виборчого процесу позачергових, повторних, проміжних місцевих виборів, перших виборів старости села, селища на своєму засіданні, про що зазначається у протоколі засідання комісії. Офіційним оголошенням є прийняття відповідною виборчою комісією рішення про початок виборчого процесу відповідного виду місцевих виборів. Рішення відповідної виборчої комісії про оголошення початку виборчого процесу відповідного виду місцевих виборів оприлюднюється не пізніше наступного дня після його прийняття відповідно в загальнодержавних або місцевих засобах масової інформації чи в інший визначений нею спосіб.

Офіційне оголошення шляхом прийняття рішення про початок виборчого процесу здійснюється Центральною виборчою комісією не пізніше як за п'ять днів до дня початку виборчого процесу місцевих виборів, територіальною виборчою комісією — протягом п'яти днів з дня прийняття рішення про призначення позачергових місцевих виборів, а в разі призначення територіальною виборчою комісією повторних чи проміжних місцевих виборів — одночасно з прийняттям нею такого рішення.

Офіційне оголошення шляхом прийняття рішення про початок виборчого процесу перших місцевих виборів старости села, селища здійснюється відповідною територіальною виборчою комісією протягом п'яти днів з дня прийняття такого рішення.

9. У разі невиконання територіальною виборчою комісією вимог цього Кодексу (бездіяльність виборчої комісії) щодо призначення повторних чи проміжних місцевих виборів такі вибори призначаються Центральною виборчою комісією у штидденний строк з дня виявлення бездіяльності відповідної територіальної виборчої комісії. У разі бездіяльності територіальної виборчої комісії рішення про початок виборчого процесу приймає Центральна виборча комісія.

Стаття 196. Виборчий процес місцевих виборів

1. Виборчий процес місцевих виборів включає такі етапи:

- 1) утворення багатомандатних виборчих округів;
- 2) утворення (у разі необхідності), формування складу територіальних виборчих комісій, утворення дільничних виборчих комісій;
- 3) складання списків виборців, їх перевірка та уточнення;
- 4) висування та реєстрація кандидатів;
- 5) проведення передвиборної агітації;
- 6) голосування у день виборів;
- 7) підрахунок голосів виборців, установлення підсумків голосування і результатів місцевих виборів.

2. У випадках, передбачених цим Кодексом, виборчий процес включає також такі етапи:

- 1) повторне голосування;
- 2) підрахунок голосів виборців, установлення підсумків повторного голосування і результатів місцевих виборів.

3. Виборчий процес завершується через 15 днів після офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів у порядку, передбаченому цим Кодексом.

4. Усі місцеві вибори, крім чергових, можуть проводитися одночасно з виборами Президента України, виборами народних депутатів України, референдумом.

Стаття 197. Визначення загального складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад

1. Загальний склад (кількість депутатів) Верховної Ради Автономної Республіки Крим визначається Конституцією Автономної Республіки Крим.

2. Загальний склад (кількість депутатів) сільської, селищної, міської, районної у місті, районної, обласної ради визначається відповідно до частин третьої та четвертої цієї статті залежно від кількості виборців, які належать до територіальних громад сіл, селищ, міст, проживають на території району в місті, району, області.

3. Загальний склад (кількість депутатів) місцевої ради становить при чисельності виборців:

- 1) до 1 тисячі виборців — 12 депутатів;
- 2) від 1 тисячі до 3 тисяч виборців — 14 депутатів;
- 3) від 3 тисяч до 5 тисяч виборців — 22 депутати;
- 4) від 5 тисяч до 20 тисяч виборців — 26 депутатів;
- 5) від 20 тисяч до 50 тисяч виборців — 34 депутати;
- 6) від 50 тисяч до 100 тисяч виборців — 36 депутатів;
- 7) від 100 тисяч до 250 тисяч виборців — 42 депутати;
- 8) від 250 тисяч до 500 тисяч виборців — 54 депутати;
- 9) від 500 тисяч до 1 мільйона виборців — 64 депутати;
- 10) від 1 мільйона до 2 мільйонів виборців — 84 депутати;
- 11) понад 2 мільйони виборців — 120 депутатів.

4. У разі якщо кількість депутатів, передбачена частиною третьою цієї статті для районної ради, є меншою, ніж кількість сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад, територіальні громади яких розташовані в межах відповідного району, загальний склад такої районної ради дорівнює кількості відповідних сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад.

5. Загальний склад сільської, селищної ради об'єднаній територіальної громади збільшується понад визначений частиною третьою цієї статті внаслідок проведення додаткових виборів депутатів сільської, селищної ради на кількість новоутворених одноамандатних виборчих округів, яка визначається як відношення кількості виборців територіальних громад, що приєдналися, до суми кількості виборців територіальної громади, до якої приєдналися, та кількості виборців територіальних громад, що приєдналися, помноженої на загальний склад ради, визначений частиною третьою цієї статті, але не менше кількості територіальних громад, що приєдналися.

Розділ XXXIII. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 198. Територіальна організація виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Систему територіальної організації виборів депутатів складають:

- 1) єдиний республіканський виборчий округ;
- 2) багатомандатні виборчі округи;
- 3) виборчі дільниці.

2. Єдиний республіканський виборчий округ включає територію Автономної Республіки Крим.

3. Багатомандатні виборчі округи з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим утворюються виборчою комісією Автономної Республіки Крим не пізніше як на другий день виборчого процесу з дотриманням принципу неперервності меж (зв'язності території) таких округів. Виборча комісія Автономної Республіки Крим тим самим рішенням присвоює номери багатомандатним виборчим округам.

4. Орієнтовна кількість багатомандатних виборчих округів, зазначених у частині третій цієї статті, визначається як ціла частка від ділення кількості складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим на 10. При утворенні багатомандатних виборчих округів відхилення від їх середньої орієнтовної кількості не може становити більше ніж два округи. Територія району, міста республіканського значення не може бути поділена між двома округами. На території міста республіканського значення в Автономній Республіці Крим може бути утворено більше ніж один багатомандатний виборчий округ.

5. Рішення про утворення багатомандатних виборчих округів разом із зазначеним номером кожного такого округу виборча комісія Автономної Республіки Крим не

пізніше як на другий день після їх утворення публікує в регіональних друкованих засобах масової інформації.

Стаття 199. Територіальна організація виборів депутатів сільських, селищних, міських (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних у містах рад

1. Систему територіальної організації виборів депутатів сільських, селищних, міських (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних у містах рад складають:

- 1) багатомандатні виборчі округи;
- 2) виборчі дільниці.
- 3) з метою обрання депутатів територія відповідної громади, району в місті поділяється на багатомандатні виборчі округи. Середня орієнтовна кількість таких багатомандатних округів визначається як ціла частка від ділення кількості складу відповідної ради на три. При утворенні багатомандатних виборчих округів відхилення від їх середньої орієнтовної кількості не може становити більше ніж один округ.

2. Багатомандатні виборчі округи включають приблизно однаково кількість виборців. Відхилення кількості виборців у багатомандатному виборчому окрузі, утвореному в межах території села, селища, міста, району в місті, не може перевищувати 15 відсотків орієнтовної середньої кількості виборців в окрузі. Орієнтовна середня кількість виборців в окрузі визначається як частка від ділення загальної кількості виборців, встановленої на підставі відомостей Державного реєстру виборців, на кількість багатомандатних виборчих округів.

3. Багатомандатні виборчі округи з виборів депутатів сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради утворюються територіальною виборчою комісією відповідних виборів не пізніше як на другий день виборчого процесу з дотриманням принципу неперервності меж (зв'язності території) таких округів.

4. При утворенні багатомандатних виборчих округів територіальна виборча комісія відповідних виборів визначає територію кожного округу (перелік вулиць, житлових будинків, інші ознаки, які дозволяють ідентифікувати територію округу). Кожному округу присвоюється порядковий номер.

5. Межі багатомандатного виборчого округу не повинні перетинати межі звичайних виборчих дільниць.

6. Територіальна виборча комісія при утворенні багатомандатних виборчих округів встановлює кількість мандатів, що розподіляються на кожному такому окрузі, на засадах рівноправності голосів виборців, що допускає відхилення від орієнтовної середньої кількості виборців, що припадає на кожний мандат, не більше 15 відсотків. Орієнтовна середня кількість виборців, що припадає на кожний мандат, визначається як частка від ділення загальної кількості виборців, встановленої на підставі відомостей Державного реєстру виборців, на кількісний склад відповідної місцевої ради.

7. Перелік утворених багатомандатних виборчих округів не пізніше наступного дня після прийняття рішення про їх утворення публікується у друкованих засобах масової інформації або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб, визначений територіальною виборчою комісією.

8. На багатомандатні виборчі округи з виборів депутатів районної ради вимоги частин другої «п'ятої» цієї статті не поширюються. Рішення про утворення таких округів не приймається.

Стаття 200. Територіальна організація виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Систему територіальної організації виборів голови громади, старости села, селища складають:

- 1) єдиний сільський, селищний, міський виборчий округ, який охоплює всю територію відповідної територіальної громади чи села, селища, що входить до складу об'єднаній територіальної громади;
- 2) виборчі дільниці.
- 3) у містах з районним поділом територія району за рішенням міської територіальної виборчої комісії у місті вважається територіальним виборчим округом з виборів міського голови.

2. Рішення про утворення єдиного сільського, селищного, міського виборчого округу, а у випадку, зазначеному у частині другій цієї статті, — про утворення територіальних виборчих округів не приймається.

Стаття 201. Територіальна організація виборів депутатів міських (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), обласних рад

1. Систему територіальної організації виборів депутатів міських (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), обласних рад складають:

- 1) єдиний міський (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) або обласний виборчий округ відповідно;
- 2) багатомандатні виборчі округи;
- 3) виборчі дільниці.
- 4) Єдиний міський (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) або обласний виборчий округ включає територію відповідного міста, обласлі.

2. Багатомандатні округи з виборів депутатів, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), обласної ради утворюються головною виборчою комісією відповідних виборів не пізніше як на другий день виборчого процесу з дотриманням принципу неперервності меж (зв'язності територій) таких округів. Головна виборча комісія відповідних виборів тим самим рішенням присвоює номери багатомандатним виборчим округам.

3. Орієнтовна кількість багатомандатних округів, зазначених у частині третій цієї статті, визначається як ціла частка від ділення кількості складу відповідної ради на 10. При утворенні цих округів відхилення від їх середньої орієнтовної кількості не може становити більше ніж два округи.

4. При утворенні багатомандатних виборчих округів з виборів депутатів міської ради міста з районним поділом територія району в місті не може бути поділена між двома такими округами. У межах району в місті може бути утворено більше ніж один багатомандатний округ.

5. При утворенні багатомандатних виборчих округів разом із зазначеним номером кожного такого округу головною виборчою комісією не пізніше як на другий день після їх утворення публікує у місцевих чи регіональних друкованих засобах масової інформації.

Розділ XXXIV. ВИБОРЧІ КОМІСІЇ З МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 202. Система виборчих комісій з місцевих виборів

1. Систему виборчих комісій, що здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів, становлять:

- 1) Центральна виборча комісія, яка є виборчою комісією вищого рівня для всіх виборчих комісій з усіх місцевих виборів;
- 2) територіальні виборчі комісії:
 - a) виборча комісія Автономної Республіки Крим;
 - b) обласні виборчі комісії;
 - c) районні виборчі комісії;
 - d) міські виборчі комісії;
 - e) районні у містах виборчі комісії (у містах з районним поділом);
 - f) селищні, сільські виборчі комісії;
 - g) дільничні виборчі комісії.
- 3) Районні у місті виборчі комісії у містах з районним поділом, де не утворені районні у місті ради, утворюються для здійснення передбачених цим Кодексом повноважень у відповідному виборчому окрузі щодо виборів депутатів міських рад та міських голів.

2. Повноваження територіальної виборчої комісії територіальної громади, що приєднується до об'єднаній територіальної громади, припиняються з моменту прийняття сільською, селищною радою рішення про приєднання до об'єднаній територіальної громади. Повноваження щодо проведення додаткових виборів здійснюється територіальною виборчою комісією, створеною на території об'єднаній територіальної громади, до якої приєднується територіальна громада.

Стаття 203. Порядок формування складу територіальних виборчих комісій

1. Склад територіальних виборчих комісій формується за поданнями зареєстрованих у встановленому законом порядку місцевих організацій партій у кількості не менше дев'яти і не більше вісімнадцяти осіб.

2. Право подання кандидатів до складу територіальних виборчих комісій мають: 1) місцева організація політичної партії, про утворення депутатської фракції якої оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради України поточного скликання; 2) зареєстрована в установленому законом порядку у відповідній адміністративно-територіальній одиниці місцева організація політичної партії.

3. Суб'єкти подання кандидатів, зазначені в пункті 1 частини другої цієї статті, можуть запропонувати до складу відповідної територіальної виборчої комісії не більше ніж по одній кандидатурі. Суб'єкти подання кандидатів, зазначені в пункті 2 частини другої цієї статті, можуть запропонувати до складу відповідної територіальної виборчої комісії не більше ніж по одній кандидатурі.

4. До складу територіальної виборчої комісії обов'язково включаються кандидатури (не більше однієї особи до складу кожної територіальної виборчої комісії), запропоновані суб'єктами подання, зазначеними в пункті 1 частини другої цієї статті.

Кандидатури від місцевих організацій партій — по одній кандидатурі від місцевої організації однієї політичної партії, зазначених у пункті 2 частини другої цієї статті, включаються до складу територіальних виборчих комісій за результатами жеребкування, що проводиться виборчою комісією, яка формує склад відповідної територіальної виборчої комісії, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, до формування складу комісії.

Кандидатури, внесені до складу територіальної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, передбаченим статтею 34 цього Кодексу, порушення вимог частин другої — одинадцятої цієї статті або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною.

Рішення про відхилення кандидатів не приймається.

4. Центральна виборча комісія формує склад обласних, районних (крім районів в Автономній Республіці Крим), міських (міст обласного значення, міст Києва, Севастополя), районних у містах Києві, Севастополі виборчих комісій не пізніше як за сорок вісім днів до дня виборів. Подання кандидатів до складу відповідних територіальних виборчих комісій можуть вносити обласні, районні, міські (у містах обласного значення, містах Києві, Севастополі), районні у містах Києві, Севастополі організації політичних партій, зазначених у частині другій цієї статті. Такі подання вносяться не раніше ніж за шістдесят днів та не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня виборів.

5. Виборча комісія Автономної Республіки Крим формує склад районних (районів в Автономній Республіці Крим), міських (міст республіканського в Автономній Республіці Крим значення) виборчих комісій не пізніше як за п'ятдесят один день до дня виборів. Подання до складу відповідних територіальних виборчих комісій можуть вносити районні (у районах в Автономній Республіці Крим), міські (у містах республіканського в Автономній Республіці Крим значення) організації політичних партій, зазначених у частині другій цієї статті. Такі подання вносяться не пізніше як за п'ятдесят три дні до дня виборів.

6. Районні виборчі комісії формують склад міських (крім міст обласного значення, міст Києва, Севастополя, міст республіканського в Автономній Республіці Крим значення, міст, до складу яких входить інше місто, селище, село), сільських, селищних виборчих комісій у відповідному районі не пізніше як за сорок два дні до дня виборів. Подання до складу відповідних територіальних виборчих комісій можуть вносити районні організації політичних партій, зазначених у частині другій цієї статті. Такі подання вносяться не пізніше як за сорок п'ять днів до дня виборів.

7. Міські виборчі комісії (у містах з районним поділом, крім міст Києва та Севастополя) формують склад районних у місті виборчих комісій не пізніше як за сорок два дні до дня виборів. Подання до складу відповідних територіальних виборчих комісій можуть вносити міські організації політичних партій, зазначених у частині другій цієї статті. Такі подання вносяться не пізніше як за сорок п'ять днів до дня виборів.

8. Міські виборчі комісії міст, до складу яких входить інше місто, селище, село, формують склад відповідних міських, селищних, сільських виборчих комісій не пізніше як за сорок два дні до дня виборів. Подання до складу відповідних територіальних виборчих комісій можуть вносити міські організації політичних партій, зазначених у частині другій цієї статті, а в разі їх відсутності — організації цих політичних партій вищого рівня. Такі подання вносяться не пізніше як за сорок п'ять днів до дня виборів.

9. Склад виборчої комісії Автономної Республіки Крим затверджується Верховною Радою Автономної Республіки Крим не пізніше як за п'ятдесят сім днів до дня виборів у порядку, встановленому частинами першою — третьою, десятою — одинадцятою цієї статті.

Подання щодо кандидатів до складу виборчої комісії Автономної Республіки Крим вносяться до Верховної Ради Автономної Республіки Крим не пізніше як за шістдесят днів до дня виборів.

10. Подання щодо кандидатів до складу територіальної виборчої комісії вносяться за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, на паперовому носії та в електронному вигляді.

Подання щодо кандидатів до складу територіальної виборчої комісії вносяться до відповідної виборчої комісії за підписом керівника місцевої організації партії та скріплюються печаткою місцевої організації партії або печаткою організації партії вищого рівня, а подання, які вносяться до Центральної виборчої комісії, додатково скріплюються печаткою цієї політичної партії.

До подання додаються:

- 1) ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки та сторінок, де зазначаються відомості про його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки разом із копією вилученого з Єдиного державного демографічного реєстру (копію вилученого з реєстру територіальної громади про реєстрацію місця проживання або місця перебування особи) або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи;
- 2) власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу територіальної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії, про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

11. У поданні щодо кандидатів до складу територіальної виборчої комісії зазначаються такі відомості:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) особи;
- 2) число, місяць, рік народження;
- 3) громадянство особи;
- 4) освіта;
- 5) володіння державною мовою;
- 6) місце роботи (заняття), посада;
- 7) місце проживання (адреса житла) особи, а також контактні телефони;
- 8) наявність досвіду роботи у виборчих комісіях;
- 9) відомості про відсутність у особи судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, яка не погашена або не знята у встановленому законом порядку.
12. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатів.

13. До складу територіальної виборчої комісії можуть входити громадяни України, які відповідають вимогам статті 34 цього Кодексу. У разі виникнення або виявлення підстав, що позбавляють особу права входити до складу виборчої комісії, повноваження такого члена комісії можуть бути достроково припинені виборчою комісією, яка сформувала склад відповідної територіальної виборчої комісії.

14. Виборчі комісії, зазначені у частинах четвертій — дев'ятій цієї статті, одночасно з формуванням складу територіальної виборчої комісії призначають голову, заступника голови, секретаря такої виборчої комісії.

15. Голова, заступник голови та секретар територіальної виборчої комісії мають призначитися від різних суб'єктів подання, визначених частиною другою цієї статті.

16. Рішення про формування складу територіальної виборчої комісії оприлюднюється виборчою комісією, яка сформувала склад територіальної виборчої комісії, у визначений нею спосіб не пізніше наступного дня після дня прийняття такого рішення. Рішення про зміни у складі територіальної виборчої комісії оприлюднюється у порядку та строки, встановлені цією частиною, але не пізніше останнього дня перед днем голосування.

17. У разі якщо подання щодо кандидатів до складу територіальної виборчої комісії не надійшли в установлені цією статтею строки або до складу територіальної виборчої комісії запропоновано менше дев'яти осіб, склад територіальної виборчої комісії формується у визначені частинами четвертою — дев'ятю цієї статті строки за поданнями голови відповідної виборчої комісії за пропозиціями членів комісії.

Стаття 204. Порядок утворення дільничної виборчої комісії

1. Дільнична виборча комісія утворюється відповідною районною, міською (міста обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення без районного поділу), районною у місті територіальною виборчою комісією не пізніше як за п'ятнадцять днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії.

Право подання кандидатів до складу дільничних виборчих комісій мають:

- 1) місцеві організації політичних партій, про утворення депутатських фракцій яких оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради України поточного скликання;
- 2) місцеві організації політичних партій, кандидатів у депутати від яких зареєстровано в багатомандатних виборчих

ДОКУМЕНТИ

3. Дільнична виборча комісія утворюється у складі:

- 1) для малих дільниць — 10—14 осіб;
- 2) для середніх дільниць — 12—16 осіб;
- 3) для великих дільниць — 14—18 осіб.

На виборчих дільницях, на яких кількість виборців не перевищує 50 осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі голови, секретаря та двох — чотирьох членів комісії.

4. Місцева організація партії, про утворення депутатської фракції якої оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради України поточного скликання, місцева організація партії, кандидати в депутати від якої зареєстровані у багатомандатному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів, вносять до відповідної територіальної виборчої комісії подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (не більше однієї особи до складу кожної дільничної виборчої комісії). Подання підписується керівником місцевої організації партії та засвідчується печаткою відповідної місцевої організації партії або печаткою організації відповідної політичної партії вищою рівня.

Кандидат у депутати в багатомандатному виборчому окрузі (крім кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, міських (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад), кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища вносить до територіальної виборчої комісії подання щодо кандидатур до складу відповідних дільничних виборчих комісій (не більше однієї особи до складу кожної дільничної виборчої комісії) за своїм підписом.

Зазначені подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій подаються за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, не пізніше як за двадцять днів до дня виборів.

У поданні кандидатур до складу дільничних виборчих комісій зазначаються відомості, передбачені частиною одинадцятю статті 203 цього Кодексу.

До подання додаються:

1) ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки та сторінок, де зазначаються відомості про його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», або ксерокопії лише одного та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки разом із копією витягу з Єдиного державного демографічного реєстру (копією витягу з реєстру територіальної громади про реєстрацію місця проживання або місця перебування особи), або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) кожної запропонованої особи;

2) заяву осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії, про ненадання згоди на участь у роботі виборчої комісії іншим суб'єктам подання на відповідних виборах.

5. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатів.

6. Голова, заступник голови та секретар дільничної виборчої комісії мають призначатися від різних суб'єктів подання, визначених частиною першою цієї статті.

7. Рішення про утворення дільничної виборчої комісії оприлюднюються територіальною виборчою комісією, що утворила дільничну виборчу комісію, з відомостями про її склад у спосіб, визначений цією територіальною виборчою комісією, не пізніше наступного дня з дня утворення дільничної виборчої комісії. Рішення про зміни у складі дільничної виборчої комісії оприлюднюються у порядку та строки, встановлені цією частиною, але не пізніше останнього дня перед днем голосування.

8. У разі якщо у встановлений частиною четвертою цієї статті строк подання щодо кандидатур до складу дільничної виборчої комісії не надійшли або до складу дільничної виборчої комісії запропоновано менше осіб, ніж встановлено частиною третьою цієї статті (відповідно для малих виборчих дільниць — менше 10 осіб, для середніх виборчих дільниць — менше 12 осіб, для великих виборчих дільниць — менше 14 осіб, для виборчих дільниць з кількістю виборців, що не перевищує 50 осіб, — менше 4 осіб у складі комісії), дільнична виборча комісія утворюється у визначеній частині першою цією статтю строки відповідною територіальною виборчою комісією за поданням голови цієї територіальної виборчої комісії у мінімальній кількості, встановленій частиною третьою цієї статті, з обов'язковим включенням до складу комісії кандидатур від суб'єктів подання кандидатур, зазначених у частині першій цієї статті.

У разі необхідності, для забезпечення дільничними виборчими комісіями належної підготовки та проведення виборів, у тому числі в день голосування, територіальна виборча комісія у будь-який час до дня голосування може збільшити склад дільничної виборчої комісії до її максимальної кількості, встановленої частиною третьою цієї статті, за поданням голови відповідної територіальної виборчої комісії на підставі пропозиції членів цієї комісії.

9. У разі проведення місцевих виборів одночасно з виборами Президента України дільничні виборчі комісії не утворюються, їх повноваження виконують відповідні дільничні виборчі комісії з виборів Президента України звичайних виборчих дільниць та спеціальних виборчих дільниць, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я.

У разі проведення місцевих виборів одночасно із всеукраїнським референдумом дільничні виборчі комісії не утворюються, їх повноваження виконують відповідні дільничні комісії з референдуму.

Стаття 205. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо організації і проведення місцевих виборів

1. Центральна виборча комісія, крім повноважень, передбачених Законом України «Про Центральну виборчу комісію»:

- 1) призначає перші вибори депутатів, сільських, селищних, міських голів у порядку, визначеному законом;
- 2) призначає додаткові вибори до сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади депутатів від територіальної громади, що приєдналася у порядку, визначеному Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»;
- 3) встановлює норми і перелік обладнання, інвентарю для приміщень виборчих комісій та приміщень для голосування, а також види послуг, робіт, що можуть надаватися виборчим комісіям;
- 4) встановлює (затверджує) форми (зразки) виборчих документів, печаток і штампів;
- 5) може з власної ініціативи у разі прийняття територіальною виборчою комісією незаконного рішення або її бездіяльності скасувати таке рішення та/або прийняти відповідне рішення (у день голосування (день повторного голосування) такі питання розглядаються невідкладно);
- 6) у разі невиконання відповідною територіальною виборчою комісією вимог цього Кодексу щодо встановлення в порядку та строки, визначені цим Кодексом, результатів відповідних місцевих виборів та/або реєстрації обраних депутатів, сільських, селищних, міських голів, старости села, селища встановлює результати таких місцевих виборів та/або приймає рішення щодо реєстрації відповідних осіб. Порядок транспортування до Центральної виборчої комісії виборчої документації з відповідної територіальної виборчої комісії встановлюється Центральною виборчою комісією;
- 7) у разі встановлення неможливості забезпечити підготовку та проведення місцевих виборів відповідно до положень цього Кодексу на окремих територіях приймає рішення про неможливість проведення виборів до відповідних органів місцевого самоврядування;
- 8) затверджує форму інформаційних буклетів та інформаційних плакатів організації партій — суб'єктів виборчого процесу, форму та текст плакатів, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори;
- 9) затверджує форму і колір виборчих бюлетенів;
- 10) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

Стаття 206. Повноваження територіальних виборчих комісій щодо організації і проведення місцевих виборів

1. Територіальна виборча комісія на період здійснення своїх повноважень забезпечує організацію і проведення місцевих виборів у межах повноважень та в порядку, передбачених цим Кодексом та законами України.

2. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, районна виборча комісія:
 - 1) забезпечує підготовку та проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради;
 - 2) утворює багатомандатні виборчі округи відповідно до цього Кодексу, встановлює їхні межі та єдину нумерацію;
 - 3) здійснює в межах Автономної Республіки Крим, відповідної області, району контроль за додержанням та однаковим застосуванням законодавства про місцеві вибори в частині, що стосується виборів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної ради;
 - 4) надає правову, організаційну, методичну, технічну допомогу виборчим комісіям в частині їхньої діяльності, що стосується виборів відповідної ради, організовує навчання членів цих комісій з питань організації виборчого процесу;
 - 5) реєструє кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради, уповноважених осіб організації партій — суб'єктів відповідного виборчого процесу, довірених осіб кандидатів у депутати, видає їм посвідчення;

6) розглядає питання щодо скасування рішення про реєстрацію кандидатів у депутати у випадках, передбачених цим Кодексом;

7) інформує населення про зареєстрованих кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі;

8) затверджує текст виборчих бюлетенів на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів, передає їх відповідним виборчим комісіям;

9) вирішує питання щодо використання коштів на проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради, сприяє організації зустрічей з виборцями кандидатів у депутати відповідної ради;

10) забезпечує виготовлення бланків протоколів та іншої виборчої документації на виборах до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради і передає їх відповідним дільничним виборчим комісіям;

11) заслуховує інформацію виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів до відповідної ради;

12) реєструє офіційних спостерігачів від громадських організацій, від суб'єктів виборчого процесу на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради відповідно до цього Кодексу;

13) здійснює контроль за використанням коштів виборчих фондів суб'єктів виборчого процесу на виборах до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради;

14) здійснює контроль за дотриманням встановленого цим Кодексом порядку проведення передвиборної агітації;

15) встановлює результати виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради, здійснює офіційне опублікування результатів виборів до відповідної ради;

16) реєструє депутатів, обраних до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної обласної, районної ради, інформує відповідну раду та населення про зареєстрованих депутатів відповідної ради та основні відомості про них;

17) організовує проведення повторного голосування і повторних місцевих виборів у випадках, передбачених цим Кодексом;

18) розглядає звернення, заяви і скарги стосовно підготовки та проведення місцевих виборів до відповідної ради, приймає щодо них рішення;

19) забезпечує передачу на зберігання до відповідної державної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

20) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

3. Районна виборча комісія, крім повноважень, визначених частиною другою цієї статті:

1) встановлює підсумки голосування на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим у багатомандатних виборчих округах, утворених у межах відповідного району;

2) встановлює підсумки голосування на виборах депутатів обласної ради у багатомандатних виборчих округах, утворених у межах відповідного району;

3) передає підсумки голосування відповідно до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної територіальної виборчої комісії.

4. Сільська, селищна виборча комісія:

1) забезпечує підготовку та проведення відповідних місцевих виборів;

2) утворює багатомандатні виборчі округи на виборах депутатів сільської, селищної ради, встановлює їхні межі, єдину нумерацію;

3) реєструє кандидатів у депутати відповідно сільської, селищної ради у відповідних багатомандатних виборчих округах, їх довірених осіб та видає їм посвідчення;

4) реєструє кандидатів на посаду відповідно сільського, селищного голови, старости села, селища, їх довірених осіб та видає їм відповідні посвідчення;

5) інформує населення про зареєстрованих кандидатів у депутати відповідної сільської, селищної ради, кандидатів на посаду сільського, селищного голови, старости села, селища;

6) затверджує текст виборчих бюлетенів на виборах депутатів відповідної місцевої ради, а також сільського, селищного голови, старости села, селища, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів, передає їх дільничним виборчим комісіям;

7) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної виборчої комісії;

8) вирішує питання щодо використання коштів на проведення місцевих виборів, розподіляє кошти між дільничними виборчими комісіями, здійснює контроль за їх цільовим використанням;

9) сприяє організації зустрічей кандидатів у депутати відповідно сільської, селищної ради, кандидатів на посаду відповідно сільського, селищного голови, старости села, селища з виборцями;

10) забезпечує виготовлення бланків протоколів та іншої виборчої документації, передає їх відповідним дільничним виборчим комісіям;

11) здійснює контроль за наданням списків виборців дільничними виборчими комісіями для загального ознайомлення та уточнення;

12) реєструє довірених осіб кандидатів, уповноважених осіб організації партій, офіційних спостерігачів від кандидатів у депутати відповідно сільської, селищної ради та кандидатів на посади сільських, селищних голів, старост села, селища, від громадських організацій;

13) здійснює контроль за використанням кандидатів власних виборчих фондів згідно з цим Кодексом;

14) встановлює підсумки голосування та результати виборів депутатів відповідно сільської, селищної ради та відповідного сільського, селищного голови, старости села, селища;

15) реєструє обраних депутатів сільської, селищної ради;

16) реєструє обраного сільського, селищного голови, старости села, селища;

17) організовує проведення повторного голосування і повторних виборів у випадках, передбачених цим Кодексом;

18) встановлює підсумки голосування на виборах депутатів районної ради в територіальних виборчих округах, утворених у межах відповідного села, селища, передає ці підсумки до районної виборчої комісії;

19) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

5. Міська, районна в місті (у містах, де утворені районні у місті ради) виборча комісія:

1) забезпечує підготовку та проведення виборів до відповідної ради;

2) утворює багатомандатні виборчі округи відповідно до цього Кодексу, встановлює їхні межі та єдину нумерацію;

3) надає правову, організаційну, методичну, технічну допомогу дільничним виборчим комісіям в частині їхньої діяльності, що стосується виборів депутатів міської, районної у місті ради, організовує навчання членів цих комісій з питань організації виборчого процесу;

4) реєструє кандидатів у депутати відповідно міської, районної у місті ради, представників, уповноважених осіб місцевих організацій партій — суб'єктів відповідного виборчого процесу, видає їм посвідчення;

5) розглядає питання щодо скасування рішення про реєстрацію кандидатів у випадках, передбачених цим Кодексом;

6) інформує населення про зареєстрованих кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, включених до виборчих списків кандидатів у депутати місцевих організацій партій;

7) затверджує текст виборчих бюлетенів на виборах депутатів відповідної місцевої ради, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів, передає їх відповідним територіальним, дільничним виборчим комісіям;

8) вирішує питання щодо використання коштів на проведення відповідних місцевих виборів, розподіляє кошти між дільничними виборчими комісіями, здійснює контроль за їх цільовим використанням;

9) сприяє організації зустрічей кандидатів у депутати міської, районної у місті ради з виборцями;

10) забезпечує виготовлення бланків протоколів та іншої виборчої документації, а територіальна виборча комісія, яка утворює дільничні виборчі комісії, — також печаток, штампів і передає їх відповідним дільничним виборчим комісіям;

11) заслуховує інформацію відповідних територіальних, дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів до відповідної місцевої ради;

12) здійснює контроль за наданням списків виборців дільничними виборчими комісіями для загального ознайомлення та уточнення;

13) реєструє офіційних спостерігачів від кандидатів, місцевих організацій партій — суб'єктів виборчого процесу на виборах до міської, районної у місті ради, від громадських організацій згідно із цим Кодексом;

14) здійснює контроль за використанням коштів виборчих фондів суб'єктів виборчого процесу на виборах до відповідної місцевої ради;

15) здійснює контроль за дотриманням встановленого цим Кодексом порядку проведення передвиборної агітації;

16) визнає голосування на виборчій дільниці недійсним у випадках, передбачених цим Кодексом;

17) встановлює підсумки голосування за кандидатів у депутати відповідних рад, результати виборів депутатів міської, районної у місті ради, здійснює офіційне опублікування результатів таких виборів;

18) реєструє обраних депутатів міської, районної у місті ради, інформує населення про зареєстрованих депутатів відповідної місцевої ради та основні відомості про них;

19) організовує проведення повторного голосування і повторних місцевих виборів у випадках, передбачених цим Кодексом;

20) розглядає звернення, заяви і скарги стосовно підготовки та проведення місцевих виборів до відповідної місцевої ради, приймає щодо них рішення;

21) забезпечує передачу на зберігання до відповідної державної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

22) здійснює в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці контроль за додержанням та однаковим застосуванням законодавства про місцеві вибори в частині, що стосується виборів до міської, районної у місті ради;

23) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

У містах з районним поділом, в яких не утворені районні у місті ради, міська територіальна виборча комісія, крім повноважень, передбачених пунктами 1—23 цієї частини, розподіляє кошти між районними у місті територіальними виборчими комісіями, здійснює контроль за їх цільовим використанням.

6. Міська виборча комісія, крім повноважень, визначених частиною п'ятою цієї статті, здійснює такі повноваження щодо виборів міського голови:

1) забезпечує підготовку та проведення виборів міського голови;

2) реєструє кандидатів на посаду міського голови, їх довірених осіб та видає їм посвідчення;

3) інформує населення про зареєстрованих кандидатів на посаду міського голови;

4) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів;

5) затверджує текст виборчих бюлетенів на виборах міського голови, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів і передає їх дільничним виборчим комісіям;

6) сприяє організації зустрічей кандидатів на посаду міського голови з виборцями;

7) реєструє офіційних спостерігачів від кандидатів на посаду міського голови;

8) здійснює контроль за використанням кандидатами на посаду міського голови власних виборчих фондів відповідно до цього Кодексу;

9) встановлює підсумки голосування, результати виборів міського голови та визнає міського голову обраним;

10) реєструє обраного міського голови;

11) здійснює інші повноваження щодо виборів міського голови, передбачені цим Кодексом.

Міська виборча комісія здійснює повноваження, передбачені цією частиною, щодо виборів старости села, селища.

7. Районна у місті (у містах, в яких не утворені районні у місті ради) виборча комісія здійснює повноваження, передбачені пунктами 3, 11, 12, 15, 16, 20—23 частини п'ятої цієї статті, передає дільничним виборчим комісіям виборчі бюлетені, встановлює підсумки голосування на виборах депутатів міської ради у багатомандатних виборчих округах, утворених у межах районів у місті, закріплених ними за багатомандатними виборчими округами на території району у місті, та передає ці підсумки до відповідної міської територіальної виборчої комісії.

Районна в місті виборча комісія, крім повноважень, визначених відповідно пунктами 1—22 частини п'ятої цієї статті або абзацом першим цієї частини, під час проведення виборів міського голови встановлює підсумки голосування на виборах міського голови у відповідному виборчому територіальному окрузі та передає ці підсумки до відповідної міської територіальної виборчої комісії.

8. Міська (міст республіканського в Автономній Республіці Крим значення) виборча комісія, крім повноважень, визначених частиною п'ятою цієї статті, встановлює підсумки голосування на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим у територіальних виборчих округах, утворених у межах міста (міста і міст, селищ та/або сіл, що входять до його складу) згідно з адміністративно-територіальним устроєм, та передає ці підсумки до виборчої комісії Автономної Республіки Крим.

9. Міська (міста обласного, районного значення) виборча комісія, крім повноважень, визначених частиною п'ятою цієї статті, здійснює такі повноваження на виборах депутатів відповідно обласної, районної ради:

1) встановлює підсумки голосування на виборах депутатів відповідно обласної, районної ради у багатомандатних виборчих округах, утворених на території міста;

2) передає підсумки голосування до відповідної обласної, районної територіальної виборчої комісії.

10. Сільська, селищна, міська виборча комісія села, селища, міста, розташованого у межах району (у складі міста відповідно до існуючого адміністративно-територіального устрою), також встановлює підсумки голосування на виборах депутатів відповідно районної, міської ради у багатомандатних виборчих округах, утворених на території села, селища, міста, або кандидатів на посаду міського голови у відповідному виборчому багатомандатному окрузі та передає ці підсумки до відповідної районної, міської територіальної виборчої комісії.

11. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті (у містах, в яких утворені районні у місті ради), селищної, сільської виборчої комісії інформують Верховну Раду України, Центральну виборчу комісію, відповідні місцеві ради про обраних депутатів та сільських, селищних, міських голів, старост села, селища.

Стаття 207. Повноваження дільничної виборчої комісії

1. Дільнична виборча комісія на період здійснення своїх повноважень забезпечує організацію і проведення місцевих виборів у межах повноважень та в порядку, передбачених цим Кодексом та законами України.

2. Дільнична виборча комісія:

- 1) здійснює в межах території відповідної виборчої дільниці контроль за додержанням та однаковим застосуванням законодавства про місцеві вибори;
- 2) отримує список виборців від органу ведення Державного реєстру виборців, складає список виборців у випадках, передбачених цим Кодексом, надає його для загального ознайомлення та у випадках, передбачених цим Кодексом, вносить до нього зміни;
- 3) забезпечує можливість ознайомлення виборців з відомостями про кандидатів у депутати, зареєстрованих у відповідному багатомандатному виборчому окрузі, та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, а також з рішеннями, опублікованими або оприлюдненими в інший спосіб Центральною виборчою комісією, відповідними територіальними виборчими комісіями, власними рішеннями та повідомленнями;
- 4) завчасно вручає або надсилає кожному виборцю отримані від органу ведення Державного реєстру виборців іменні запрошення із зазначенням дати проведення місцевих виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;
- 5) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виборчих скриньок;
- 6) організовує голосування на виборчій дільниці;
- 7) здійснює підрахунок голосів виборців, поданих на виборчій дільниці;
- 8) складає протоколи про підрахунок голосів виборців, поданих на виборчій дільниці;
- 9) визнає недійсним голосування на виборчій дільниці у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 10) розглядає звернення з питань підготовки місцевих виборів, організації голосування на виборчій дільниці та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення;
- 11) здійснює інші повноваження, передбачені цим Кодексом та законами України.

Стаття 208. Припинення повноважень складу виборчої комісії

ДОКУМЕНТИ

8) порушенням присяги члена виборчої комісії, що виявилось як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідчене не менш як двома рішеннями з цього приводу виборчої комісії, до складу якої він входить;

9) систематичним невиконанням покладених на нього обов'язків або одноразовим грубим порушенням ним законодавства України про місцеві вибори, що встановлено рішенням суду або рішеннями виборчої комісії, яка утворила відповідну комісію (сформувавши її склад), двома і більше невякми на засіданні виборчої комісії без поважних причин або невякмо на засіданні виборчої комісії у день голосування;

10) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину;

11) набуттям ним членства в іншій виборчій комісії будь-якого рівня, що здійснює підготовку та проведення місцевих виборів, виборів народних депутатів України, Президента України, комісії з референдуму, якщо виборчий процес зазначених виборів чи референдуму проводиться одночасно з виборчим процесом місцевих виборів;

12) визнанням його судом недієздатним або безсумно відсутнім;

13) виявленням обставин, що позбавляють його права входить до складу виборчої комісії;

14) його смертю або оголошення його померлим.

У разі виникнення обставин, передбачених пунктами 1—6, 8—14 частини четвертої цієї статті, повноваження члена виборчої комісії припиняються з моменту прийняття рішення про дострокове припинення його повноважень виборчою комісією, яка її утворила, а обставин, передбачених пунктом 7 частини четвертої цієї статті, — з моменту відмови особи поставити свій підпис під текстом присяги на засіданні виборчої комісії або у разі неприбуття такої особи на перші два засідання виборчої комісії після її включення до складу цієї комісії, про які така особа була повідомлена.

Подання про заміну члена виборчої комісії вноситься суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії, на паперових носіях та в електронному вигляді до відповідної виборчої комісії за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією.

У разі надходження до виборчої комісії, яка сформувала (утворила) комісію, подання про заміну члена виборчої комісії від суб'єкта, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу виборчої комісії, та за наявності інших підстав для дострокового припинення повноважень члена комісії або підстав для його звільнення від виконання обов'язків голови, заступника голови чи секретаря виборчої комісії повноваження такого члена комісії припиняються відповідно до пункту 2 цієї частини.

5. Виборча комісія, яка достроково припинила повноваження усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії, не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено. Такі суб'єкти можуть не пізніше наступного дня з дня отримання такого повідомлення внести подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії.

Якщо у строк, встановлений цією частиною, не надійшли подання щодо кандидатур до складу виборчої комісії та/або якщо кількість запропонованих до складу виборчої комісії осіб не дає змоги сформувати її склад у мінімальній кількості, встановленою частиною першою статті 203 цього Кодексу або частиною третьою статті 204 цього Кодексу, склад комісії формується відповідною виборчою комісією за поданням її голови за пропозиціями членів цієї комісії з тим, щоб кількісний склад такої виборчої комісії відповідав її мінімальній кількості (був не меншим), з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур до її складу, крім тих, що підлягають відхиленню з підстав, встановлених цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії з підстав, передбачених пунктом 9 частини четвертої цієї статті, або у зв'язку з достроковим припиненням повноважень усього складу виборчої комісії його кандидатура не може бути повторно включена до складу виборчої комісії та підлягає відхиленню.

У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії відповідна виборча комісія не пізніш як на третій день з дня припинення повноважень комісії (її окремого члена), але не пізніше останнього дня перед днем голосування, затверджує новий склад виборчої комісії або приймає рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена (у разі надходження відповідного подання у порядку, встановленому цією частиною) у порядку, встановленому цим Кодексом.

У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії в останній день перед днем голосування таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншої особи від того самого суб'єкта подання.

6. Рішення про дострокове припинення повноважень члена виборчої комісії у зв'язку з внесенням подання про його заміну приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того самого суб'єкта подання із одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені.

7. У разі якщо голова, заступник голови або секретар виборчої комісії систематично не виконують покладені на нього обов'язки, відповідна виборча комісія може звернутися до виборчої комісії, яка її утворила, з мотивованим поданням про його заміну, якщо за це проголосували не менше двох третин від складу комісії. Подання вноситься за підписом голови, заступника голови виборчої комісії або головуючого на відповідному засіданні виборчої комісії та засвідчується початковою цією комісією. До подання додаються не менш як два рішення виборчої комісії про невиконання головою, заступником голови чи секретарем цієї комісії покладених на нього обов'язків, а також витяг із протоколу засідання виборчої комісії, на якому розглядалося питання про внесення такого подання.

Голова, заступник голови або секретар виборчої комісії можуть особисто подати власноручно написану заяву про складення своїх повноважень до виборчої комісії, що утворила відповідну виборчу комісію.

Зазначене подання чи заява підлягають обов'язковому розгляду у триденний строк, але не пізніше останнього дня перед днем голосування. Рішення про заміну голови, заступника голови або секретаря виборчої комісії не є підставою для припинення повноважень зазначених осіб як членів відповідної виборчої комісії.

8. У разі дострокового припинення повноважень голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії рішення про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого члена від того самого суб'єкта подання (у разі надходження відповідного подання) приймається з одночасним призначенням цієї особи на відповідну посаду в комісії, яку займав член комісії, повноваження якого достроково припинені, а в разі неможливості — приймається з урахуванням досвіду роботи осіб у виборчих комісіях, комісіях з референдуму.

У разі прийняття рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря виборчої комісії без припинення повноважень зазначених осіб як членів виборчої комісії на відповідну посаду призначається інша особа зі складу цієї виборчої комісії. При цьому мають бути додержані вимоги цього Кодексу щодо призначення голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії від різних суб'єктів подання.

Особа, яка подала заяву про складення повноважень, продовжує виконувати обов'язки голови, заступника голови, секретаря, члена виборчої комісії до моменту прийняття відповідного рішення комісією, яка утворила таку комісію.

РОЗДІЛ XXXV. ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 209. Фінансування місцевих виборів

1. Бюджетні витрати на підготовку і проведення місцевих виборів здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, передбачених на здійснення Центральною виборчою комісією керівництва та управління у сфері проведення виборів та референдумів, коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, коштів відповідних місцевих бюджетів (далі — кошти бюджету, що виділені на підготовку і проведення місцевих виборів).

Витрати на підготовку і проведення чергових, позачергових, додаткових та перших виборів депутатів, сільських, селищних, міських голів здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, передбачених на здійснення Центральною виборчою комісією керівництва та управління у сфері проведення виборів та референдумів, коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, а також коштів власних виборчих фондів організацій партій, які висунули виборчі списки, кандидатів у депутати в багатомандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

Усі інші види місцевих виборів проводяться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів та коштів власних виборчих фондів організацій партій, які висунули виборчі списки, кандидатів у депутати в багатомандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища для фінансування своєї передвиборної агітації можуть утворити власний виборчий фонд, що формується в порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття 210. Фінансове забезпечення підготовки і проведення місцевих виборів

1. Фінансове забезпечення підготовки і проведення чергових та перших місцевих виборів, позачергових, додаткових виборів депутатів, сільських, селищних, міських голів за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, здійснюється територіальною виборчою комісією, яка є розпорядником цих коштів, відповідно до затвердженого нею кошторису доходів та витратів, який повинен включати, зокрема, витрати на найм (оренду) відповідних приміщень, у межах коштів, передбачених на підготовку та проведення місцевих виборів у Державному бюджеті України.

Фінансове забезпечення діяльності Центральної виборчої комісії щодо підготовки і проведення місцевих виборів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Фінансування виготовлення органами ведення Державного реєстру виборців списків виборців та іменних запрошень при проведенні чергових місцевих виборів, позачергових, додаткових та перших виборів депутатів, сільських, селищних, міських голів здійснюється за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

При проведенні всіх інших видів місцевих виборів фінансування виготовлення органами ведення Державного реєстру виборців списків виборців та іменних запрошень здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

2. У зоні податку на Державний бюджет України окремо передбачаються цільова субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам для підготовки і проведення чергових місцевих виборів та цільова субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам для підготовки і проведення позачергових, додаткових та перших місцевих виборів.

3. Розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на підготовку та проведення чергових місцевих виборів здійснюється Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику.

4. Центральна виборча комісія здійснює розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на підготовку та проведення позачергових, додаткових та перших місцевих виборів за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, на підставі прийнятих Верховною Радою України постанов про призначення позачергових місцевих виборів, а також прийнятих у встановленому порядку рішень про призначення перших, додаткових місцевих виборів.

Територіальна виборча комісія в межах затверджених Центральною виборчою комісією середніх норм складає кошторис витратків на підготовку і проведення позачергових, додаткових та перших місцевих виборів з урахуванням витратків дільничних виборчих комісій.

5. Центральна виборча комісія затверджує середні норми витратків територіальної та дільничної виборчих комісій на підготовку і проведення місцевих виборів.

6. Територіальна виборча комісія у триденний строк із дня оформування її складу складає відповідно до середніх норм витратків єдиний кошторис доходів і витратків на підготовку і проведення чергових місцевих виборів із включенням до нього власних витратків та витратків дільничних виборчих комісій.

7. Фінансування виборчих комісій здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Кошти на підготовку і проведення місцевих виборів перераховуються Центральною виборчою комісією не пізніше дня початку виборчого процесу, а територіальним виборчим комісіям — невідкладно після затвердження єдиного кошторису доходів і витратків на підготовку і проведення відповідних місцевих виборів.

8. Територіальна виборча комісія зобов'язана не пізніш як у тижневий строк з дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів повернути не використані нею на підготовку і проведення виборів кошти в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

9. Територіальна виборча комісія складає та подає в десятиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів до відповідної місцевої ради фінансовий звіт про надходження та використання коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України.

10. Контроль за цільовим використанням коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну фінансову політику, і Рахунковою палатою.

11. Відшкодування кредиторської заборгованості територіальних виборчих комісій після складення фінансового звіту, за умови незавершеного фінансування місцевих виборів у межах коштів відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України, здійснюється Кабінетом Міністрів України до закінчення фінансового року.

Стаття 211. Матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення місцевих виборів

1. Органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи в межах своїх повноважень зобов'язані сприяти виборчим комісіям у реалізації їхніх повноважень, зокрема:

1) надавати необхідні приміщення для виборчих комісій та повідомляти про їх місцезнаходження (адреси) виборчу комісію, що формує (утворює) відповідну виборчу комісію, не пізніш як за один день до її формування (утворення), забезпечувати охорону цих приміщень;

2) забезпечувати охорону виборчих бюлетенів та іншої виборчої документації;

3) надавати згідно з установленими Центральною виборчою комісією нормами та переліком транспортні засоби і засоби зв'язку (з оплатою послуг щодо їх підключення), обладнання, інвентар, оргтехніку, що підлягають поверненню після припинення повноважень виборчих комісій.

Порядок оплати або відшкодування зазначених послуг встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Органи Національної поліції України зобов'язані за зверненням територіальної виборчої комісії забезпечити цілодобову охорону приміщення відповідної виборчої комісії, а також у разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, — органи ведення Державного реєстру виборців.

Стаття 212. Оплата праці членів виборчих комісій та осіб, які залучаються до роботи у виборчій комісії

1. За рішенням виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або в разі їх відмови інші члени територіальної виборчої комісії (загальною кількістю не більше трьох осіб), дільничної виборчої комісії (загальною кількістю не більше двох осіб) протягом виборчого процесу можуть виконувати свої повноваження у виборчій комісії на платній основі на підставі цивільно-правового договору між ними і виборчою комісією. Зазначені особи на цей період звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи із збереженням стажу роботи.

Голова, заступник голови, секретар виборчої комісії Автономної Республіки Крим виконують свої повноваження на постійній основі. Умови оплати їх праці встановлюються Кабінетом Міністрів України, оплата здійснюється за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим.

2. Робота члена територіальної, дільничної виборчої комісії, який виконує свої повноваження у виборчій комісії на платній основі відповідно до частини першої цієї статті, оплачується в розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим, відповідного місцевого бюджету (далі — кошти відповідного місцевого бюджету), отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України (а в передбачених цим Кодексом випадках — за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету).

3. Розмір оплати праці членів виборчих комісій визначається Кабінетом Міністрів України. Для членів виборчих комісій, звільнених від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, розмір оплати праці не може бути меншим за середню заробітну плату за основним місцем роботи та більшим за розмір заробітної плати відповідного сільського, селищного, міського голови або голови відповідної ради. Розмір оплати праці члена виборчої комісії, який є пенсіонером або особою, яка тимчасово не працює, не може бути меншим за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на день нарахування такої плати.

4. Членам виборчих комісій у межах загальної економії фонду оплати праці, передбаченого кошторисом витратків відповідної виборчої комісії на підготовку та проведення місцевих виборів, може бути нарахована і виплачена одноразова грошова винагорода в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Робота членів виборчих комісій (у тому числі пенсіонерів та осіб, які тимчасово не працюють) у день виборів та у дні встановлення підсумків голосування і результатів виборів оплачується у розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

6. Робота осіб, зазначених у частині десятой статті 33 цього Кодексу, під час підготовки та проведення місцевих виборів оплачується за рахунок коштів державного бюджету та відповідного місцевого бюджету, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України (а в передбачених цим Кодексом випадках — за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету), та в межах затвердженого кошторису.

7. Виконання робіт, пов'язаних з підготовкою і проведенням місцевих виборів, особами, визнаними у встановленому законом порядку безробітними, не є підставою для зняття цих осіб з обліку в державній службі зайнятості як таких, що шукають роботу, або для припинення виплати їм допомоги по безробіттю та інших видів допомоги.

8. Оплата праці членів виборчої комісії, а також осіб, які залучаються до роботи у комісії, у тому числі в день голосування, дні встановлення підсумків голосування та результатів виборів, не може бути підставою для скасування, обмеження або зменшення їм та членам їхніх сімей, які проживають разом з ними, будь-яких видів соціальних виплат, пенсій, субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг.

9. У період поза виборчим процесом забезпечення діяльності територіальної виборчої комісії щодо виконання її повноважень здійснюється за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету.

РОЗДІЛ XXXVI. ВИБОРЧІ ФОНДИ ОРГАНІЗАЦІЙ ПАРТІЙ, КАНДИДАТІВ

Стаття 213. Виборчий фонд організації партії, кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Організація партії, яка висунула виборчий список, кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища для фінансування своєї виборчої кампанії можуть відкрити рахунок власного виборчого фонду.

Виборчий фонд організації партії, яка висунула виборчий список (далі — виборчий фонд організації партії), має один накопичувальний рахунок, на який надходять кошти для фінансування виборчої кампанії, а також поточні рахунки, з яких здійснюється фінансування витрат на виборчу кампанію. На поточні рахунки виборчого фонду організації партії кошти надходять виключно з накопичувального рахунку виборчого фонду. Підставою для відкриття територіальної виборчої комісії про реєстрацію кандидатів у депутати, включених до виборчого списку від організації партії. Підставою для відкриття поточного рахунку виборчого фонду організації партії є довідка установи банку про відкриття накопичувального рахунку організації партії.

Виборчий фонд кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища має один поточний рахунок, на який надходять кошти для фінансування виборчої кампанії. Підставою для відкриття поточного рахунку виборчого фонду є копія рішення територіальної виборчої комісії про реєстрацію відповідного кандидата.

2. Порядок відкриття і закриття рахунків виборчого фонду організації партії, кандидата встановлюється Національним банком України за погодженням з Центральною виборчою комісією не пізніш як за п'ятдесят днів до дня голосування.

3. Організація партії, кандидат у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища відкривають відповідно накопичувальний та поточний рахунки виборчого фонду в установі банку за власним вибором у межах відповідного виборчого округу або на території відповідного села, селища чи району. Організація партії, кандидат мають право відкрити відповідні рахунки виборчого фонду виключно в національній валюті.

Організація партії має право відкривати поточні рахунки виборчого фонду організації партії з розрахунку не більше одного поточного рахунку для одного багатомандатного виборчого округу. Один поточний рахунок виборчого фонду організації партії може обслуговувати декілька багатомандатних виборчих округів.

4. Використання коштів з рахунків виборчого фонду здійснюється у безготівковій формі.

5. Послуги установи банку, пов'язані з відкриттям і закриттям рахунків виборчого фонду, надаються безоплатно. Установа банку за користування коштами, що знаходяться на рахунку виборчого фонду, відсотки не нараховує і не сплачує.

6. Установа банку не пізніше наступного робочого дня з дня відкриття рахунку виборчого фонду повідомляє територіальну виборчу комісію про відкриття рахунку та його реквізити.

7. Інформація про відкриття рахунку виборчого фонду та його реквізити може оприлюднюватися у друкованих засобах масової інформації за рахунок коштів виборчого фонду.

8. Витрачання коштів з поточного рахунку виборчого фонду після 18 години останнього дня перед днем голосування здійснюється виключно у разі, якщо рахунок на оплату товарів, робіт і послуг були виставлені до зазначеного часу.

Витрачання коштів з поточних рахунків виборчого фонду припиняється о 18 годині середі після дня голосування.

9. Рахунки виборчого фонду закриваються установою банку на шістнадцятий день після дня офіційного оприлюднення результатів відповідних місцевих виборів.

10. Арешт коштів та зупинення операцій по рахунках виборчого фонду, закриття таких рахунків раніше ніж у строк, встановлений цією статтею, не допускаються.

Стаття 214. Розпорядники виборчого фонду кандидата, організації партії

1. Організація партії, яка висунула виборчий список, рішенням її керівного органу призначає:

1) не більше двох розпорядників накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії — з числа кандидатів у депутати, включених до її виборчого списку, або уповноважених осіб в єдиному багатомандатному виборчому окрузі;

2) по одному розпоряднику кожного поточного рахунку виборчого фонду організації партії — з числа кандидатів у депутати, включених до її виборчого списку, або уповноважених осіб у багатомандатних виборчих округах.

Кандидат у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища може бути розпорядником поточного рахунку власного виборчого фонду або призначити не більше одного розпорядника поточного рахунку власного виборчого фонду з числа своїх довірених осіб.

2. Розпорядники коштів накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії зобов'язані вести облік надходження та розподілу коштів виборчого фонду між поточними рахунками.

Розпорядники поточних рахунків відповідних виборчих фондів забезпечують додержання фінансової дисципліни, цільове використання коштів виборчого фонду.

3. Установа банку, в якій відкрито накопичувальний або поточний рахунок виборчого фонду, надає розпоряднику відповідного рахунку виборчого фонду щотижнево або за його зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчого фонду, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

4. Розпорядник коштів поточного рахунку виборчого фонду організації партії зобов'язаний за вісім днів до дня голосування подати розпоряднику коштів накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії проміжний фінансовий звіт за період з дня відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду до десятого дня до дня голосування за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Розпорядник коштів накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії зобов'язаний за п'ять днів до дня голосування подати до відповідної територіальної виборчої комісії проміжний фінансовий звіт за період з дня відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду до дня голосування за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

5. Розпорядник коштів поточного рахунку виборчого фонду організації партії зобов'язаний не пізніш як на п'ятий день після дня голосування подати розпоряднику коштів накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії остаточний фінансовий звіт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Розпорядник коштів накопичувального рахунку виборчого фонду організації партії зобов'язаний не пізніш як на сьомий день після дня голосування подати до відповідної територіальної виборчої комісії остаточний фінансовий звіт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

6. Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища зобов'язаний не пізніш як за п'ять днів до дня голосування подати до відповідної територіальної виборчої комісії проміжний фінансовий звіт за період з дня відкриття поточного рахунку виборчого фонду до десятого дня до дня голосування за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. У разі призначення відповідного територіальною виборчою комісією повторного голосування розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування, зобов'язаний не пізніше ніж за п'ять днів до дня повторного голосування подати до відповідної територіальної виборчої комісії проміжний фінансовий звіт за період з дня, наступного за днем офіційного опублікування рішення відповідної територіальної виборчої комісії про призначення повторного голосування, до сьомого дня перед днем повторного голосування за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища зобов'язаний не пізніш як на сьомий день після дня голосування (у разі включення кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища до виборчого бюлетеня для повторного голосування — не пізніш як на сьомий день після дня повторного голосування) подати до відповідної територіальної виборчої комісії остаточний фінансовий звіт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

7. У проміжних та остаточних фінансових звітах в обов'язковому порядку відображається інформація про всі надходження на рахунок виборчого фонду,

ДОКУМЕНТИ

чених до виборчого списку кандидатів у депутати від цієї організації партії, а також добровільних внесків фізичних осіб.

Виборчий фонд кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунутого організацією партії, формується за рахунок його власних коштів, добровільних внесків фізичних осіб, а також за рахунок коштів відповідної організації партії.

Виборчий фонд кандидата у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунутого шляхом самовисування, формується за рахунок його власних коштів та добровільних внесків фізичних осіб.

Власні кошти організації партії, кандидата в депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, які перераховуються на рахунок виборчого фонду, не підлягають обмеженням за сумою і кількістю перерахувань.

2. Розмір добровільного внеску однієї фізичної особи до одного виборчого фонду не може перевищувати десяти розмірів мінімальної заробітної плати.

3. Забороняється робити добровільні внески до виборчого фонду:

- 1) іноземцям та особам без громадянства;
- 2) анонімним жертводавцям (без зазначення у платіжному документі відомостей, передбачених частиною четвертою цієї статті).

4. Добровільний внесок громадянина України до виборчого фонду приймається установою банку або відділенням зв'язку, за умови подання громадянином документа, передбаченого частиною першою статті 8 цього Кодексу. У платіжному документі при цьому обов'язково зазначаються прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), дата народження та адреса місця проживання громадянина.

5. Добровільний внесок перераховується установою банку або переказується відділенням зв'язку на рахунок виборчого фонду не пізніше наступного робочого дня після отримання відповідного платіжного документа. Строк безготівкового перерахування внеску на рахунок виборчого фонду не повинен перевищувати одного банківського дня.

6. Розпорядник відповідного рахунку виборчого фонду має право відмовитися від внеску фізичної особи, про що він подає відповідну заяву та платіжний документ до установи банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду. Цей внесок повертається фізичній особі за рахунок коштів добровільного внеску, а в разі неможливості повернення зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету.

7. У разі надходження від фізичної особи добровільного внеску у розмірі, що перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, сума, на яку внесок перевищує встановлений розмір внеску, на підставі відповідної заяви та платіжного документа, поданих розпорядником відповідного рахунку виборчого фонду, повертається установою банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду. Цей внесок повертається фізичній особі за рахунок коштів добровільного внеску, а в разі неможливості повернення зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету.

8. Розпорядник відповідного рахунку виборчого фонду зобов'язаний відмовитися від внеску фізичної особи, яка відповідно до цього Кодексу не має права робити такий внесок. На підставі заяви розпорядника виборчого фонду про відмову від внеску з цієї причини установа банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду, перераховує такий внесок до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету за рахунок коштів цього внеску.

9. Вибірковий контроль за надходженням, обліком і використанням коштів виборчого фонду здійснюється відповідною територіальною виборчою комісією та установою банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду.

10. Кошти виборчого фонду, не використані організацією партії, на підставі рішення керівного органу організації партії, прийнятого у п'ятиденний строк після офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів, перераховуються розпорядником виборчого фонду на поточний банківський рахунок організації партії у триденний строк із дня прийняття відповідного рішення керівним органом організації партії. У разі неприйняття у зазначений строк такого рішення невикористані кошти виборчого фонду перераховуються установою банку у безспірному порядку до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету на десятій день із дня офіційного оприлюднення територіальною виборчою комісією результатів відповідних місцевих виборів.

Невикористані кошти виборчого фонду кандидата у п'ятиденний строк після офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів перераховуються розпорядником виборчого фонду на поточний банківський рахунок відповідного кандидата. У разі неперерахування невикористаних коштів у зазначений строк вони не повертаються і перераховуються установою банку у безспірному порядку до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету у десятиденний строк з дня офіційного оприлюднення територіальною виборчою комісією результатів відповідних виборів.

11. У разі скасування рішення про реєстрацію кандидатів, вбуття кандидата з балотування залишки коштів їхніх власних виборчих фондів за рішенням територіальної виборчої комісії перераховуються до бюджету Автономної Республіки Крим чи відповідного місцевого бюджету.

Розділ XXXVII. ВИСУВАННЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ

Стаття 216. Загальний порядок висунування кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Висунування кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища розпочинається за тридцять чотири дні до дня голосування і закінчується за двадцять чотири дні до дня голосування.

2. Право висунування кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, міських (міст з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад реалізується виборцями через місцеві організації партій (далі — організація партії) у порядку, передбаченому цим Кодексом.

Право висунування кандидатів у депутати сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради реалізується виборцями через організації партій або шляхом самовисування у порядку, визначеному цим Кодексом.

Право висунування кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища реалізується виборцями у відповідних єдиних одномандатних виборчих округах через організації партій або шляхом самовисування у порядку, передбаченому цим Кодексом.

3. Організація партії може висувати кандидатів на місцевих виборах за умови, що відповідна організація партії зареєстрована в установленому законом порядку. Не може бути суб'єктом виборчого процесу організація партії, щодо якої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної реєстрації юридичних осіб, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, громадських спілок, інших громадських формувань, прийнято у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку рішення про невідповідність її або партії в цілому діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

4. Особа може бути висунута кандидатом на відповідних місцевих виборах лише в одному виборчому окрузі і лише від однієї місцевої організації партії або шляхом самовисування.

Стаття 217. Висунування кандидатів організацією партії

1. Висунування кандидатів у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища організацією партії відбувається на підставі цього Кодексу, статуту політичної партії.

2. Організація партії може висунути особу, яка є членом цієї політичної партії, або безпартійного громадянина.

3. Республіканська в Автономній Республіці Крим організація партії може висунути єдиний республіканський виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим на виборах до Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

4. Обласна організація партії може висунути єдиний обласний виборчий список кандидатів у депутати відповідної обласної ради.

5. Міська організація партії може висунути:

- 1) єдиний міський виборчий список кандидатів у депутати міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради;
- 2) список кандидатів у депутати міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) ради;

3) список кандидатів у депутати міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) ради міста, що входить до складу цього міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм, на виборах депутатів міської ради міста, що входить до складу цього міста;

4) список кандидатів у депутати на виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад (сіл, селищ, що входять до складу цього міста, згідно з адміністративно-територіальним устроєм);

5) одного кандидата на посаду міського голови;

6) по одному кандидату на посади сільського, селищного, міського голови (сіл, селищ, міст, що входять до складу цього міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм);

7) по одному кандидату на посади старост сіл, селищ на території відповідної об'єднаної міської територіальної громади.

Міська організація партії у містах з районним поділом, в яких утворені районні у місті ради, може також висунути список кандидатів на виборах депутатів відповідних районних у місті рад.

У разі відсутності відповідної міської організації партії у структурі партії республіканська в Автономній Республіці Крим, обласна організація партії згідно з адміністративно-територіальним устроєм може висунути єдиний міський виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради.

6. Районна організація партії може висунути:

- 1) список кандидатів у депутати до відповідної сільської, селищної, районної ради, міської ради міста (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) районного значення, що входить до складу цього району згідно з адміністративно-територіальним устроєм;
- 2) по одному кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови міста районного значення, що входять до складу цього району згідно з адміністративно-територіальним устроєм (крім сіл, селищ, що входять до складу міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм), старости сіл, селищ на території об'єднаної територіальної громади в межах цього району.

Міська організація партії міста (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) районного значення, що входить до складу району згідно з адміністративно-територіальним устроєм, не може висувати список кандидатів у депутати відповідної міської ради міста районного значення, якщо відповідна районна організація цієї політичної партії, а в разі відсутності відповідної районної організації у структурі політичної партії — обласна або республіканська в Автономній Республіці Крим організація політичної партії згідно з адміністративно-територіальним устроєм ухвалила рішення про висунення переліку кандидатів у депутати відповідної міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) ради міста районного значення.

7. Районна у місті організація партії може висунути список кандидатів у депутати на виборах депутатів відповідної районної у місті ради.

Районна у місті організація партії не може висувати список кандидатів у депутати районної у місті ради, якщо міська організація цієї політичної партії ухвалила рішення про висунення кандидатів до цієї районної у місті ради у передбачений цим Кодексом спосіб.

Стаття 218. Загальний порядок висунування кандидатів організацією партії

1. Висунування кандидатів організацією партії проводиться на її зборах, конференції у порядку, встановленому статутом партії та цим Кодексом.

2. Про дату, час і місце проведення зборів, конференції з метою висунування кандидатів організація партії повідомляє у письмовій формі відповідну територіальну виборчу комісію не пізніше як за день до дня проведення зборів, конференції. На таких зборах, конференції мають право бути присутніми члени відповідної територіальної виборчої комісії.

3. Повідомлення про час і місце проведення зборів, конференції організації партії з метою висунування кандидатів у депутати, порядок акредитації на таких зборах, конференції представників засобів масової інформації, визначений його організацією, не пізніше як за п'ять днів до дня проведення зборів, конференції розміщується на офіційному веб-сайті організації партії, а у разі його відсутності — на офіційному веб-сайті партії.

4. Про дату, час і місце проведення зборів, конференції з метою висунування кандидатів організація партії повідомляє також засоби масової інформації. Порядок акредитації представників засобів масової інформації на таких зборах, конференції визначає організатор заходу.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, не пізніше як за тридцять п'ять днів до дня голосування передає на паперових носіях та в електронному вигляді до відповідних територіальних виборчих комісій відомості щодо зареєстрованих партій та їх організації із зазначенням керівників, а в разі зміни керівників партій та організації партій — невідкладно інформує про це відповідні територіальні виборчі комісії.

Стаття 219. Порядок висунування кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, міських (міст з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад організацією партії

1. Висунування кандидатів у депутати організацією партії, формування та затвердження єдиного республіканського списку на виборах до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласного, міського (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчого списку (далі — єдиний виборчий список) та регіональних виборчих списків здійснюється на її зборах, конференції організації партії у порядку, встановленому статутом партії та цією статтею.

2. Організація партії може висунути кандидатом у депутати особу, яка є членом цієї партії, або безпартійну особу, яка відповідно до статті 193 цього Кодексу має право бути обраною депутатом.

3. Організація партії висуває кандидатів з числа осіб, зазначених у частині другій цієї статті, у вигляді єдиного виборчого списку, який формується та затверджується на зборах, конференції організації партії.

4. Кількість кандидатів у депутати, які включаються до єдиного виборчого списку організації партії, не повинна перевищувати кількісний склад депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради.

5. З числа кандидатів, включених до єдиного виборчого списку, організація партії на тих самих зборах, конференції формує і затверджує регіональні списки кандидатів у депутати у кожному багатомандатному виборчому окрузі. Регіональний виборчий список організації партії повинен включати не менше п'яти і не більше двадцяти кандидатів у депутати.

6. Кожен кандидат у депутати, включений до єдиного виборчого списку, також має бути включений до одного з регіональних виборчих списків. Кандидат не може бути включений до єдиного виборчого списку організації партії більше ніж один раз, а також до двох чи більше різних регіональних виборчих списків.

7. Особа має право надати згоду балотуватися та бути включеною до єдиного та регіонального виборчих списків лише одній організації партії і лише одній партії.

8. Черговість (порядкові номери) кандидатів у єдиному виборчому списку та у регіональних виборчих списках визначається на зборах, конференції організації партії під час висунування кандидатів у депутати та формування відповідного списку.

9. Під час формування єдиного та регіональних виборчих списків організація партії повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місяць з першого по п'яте, з шостою по дев'яте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі).

10. Рішення зборів, конференції організації партії про висунування кандидатів у депутати від партії приймається шляхом затвердження єдиного виборчого списку та регіональних виборчих списків кандидатів у депутати, віднесених організацією партії до відповідних багатомандатних виборчих округів, які додаються до такого рішення і є його невід'ємною частиною. Рішення зборів, конференції організації партії про висунування кандидатів у депутати підписується керівником організації партії і скріплюється печаткою партії.

11. Форми єдиного та регіонального виборчих списків кандидатів у депутати від організації партії затверджуються Центральною виборчою комісією і не можуть бути змінені під час виборчого процесу.

12. У єдиному виборчому списку стосовно кожного кандидата зазначаються:

- 1) порядковий номер кандидата у єдиному виборчому списку;
- 2) прізвище, ім'я (усі імена), по батькові (за наявності) кандидата;
- 3) число, місяць і рік народження;
- 4) громадянство;
- 5) відомості про освіту;
- 6) посада (заняття), місце роботи;
- 7) партійність;
- 8) адреса місця проживання;
- 9) відомості про наявність чи відсутність судимості;
- 10) відомості про наявність чи відсутність представницького мандата;
- 11) номер багатомандатного виборчого округу, до якого віднесено кандидата;
- 12) порядковий номер кандидата у відповідному регіональному виборчому списку.

13. У кожному регіональному виборчому списку стосовно кожного кандидата зазначаються його порядковий номер у цьому списку та відомості, передбачені пунктами 2—10 частини дванадцяті цієї статті.

Стаття 220. Порядок висунування кандидатів у депутати сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради організацією партії

1. Право висунування кандидатів у депутати сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради реалізується виборцями через місцеві організації партій або шляхом самовисування у порядку, визначеному цим Кодексом.

Особа може бути висунута кандидатом у депутати шляхом висунування організацією лише однієї політичної партії або лише шляхом самовисування.

2. Висунування кандидатів у депутати організацією партії, формування та затвердження списку кандидатів у кожному багатомандатному окрузі на виборах депутатів сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради (далі — перелік кандидатів до відповідної ради) відбувається на її конференції, зборах у порядку, встановленому статутом партії та цією статтею.

3. Організація партії може висунути кандидатом у депутати особу, яка є членом цієї партії, або безпартійну особу, яка відповідно до статті 193 цього Кодексу має право бути обраною депутатом.

4. Організація партії висуває кандидатів із числа осіб, зазначених у частині третій цієї статті, у вигляді переліку кандидатів до відповідної ради, який формується та затверджується на конференції, зборах організації партії.

5. Кількість кандидатів у депутати, які включаються до списку кандидатів до відповідної ради щодо кожного багатомандатного округу, не повинна перевищувати кількість мандатів, які розподіляються у відповідному багатомандатному виборчому окрузі.

6. Особа має право надати згоду балотуватися та бути включеною до списку кандидатів до відповідної ради лише однієї організації партії.

7. Під час формування списку кандидатів до відповідної ради організація партії повинна забезпечити представництво не менше 30 відсотків осіб однієї статі у загальній кількості кандидатів до відповідної ради.

8. Рішення конференції, зборів організації партії про висунування кандидатів у депутати від організації партії приймається шляхом затвердження списку кандидатів до відповідної ради (в алфавітному порядку), який додається до такого рішення і є його невід'ємною частиною. Рішення зборів, конференції організації партії про висунування кандидатів у депутати підписується керівником організації партії і скріплюється печаткою організації партії, а в разі її відсутності — печаткою організації партії вищого рівня.

9. Форма списку кандидатів до відповідної ради від організації партії затверджується Центральною виборчою комісією і не може бути змінена під час виборчого процесу.

10. У списку кандидатів до відповідної ради стосовно кожного кандидата зазначаються:

- 1) порядковий номер кандидата у списку кандидатів до відповідної ради;
- 2) прізвище, ім'я (усі імена), по батькові (за наявності) кандидата;
- 3) число, місяць і рік народження;
- 4) громадянство;
- 5) відомості про освіту;
- 6) посада (заняття), місце роботи;
- 7) партійність;
- 8) адреса місця проживання;
- 9) відомості про наявність чи відсутність судимості;
- 10) відомості про наявність чи відсутність представницького мандата;
- 11) номер багатомандатного виборчого округу, до якого віднесено кандидата.

Стаття 221. Порядок висунування кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища організацією партії

1. Право висунування кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища реалізується виборцями через місцеві організації партій або шляхом самовисування у порядку, визначеному цим Кодексом.

2. Висунування кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища в єдиному одномандатному виборчому окрузі організацією партії відбувається на її конференції, зборах у порядку, встановленому статутом партії та цією статтею.

3. Організація партії може висунути кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища особу, яка є членом цієї партії, або безпартійну особу, яка відповідно до статті 193 цього Кодексу має право бути обраною депутатом.

4. Висунування кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від організації партії здійснюється рішенням конференції, зборів організації партії. У разі висунування на конференції, зборах організації партії кандидата на посади сільських, селищних, міських голів більше ніж однієї сільської, селищної, міської територіальної громади чи більше ніж одну посаду старости села, селища рішення щодо кожного кандидата приймається окремо.

Рішення зборів, конференції організації партії про висунування кандидатів у депутати підписується керівником організації партії і скріплюється печаткою організації партії, а в разі її відсутності — печаткою організації партії вищого рівня.

5. У рішенні зборів, конференції організації партії зазначаються відомості про особу, висунувану кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища:

- 1) прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата;
- 2) число, місяць і рік народження;
- 3) громадянство;
- 4) відомості про освіту;
- 5) посада (заняття), місце роботи;
- 6) партійність;
- 7) адреса місця проживання;
- 8) відомості про наявність чи відсутність судимості;
- 9) відомості про наявність чи відсутність представницького мандата;
- 10) дата прийняття такого рішення.

Стаття 222. Умови реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, міських (міст з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська виборча комісія реєструє кандидатів у депутати, включених до єдиного та регіональних виборчих списків організації партії, за умови отримання нею таких документів:

- 1) заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, підписаної керівником організації партії та скріпленої печаткою організації партії;
- 2) рішення зборів, конференції організації партії про висунування кандидатів у депутати від організації партії, передбаченого частиною десятою статті 219 цього Кодексу, затверджених єдиною виборчою списку та всіх регіональних виборчих списків кандидатів у депутати, віднесених організацією партії до відповідних багатомандатних виборчих округів, які додаються до такого рішення і є його невід'ємною частиною, за формами, встановленими Центральною виборчою комісією, на паперових носіях, які обов'язково повинні містити відомості, передбачені частиною десятою статті 220 цього Кодексу, підписаних керівником партії і скріплені печаткою організації партії, та в електронному вигляді;
- 3) передвиборної програми організації партії, викладеної державною мовою, обсягом до 4000 друкованих знаків, затвердженої зборами, конференцією організації партії, на паперових носіях, засвідченої підписом керівника організації партії і скріпленої печаткою організації партії, та в електронному вигляді;
- 4) документа про внесення організацією партії грошової застави відповідно до статті 225 цього Кодексу;
- 5) заяв осіб, включених до виборчих списків організації партії, про згоду балотуватися кандидатами у депутати від цієї організації партії, яка повинна також містити згоду на оприлюднення біографічних відомостей, а також зобов'язання в разі обрання скласти представницький мандат (у разі відсутності такого мандата — зазначити про його відсутність);
- 6) заяви осіб, включених до виборчих списків республіканської в Автономній Республіці Крим організації партії повинні також містити зобов'язання в разі обрання припинити діяльність, несумісну з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим (у разі відсутності такої діяльності — зазначити про її відсутність) та зобов'язання в разі обрання протягом місяця після офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, в управління іншій особі належні підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність);
- 7) анкет кандидатів у депутати на паперовому носії та в електронному вигляді за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, що обов'язково повинні містити: прізвище, власне ім'я (всі власні імена) та по батькові (за наявності), всі попередні прізвища, власні імена, по батькові та дати їх зміни (якщо особа протягом останніх п'яти років до дня виборів змінювала прізвище та/або власне ім'я (одне з власних імен чи всі власні імена), та/або по батькові), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, адресу місця проживання, наявність чи відсутність представницького мандата, контактний номер телефону, відомості про наявність чи відсутність судимості, дату заповнення анкети та підпис кандидата у депутати (заповнюється у друкованому вигляді);
- 8) заяви про наявність (відсутність) зарборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, кожного кандидата у депутати;
- 9) по одній фотографії кандидата у депутати розміром 4 x 6 сантиметрів на паперових носіях та в електронному вигляді;
- 10) ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії львівського та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки кожного кандидата у депутати.

У разі виявлення виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією розбіжностей між єдиним виборчим списком та регіональними виборчими списками організації партії, наданими на паперових носіях та в електронному вигляді, перевагу має документ на паперових носіях.

2. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія видає особі, яка подала документи, зазначені у частині першій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

3. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не приймає документи, зазначені у частині першій цієї статті, якщо вони подані з порушенням строків, передбачених частиною другою статті 227 цього Кодексу.

4. Відповідальність за достовірність і точність відомостей у документа

ДОКУМЕНТИ

Стаття 223. Умови реєстрації кандидатів у депутати сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради

1. Відповідна сільська, селищна, міська (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія реєструє кандидатів у депутати, висунутих організацією партії у багатомандатних виборчих округах, за умови отримання нею таких документів:

1) заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, підписаної керівником організації партії та скріпленої печаткою організації партії, а в разі її відсутності — печаткою організації партії вищого рівня;

2) рішення конференції, зборів організації партії, зазначеного у частині восьмій статті 220 цього Кодексу, про висунення кандидатів у депутати від організації партії та затвердженого списку кандидатів до відповідної ради, зазначеного у частині другій статті 220 цього Кодексу, який додається до такого рішення і є його невід'ємною частиною, за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, на паперових носіях, який обов'язково повинен містити відомості, зазначені у частині десятій статті 220 цього Кодексу, підписаних керівником організації партії і скріплених печаткою організації партії, та в електронному вигляді;

3) заяв осіб, включених до списку кандидатів до відповідної ради від організації партії про згоду балотуватися кандидатами у депутати від цієї організації партії (в тому числі у відповідному багатомандатному окрузі), яка повинна також містити згоду на оприлюднення біографічних відомостей та на обробку персональних даних кандидата у депутати, зобов'язання в разі обрання протягом місяця після офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, в управлінні іншої особи належні йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність), а також зобов'язання в разі обрання припинити діяльність чи скласти представницький мандат, які відповідно до Конституції та законів України несумісні з мандатом депутата (у разі відсутності такої діяльності чи такого мандата — зазначити про їх відсутність);

4) анкет кандидатів у депутати на паперових носіях та в електронному вигляді за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, що обов'язково повинні містити: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), всі попередні прізвища, власні імена, по батькові та дати їх зміни (якщо особа протягом останніх п'яти років до дня висунення кандидатом у депутати змінювала прізвище та/або власне ім'я (одне з власних імен чи всі власні імена), та/або по батькові), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, адресу місця проживання, наявність чи відсутність представницького мандата, контактний номер телефону, відомості про наявність чи відсутність судимості, дату заповнення анкети та підпис кандидата у депутати (заповнюється у друкованому вигляді);

5) заяви про наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, кожного кандидата у депутати;

6) по одній фотографії кандидата у депутати розміром 4 x 6 сантиметрів на паперових носіях та в електронному вигляді;

7) ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицевого та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки кожного кандидата у депутати.

У разі виявлення сільською, селищною, міською (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районною у місті, районною виборчою комісією розбіжностей між переліком кандидатів до відповідної ради від організації партії, наданим на паперових носіях та в електронному вигляді, перевагу має документ на паперових носіях.

Подання документів до відповідної сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати, висунутих організацією партії в багатомандатних округах, здійснюється представником організації партії, уповноваженим на це довіреним від організації партії.

Представник організації партії, уповноваженому на підставі довіреності від організації партії, який подає передбачені цією частиною документи, територіальна виборча комісія видає довідку із зазначенням дати і часу прийняття документів, переліку прийнятих документів.

2. Відповідна сільська, селищна, міська (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія реєструє кандидата в депутати, висунутого шляхом самовисування, за умови особистого пред'явлення ним документа, передбаченого частиною першою статті 8 цього Кодексу, та подання ним документів, передбачених пунктами 4—7 частини першої цієї статті, а також особисто підписаних ним заяви про самовисування кандидатом у депутати та заяви про згоду на оприлюднення біографічних відомостей у зв'язку з участю у виборах до сільської, селищної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради.

3. Відповідна територіальна виборча комісія не приймає документи, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, якщо вони подані з порушенням строків, передбачених частиною другою статті 228 цього Кодексу.

4. Відповідальність за достовірність та точність відомостей у документах, зазначених у пунктах 3—5 частини першої цієї статті, поданих до територіальної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати, несуть особи, висунуті кандидатами у депутати.

Стаття 224. Умови реєстрації кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Відповідна сільська, селищна, міська виборча комісія реєструє кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунутого організацією партії, за умови отримання нею таких документів:

1) заяви про реєстрацію кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, підписаної керівником організації партії та засвідченої печаткою організації партії або організації відповідної партії вищого рівня;

2) рішення зборів, конференцій організації партії про висунення кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від цієї організації партії, яке має бути підписане керівником організації партії та засвідчене печаткою організації партії, а в разі її відсутності — печаткою організації партії вищого рівня;

3) заява особи про згоду балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від цієї організації партії, яка повинна також містити згоду на оприлюднення біографічних відомостей та на обробку персональних даних кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, зобов'язання в разі обрання протягом місяця після офіційного оприлюднення результатів виборів передати у порядку, встановленому законом, в управлінні іншої особи належні йому підприємства та корпоративні права (у разі відсутності таких підприємств чи корпоративних прав — зазначити про їх відсутність), а також зобов'язання в разі обрання припинити діяльність чи скласти представницький мандат, які відповідно до Конституції та законів України несумісні з посадою сільського, селищного, міського голови, старости села, селища (у разі відсутності такої діяльності чи такого мандата — зазначити про їх відсутність);

4) анкета кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища на паперових носіях та в електронному вигляді за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, що обов'язково повинна містити: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), всі попередні прізвища, власні імена, по батькові та дати їх зміни (якщо особа протягом останніх п'яти років до дня висунення кандидатом у депутати змінювала прізвище та/або власне ім'я (одне з власних імен чи всі власні імена), та/або по батькові), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, адресу місця проживання, наявність чи відсутність представницького мандата, контактний номер телефону, відомості про наявність чи відсутність судимості, дату заповнення анкети та підпис кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища (заповнюється у друкованому вигляді);

5) заяви про наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання кожного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

6) по одній фотографії кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища розміром 4 x 6 сантиметрів на паперових носіях та в електронному вигляді;

7) ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицевого та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки кожного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

8) документа про внесення грошової застави (для кандидата на посаду міського голови (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб)).

2. Відповідна сільська, селищна, міська виборча комісія реєструє кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунутого шляхом самовисування, за умови особистого пред'явлення ним документа, передбаченого частиною першою статті 8 цього Кодексу, та подання ним документів, передбачених пунктами 4—8 частини першої цієї статті, а також особисто підписаних ним заяви про самовисування кандидатом на посаду відповідно сільського, селищного, міського голови, старости села, селища та заяви про згоду на оприлюднення біографічних відомостей у зв'язку з участю у місцевих виборах.

3. Документи, передбачені частинами першою та другою цієї статті, подані до відповідної виборчої комісії з порушенням строку, встановленого частиною другою статті 229 цього Кодексу, не розглядаються, рішення виборчої комісії у такому разі не приймається.

4. Відповідальність за достовірність та точність відомостей у документах, зазначених у пунктах 3—5 частини першої цієї статті (для осіб, висунутих шляхом самовисування — передбачених частиною другою цієї статті), поданих до територіальної виборчої комісії для реєстрації кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, несуть особи, висунуті кандидатами на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

Стаття 225. Грошова застава

1. Організація партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, після початку виборчого процесу та до подання документів до виборчої комісії Автономної Республіки Крим для реєстрації кандидатів у депутати вносить у безготівковому порядку на спеціальний рахунок виборчої комісії Автономної Республіки Крим грошову заставу у розмірі п'ятисот мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої на день початку виборчого процесу.

2. Організація партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради, на посаду міського голови (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), а також особа, яка висувається кандидатом на посаду міського голови (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) шляхом самовисування, після початку виборчого процесу та до подання документів до обласної, міської виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати та на посаду міського голови вносить у безготівковому порядку на спеціальний рахунок виборчої комісії грошову заставу з розрахунку чотири розміри мінімальних заробітної плати, встановленої на день початку виборчого процесу, на кожні 10 тисяч виборців відповідного єдиного обласного, міського виборчого округу для кожного виду виборів окремо.

Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день після початку виборчого процесу на підставі відомостей Державного реєстру виборців станом на день початку виборчого процесу відповідних місцевих виборів визначає розмір грошової застави для кожного єдиного обласного, міського виборчого округу, невідкладно оприлюднює його на своєму офіційному веб-сайті та інформує про це відповідні територіальні виборчі комісії.

3. Реквізити рахунку для внесення грошової застави не пізніше як на другий день після початку виборчого процесу розміщуються відповідною комісією на її офіційному веб-сайті та/або на стенді офіційних матеріалів такої комісії.

4. У разі прийняття виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією рішення про відмову в реєстрації всіх кандидатів у депутати та/або кандидата на посаду міського голови, висунутих організацією партії або шляхом самовисування, внесена грошова застава у п'ятиденний строк після прийняття такого рішення повертається на рахунок організації партії або на рахунок, вказаний у заяві, поданій до відповідної виборчої комісії особою, висунутою шляхом самовисування.

5. Грошова застава, внесена організацією партії, яка висунула кандидатів у депутати, повертається у разі, якщо за підсумками виборів організація партії отримала право на участь у розподілі депутатських мандатів, у восьмиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів на рахунок організації партії.

Грошова застава повертається відповідному суб'єкту внесення, якщо за результатами місцевих виборів кандидата визнано обраним міським головою.

6. В інших випадках грошова застава у восьмиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів повертається відповідно до республіканського Автономної Республіки Крим, обласного, міського бюджету.

7. Порядок внесення, повернення та перерахування грошової застави встановлюється Центральною виборчою комісією спільно з Міністерством фінансів України не пізніше як за шістьдесят днів до дня голосування.

Стаття 226. Декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Кандидат у депутати, кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, зареєстрований у порядку, встановленому чим Кодексом, подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Стаття 227. Порядок реєстрації кандидатів у депутати в єдиному багатомандатному окрузі та багатомандатних виборчих округах з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради

1. Кандидати у депутати, включені організацією партії до єдиного та регіональних виборчих списків, реєструються виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією, за умови подання відповідної комісії документів, передбачених статтею 222 цього Кодексу.

2. Подання документів до відповідної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати закінчується за двадцять чотири дні до дня голосування.

3. Особа, включена організацією партії до єдиного та відповідного регіонального виборчих списків, яка на день подання заяви організації партії про реєстрацію кандидатів у депутати до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії не подала заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї організації партії, вважається виключеною з виборчого списку організації партії з дня подання заяви організації партії. Заява такої особи про згоду балотуватися, подана після подання організацією партії заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, не приймається.

4. Особа, включена організацією партії до єдиного та відповідного регіонального виборчих списків, має право до дня реєстрації її кандидатом відкликати свою заяву про згоду балотуватися кандидатом у депутати від організації партії. Заява про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від організації партії, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», особисто подається відповідною особою до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії. З моменту отримання виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією заяви про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від організації партії така особа вважається виключеною із єдиного та відповідного регіонального виборчих списків цієї організації партії. Про отримання такої заяви відповідна виборча комісія письмово повідомляє організацію партії не пізніше наступного дня після отримання заяви. Повторна заява особи про її згоду балотуватися від організації партії не приймається.

5. У разі виявлення факту включення особи до виборчих списків кількох організацій партії уповноважений член виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії не пізніше наступного дня звертається до зазначеної особи з вимогою особисто подати до комісії заяву про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати лише від однієї організації партії, засвідчену в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат».

У разі подання особою заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати від організації партії така особа вважається виключеною з єдиного та відповідних регіональних виборчих списків решти організації партії.

У разі неподання особою такої заяви протягом двох днів з дня отримання відповідного звернення така особа рішенням виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії виключається з виборчих списків усіх організацій партії, до яких вона була включена.

6. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня прийняття заяви організації партії про реєстрацію кандидатів у депутати та доданих до неї необхідних документів приймає рішення про реєстрацію кандидатів у депутати або про відмову в їх реєстрації.

7. Список та черговість кандидатів у депутати в єдиному виборчому списку, а також список кандидатів у кожному регіональному виборчому списку, визначені організацією партії, не можуть бути змінені після подання документів для їх реєстрації виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією. Черговість кандидатів у депутати у регіональному виборчому списку може бути змінена лише за підсумками голосування виборців за умови та у порядку, встановленому частинами першою і другою статті 259 цього Кодексу.

8. У разі реєстрації кандидатів у депутати представнику організації партії у виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчій комісії разом з копією рішення про реєстрацію кандидатів у депутати у триденний строк з дня його прийняття видаються посвідчення кандидатів у депутати за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Рішення про реєстрацію кандидатів у депутати в триденний строк з дня його прийняття розміщуються відповідною виборчою комісією на її офіційному веб-сайті та/або на стенді офіційних матеріалів комісії.

Стаття 228. Порядок реєстрації кандидатів у депутати у багатомандатному окрузі з виборів депутатів сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних у містах, районних рад

1. Сільська, селищна, міська (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія реєструє кандидатів у депутати, висунутих організацією партії в багатомандатному виборчому окрузі, або кандидата в депутати, висунутого шляхом самовисування, за умови подання до відповідної комісії документів, передбачених статтею 223 цього Кодексу.

2. Подання документів до виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати закінчується за двадцять чотири дні до дня голосування.

3. Особа, включена партією до списку кандидатів у депутати до відповідної ради, яка на день подання заяви організації партії про реєстрацію кандидатів у депутати до сільської, селищної, міської (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної виборчої комісії не подала заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї організації партії, вважається виключеною із списку кандидатів у депутати до відповідної ради з дня подання заяви організації партії. Заява такої особи про згоду балотуватися, подана після подання організацією партії заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, не приймається.

4. Особа, включена організацією партії до списку кандидатів у депутати до відповідної ради, має право до дня реєстрації її кандидатом відкликати свою заяву про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї організації партії. Заява про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від відповідної організації партії, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», особисто подається відповідною особою до територіальної виборчої комісії. З моменту отримання територіальною виборчою комісією заяви про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від організації партії така особа вважається виключеною із переліку кандидатів у депутати до відповідної ради від цієї організації партії. Про отримання такої заяви сільська, селищна, міська (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія письмово повідомляє організацію партії не пізніше як у триденний строк з дня отримання заяви. Повторна заява особи про її згоду балотуватися від організації партії не приймається.

5. У разі виявлення факту включення особи до переліку кандидатів у депутати до відповідної ради від кількох партій уповноважений член територіальної виборчої комісії не пізніше наступного дня звертається до зазначеної особи з вимогою особисто подати до комісії заяву про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати лише від однієї організації партії, засвідчену в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат».

У разі подання особою заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати від відповідної організації партії, така особа вважається виключеною із списків кандидатів у депутати до відповідної ради решти партій.

У разі неподання особою такої заяви протягом двох днів з дня отримання відповідного звернення така особа рішенням територіальної виборчої комісії виключається із списку кандидатів до відповідної ради усіх організацій партій, до яких вона була включена.

У разі якщо особа, висунута шляхом самовисування або висунута організацією партії за її письмовою заявою про згоду балотуватися кандидатом у депутати по багатомандатному виборчому округу, висунута за її письмовою заявою про згоду балотуватися кандидатом у депутати іншої місцевої ради в іншому багатомандатному виборчому окрузі, відповідні територіальні виборчі комісії скасовують реєстрацію такої особи як кандидата в депутати у кожному багатомандатному виборчому окрузі, про що повідомляють цю особу та відповідні організації партії.

6. Відповідна сільська, селищна, міська (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня прийняття заяви про реєстрацію кандидатів у депутати та доданих до неї необхідних документів приймає рішення про реєстрацію кандидатів у депутати або про відмову в їх реєстрації.

7. Відомості про реєстрацію кандидатів у депутати в багатомандатних виборчих округах в алфавітному порядку (за прізвищем), із зазначенням номера багатомандатного виборчого округу, в якому висувається кандидат, суб'єкта висунення, прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), числа, місяця, року народження, відомості про громадянство, партійність, посаду, місце роботи (заняття), місце проживання, наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, кожного кандидата в депутати не пізніше як за двадцять один день до дня голосування оприлюднюються територіальною виборчою комісією у визначений нею спосіб.

Стаття 229. Порядок реєстрації кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища реєструється відповідною сільською, селищною, міською виборчою комісією, за умови подання їй документів, передбачених статтею 224 цього Кодексу.

2. Подання документів до відповідної сільської, селищної, міської виборчої комісії для реєстрації кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища закінчується за двадцять чотири дні до дня голосування.

3. Подання документів до сільської, селищної, міської виборчої комісії для реєстрації кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунутого організацією партії, здійснюється представником організації партії, уповноваженим на це довіреним від такої організації партії, а кандидатів, висунутих шляхом самовисування, — ними особисто.

4. Кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, який на день подання заяви організації партії про реєстрацію його кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища не подав заяви про згоду балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від цієї організації партії, вважається таким, що не надав відповідної згоди. Заява такої особи про згоду балотуватися, подана після подання організацією партії заяви про реєстрацію його кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, не приймається.

5. Особа, висунута організацією партії на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, має право до дня реєстрації її кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища відкликати свою заяву про згоду балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від цієї організації партії. Заява про відкликання заяви про згоду балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від відповідної організації партії, засвідчена в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат», особисто подається відповідною особою до сільської, селищної, міської виборчої комісії. Така особа вважається такою, що відмовилася від балотування. Про отримання такої заяви сільська, селищна, міська виборча комісія письмово повідомляє організацію партії не пізніше як у триденний строк з дня отримання заяви. Повторна заява особи про її згоду балотуватися від організації партії не приймається.

6. У разі якщо особа, висунута шляхом самовисування або висунута організацією партії за її письмовою заявою про згоду балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, висунута кандидатом у депутати по іншому багатомандатному виборчому округу з будь-яких місцевих виборів, уповноважений член територіальної виборчої комісії не пізніше наступного дня звертається до зазначеної особи з вимогою особисто подати до комісії заяву про підтвердження згоди балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від однієї організації партії, засвідчену в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат».

У разі подання особою заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від організації партії така особа вважається виключеною з виборчих списків, списків кандидатів до відповідних рад решти організації партії.

У разі неподання особою такої заяви протягом двох днів з дня отримання відповідного звернення територіальна виборча комісія скасовує реєстрацію такої особи як кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, про що повідомляє цю особу та відповідну організацію партії.

7. Сільська, селищна, міська виборча комісія не пізніше як на третій день з дня прийняття заяви про реєстрацію кандидатів та доданих до неї необхідних документів приймає рішення про реєстрацію кандидатів або про відмову в їх реєстрації.

8. Відомості про реєстрацію кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости із зазначенням номера багатомандатного виборчого округу, в якому висувається кандидат, суб'єкта висунення, прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), числа, місяця, року народження, відомості про громадянство, партійність, посаду, місце роботи (заняття), місце проживання, наявність (відсутність) заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, кожного кандидата в депутати не пізніше як за двадцять один день до дня голосування оприлюднюються територіальною виборчою комісією у визначений нею спосіб.

Стаття 230. Відмова в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія відмовляє в реєстрації всіх кандидатів у депутати, висунутих організацією партії, у разі:

1) порушення встановленого чим Кодексом порядку висунення кандидатів, у тому числі перевення встановленої чим Кодексом кількості кандидатів у депутати у єдиному республіканському на виборах до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласному, міському (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчому списку та регіональному виборчому

ДОКУМЕНТИ

насилства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення;

4) висування кандидатів у депутати від організації партії, яка здійснює пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, їхньої символіки та щодо якої в установленому Кабінетом Міністрів України порядку прийнято рішення про невідповідність її діяльності, найменування та/або символіки вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

2. Територіальна виборча комісія відмовляє в реєстрації окремого кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, зазначених у статті 224 цього Кодексу;

1) відсутності хоча б одного з документів стосовно кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, зазначених у статті 224 цього Кодексу;

2) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України особою, висунутою кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

3) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт втрати особу, висунутою кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, за межі України для постійного проживання;

4) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення, яким особою, висунутою кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, визнано недієздатною;

5) набрання щодо особи, висунутої кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

6) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висунутою кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, права бути обраною депутатом.

3. Помилки і неточності, виявлені в поданих організацією партії на реєстрацію документах, якщо їх наявність не є перешкодою для розуміння змісту викладених відомостей, підлягають виправленню або уточненню у порядку, встановленому територіальною виборчою комісією, і не є підставою для відмови в реєстрації кандидата у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

4. Рішення про відмову в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища повинно містити вичерпні підстави відмови. Копія цього рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається (направляється) представнику організації партії (у разі висування такої особи організацією партії) та кандидату у депутати, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища (у разі самовисування).

Стаття 231. Скасування рішення про реєстрацію кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, окремого кандидата у депутати, включеного до єдиного та регіональних виборчих списків організації партії (під час виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради, про скасування реєстрації окремого кандидата у депутати, включеного до списку кандидатів до відповідної ради (під час виборів депутатів сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних, районних у містах рад) із виключенням його з відповідних виборчих списків, списку кандидатів до відповідної ради, у разі:

1) звернення кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища не пізніш як за дев'ятнадцять днів до дня голосування із особисто поданою до відповідної виборчої комісії заявою про відмову від балотування, засвідченою в порядку, встановленому Законом України «Про нотаріат»;

2) звернення організації партії не пізніш як за дев'ятнадцять днів до дня голосування щодо скасування рішення про реєстрацію кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища відповідно до рішення, прийнятого у порядку, передбаченому статутом організації партії, яке додається до такого звернення. Зазначені документи підписуються керівником та засвідчуються печаткою організації партії;

3) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт припинення громадянства України кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

4) отримання від уповноваженого органу інформації, що підтверджує факт втрати кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища за межі України для постійного проживання;

5) отримання від суду належним чином засвідченої копії судового рішення, яким кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища визнано недієздатним;

6) набрання щодо кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

7) неподання кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища у порядку, встановленому цим Кодексом, заяви про підтвердження згоди балотуватися кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища від організації партії у разі виявлення включення цієї особи до виборчих списків, списків кандидатів до відповідної ради кількох організацій партії;

8) виявлення інших обставин, які позбавляють особу, висунутою кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, права бути обраною депутатом, сільським, селищним, міським головою, старою села, селища.

У разі надходження звернень, зазначених у пунктах 1 і 2 цієї частини, територіальна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, кандидата у депутати та виключення його з єдиного та регіональних виборчих списків відповідної організації партії, списку кандидатів до відповідної ради у триденний строк з дня надходження звернення, але не пізніш як за сімнадцять днів до дня голосування.

При цьому черговість (порядкові номери у відповідних виборчих списках) інших кандидатів не змінюється.

У разі надходження звернень, зазначених у пунктах 1 і 2 цієї частини, менш як за дев'ятнадцять днів до дня голосування такі звернення територіальною виборчою комісією не розглядаються, рішення щодо них не приймаються.

2. Рішення про скасування реєстрації кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища з підстав, передбачених у пунктах 3—8 частини першої цієї статті, приймається відповідною виборчою комісією не пізніш як на третій день після отримання нею документів, що встановлюють відповідні факти чи підтверджують настання відповідних обставин.

Територіальна виборча комісія розглядає питання про скасування реєстрації кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища у присутності такого кандидата та представника організації партії у виборчій комісії. Про час розгляду такого питання зазначені особи повідомляються не пізніш як у день, що передує дню розгляду. У разі відсутності зазначених осіб, належним чином повідомлених про засідання у розгляд цього питання, питання розглядається територіальною виборчою комісією за відсутності зазначених осіб.

3. Територіальна виборча комісія надає представнику організації партії у виборчій комісії або кандидату у депутати, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища копію рішення про скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища не пізніш як наступного дня після його прийняття.

4. У разі смерті кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища територіальна виборча комісія приймає рішення про вибуття такого кандидата з балотування, про виключення його з єдиного та відповідного регіонального виборчих списків організації партії, списку кандидатів до відповідної ради.

5. Рішення про скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, про вибуття кандидата з балотування оприлюднюються на офіційному веб-сайті відповідної виборчої комісії та/або на стенді офіційних матеріалів комісії не пізніш як наступного дня після його прийняття.

Розділ XXXVIII. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 232. Спеціальне інформаційне забезпечення місцевих виборів

1. Спеціальне інформаційне забезпечення місцевих виборів передбачає інформування виборців про:

1) зареєстрованих кандидатів та суб'єктів їх висування;

2) передвиборні програми організації партії — суб'єктів виборчого процесу;

3) рахунок виборчих фондів, допустимий розмір добровільного внеску та спосіб, у який робиться внесок;

4) скасування реєстрації (вибуття з балотування) кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

5) факти та події, пов'язані з виборчим процесом.

2. Засоби масової інформації, інформаційні агентства можуть брати участь у спеціальному інформаційному забезпеченні місцевих виборів на замовлення відповідної виборчої комісії, а щодо інформації, передбаченої пунктом 5 частини першої цієї статті, — з власної ініціативи з дотриманням вимог цього Кодексу.

Стаття 233. Інформаційні плакати організації партії — суб'єктів виборчого процесу

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія за рахунок бюджетних коштів, виділених на підготовку і проведення відповідних виборів, забезпечує виготовлення інформаційних плакатів кожної організації партії — суб'єкта виборчого процесу.

2. Інформаційні плакати організації партії — суб'єкта виборчого процесу виготовляються для кожного багатомандатного виборчого округу. В інформаційному плакаті організації партії — суб'єкта виборчого процесу для відповідного багатомандатного виборчого округу щодо кожного кандидата у депутати, віднесеного до відповідного регіонального виборчого списку, зазначаються порядковий номер у регіональному виборчому списку, прізвище, ім'я (всі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата, число, місяць, рік народження, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, а також розміщуються фотографії всіх кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку.

3. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних плакатів організації партії — суб'єкта виборчого процесу, порядок їх виготовлення та передачі дільничним виборчим комісіям встановлюються Центральною виборчою комісією.

Інформаційні плакати виготовляються із застосуванням розумного пристосування для людей з інвалідністю з урахуванням вимог, установлених Центральною виборчою комісією.

4. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія погоджує з представником організації партії у виборчій комісії текст інформаційного плаката організації партії — суб'єкта виборчого процесу для відповідного багатомандатного виборчого округу.

5. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія забезпечує виготовлення для кожного багатомандатного виборчого округу по п'ять примірників на кожну виборчу дільницю та для кожної територіальної виборчої комісії інформаційних плакатів організації партії — суб'єктів виборчого процесу.

6. Інформаційні плакати організації партії — суб'єктів виборчого процесу передаються відповідним дільничним виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

7. Інформаційні плакати організації партії — суб'єктів виборчого процесу використовуються для інформування виборців у приміщенні для голосування, у тому числі в день голосування та під час голосування за місцем перебування виборців.

8. Відповідальність за збереження інформаційних плакатів організації партії — суб'єктів виборчого процесу покладається на дільничні виборчі комісії.

9. Інформаційні плакати на виборах депутатів районних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) районних у містах, сільських, селищних рад та сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) голів, старост села, селища не виготовляються.

Стаття 234. Інформаційні буклети організації партії — суб'єктів виборчого процесу

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія за рахунок бюджетних коштів, виділених на підготовку і проведення виборів, забезпечує виготовлення інформаційних буклетів кожної організації партії — суб'єкта виборчого процесу.

2. Інформаційні буклети організації партії — суб'єкта виборчого процесу повинні містити передвиборню програму організації партії (обсягом не більше чотирьох тисяч друкованих знаків), подану нею під час реєстрації кандидатів у депутати, а також єдиний виборчий список та всі регіональні виборчі списки організації партії з розміщенням фотографій усіх кандидатів, включених до регіональних виборчих списків.

У єдиному виборчому списку, що міститься в інформаційному буклеті організації партії, зазначаються порядковий номер кандидата у депутати у єдиному виборчому списку, прізвище, ім'я (всі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата у депутати, номер багатомандатного виборчого округу, до регіонального списку якого включено кандидата, та порядковий номер кандидата у зазначеному списку.

У регіональних виборчих списках кандидатів у депутати, що містяться в інформаційному буклеті організації партії — суб'єкта виборчого процесу, стосовно кожного кандидата у депутати, віднесеного до відповідного регіонального виборчого списку, зазначаються порядковий номер у регіональному виборчому списку, прізвище, ім'я (всі власні імена), по батькові (за наявності) кандидата, число, місяць, рік народження, відомості про освіту, посаду (заняття), місце роботи, партійність, місце проживання, а також розміщуються фотографії всіх кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку.

3. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу, а також порядок їх виготовлення та передачі дільничним виборчим комісіям встановлюються Центральною виборчою комісією.

4. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія погоджує з представником організації партії у виборчій комісії текст інформаційного буклета організації партії — суб'єкта виборчого процесу.

5. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія забезпечує виготовлення по п'ять примірників на кожну виборчу дільницю та для кожної територіальної виборчої комісії інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу.

6. Інформаційні буклети організації партії — суб'єктів виборчого процесу передаються відповідним дільничним виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

7. Інформаційні буклети організації партії — суб'єктів виборчого процесу використовуються для інформування виборців у приміщенні для голосування, у тому числі в день голосування та під час голосування за місцем перебування виборців.

8. Відповідальність за збереження інформаційних плакатів організації партії — суб'єктів виборчого процесу покладається на дільничні виборчі комісії.

9. Інформаційні буклети на виборах депутатів районних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) районних у містах, сільських, селищних рад та сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) голів, старост села, селища не виготовляються.

Стаття 235. Внесення змін до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу

1. У разі прийняття виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією рішення про скасування реєстрації кандидата у депутати або вибуття його з балотування у період виготовлення інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу або після виготовлення таких інформаційних плакатів та інформаційних буклетів, але за той проміжок часу, у який неможливо здійснити передрукування інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія приймає рішення про внесення змін до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу. Рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії негайно передається відповідним територіальним виборчим комісіям для внесення відповідних змін дільничними виборчими комісіями.

Такі зміни до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу вносяться членами дільничних виборчих комісій всіх багатомандатних виборчих округів у межах єдиного багатомандатного виборчого округу, до регіонального виборчого списку кандидатів у якому включений відповідний кандидат, з використанням штампа «Вибув» на засіданні дільничної виборчої комісії.

При цьому визначений комісією член комісії проставляє на кожному інформаційному плакаті відповідної організації партії — суб'єкта виборчого процесу та інформаційному буклеті організації партії — суб'єкта виборчого процесу (у двох місцях — у єдиному та відповідному регіональному виборчому списку) відбиток штампа «Вибув» на номері та прізвищі відповідного кандидата. Відбиток штампа проставляється горизонтально і не повинен охоплювати номер та прізвище іншого кандидата.

Вносити зміни до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу без рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії забороняється.

Про зміни, внесені до інформаційних плакатів та інформаційних буклетів організації партії — суб'єктів виборчого процесу, повідомляється кожному виборцю під час видачі виборчого бюлетеня.

Форма штампа «Вибув» затверджується Центральною виборчою комісією не пізніш як за двадцять шість днів до дня виборів. Штampi виготовляються виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією централізовано та передаються відповідним територіальним виборчим комісіям одночасно з інформаційними плакатами та інформаційними буклетами організації партії — суб'єктів виборчого процесу. Штampi «Вибув» зберігаються у відповідній територіальній виборчій комісії.

Штamp «Вибув» передається територіальною виборчою комісією всім дільничним виборчим комісіям одночасно з відповідним рішенням.

2. У разі якщо до інформаційних плакатів організації партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу внесено зміни без відповідного рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) вибор-

чої комісії або зміни, що не відповідають такому рішення, дільнична виборча комісія вилучає і знищує такі плакати, про що на своєму засіданні складає у двох примірниках акт. В акті зазначаються кількість отриманих інформаційних плакатів організації партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу, кількість вилучених та знищених інформаційних плакатів та/або інформаційних буклетів, прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до відповідної територіальної виборчої комісії для передачі виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчій комісії, другий примірник зберігається у дільничній виборчій комісії.

При цьому виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія вирішує питання забезпечення виборчої дільниці необхідною кількістю інформаційних плакатів організації партії — суб'єкта виборчого процесу та/або інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу. За необхідності виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія може прийняти рішення про виготовлення додаткової кількості інформаційних плакатів та/або інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу.

3. Використання у день голосування інформаційних плакатів та/або інформаційних буклетів організації партії — суб'єкта виборчого процесу, до яких не внесено зміни відповідно до рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії або внесено зміни без зазначеного рішення чи зміни, що не відповідають такому рішення, забороняється.

Розділ XXXIX. ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ, ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ

Стаття 236. Гарантії діяльності у виборчому процесі організації партії, кандидата у депутати від яких зареєстровані в єдиному багатомандатному виборчому окрузі, їх представників, уповноважених осіб

1. Організація партії, яка висунула кандидатів у депутати в єдиному багатомандатному виборчому окрузі, має право делегувати одного представника до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії (далі — представник організації партії у виборчій комісії) з правом дорадчого голосу, який уповноважений представляти інтереси організації партії у виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчій комісії під час виборчого процесу. Кандидатура представника організації партії у виборчій комісії затверджується керівним органом організації партії.

2. Представником організації партії у виборчій комісії може бути громадянин України, який має право голосу. Не може бути представником організації партії у виборчій комісії:

1) член виборчої комісії;

2) посадова чи службова особа органу виконавчої влади, органів прокуратури або суду, правоохоронних органів, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

3) військовослужбовець, поліцейський, співробітник Служби безпеки України, особа рядового або начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України;

4) особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;

5) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

3. Заява про реєстрацію представника організації партії у виборчій комісії, підписана керівником організації партії та скріплена печаткою організації партії, копія рішення керівного органу організації партії про затвердження кандидатури представника організації партії у відповідній виборчій комісії подаються до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії одночасно із заявою про реєстрацію кандидатів у депутати від організації партії.

У заяві про реєстрацію представника організації партії у виборчій комісії зазначаються: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) представника організації партії у виборчій комісії, його громадянство, число, місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання та адреса житла, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

До заяви додається письмова згода зазначеної особи представляти інтереси організації партії у виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчій комісії, ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки та сторінок, де зазначаються відомості про його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»), або ксерокопія лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки разом із копією витягу з Єдиного державного демографічного реєстру (копією витягу з реєстру територіальної громади про реєстрацію місця проживання або місця перебування особи), або ксерокопія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) запропонованої особи.

4. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше третього дня після надходження документів, передбачених частиною третьою цієї статті, реєструє представника організації партії у виборчій комісії з правом дорадчого голосу та видає йому посвідчення. Форма такого посвідчення встановлюється Центральною виборчою комісією.

5. Організація партії, яка висунула кандидатів у депутати в єдиному багатомандатному окрузі, може мати не більше двох уповноважених осіб у цьому окрузі та не більше двох уповноважених осіб у кожному багатомандатному окрузі (далі — уповноважена особа організації партії). Уповноважена особа організації партії представляє відповідну організацію партії і не є самостійним суб'єктом виборчого процесу. Уповноважена особа організації партії повинна відповідати вимогам, зазначеним у частині другій цієї статті. Список уповноважених осіб організації партії з обов'язковим зазначенням відповідного виборчого округу затверджується керівним органом організації партії.

6. Заява про реєстрацію уповноважених осіб організації партії в електронному вигляді та на паперових носіях, підписана керівником організації партії та скріплена печаткою організації партії, та копія рішення керівного органу організації партії про затвердження списку уповноважених осіб організації партії подаються до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської виборчої комісії у будь-який час після реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку організації партії.

У заяві про реєстрацію уповноважених осіб організації партії зазначаються: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кожної уповноваженої особи, відповідний виборчий округ, громадянство уповноваженої особи організації партії, число, місяць і рік народження, місце роботи, посада (заняття), місце проживання та адреса житла, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

До заяви додаються письмові згоди зазначених осіб представляти інтереси організації партії в єдиному багатомандатному та відповідному багатомандатному окрузі, ксерокопія паспорта громадянина України (ксерокопія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки та сторінок, де зазначаються відомості про його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»), або ксерокопія лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки разом із копією витягу з Єдиного державного демографічного реєстру (копією витягу з реєстру територіальної грома

ДОКУМЕНТИ

ганізації партії та про затвердження іншої кандидатури замість відкликаної. Відповідна заява разом з копією рішення та іншими документами подається до відповідної виборчої комісії у порядку, визначеному частинами третьою і шостою цієї статті.

11. На підставі заяви, поданої відповідно до частини дев'ятої або десятої цієї статті, не пізніше як на третій день після її надходження, але не пізніше дня голосування, а в день голосування — невідкладно виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації представника організації партії у виборчій комісії чи уповноваженої особи організації партії та про реєстрацію іншої особи представником організації партії у виборчій комісії чи уповноваженою особою організації партії. Копія відповідного рішення невідкладно видається представнику організації партії у виборчій комісії.

12. Повноваження представника організації партії у виборчій комісії чи уповноваженої особи партії вважаються припиненими також з моменту втрати партією статусу суб'єкта виборчого процесу.

13. Представник організації партії у виборчій комісії має право:

1) бути присутнім на всіх засіданнях виборчої комісії під час обговорення питань, пов'язаних із виборами депутатів, та брати участь у їх обговоренні з правом дорадчого голосу;

2) отримувати до початку засідання порядку денний та матеріали до питань порядку денного, брати участь в обговоренні, вносити пропозиції щодо рішення виборчої комісії;

3) ознайомлюватися із змістом протоколів засідань виборчої комісії та її рішеннями, отримувати копії таких рішень. У разі своєї відсутності на засіданні ознайомлюватися з документами, на підставі яких приймалися рішення на такому засіданні;

4) ознайомлюватися з протоколами, телефонограмами, факсограмами та іншими офіційними повідомленнями, що надходять до виборчої комісії від територіальних виборчих комісій, у тому числі про підсумки голосування в єдиному багатомандатному та багатомандатних виборчих округах, отримувати їх копії;

5) реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для представника організації партії у виборчій комісії.

14. Уповноважена особа організації партії:

1) сприяє організації партії в її участі у виборчому процесі, в тому числі у проведенні передвиборної агітації;

2) представляє інтереси організації партії у відносинах з виборчими комісіями (крім Центральної виборчої комісії), органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, виборцями, іншими суб'єктами виборчого процесу на території відповідного виборчого округу;

3) має право брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях виборчих комісій (крім Центральної виборчої комісії) на території відповідного виборчого округу;

4) має право бути присутньою на виборчій дільниці під час голосування та на засіданні дільничної виборчої комісії під час підрахунку голосів виборців з урахуванням обмежень, встановлених частиною восьмою статті 36 цього Кодексу;

5) має права офіційного спостерігача від організації партії, передбачені частиною сьомою статті 239 цього Кодексу;

6) має інші права, передбачені цим Кодексом для уповноваженої особи партії.

15. На уповноважену особу партії поширюються обмеження, встановлені частиною восьмою статті 239 цього Кодексу.

Стаття 237. Гарантії діяльності у виборчому процесі кандидатів у депутати

1. Кандидату у депутати не може бути відмовлено у звільненні на період з часу його реєстрації як кандидата до закінчення виборчого процесу (або скасування його реєстрації) від виконання виробничих або службових обов'язків за місцем роботи з наданням неоплачуваної відпустки.

2. Кандидат у депутати під час виборчого процесу не може бути звільнений з роботи з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, командира військової частини (формування).

3. Кандидат у депутати без його згоди не може бути переведений на іншу роботу, направлений у відрядження, а також призваний на військову або альтернативну (невійськову) службу, навчальні (перевірні) та спеціальні збори військовозобов'язаних.

Стаття 238. Довірені особи кандидатів

1. Кандидат у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) рад може мати не більше трьох довірених осіб.

2. Кандидат у депутати районної, міської (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, сільської, селищної рад може мати не більше двох довірених осіб.

3. Кандидат на посаду міського (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) голови може мати не більше п'яти довірених осіб.

4. Кандидат на посаду сільського, селищного, міського (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) голови, старости села, селища може мати не більше трьох довірених осіб.

5. Довіреною особою кандидата може бути громадянин України, який має право голосу. Не може бути довіреною особою кандидата:

1) член виборчої комісії;

2) представник організації партії у виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), уповноважена особа організації партії;

3) посадова чи службова особа органу виконавчої влади, органів прокуратури або суду, правоохоронних органів, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

4) військовослужбовець, поліцейський, співробітник Служби безпеки України, особа рядового чи начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України;

5) особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;

6) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

6. Довірені особи кандидата реєструють відповідно виборчою комісією за поданням кандидата за наявності письмової згоди таких осіб.

У поданні зазначаються: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) довіреної особи, число, місяць і рік народження, відомості про громадянство, місце роботи (заняття), займану посаду, адресу місця проживання, номер контактного телефону, відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята у встановленому законом порядку. До подання додається письмова згода зазначеної особи представляти інтереси кандидата.

Подання про реєстрацію довірених осіб вносяться не пізніше як за три дні до дня голосування (дня повторного голосування).

Відповідна виборча комісія не пізніше трьох днів з дня надходження подання реєструє довірених осіб кандидата та видає їм посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

7. Довірені особи кандидата сприяють кандидатам під час виборчого процесу, представляють інтереси кандидата у відносинах з виборчими комісіями, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, виборцями.

8. Довірені особи кандидата набувають повноважень з дня їх реєстрації відповідно виборчою комісією. Повноваження зазначених осіб припиняються у день скасування рішення про реєстрацію відповідного кандидата, вилучення кандидата з балотування або з дня реєстрації кандидата депутатом, сільським, селищним, міським головою, старостою.

9. Довірені особи кандидата мають право на звільнення від виконання виробничих або службових обов'язків з дня їх реєстрації на період виборчого процесу без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації чи уповноваженим ним органом.

10. Кандидат має право в будь-який час до дня голосування (дня повторного голосування) звернутися до відповідної виборчої комісії із заявою про припинення повноважень його довірених осіб. Довірена особа кандидата має право в будь-який час звернутися до відповідної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

На підставі відповідних заяв відповідна виборча комісія не пізніше трьох днів з дня надходження заяв, а напередодні дня голосування (дня повторного голосування) або у день голосування (день повторного голосування) — невідкладно приймає рішення про скасування реєстрації довіреної особи кандидата і в разі наявності відповідних документів, передбачених частиною шостою цієї статті, та дотримання строку, встановленого частиною шостою цієї статті, приймає рішення про реєстрацію іншої особи довіреною особою. Копія рішення надсилається (видається) кандидату та довіреним особі, стосовно якої прийнято таке рішення.

11. Посвідчення довіреної особи кандидата, реєстрація якої скасована, негайно повертається до територіальної виборчої комісії, яка його видала.

12. Довірена особа кандидата має право:

1) бути присутньою на засіданнях відповідної та дільничних виборчих комісій і брати в них участь з правом дорадчого голосу;

2) бути присутньою на виборчій дільниці під час голосування та на засіданні виборчої комісії під час підрахунку голосів виборців з додержанням установлених цим Кодексом вимог;

3) одержувати у відповідній виборчій комісії посвідчення офіційних спостерігачів від кандидата, чий інтерес вона представляє;

4) за дорученням кандидата бути розпорядником його власного виборчого фонду;

5) одержувати копії протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів на виборчій дільниці, територіальної виборчої комісії про підсумки голосування;

6) складати акти, що підписуються особами, які виявили порушення, і виборцями — свідками порушення, та подавати їх до відповідної виборчої комісії з додержанням строку, установлених законом;

7) звертатися до відповідної виборчої комісії із заявою про усунення виявлених порушень;

8) за дорученням кандидата оскаржувати від його імені рішення, дії або бездіяльність відповідної дільничної виборчої комісії, що порушують законні права кандидата, в порядку, передбаченому цим Кодексом;

9) отримувати у відповідній виборчій комісії інформацію про подання або неподання до відповідної виборчої комісії примірників друкованих матеріалів передвиборної агітації та ознайомлюватися з ними;

10) реалізувати права, передбачені цим Кодексом для офіційного спостерігача від суб'єкта виборчого процесу;

11) реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для довірених осіб.

13. Втручання довіреної особи кандидата в роботу виборчих комісій не допускається.

14. Довірені особи кандидата здійснюють свої функції на громадських засадах.

Стаття 239. Офіційні спостерігачі від кандидатів, організації партії

1. У виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі від організації партії, які висунули виборчі списки, кандидатів у депутати в багатомандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

2. Офіційний спостерігач від кандидатів, організації партії реєструється виборчою комісією за поданням кандидата, уповноваженої особи організації партії у відповідному багатомандатному виборчому окрузі (уповноваженого на підставі довірених представника організації партії).

3. У поданні про реєстрацію офіційних спостерігачів зазначаються: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кожного офіційного спостерігача, відповідний виборчий округ, громадянство, число, місяць і рік народження, місце роботи, посада (заняття), місце проживання та адреса житла, контактний номер телефону, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

До подання додаються заяви про згоду таких осіб бути офіційними спостерігачами від відповідної організації партії, кандидатів, ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки та сторінок, де зазначаються відомості про його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», або ксерокопії лицевого та зворотного боків паспортів громадянина України у вигляді картки разом із копією витягу з Єдиного державного демографічного реєстру (копією витягу з реєстру територіальної громади про реєстрацію місця проживання або місця перебування особи), або ксерокопії першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України) запропонованої особи.

4. Подання про реєстрацію офіційного спостерігача за підписом кандидата, уповноваженої особи організації партії у відповідному багатомандатному виборчому окрузі (уповноваженого на підставі довірених представника організації партії) вноситься до відповідної територіальної виборчої комісії не пізніше як за п'ять днів до дня голосування (на паперовому носії та в електронному вигляді).

5. Виборча комісія здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів у відповідному виборчому окрузі, забезпечує виготовлення та видачу відповідних посвідчень за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, не пізніше ніж на третій день після внесення подання.

6. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача може бути лише недотримання вимог, встановлених частинами другою — четвертою цієї статті, частиною третьою статті 58 цього Кодексу.

7. Офіційний спостерігач від організації партії має право:

1) бути присутнім з дотриманням вимог цього Кодексу на засіданнях територіальної та дільничних виборчих комісій відповідного багатомандатного виборчого округу;

2) бути присутнім на зустрічах кандидатів, представників, уповноважених осіб організації партії з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах;

3) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі виборчих бюлетенів виборцям і підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці та встановлення підсумків голосування, не перешкоджаючи членам виборчої комісії фізично;

4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис, не порушуючи при цьому таємниці голосування виборців;

5) бути присутнім під час голосування виборців за місцем їх перебування;

6) звертатися у порядку, встановленому цим Кодексом, із заявою чи скаргою до виборчих комісій у межах відповідного багатомандатного округу щодо усунення порушень цього Кодексу в разі їх виявлення;

7) скласти акт про виявлення порушення цього Кодексу, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт такого порушення, із зазначенням їхніх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подати його до відповідної виборчої комісії чи до суду;

8) вживати необхідних заходів у межах законодавства щодо припинення неправих дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці;

9) отримувати копії протоколів та інших документів у випадках, передбачених цим Кодексом;

10) реалізувати інші права, передбачені цим Кодексом для офіційних спостерігачів.

8. Офіційний спостерігач від організації партії не має права:

1) втручатися в роботу виборчої комісії, вчиняти дії, що порушують хід виборчого процесу або перешкоджають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;

2) заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) виборчий бюлетень;

3) бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні для таємного голосування або в інший спосіб порушувати таємницю голосування.

9. У разі порушення офіційним спостерігачем вимог частини восьмою цієї статті виборча комісія робить йому попередження. У разі повторного або грубого порушення вимог частини восьмою цієї статті виборча комісія може позбавити офіційного спостерігача права бути присутнім на засіданні комісії у порядку, встановленому частиною десятою статті 36 цього Кодексу. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем до суду.

10. Кандидат, уповноважена особа організації партії у відповідному виборчому окрузі (уповноважений на підставі довірених представників організації партії) має право відкликати офіційного спостерігача, звернувшись з письмовою заявою до відповідної виборчої комісії про припинення його повноважень, і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи в порядку, встановленому цією статтею.

11. Офіційний спостерігач має право в будь-який час звернутися до відповідної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого видається або направляється відповідно кандидату, уповноваженій особі організації партії у відповідному виборчому окрузі.

12. У разі скасування реєстрації всіх кандидатів у депутати, включених до єдиного багатомандатного або відповідного регіонального виборчих списків організації партії, кандидата в депутати у багатомандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища повноваження офіційних спостерігачів від такої організації партії в цілому або у відповідному багатомандатному виборчому окрузі в межах єдиного багатомандатного виборчого округу, такого кандидата вважаються припиненими з дня прийняття рішення про скасування реєстрації кандидатів (кандидата).

Розділ XXXX. ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ, ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Стаття 240. Загальні вимоги до виборчого бюлетеня з місцевих виборів

1. Форма та колір виборчого бюлетеня для кожних місцевих виборів затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніше як за тридцять днів до дня проведення чергових місцевих виборів і не можуть змінюватися до початку виборчого процесу наступних чергових виборів.

2. Текст виборчих бюлетенів для голосування у відповідних виборчих округах затверджується відповідними територіальними виборчими комісіями не пізніше як за сімнадцять днів до дня голосування. Ступінь захисту виборчого бюлетеня встановлюється відповідною територіальною виборчою комісією у такий самий строк.

3. Текст виборчого бюлетеня викладається державною мовою і повинен бути розміщений на одному аркуші та лише з одного боку.

4. Виборчий бюлетень повинен містити назву та дату місцевих виборів, а в разі проведення повторного голосування — зазначення «повторне голосування» та дату його проведення, позначення виборчого округу, номер виборчого округу (за наявності), а також позначення місця для номера виборчої дільниці, печатки дільничної виборчої комісії. За наявності підтвердженої відповідним поліграфічним підприємством технічної можливості територіальна виборча комісія може прийняти рішення про виготовлення виборчих бюлетенів із зазначенням номерів виборчих дільниць.

5. Виборчий бюлетень містить роз'яснення щодо порядку його заповнення виборцем під час голосування.

6. Виборчий бюлетень має контрольний талон, відокремлений лінією відриву. Контрольний талон повинен містити назву та дату проведення місцевих виборів, а в разі проведення повторного голосування — зазначення «повторне голосування», позначення виборчого округу, номер виборчого округу (за наявності), а також позначення місця для номера виборчої дільниці, номера, за яким виборця внесено до

списку виборців, підпису виборця, який отримує виборчий бюлетень, прізвища та підпису члена дільничної виборчої комісії, який видав виборчий бюлетень.

У контрольних талонах виборчих бюлетенів, які виготовляються із зазначенням номерів виборчих дільниць, зазначається номер виборчої дільниці.

7. Територіальні та дільничні виборчі комісії забезпечують суворий облік отриманих та виданих виборчих бюлетенів відповідно до вимог цього Кодексу.

8. Виборчі бюлетені для кожної виборчої дільниці кожного виборчого округу виготовляються у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців, включених до списку виборців на відповідній виборчій дільниці, з можливим відхиленням зазначеної кількості з урахуванням кратності розміщення виборчих бюлетенів в межах поліграфічного листа під час їх виготовлення.

Кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях у межах відповідного виборчого округу, визначається на підставі відомостей про кількість виборців, включених до попередніх списків виборців на виборчих дільницях, що отримуються відповідними територіальними виборчими комісіями від органу ведення Державного реєстру виборців після виготовлення таких списків виборців.

Стаття 241. Вимоги до виборчого бюлетеня для виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Голосування виборців в виборах депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища здійснюється за допомогою виборчих бюлетенів з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища (далі — виборчий бюлетень).

2. У виборчому бюлетені для голосування в багатомандатному виборчому окрузі з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, в єдиному одноmandатному виборчому окрузі з виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища зазначаються порядкові номери, під якими в алфавітному порядку включені до бюлетеня зареєстровані у цьому виборчому окрузі кандидати, їхні прізвища, власні імена (усі власні імена) та по батькові (за наявності), відомості про рік народження, освіту, партійність, посаду, місце роботи (заняття), місце проживання, а також суб'єкт висування кожного кандидата (у разі якщо кандидат висунутий шляхом самовисування, міститься позначка «самовисування»). Між порядковим номером та прізвищем кожного кандидата розміщується порожній квадрат.

Після затвердження тексту виборчого бюлетеня для голосування у відповідному виборчому окрузі порядковий номер кандидата не може бути змінений.

Стаття 242. Порядок виготовлення виборчих бюлетенів з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища та їх передачі виборчим комісіям

1. Територіальна виборча комісія на підставі договору, укладеного між нею і поліграфічним підприємством, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів для голосування на місцевих виборах відповідно:

1) районна, міська (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна в місті (у містах, в яких утворені районні у місті ради) виборча комісія — не пізніше як за десять днів до дня голосування та отримує виготовлені виборчі бюлетені не пізніше як за дев'ять днів до дня голосування в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта приймання-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією;

2) сільська, селищна виборча комісія — не пізніше як за п'ять днів до дня голосування та отримує виготовлені виборчі бюлетені не пізніше як за чотири дні до дня голосування в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта приймання-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

2. Підприємства-виготовлювачі виборчих бюлетенів визначаються територіальними виборчими комісіями, зазначеними у частині першій цієї статті.

3. Технічні відходи, поліграфічний брак, виборчі бюлетені, в яких виявлені помилки, про що прийнято рішення територіальної виборчої комісії, а також друкарські форми знищуються поліграфічним підприємством у порядку та строки, визначені умовами договору про виготовлення виборчих бюлетенів, про що складається акт у двох примірниках.

Контроль за виготовленням виборчих бюлетенів на підприємствах-виготовлювачах, дотриманням вимог щодо знищення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку, помилок виготовлених виборчих бюлетенів здійснює контрольна комісія, що утворюється відповідною територіальною виборчою комісією за поданням місцевих організацій політичних партій, депутатської фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання на початок виборчого процесу, не пізніше як у день затвердження тексту та встановлення ступеня захисту виборчого бюлетеня.

4. Не пізніше наступного дня після отримання виборчих бюлетенів територіальна виборча комісія на своєму засіданні передає виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача таким територіальним виборчим комісіям з відповідних місцевих виборів:

1) районна виборча комісія передає виборчі бюлетені з виборів депутатів районної ради відповідним сільським, селищним, міським (міст районного значення) виборчим комісіям;

2) міська у містах з районним поділом (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб) виборча комісія передає виборчі бюлетені з виборів депутатів міської ради, міського голови відповідним районним у місті виборчим комісіям.

Виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача від імені територіальної виборчої комісії отримують не менш як три члени цієї комісії, уповноважені на це її рішенням, які повинні бути представниками різних суб'єктів подання кандидатур до складу відповідної територіальної виборчої комісії.

5. Міська у містах без районного поділу (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна в місті, сільська, селищна виборча комісія не раніш як за три дні до дня голосування на своєму засіданні передає відповідним дільничним виборчим комісіям виборчі бюлетені з кожних місцевих виборів в упаковці підприємства-виготовлювача. Виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача від імені відповідної дільничної виборчої комісії отримують не менш як три члени цієї комісії, уповноважені на це її рішенням, які повинні бути

ДОКУМЕНТИ

ною Центральною виборчою комісією. Один примірник акта надсилається до відповідної виборчої комісії, другий — зберігається у територіальній виборчій комісії. Такі виборчі бюлетені погашаються територіальною виборчою комісією після закінчення голосування шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені запакуюються, на пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені, погашені територіальною виборчою комісією», зазначається номер багатомандатного округу, номер (номери) виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів територіальної виборчої комісії та печатка комісії.

8. Кожен член виборчої комісії, кандидати або їх довірені особи, уповноважені особи організації партій, офіційні спостерігачі, які були присутні під час передачі бюлетенів, мають право отримати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів територіальним, дільничним виборчим комісіям, засвідчені підписами голови та секретаря виборчої комісії, яка передає виборчі бюлетені, а також печаткою цієї комісії, але не більш як по одній копії кожного протоколу.

9. Члени територіальної, дільничної виборчої комісії забезпечують збереження виборчих бюлетенів під час їх транспортування до приміщення відповідної територіальної, дільничної виборчої комісії у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням територіальної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України, на яких покладається обов'язок охорони виборчих бюлетенів.

10. Приймання виборчих бюлетенів територіальною, дільничною виборчою комісією відбувається на засіданні відповідної виборчої комісії невідкладно після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені.

Під час приймання бюлетенів дільничною виборчою комісією секретар дільничної виборчої комісії, а у разі його відсутності — визначений рішенням комісії член комісії розпаковує упаковку підприємства-виготовлювача та проставляє у визначених місцях кожного виборчого бюлетеня печатку дільничної виборчої комісії. Визначений рішенням дільничної виборчої комісії член дільничної виборчої комісії за необхідності проставляє на кожному виборчому бюлетені у визначеному місці номер виборчої дільниці, інший визначений рішенням дільничної виборчої комісії член дільничної виборчої комісії перераховує отримані виборчі бюлетені для кожних місцевих виборів окремо та для кожного виборчого округу, перевіряючи відповідність номерів (позначень) виборчого округу, до якого належить виборча дільниця, що отримала виборчі бюлетені. Під час підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені вголос. Інші члени комісії спостерігають за підрахунком. Під час підрахунку виборчих бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

11. У разі виявлення невідповідності підрахуванню кількості виборчих бюлетенів кількості, зазначеній у витязі з протоколу територіальної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів, дільнична виборча комісія складає у двох примірниках акт про невідповідність за формою, затверджену Центральною виборчою комісією, із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини розбіжності. Один примірник акта передається до територіальної виборчої комісії, а другий зберігається у дільничній виборчій комісії. За наявності зазначених розбіжностей кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, вважається кількістю, встановлена на засіданні дільничної виборчої комісії та зафіксована в акті про розбіжності і в протоколі засідання комісії.

12. Територіальна, дільнична виборча комісія забезпечує збереження та охорону отриманих виборчих бюлетенів. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні виборчої комісії в закритому сейфі (металевій шафі чи окремій кімнаті), який (яка) опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа чи окрема кімната) постійно (до передачі бюлетенів дільничним виборчим комісіям або до дня голосування) перебуває під охороною поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням територіальної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України.

У разі виявлення пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф (металева шафа), або невідповідності підписів чи печатки на ній голова виборчої комісії негайно повідомляє про орган Національної поліції України та виборчу комісію вищого рівня. Після цього голова комісії невідкладно відкриває сейф (металева шафа чи окрема кімната) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені. Члени виборчої комісії перевіряють виборчі бюлетені, зокрема щодо відповідності номерів виборчої дільниці, наявності відбитка печатки цієї виборчої комісії, після чого перераховують виборчі бюлетені окремо з кожного виду виборів. Виборча комісія складає акт про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи чи окремої кімнати) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі чи окремій кімнаті) виборчих бюлетенів фіксується також у протоколі засідання виборчої комісії. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих виборчою комісією.

13. У разі скасування рішення про реєстрацію кандидата у депутати в багатомандатному виборчому округу, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища після виготовлення виборчих бюлетенів відповідна територіальна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня.

Такі зміни за рішенням територіальної виборчої комісії вносяться до виборчих бюлетенів членами дільничних виборчих комісій з використанням штампа «Вибув». Форма такого штампа затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять шість днів до дня голосування. Про проставлення на виборчому бюлетені штампа «Вибув», що засвідчує внесення змін до виборчого бюлетеня, дільничні виборчі комісії невідкладно письмово повідомляють територіальну виборчу комісію, що прийняла рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня. Член дільничної виборчої комісії під час видачі виборчого бюлетеня повідомляє кожного виборцю про зміни, внесені до виборчого бюлетеня.

Штамп «Вибув» передається дільничним виборчим комісіям одночасно з рішенням територіальної виборчої комісії про скасування рішення про реєстрацію кандидата у депутати в багатомандатному виборчому округу, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

Використання штампа «Вибув» дільничною виборчою комісією без отримання відповідного рішення територіальної виборчої комісії забороняється.

14. У разі якщо до виборчих бюлетенів внесено зміни без рішення територіальної виборчої комісії чи зміни, що не відповідають рішенням територіальної виборчої комісії, дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає про це акт у двох примірниках. В акті зазначаються кількість отриманих виборчих бюлетенів, кількість зіпсованих виборчих бюлетенів для голосування у відповідному округу та прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до територіальної виборчої комісії, другий примірник зберігається у дільничній виборчій комісії. Відомості зазначеного акта враховуються дільничною виборчою комісією при складанні протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Зіпсовані виборчі бюлетені для голосування на різних місцевих виборах погашаються та упаковуються окремо в різні пакети в порядку, передбаченому цим Кодексом. На пакетах зазначається вид зіпсованих виборчих бюлетенів для голосування. Запактовані зіпсовані виборчі бюлетені зберігаються у дільничній виборчій комісії до дня голосування і передаються до територіальної виборчої комісії разом з іншою виборчою документацією в порядку, передбаченому цим Кодексом. При підрахунку голосів виборців зіпсовані бюлетені враховуються як невикористані.

15. Особи, винні у протиправному псуванні виборчих бюлетенів, відшкодовують заповідану шкоду в порядку, встановленому законом.

Стаття 243. Вимоги до виборчого бюлетеня з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради

1. Голосування виборців на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради здійснюється за допомогою виборчих бюлетенів з виборів депутатів відповідно Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської ради (далі — виборчий бюлетень).

2. У виборчому бюлетені назви організації партій розміщуються у порядку їхніх номерів, визначених жеребкуванням, яке проводить виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, за участю представників організації партій у відповідній виборчій комісії, кандидатів у депутати, уповноважених осіб організації партій в єдиному багатомандатному виборчому округу після закінчення реєстрації кандидатів у депутати до затвердження тексту виборчого бюлетеня.

У виборчому бюлетені зазначаються визначений жеребкуванням номер кожної організації партій, повна назва відповідної організації партій. Праворуч від повної назви кожної організації партій розміщується порожній квадрат. Під повною назвою розміщуються порядкові номери, прізвища та ініціали усіх кандидатів у депутати, включених до відповідного регіонального виборчого списку. Під порядковим номером, повною назвою організації партій та порядковими номерами, прізвищами та ініціалами усіх кандидатів, включених до відповідного регіонального виборчого списку організації партій, яка в порядку черговості організації партій у виборчому бюлетені вказана останньою, на відстані не менше ніж три сантиметри від назви такої організації партій великими літерами зазначається текст «Від організації партій, за яку я проголосувала (проголосувала), підтримую кандидата у депутати», праворуч від якого розміщується прямокутник, у якому зазначається знак «N» з вільним полем для написання номера кандидата в депутати.

Стаття 244. Порядок виготовлення виборчих бюлетенів з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія на підставі договору, укладеного між нею і поліграфічним підприємством, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів у централізованому порядку не пізніше як за десять днів до дня голосування та отримує виготовлені виборчі бюлетені не пізніше як за дев'ять днів до дня голосу-

вання в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта приймання-передачі за формою, встановлену Центральною виборчою комісією.

2. Підприємства-виготовлювачі виборчих бюлетенів забезпечують суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бюлетенів, їх облік та передачу замовнику в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

3. Технічні відходи, поліграфічний брак, а також друкарські форми знищуються в порядку та строки, визначені договором про виготовлення виборчих бюлетенів.

4. Контроль за виготовленням виборчих бюлетенів на підприємствах-виготовлювачах, дотриманням вимог щодо знищення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку здійснює контрольна комісія, що утворюється виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією за поданнями партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання на початок виборчого процесу, не пізніше як у день затвердження тексту та встановлення ступеня захисту виборчого бюлетеня.

5. Виборчі бюлетені отримуються виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта приймання-передачі за формою, встановлену Центральною виборчою комісією. Зведена інформація на підставі актів приймання-передачі про кількість виборчих бюлетенів, виготовлених для кожного багатомандатного округу, оприлюднюється не пізніше як за один день до дня голосування на офіційному веб-сайті виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії та/або на стенді офіційних матеріалів комісії.

6. У разі прийняття виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією рішення про скасування реєстрації усіх кандидатів у депутати від організації партії у єдиному багатомандатному округу у період виготовлення виборчих бюлетенів або після виготовлення виборчих бюлетенів, але за проміжком часу, в який неможливо здійснити передрукування виборчих бюлетенів, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня для голосування у єдиному багатомандатному округу. Рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії невідкладно передається відповідним територіальним виборчим комісіям для внесення відповідних змін дільничними виборчими комісіями. Територіальна виборча комісія невідкладно передає це рішення дільничним виборчим комісіям для внесення відповідних змін.

Такі зміни до виборчих бюлетенів вносяться членами дільничних виборчих комісій з використанням штампа «Вибув» на засіданні дільничної виборчої комісії.

Вносити зміни до виборчого бюлетеня без рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії забороняється.

Про зміни, внесені до виборчого бюлетеня, повідомляється кожному виборцю під час видачі виборчого бюлетеня.

7. Форма штампа, зазначеного у частині шостій цієї статті, затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять шість днів до дня голосування. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше як за сім днів до дня голосування забезпечують виготовлення таких штампів. Штампі зберігаються у територіальній виборчій комісії, яка встановлює підсумки голосування з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради у багатомандатному виборчому округу.

Штамп «Вибув» передається територіальною виборчою комісією всім дільничним виборчим комісіям одночасно з передачею відповідного рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії.

8. У разі якщо до виборчих бюлетенів внесено зміни без рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії чи зміни, що не відповідають рішенням відповідної виборчої комісії, дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає про це акт у двох примірниках за формою і в порядку, передбаченими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. В акті зазначаються кількість отриманих виборчих бюлетенів, кількість зіпсованих виборчих бюлетенів та прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до територіальної виборчої комісії, другий примірник зберігається у дільничній виборчій комісії. Відомості зазначеного акта враховуються дільничною виборчою комісією при складанні протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Зіпсовані виборчі бюлетені погашаються та запакуюються окремо в різні пакети в порядку, передбаченому частиною шостою статті 250 цього Кодексу. На пакетах робиться напис: «Зіпсовані виборчі бюлетені». Запактовані зіпсовані виборчі бюлетені зберігаються у відповідній виборчій комісії до дня голосування і передаються до територіальної виборчої комісії разом з іншою виборчою документацією у порядку, передбаченому статтею 253 цього Кодексу.

При підрахунку голосів виборців зіпсовані бюлетені враховуються як невикористані.

9. Особи, винні у протиправному псуванні виборчих бюлетенів, відшкодовують заповідану шкоду в порядку, встановленому законом.

Стаття 245. Порядок передачі виборчих бюлетенів з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради виборчим комісіям

1. Не раніше як за сім днів до дня голосування після отримання виборчих бюлетенів відповідна територіальна виборча комісія на своєму засіданні передає виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача таким територіальним виборчим комісіям з відповідних місцевих виборів:

- 1) виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна виборча комісія передає виборчі бюлетені для голосування з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради відповідним районним, міським виборчим комісіям;
- 2) міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія у місті з районним поділом та місті, до складу якого входить село, селище, місто, передає виборчі бюлетені для голосування з виборів депутатів міської ради відповідним районним у місті, сільським, селищним, міським виборчим комісіям;
- 3) міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія у місті з районним поділом та місті, до складу якого входить село, селище, місто, передає виборчі бюлетені для голосування з виборів міського голови відповідним районним у місті, сільським, селищним, міським виборчим комісіям.

2. Відповідна територіальна виборча комісія приймає виборчі бюлетені в упаковці підприємства-виготовлювача від підприємства виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, уповноваженого здійснити таку передачу бюлетенів рішенням цієї виборчої комісії, на своєму засіданні.

Територіальна виборча комісія складає у трьох примірниках протокол про прийняття виборчих бюлетенів. Зазначений протокол складається у порядку, передбаченому частиною шостою статті 37 цього Кодексу, та підписується уповноваженим представником виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, який здійснює передачу виборчих бюлетенів. Перший примірник протоколу передається до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, другий — зберігається в територіальній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується у приміщенні територіальної виборчої комісії для загального ознайомлення.

У разі неможливості передачі виборчих бюлетенів від виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії до територіальної виборчої комісії відповідні виборчі бюлетені вважаються невикористаними та погашаються виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією шляхом знищення до підприємства-виготовлювача. Виборчі бюлетені знищуються підприємством-виготовлювачем у присутності представників відповідної виборчої комісії та контрольної комісії, утвореної виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією, про що складається відповідний акт.

3. Територіальна виборча комісія забезпечує збереження та охорону виборчих бюлетенів, отриманих від виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні територіальної виборчої комісії в сейфі (металевій шафі або окремій кімнаті), який (яка) опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні членів комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа або окрема кімната) постійно (до передачі виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям) перебуває під охороною поліцейського.

4. Територіальна виборча комісія не раніше як за три дні до дня голосування на своєму засіданні передає виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям відповідно багатомандатного округу. Виборчі бюлетені приймають не менш як три члени кожної дільничної виборчої комісії.

5. Про передачу територіальною виборчою комісією виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям округу складається протокол у порядку і за формою, встановленими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. У протоколі зазначаються:

- 1) номер багатомандатного округу;
- 2) кількість виборчих бюлетенів, отриманих територіальною виборчою комісією;
- 3) номер кожної виборчої дільниці, членам виборчої комісії якої передаються виборчі бюлетені;
- 4) кількість переданих на виборчу дільницю виборчих бюлетенів;

5) прізвища та підписи членів дільничної виборчої комісії, які прийняли виборчі бюлетені.

6. Протокол про передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів складається у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Перший примірник протоколу надсилається до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, другий — зберігається в територіальній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується у приміщенні територіальної виборчої комісії для загального ознайомлення.

7. Витязі з протоколу за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної виборчої дільниці, надається разом із виборчими бюлетенями представникам кожної дільничної виборчої комісії, які отримали виборчі бюлетені, за підписами голови і секретаря територіальної виборчої комісії та трьох членів відповідної дільничної виборчої комісії, засвідчений печаткою територіальної виборчої комісії.

8. Кожен член територіальної виборчої комісії, кандидат у депутати, уповноважена особа організації партії, офіційний спостерігач, які були присутні під час передачі виборчих бюлетенів, мають право ознайомитися із протоколами, зазначеними у частинах другій та п'ятій цієї статті.

9. Члени дільничної виборчої комісії транспортують отримані ними виборчі бюлетені до приміщення дільничної виборчої комісії у супроводі поліцейського, а в разі необхідності, за зверненням територіальної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України, на яких покладається обов'язок охорони виборчих бюлетенів.

10. Приймання виборчих бюлетенів дільничною виборчою комісією відбувається на засіданні дільничної виборчої комісії невідкладно після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені. Секретар комісії розпаковує упаковку підприємства-виготовлювача та проставляє у визначених місцях кожного виборчого бюлетеня печатку дільничної виборчої комісії. Інший визначений рішенням комісії член дільничної виборчої комісії перераховує отримані виборчі бюлетені, перевіряючи відповідність позначення виборчого округу, номера багатомандатного округу та номера виборчої дільниці, зазначених на виборчих бюлетенях.

11. Під час підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені, а інші члени комісії спостерігають за підрахунком. Під час підрахунку виборчих бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

12. У разі виявлення невідповідності кількості підрахунок виборчих бюлетенів відповідній кількості, зазначеній у витязі з протоколу територіальної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів, дільнична виборча комісія складає у трьох примірниках акт про невідповідність із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини невідповідності. Цей акт складається за формою і в порядку, передбаченими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. Перший примірник акта передається до територіальної виборчої комісії, другий зберігається у дільничній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується у приміщенні дільничної виборчої комісії для загального ознайомлення. За наявності зазначеної невідповідності кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, вважається кількістю, встановлена на засіданні дільничної виборчої комісії та зафіксована в акті про невідповідність і в протоколі засідання комісії.

13. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні дільничної виборчої комісії в сейфі (металевій шафі), який опечатується на тому самому засіданні комісії стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні виборчої комісії та печатки виборчої комісії і постійно (до початку підготовчого засідання комісії) перебуває під охороною поліцейського.

14. У разі виявлення пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф (металева шафа), або невідповідності підписів чи печатки на ній голова дільничної виборчої комісії негайно повідомляє про це органи Національної поліції України та відповідну територіальну виборчу комісію. Після цього голова дільничної виборчої комісії невідкладно відкриває сейф (металева шафа) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені. Члени дільничної виборчої комісії перевіряють виборчі бюлетені, зокрема щодо відповідності номерів багатомандатного округу та виборчої дільниці, наявності відбитки печатки цієї дільничної виборчої комісії, після чого перераховують виборчі бюлетені. Дільнична виборча комісія складає акт про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів. Зазначений акт складається за формою і в порядку, передбаченими частиною шостою статті 37 цього Кодексу. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) виборчих бюлетенів фіксується також у протоколі засідання виборчої комісії. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

15. У разі неможливості передачі виборчих бюлетенів від територіальної виборчої комісії до дільничної виборчої комісії відповідні виборчі бюлетені вважаються невикористаними, про що складається у двох примірниках акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Один примірник акта надсилається до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, другий — зберігається у відповідній територіальній виборчій комісії. Такі виборчі бюлетені погашаються територіальною виборчою комісією після закінчення голосування шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені запакуюються, на пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені, погашені територіальною виборчою комісією», зазначаються номер багатомандатного виборчого округу, номер (номери) виборчої дільниці, кількість запактованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів територіальної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 246. Облаштування приміщення для голосування

1. У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним дільнична виборча комісія в обов'язковому порядку розміщує виготовлені територіальною виборчою комісією за рахунок бюджетних коштів плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів, за формою, затверджену Центральною виборчою комісією.

2. У приміщенні для голосування на виборчій дільниці у місцях, доступних для виборців, розміщуються:

- 1) інформаційні буклети організації партій — суб'єктів виборчого процесу;
- 2) інформаційні плакати кожної організації партії — суб'єкта виборчого процесу у відповідному виборчому регіоні.

Інформаційні плакати організації партій розміщуються у порядку розміщення назв організації партій у виборчому бюлетені.

3. Розміщення матеріалів, зазначених у частині першій та другій цієї статті, повинно забезпечувати їх доступність для ознайомлення, у тому числі для осіб з інвалідністю.

Стаття 247. Підготовка до голосування

1. Про час і місце голосування дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці сповіщає виборців, включених до списку виборців на цій дільниці, іменними запрошеннями, надісланими або доставленими відповідно до частини другої статті 42 цього Кодексу.

2. Дільнична виборча комісія в останній день перед днем голосування на своєму засіданні розподіляє обов'язки членів дільничної виборчої комісії на день голосування (крім голови та секретаря комісії) щодо:

- 1) встановлення особи виборця та його наявності у списку виборців;
- 2) видачі виборцю виборчих бюлетенів;
- 3) контролю за проходженням виборців у кабінети для таємного голосування;
- 4) контролю за виборчими скриньками;
- 5) організації голосування виборців за місцем перебування;
- 6) контролю входу та виходу із приміщення для голосування.

3. Дільнична виборча комісія у день голосування не раніше як за 45 хвилин до початку голосування проводить підготовче засідання. На початку засідання усі присутні оглядають стрічку, якою було опечатано сейф (металева шафа), де зберігаються виборчі бюлетені.

4. Голова дільничної виборчої комісії надає для огляду членам дільничної виборчої комісії, присутнім кандидатам у депутати, уповноваженим особам організації партій, офіційним спостерігачам, представникам засобів масової інформації почер

ДОКУМЕНТИ

та оголошує кількість виборчих бюлетенів для голосування з кожних місцевих виборів та окремо по кожному виборчому округу, в яких проводиться голосування на виборчій дільниці, отриманих дільничною виборчою комісією. Ці відомості заносяться секретарем дільничної виборчої комісії до відповідних протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а також фіксуються у протоколі засідання комісії.

7. Голова дільничної виборчої комісії передає необхідну кількість виборчих бюлетенів членам дільничної виборчої комісії, які будуть видавати виборчі бюлетені виборцям у приміщенні для голосування та організовуватимуть голосування за місцем перебування виборців. Передача виборчих бюлетенів фіксується відомістю за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені члени комісії засвідчують отримання виборчих бюлетенів, підписуючи відомість, та забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку їх видачі виборцям. Жодного виборчого бюлетеня у сейфі не може залишатися.

8. Голова дільничної виборчої комісії передає членам дільничної виборчої комісії, уповноваженим працювати із списком виборців у день голосування, аркуші списку виборців. Відповідні члени комісії забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Кодексом порядку їх використання.

Стаття 248. Організація і порядок голосування

1. Голосування проводиться в день голосування з 8 години до 20 години без перерви.

2. Організація проведення голосування та підтримання у приміщенні для голосування належного порядку, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладатися на дільничну виборчу комісію. У разі вчинення правопорушень, за які законом встановлена відповідальність, голова або заступник голови дільничної виборчої комісії має право запросити у приміщення для голосування поліцейського, який повинен вжити до порушення передбачених законом заходів та залишити приміщення для голосування. Перебування поліцейських у приміщенні для голосування в інших випадках забороняється.

3. Під час проведення голосування на виборчій дільниці два члени дільничної виборчої комісії після пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, за умови наявності виборця у списку виборців на відповідній виборчій дільниці та наявності у нього права голосу на відповідних місцевих виборах (враховуючи відмітку в графі «Примітка» щодо постійної нездатності пересуватися самостійно або запису «Голосує за місцем перебування») надає виборцю список виборців для підпису; другий член дільничної виборчої комісії у позначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня вписує своє прізвище, ініціали, ставить підпис та проставляє номер, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці. Виборець ставить підпис за отримання виборчих бюлетенів для голосування на місцевих виборах у списку виборців та на визначеному місці на контрольному талоні кожного виборчого бюлетеня. Після цього член виборчої комісії відокремлює від кожного виборчого бюлетеня контрольний талон та видає виборцю виборчий бюлетень. Член виборчої комісії повідомляє виборцю, скільки виборчих бюлетенів він отримав. Контрольні талони виборчих бюлетенів зберігаються у члена комісії, який видає виборчі бюлетені. При цьому робити на виборчих бюлетенях будь-які інші позначки забороняється.

4. Виборець може перебувати у приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

5. Виборчий бюлетень заповнюється виборцем особисто в кабінеті для таємного голосування. Під час заповнення виборчого бюлетеня забороняється присутність інших осіб, здійснення фото- та відеофіксації у будь-який спосіб. Виборець, який внаслідок фізичних вад не може самостійно заповнити виборчий бюлетень, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії скористатися допомогою іншого виборця, крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довіреної особи кандидата, уповноваженої особи організації партії, офіційного спостерігача.

6. Виборець не має права передавати свої виборчі бюлетені іншим особам. Отримання виборчих бюлетенів від інших осіб (крім уповноваженого члена виборчої комісії, який видає виборчі бюлетені), захоплення або змушування виборців до передачі виборчого бюлетеня іншим особам шляхом підкупу, погроз або в інший спосіб забороняється.

7. У виборчому бюлетені з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради виборців, визначивши організацію партії, за яку він голосує, робить позначку «плюс» (+), або іншу, що засвідчує його волевиявлення, а у вільному полі для написання номера кандидата в депутати блянку тексту «Від організації партії, за яку я проголосував (проголосувала), підтримую кандидата у депутати» може вписати порядковий номер кандидата у депутати, якого він підтримує.

Якщо виборець у відповідному прямокутнику вписав цифри, які позначають несучуючий порядковий номер кандидата в депутати або вписав іншу позначку, або не зазначив жодного номера або позначки, але при цьому зробив будь-яку позначку навпроти назви партії, що засвідчує волевиявлення виборця, вважається, що виборець підтримує весь регіональний список кандидатів у депутати від відповідної організації партії без надання підтримки окремому кандидату з цього списку.

8. У виборчому бюлетені з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради виборців робить позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті напроти прізвища кандидата в депутати, за якого він голосує.

У виборчих бюлетенях з виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища виборець робить позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті напроти прізвища відповідного кандидата, за якого він голосує.

9. Виборець може голосувати лише за одну організацію партії, одного кандидата в депутати, одного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

10. Виборець особисто опускає заповнений виборчий бюлетень до виборчої скриньки. Виборець, який через фізичні вади не може самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії доручити зробити це у своїй присутності іншому виборцю, крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довіреної особи кандидата, уповноваженої особи організації партії, офіційного спостерігача.

11. У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування вона опечатується головою і не менш як трьома членами виборчої комісії, які є представниками різних суб'єктів подання кандидатур до складу комісії, у спосіб, що унеможливує подальше опускання чи виймання виборчих бюлетенів. Ця виборча скринька зберігається в приміщенні для голосування в полі зору членів виборчої комісії та інших осіб, які мають право бути присутніми на виборчій дільниці під час голосування відповідно до вимог цього Кодексу, і не використовується до закінчення голосування.

12. У разі якщо виборець, заповнюючи виборчий бюлетень, припустився помилки, він має право невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена виборчої комісії, який видає йому виборчий бюлетень, з проханням видати йому інший виборчий бюлетень. Член виборчої комісії видає виборцю інший виборчий бюлетень у порядку, встановленому частинною третьою цієї статті, лише в обмін на неправильно заповнений виборчий бюлетень, про що уповноважений член дільничної виборчої комісії робить відповідну позначку в списку виборців напроти прізвища виборця, яку засвідчує своїм підписом. Неправильно заповнений виборчий бюлетень негайно погашається членом комісії, який його видав, як невикористаний, про що складається акт. Цей акт підписується двома членами дільничної виборчої комісії, що оформляють видачу виборчого бюлетеня, та виборцем, який неправильно заповнив виборчий бюлетень, і долучається до списку виборців. Погашений виборчий бюлетень зберігається до підрахунку голосів у члена комісії, який видає виборчий бюлетень. Під час підрахунку голосів цей бюлетень враховується як невикористаний і заповнюється разом із контрольним талоном у пакет з невикористаними виборчими бюлетенями. Повторна видача виборчого бюлетеня замість неправильно заповненого не допускається.

13. За 5 хвилин до 20 години голова дільничної виборчої комісії оголошує про закінчення голосування та закінчення виборчої дільниці о 20 годині. Виборці, які на 20 годину прийшли до дільниці для голосування, мають право проголосувати. Для забезпечення реалізації цього права виборців один із членів комісії о 20 годині за дорученням голови дільничної виборчої комісії підходить до входу у приміщення для голосування та запрошує всіх виборців, які ще не проголосували, зайти до приміщення для голосування і зачиняє двері. Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця приміщення зачиняється і в ньому залишаються тільки члени виборчої комісії та особи, які згідно з цим Кодексом мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії.

14. Під час проведення голосування не допускається закриття приміщень для голосування, припинення голосування, розкриття виборчих скриньок, підрахунок голосів до закінчення встановленого цим Кодексом часу голосування.

15. Дільнична виборча комісія упродовж дня голосування забезпечує подання до усіх територіальних виборчих комісій з місцевих виборів, які організовуються та проводяться на цій дільниці, відомостей про кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

Стаття 249. Порядок організації голосування виборців за місцем перебування

1. Виборці, який внесений до списку виборців на виборчій дільниці, але за віком, у зв'язку з інвалідністю чи за станом здоров'я не здатний пересуватися самостійно, дільнична виборча комісія надає можливість голосувати за місцем перебування цього виборця.

2. Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування дільнична виборча комісія в останній день перед днем голо-

сування на своєму засіданні виготовляє витяг із списку виборців за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Такий витяг невідкладно після його складання надається для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

3. До витягу із списку виборців включаються:

1) без рішення комісії — виборець, постійно не здатний пересуватися самостійно, стосовно якого у списку виборців зазначена відповідна відмітка, якщо такий виборець до 12 години останньої суботи перед днем голосування письмово або особисто не повідомив відповідну дільничну виборчу комісію про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;

2) за рішенням дільничної виборчої комісії — виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, на підставі його заяви та довідки медичної установи про стан його здоров'я.

4. При включенні виборця до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на виборчій дільниці у графі «Підпис виборця» секретар дільничної виборчої комісії робить запис «голосує за місцем перебування».

5. Виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, поштою або через інших осіб подає власноручно написану заяву з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування із зазначенням місця перебування виборця. Така заява разом з довідкою медичної установи про стан здоров'я виборця має бути подана до дільничної виборчої комісії не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем голосування.

6. Заява, передбачена частиною п'ятою цієї статті, є зобов'язанням виборця забезпечити умови для дотримання вимог щодо порядку голосування, передбачених цим Кодексом.

7. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, голосування за місцем перебування виборця проводиться на підставі власноручно написаної заяви виборця з проханням забезпечити голосування за місцем його перебування у зв'язку з необхідністю дотримання постійного режиму.

8. Заява виборця про бажання голосувати за місцем його перебування реєструється дільничною виборчою комісією в окремому журналі, де зазначаються день і час її надходження, прізвище, ім'я, по батькові та адреса місця проживання (місця перебування) виборця.

9. Голосування виборців за місцем їх перебування організовують не менш як три члени дільничної виборчої комісії, визначені рішенням виборчої комісії. Такі члени виборчої комісії повинні бути представниками різних суб'єктів подання кандидатур до складу комісії.

10. Голосування виборців за місцем їх перебування організовується з таким розрахунком, щоб члени дільничної виборчої комісії, які організовують таке голосування, повернулися до приміщення для голосування не пізніше як за годину до закінчення голосування.

11. Голова дільничної виборчої комісії оголошує про те, що члени дільничної виборчої комісії відбувають для організації голосування виборців за місцем їх перебування. Голова дільничної виборчої комісії видає визначеним членам виборчої комісії витяг із списку виборців, складений відповідно до частини другої цієї статті. Одноразово членам комісії видаються по одному примірнику інформаційних буклетів та інформаційних плакатів кожної організації партії для відповідного багатомандатного виборчого округу та опломбовану або опечатану переносну виборчу скриньку, в яку при цьому вкладається контрольний лист. У контрольному листі зазначаються номер виборчої скриньки, час виходу (година та хвилини) членів виборчої комісії для проведення голосування виборців за місцем їх перебування, кількість отриманих виборчих бюлетенів окремо щодо кожного виду місцевих виборів, прізвища членів дільничної виборчої комісії, яким видані виборчі бюлетені. Контрольний лист підписується присутніми членами виборчої комісії, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії, та, за бажанням, кандидатами у депутати, кандидатами на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довіреними особами кандидатів, уповноваженими особами організації партії, офіційними спостерігачами.

12. Під час проведення голосування виборців за місцем їх перебування мають право бути присутні кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довірених осіб кандидатів, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі.

13. Виборець чи члени його сім'ї не можуть відмовити у присутності під час проведення голосування членів комісії, які проводять голосування, а також кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довірених осіб кандидатів, уповноважених осіб організації партії, офіційних спостерігачів, які мають право бути присутніми під час проведення голосування. У разі відмови допустити зазначених осіб у приміщення, де перебуває виборець, йому відмовляється у проведенні голосування за місцем його перебування.

14. Під час організації голосування виборця за місцем перебування член дільничної виборчої комісії на підставі витягу із списку виборців після пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених у частині першій статті 8 цього Кодексу, видає виборцю виборчі бюлетені. При цьому член дільничної виборчої комісії у позначених місцях на контрольних талонах виборчих бюлетенів вписує своє прізвище, ініціали, ставить підпис та проставляє номер виборця у списку виборців.

Виборець ставить підпис у контрольних талонах виборчих бюлетенів та у витягу із списку виборців.

Член виборчої комісії відокремлює від виборчих бюлетенів, які мають бути видані виборцю, контрольні талони та видає виборцю по одному виборчому бюлетеню для голосування з кожних місцевих виборів. Контрольні талони виданих виборчих бюлетенів зберігаються у члена комісії, який видає виборчі бюлетені.

Інший член виборчої комісії надає виборцю для ознайомлення примірники інформаційних буклетів та інформаційних плакатів кожної організації партії для відповідного виборчого регіону.

Виборець особисто в режимі таємного голосування заповнює виборчі бюлетені у порядку, встановленому частинною сьомою, восьмою статті 248 цього Кодексу, користуючись за потреби інформаційними буклетами та інформаційними плакатами організації партії — суб'єктів виборчого процесу та опускає виборчі бюлетені до переносної виборчої скриньки. Член сім'ї виборця або особа, яка здійснює за ним догляд, має право бути присутнім під час голосування виборця, допомогти йому заповнити виборчий бюлетень та вкинути його у виборчу скриньку, якщо виборець внаслідок фізичних вад чи стану здоров'я не може самостійно виконати ці дії. Після голосування виборець повертає членам комісії отримані ним примірники інформаційних буклетів та інформаційних плакатів організації партії — суб'єктів виборчого процесу.

15. Члени дільничної виборчої комісії мають право перевіряти факт тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

16. У разі якщо виборець, включений до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, прибув у приміщення для голосування після того, як члени дільничної виборчої комісії відбули для організації голосування за місцем перебування, такому виборцю не можуть бути видані виборчі бюлетені для голосування, та з'ясування питання, чи не проголосував цей виборець за місцем перебування.

17. Після проведення голосування виборців за місцем перебування член дільничної виборчої комісії, який видає виборцю виборчі бюлетені для голосування на місцевих виборах, на яких він має право голосу, у списку виборців напроти прізвища виборця робить позначку «голосував за місцем перебування», зазначає своє прізвище і ставить підпис.

18. Витяг із списку виборців, за яким організовувалося голосування виборців за місцем перебування, додається до списку виборців і є його невід'ємною частиною. До списку виборців додаються письмові заяви виборців, довідки медичних установ, копії відповідних рішень дільничної виборчої комісії.

Стаття 250. Порядок підрахунку голосів на виборчій дільниці

1. Підсумкове засідання дільничної виборчої комісії розпочинається після закінчення голосування виборців на виборчій дільниці і проводиться у тому самому приміщенні, де відбувалося голосування. Підсумкове засідання проводиться без перерви і закінчується після складення та підписання протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

2. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці проводиться дільничною виборчою комісією в такій послідовності:

- 1) підрахунок голосів на виборах Президента України, виборах народних депутатів України або на всеукраїнському референдумі (в разі одночасного проведення місцевих виборів із виборами Президента України, виборами народних депутатів України або всеукраїнським референдумом);
- 2) підрахунок голосів на виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради;
- 3) підрахунок голосів на виборах депутатів районної ради;
- 4) підрахунок голосів на виборах міського голови;
- 5) підрахунок голосів на виборах депутатів міської ради;
- 6) підрахунок голосів на виборах міського голови міста, яке входить до складу іншого міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм;
- 7) підрахунок голосів на виборах депутатів районної у місті ради, міської ради міста, яке входить до складу іншого міста згідно з адміністративно-територіальним устроєм;
- 8) підрахунок голосів на виборах сільського, селищного голови;
- 9) підрахунок голосів на виборах депутатів сільської, селищної ради;
- 10) підрахунок голосів на виборах старости села, селища.

Під час підрахунку голосів виборців з кожних місцевих виборів бюлетені з тих місцевих виборів, підрахунок голосів виборців з яких ще не проводився, складаються у виборчій скриньці, які постійно перебувають у полі зору членів дільничної виборчої комісії.

Пакети з протоколами та іншою виборчою документацією, що стосується виборів депутатів, до закінчення засідання дільничної виборчої комісії зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання, у полі зору членів дільничної виборчої комісії та осіб, присутніх на засіданні комісії. Пакети з виборчою документацією транспортується в порядку, встановленому статтею 253 цього Кодексу, до територіальної виборчої комісії, яка встановлює підсумки голосування, відразу після підписання відповідних протоколів з усіх інших виборів чи референдуму.

3. На час проведення підсумкового засідання дільнична виборча комісія доручає ведення протоколу засідання виборчої комісії заступнику голови або іншому члену дільничної виборчої комісії. Секретар дільничної виборчої комісії на цьому засіданні носить відомості до протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

4. У разі якщо під час проведення голосування до дільничної виборчої комісії надходили заяви, скарги щодо порушень, що мали місце під час проведення голосування на виборчій дільниці, дільнична виборча комісія розглядає їх на початку засідання, до початку підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

5. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється відкрито і прозоро включно членами дільничної виборчої комісії. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці проводиться у послідовності викладених положень цієї статті та у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

6. Дільнична виборча комісія запakuє опрацьовані виборчі документи у паперові пакети. Пакет з виборчими документами заклеюється, на пакеті робиться напис, який вказує на кількість та вид запакованих документів, а також зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

7. Кожен член дільничної виборчої комісії, відповідальний за роботу із списком виборців, підраховує та носить на кожен отриманий ним аркуш списку виборців та кі відомості по кожному аркушу окремо:

1) кількість виборців, внесених у список виборців, на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);

2) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені (за підписами виборців у списку виборців).

8. Список виборців на виборчій дільниці після закінчення голосування у разі внесення до нього доповнень зкривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою комісії.

9. Дільнична виборча комісія на підставі списку виборців (порівняння списку виборців та витягу із списку виборців) встановлює кількість виборців на виборчій дільниці. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем (секретарем засідання) виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з усіх місцевих виборів.

10. Дільнична виборча комісія підраховує невикористані виборчі бюлетені. Кількість таких бюлетенів оголошується головою і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Невикористані виборчі бюлетені погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені разом з бюлетенями, зіпсованими виборцями під час їх заповнення і повернутими членам дільничної виборчої комісії, які їх видавали, запakuються. На пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені», зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

11. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування з відповідних місцевих виборів, за підписами виборців у списку виборців та відмітками «голосував за місцем перебування» у списку виборців. Ця кількість оголошується.

12. Дільнична виборча комісія підраховує кількість контрольних талонів виборчих бюлетенів за підписами виборців та членів виборчої комісії, які їх видавали, окремо з кожних місцевих виборів та по кожному виборчому округу, в яких проводилося голосування на виборчій дільниці. Кількість таких талонів оголошується.

13. У разі відповідності кількості контрольних талонів, зазначеної у частині дванадцятій цієї статті, кількості виборців, зазначеній у частині одинадцятій цієї статті, ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені.

У разі невідповідності кількості контрольних талонів, зазначеної у частині дванадцятій цієї статті, кількості, зазначеній у частині одинадцятій цієї статті, складається акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, довірених осіб кандидатів, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі. Після цього комісія приймає рішення про встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені для голосування у відповідному виборчому окрузі. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

14. Список виборців, доданий до нього витягу із списку виборців, виготовлений згідно з частинною другою, третьою статті 249 цього Кодексу, заяви, на підставі яких складався витяг із списку, рішення суду про внесення змін до списку виборців, повідомлення органу ведення Державного реєстру виборців запakuються в окремий пакет. На пакеті робиться напис «Список виборців», зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

15. Контрольні талони виборчих бюлетенів для голосування з кожних місцевих виборів по кожному округу запakuються в окремі пакети. На пакетах робиться напис «Контрольні талони», зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих контрольних талонів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

16. Дільнична виборча комісія з кожних місцевих виборів перевіряє, чи дорівнює сума кількості невикористаних виборчих бюлетенів і кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені, кількості виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, довірених осіб кандидатів, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі.

17. Дільнична виборча комісія перевіряє цілісність пломб або печаток на виборчих скриньках.

18. У разі виявлення на виборчих скриньках пошкоджень пломб або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки, складається акт із зазначенням характеру виявлених пошкоджень, який підписується присутні члени дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт мають право підписати присутні кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довірених осіб кандидатів, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі.

19. Виборчі скриньки відкриваються дільничною виборчою комісією почергово. Першими відкриваються переносні виборчі скриньки, що використовувалися під час голосування виборців за межами приміщення для голосування, а останніми відкриваються (за наявності) виборчі скриньки з пошкодженими печатками або пломбами, а також іншими пошкодженнями, виявленими під час голосування.

20. При відкритті непошкодженої виборчої скриньки її вміст вивіається на стіл, за яким розміщуються члени дільничної виборчої комісії. При цьому перевіряється наявність у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці — контрольних листів).

21. Виборчі бюлетені з пошкодженої виборчої скриньки виймаються по одному без їх перемішування. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборчих бюлетенів з кожних місцевих виборів, що знаходяться у цій виборчій скриньці. При цьому перевіряється наявність у цій виборчій скриньці контрольного листа, який виймається останнім.

22. У разі відсутності

ДОКУМЕНТИ

ної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, приймається дільничною виборчою комісією шляхом голосування.

25. Якщо зазначені на виборчому бюлетені позначення (номер) виборчого округу та/або номер виборчої дільниці не відповідають позначенню (номеру) відповідного виборчого округу та/або номеру виборчої дільниці, на якій проводиться підрахунок голосів, такі виборчі бюлетені не враховуються при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

26. Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню при встановленні кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, заповнюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню», зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

27. Виборчі бюлетені для голосування з кожних місцевих виборів і по кожному виборчому округу відокремлюються одні від інших. Виборча комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів окремо з кожних місцевих виборів та по кожному виборчому округу, за винятком бюлетенів, які не підлягають врахуванню.

Під час підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені вголос. Усі предмети, що не є виборчими бюлетенями встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються. У разі виникнення сумнівів, чи є предмет виборчим бюлетенем, дільнична виборча комісія вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути предмет. На час огляду підрахунок виборчих бюлетенів припиняється. Предмети, що не є виборчими бюлетенями, заповнюються в окремий пакет. До предметів відносять і контрольні листи. На пакеті робиться напис «Предмети», зазначається назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Встановлена у підсумку підрахунку кількість є кількістю виборців, які взяли участь у голосуванні. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем комісії до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з відповідних місцевих виборів.

28. Виборчі бюлетені розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків назви партій, напис «Недійсні». Після цього виборчі бюлетені розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків прізвище кандидата у депутати, — окремо для кожного багатомандатного виборчого округу, прізвища кандидата в депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища та для кожного з цих випадків — з написом «Недійсні». При розкладанні виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії показує кожний виборчий бюлетень усім членам комісії, висловлюючи результат волевиявлення виборця. У разі виникнення сумнівів щодо змісту виборчого бюлетеня виборча комісія вирішує питання шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право оглянути особисто виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня робота з іншими виборчими бюлетенями припиняється.

29. Нездійсненні вважаються виборчі бюлетені:

1) з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб);

а) на яких відсутня печатка відповідної дільничної виборчої комісії;

б) до яких не внесено зміни відповідно до частини шостої статті 244 цього Кодексу або внесено зміни без рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії чи внесени зміни не відповідають рішенню виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії;

в) якщо у виборчому бюлетені цифри, які позначають порядковий номер кандидата в депутати (в тому числі неіснуючі), або інша позначка зазначені щодо кандидатів у депутати декількох організацій партій;

г) якщо не проставлено жодної позначки біля повної назви організації партії;

д) якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;

е) якщо з інших причин неможливо встановити зміст волевиявлення виборця щодо підтримки виборчого списку певної організації партії;

2) з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища:

а) на яких відсутня печатка відповідної дільничної виборчої комісії;

б) до яких не внесено зміни, передбачені частиною тринадцятою статті 242 цього Кодексу, або внесено зміни без рішення районної, міської, районної у місті, сільської, селищної виборчої комісії чи внесено зміни, що не відповідають такому рішенню;

в) на яких не поставлено жодної позначки;

г) на яких зроблено більш як одну позначку;

д) якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;

е) з інших причин неможливо встановити зміст волевиявлення виборця.

У разі виникнення сумнівів щодо достовірності виборчого бюлетеня у випадках, передбачених підпунктом «д» пункту 1 і підпунктом «д» пункту 2 цієї частини, питання вирішується дільничною виборчою комісією шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється.

30. Нездійсні виборчі бюлетені підраховуються окремо. Їх кількість оголошується і заноситься секретарем комісії до відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Нездійсні виборчі бюлетені заповнюються. На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені», зазначаються назва місцевих виборів, позначення та/або номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

31. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки організацій партій з виборів депутатів Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради. Під час підрахунку голосів кожен член комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, які отримали регіональні виборчі списки кожної організації партії та всіх організацій партій, оголошуються і заносяться секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

32. Дільнична виборча комісія зобов'язана при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, сумі кількості недійсних виборчих бюлетенів на виборчій дільниці та кількості виборчих бюлетенів з голосами виборців, які підтримали регіональні виборчі списки організацій усіх партій. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної виборчої комісії. Підписи скріплюються печаткою комісії. Цей акт має право підписати присутні кандидати у депутати, уповноважені особи організації партій, офіційні спостерігачі.

33. Дільнична виборча комісія почергово опрацює виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної організації партії, для встановлення кількості голосів, поданих на підтримку кожного кандидата у депутати, включеного до такого виборчого списку. З цієї метою виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної організації партії, розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків порядкові номери кандидатів відповідно до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від цієї організації партії, а також напис «Підтримали весь список».

34. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, які підтримали кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку відповідної організації партії, а також кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від відповідної організації партії, не підтримавши конкретного кандидата, оголошуються головою комісії і заносяться секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

35. Після закінчення опрацювання виборчих бюлетенів з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список відповідної організації партії, дільнична виборча комісія зобов'язана перевірити, чи дорівнює кількість голосів виборців, які підтримали регіональний виборчий список цієї організації партії, сумі кількості голосів виборців, які підтримали кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку цієї організації партії, та кількості голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від цієї організації партії. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія може повторно перерахувати виборчі бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності дільнична виборча комісія складає акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності.

36. Після закінчення опрацювання виборчих бюлетенів з голосами виборців, які підтримали кожного конкретного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку відповідної організації партії, та кількості голосів виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від цієї організації партії, дільнична виборча комісія складає акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої невідповідності.

37. Виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кожного з кандидатів у депутати, включених до регіонального виборчого списку кожної організації партії, заповнюються у пакети. На пакеті зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, назва організації партії, прізвище кандидата та його порядковий номер у регіональному виборчому списку партії, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

38. Виборчі бюлетені з голосами виборців, які підтримали весь регіональний виборчий список кандидатів у депутати від організації партії, заповнюються у пакет. На пакеті зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, назва організації партії, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

39. Пакети з виборчими бюлетенями, зазначені у частині тридцять сьомій та тридцять восьмій цієї статті, з голосами виборців, які підтримали регіональний виборчий список кожної організації партії, заповнюються в один паперовий пакет. На пакеті зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, назва відповідної організації партії, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

40. Дільнична виборча комісія підраховує кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата у депутати в багатомандатному окрузі з виборів депутатів районної, міської (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті ради, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища. Під час підрахунку голосів виборців кожен член дільничної виборчої комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців за кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища на виборчій дільниці оголошуються і заносяться до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному виборчому окрузі.

41. Дільнична виборча комісія при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, поданих за кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища зобов'язана перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні, сумі кількості недійсних виборчих бюлетенів та виборчих бюлетенів, голоси в яких подані за кандидатів на виборчій дільниці в цьому виборчому окрузі. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини такої розбіжності, який підписується членами дільничної виборчої комісії. Підписи засвідчуються печаткою комісії. Цей акт має право також підписати присутні кандидати в депутати у відповідному багатомандатному виборчому окрузі, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, їх довірені особи та офіційні спостерігачі.

42. Після підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, поданих за кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кожного кандидата, заповнюються окремо. На пакетах зазначаються прізвище та ініціали кандидата, назва виборів, позначення та/або номер округу, номер виборчої дільниці, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

Стаття 251. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією не пізніше як за двадцять два дні до дня голосування.

Забороняється складання протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці не на бланках, передбачених цією частиною, а також внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія забезпечує виготовлення бланків протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці для кожної виборчої дільниці у кількості 50 примірників в порядку та строки, визначені для виготовлення виборчих бюлетенів. Бланки протоколів дільничних виборчих комісій нумеруються підприємством-виготовлювачем. Бланки протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці передаються виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці цифрами заносяться:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів;

3) кількість виборців, внесених до уточненого списку виборців на виборчій дільниці;

4) кількість виборців, внесених на виборчій дільниці до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування;

5) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;

6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;

7) сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

8) кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці, із зазначенням номера скриньки та позначанням переносної скриньки (скриньок);

9) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню;

10) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;

11) сумарна кількість дійсних голосів виборців у межах виборчої дільниці;

12) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії;

13) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів від кожної організації партії;

14) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів від кожної організації партії.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однаково юридичну силу.

4. У протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, які присутні на засіданні виборчої комісії. У разі незгоди із результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Непідписання або відмова від підписання протоколу окремими членами комісії не має правових наслідків для достовірності протоколу. У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці напроті його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Цей протокол підписується членами дільничної виборчої комісії та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення.

5. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці опівднем, а також внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

6. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному окрузі дільнична виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до нього шляхом складення нового протоколу з позначкою «Уточнений». При цьому перерахунок бюлетенів не робиться. Протокол з позначкою «Уточнений» складається у кількості примірників, зазначених у частині третьій цієї статті.

7. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а за наявності — і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений» заповнюються. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів», зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник — невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

8. Членам дільничної виборчої комісії, кандидатам у депутати, уповноваженим особам організації партії, офіційним спостерігачам, присутнім під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, на їхнє прохання невідкладно видаються копії зазначеного в цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата, уповноваженої особи партії та для кожного офіційного спостерігача.

9. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акт зазначаються перелік осіб, які одержали копії відповідного протоколу, дата та час одержання цих копій і ставляться підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. Акт заповнюється у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. Пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також (за наявності) окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими комісією, після закінчення засідання комісії транспортуються до відповідної територіальної виборчої комісії.

Стаття 252. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Кодексу, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, лише за таких обставин:

1) випадків незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 248 цього Кодексу; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування особою більше ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливило встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

3) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більше ніж на 10 відсотків кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична виборча комісія складає відповідний акт. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці у відповідному багатомандатному окрузі недійсним.

3. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним усі бюлетені, виявлені у виборчих скриньках на цій виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—7 та 9 частини другої статті 251 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протоколи складаються дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 251 цього Кодексу.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені заповнюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені», зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, кількість заповнених виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним і акт, на підставі якого прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Стаття 253. Порядок транспортування і передачі виборчих документів до територіальної виборчої комісії

1. Транспортування документів, зазначених у частині десятої статті 251 цього Кодексу, здійснюється головою або заступником голови дільничної виборчої комісії та іншими двома членами цієї комісії — представниками двох інших організацій партій, на підтримку регіональних списків яких подано найбільшу кількість голосів на виборчій дільниці, під охороною та у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени дільничної виборчої комісії, кандидати, офіційні спостерігачі за їхнім бажанням можуть також супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється. Під час транспортування документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою документацією.

У разі якщо одночасно з місцевими виборами проводяться інші вибори, виборча документація інших виборів транспортується до відповідної виборчої комісії членами дільничної виборчої комісії, які не беруть участі у транспортуванні до територіальної виборчої комісії виборчої документації з виборів депутатів.

Секретар дільничної виборчої комісії, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до територіальної виборчої комісії, залишаються у приміщенні дільничної виборчої комісії до отримання повідомлення про прийняття протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці окружного виборчого комісією. Під час транспортування виборчої документації печатка дільничної виборчої комісії та бланки протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, якщо вони не були використані для складення протоколу з позначкою «Уточнений» до відправлення цих протоколів разом із виборчою документацією до територіальної виборчої комісії, зберігаються у сейфі (металевої шафи) у приміщенні дільничної виборчої комісії.

2. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу району, доставляє протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради у багатомандатному виборчому окрузі до районної виборчої комісії.

3. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста районного значення (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), що входить до складу району, доставляє протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у багатомандатному виборчому окрузі до районної виборчої комісії.

4. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення без районного поділу та/або до складу якого не входить інше село, селище, місто, а також дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території такого самого міста, до складу якого входить село, селище, місто, доставляє до міської виборчої комісії:

1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради у багатомандатному виборчому окрузі;

2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному виборчому окрузі;

5. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), в якому утворені районні у місті ради, доставляє:

1) до міської виборчої комісії — протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради у багатомандатному виборчому окрузі;

2) до районної у місті виборчої комісії — протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному виборчому окрузі;

6. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території району у місті (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб), в якому утворені районні у місті ради, доставляє:

1) до міської виборчої комісії — протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної ради у багатомандатному виборчому окрузі;

2) до районної у місті виборчої комісії — протокол

ДОКУМЕНТИ

2. Засідання територіальної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформляється протоколом безперервного засідання, який підписується головою або головою комісії на засіданні, а також секретарем виборчої комісії або членом виборчої комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу приєднуються (за наявності) окремі думки членів виборчої комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим окружною виборчою комісією рішенням.

3. На засіданні територіальної виборчої комісії, зазначеному у частині першій цієї статті, голова територіальної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частиною десятою статті 251 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

4. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії територіальна виборча комісія перевіряє комплекти документів та цілісність упакування усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами.

5. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та підрахунок голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до територіальної виборчої комісії, що надійшли до територіальної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, територіальна виборча комісія приймає одне з таких рішень:

- 1) врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в межах багатомандатного округу;
- 2) зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений»;
- 3) провести повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Кодексом.
6. Рішення, передбачене частиною п'ятою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх членів територіальної виборчої комісії більшістю від загального складу комісії і фіксується у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.
7. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунок голосів, територіальна виборча комісія своїм рішенням може зобов'язати дільничну виборчу комісію внести зміни до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці шляхом складання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з позначкою «Уточнений» відповідно до пункту 2 частини п'ятої цієї статті, про що зазначається у протоколі засідання територіальної виборчої комісії. Протягом часу розгляду цього питання дільничною виборчою комісією подані до територіальної виборчої комісії примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчі бюлетені та інші виборчі документи, зазначені у частині десятої статті 251 цього Кодексу, зберігаються в територіальній виборчій комісії.

8. У разі виявлення у протоколі виправлень, помилок та неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунок голосів та які не потребують внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці, територіальна виборча комісія приймає рішення, передбачене пунктом 1 частини п'ятої цієї статті, із зазначенням про виявлені виправлення, помилки та неточності. Таке рішення додається до протоколу дільничної виборчої комісії.

8. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений територіальною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до відповідного протоколу без перерахунку виборчих бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується до територіальної виборчої комісії в порядку, встановленому статтею 253 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії з позначкою «Уточнений» і занесені до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

9. За наявності заяв або скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними кандидатами у депутати, уповноваженими особами організації партії, офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування, та/або підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що ставлять під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій виборчій дільниці, територіальна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

10. У разі наявності акта або письмової заяви осіб, зазначених у частині першій статті 253 цього Кодексу, про порушення вимог цього Кодексу під час транспортування протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів до територіальної виборчої комісії територіальна виборча комісія може, а в разі наявних ознак розпечатування пакетів із запечатаними документами — зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій дільниці.

Прийняття рішення територіальною виборчою комісією про проведення повторного підрахунку голосів у разі виявлення порушення цілісності пакетів із запечатаними документами після прийняття виборчих документів від дільничної виборчої комісії не допускається.

11. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та запечатані пакети з іншими виборчими документами дільничної виборчої комісії до проведення відповідного повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці територіальною виборчою комісією зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання територіальної виборчої комісії.

12. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється територіальною виборчою комісією після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунку територіальною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії і можуть бути присутніми кандидати в депутати, уповноважені організації партії, офіційні спостерігачі.

13. Територіальна виборча комісія за результатами повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці за формою, встановлену Центральною виборчою комісією.

14. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці складається територіальною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Кожен примірник протоколу зобов'язано підписати головою, заступник голови, секретар та інші члени територіальної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії, та члени дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунку голосів. Кожен примірник протоколу засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу оголошуються. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі, присутні під час підрахунку голосів виборців. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

15. Територіальна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним лише у разі виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній виборчій дільниці обставин, зазначених у частині першій статті 252 цього Кодексу.

16. У разі визнання голосування на виборчій дільниці недійсним при повторному підрахунку голосів усі виборчі бюлетені, що використовувалися для голосування на відповідній виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, встановленому частинами тринадцятою та чотирнадцятою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—7 та 9 частини другої статті 251 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прохрест.

17. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці разом з відповідним протоколом дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішенням територіальної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додається відповідно до протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному багатомандатному виборчому округу. Другий примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці зберігається у секретаря територіальної виборчої комісії, третій — передається дільничній виборчій комісії, четвертий — відразу вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці оголошуються.

18. Членам територіальної виборчої комісії, кандидатам у депутати, уповноваженим особам організації партії, офіційним спостерігачам, які були присутні при повторному підрахунку голосів, на їхню прохання невідкладно видаються копії зазначеного у цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем територіальної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

Відповідна територіальна виборча комісія надсилає повідомлення про підсумки голосування в багатомандатному окрузі Центральної виборчій комісії в порядку та за формою, встановленими Центральною виборчою комісією.

Таке повідомлення в електронному вигляді передається територіальною виборчою комісією відповідному органу ведення Державного реєстру виборців для невідкладного надсилання Центральної виборчої комісії.

Стаття 255. Встановлення підсумків голосування в межах багатомандатного округу

1. Територіальна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, у тому числі з позначкою «Уточнений», на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, а в разі повторного підрахунку голосів виборців — також протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці встановлює:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення територіальної виборчої комісії;
- 2) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями;
- 3) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;
- 4) кількість виборців, внесених до уточнених списків виборців на виборчих дільницях;
- 5) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців для голосування за місцем перебування на виборчих дільницях;
- 6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;
- 7) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;
- 8) загальну кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 9) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у приміщенні для голосування;
- 10) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні за місцем перебування;
- 11) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;
- 12) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у багатомандатному виборчому окрузі;
- 13) загальну кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 14) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, у багатомандатному виборчому окрузі;
- 15) відсоток виборчих бюлетенів, визнаних недійсними у багатомандатному виборчому окрузі, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні у багатомандатному виборчому окрузі;
- 16) відсоток загальної кількості виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, у відношенні до загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 17) кількість дійсних голосів виборців у багатомандатному виборчому окрузі;
- 18) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії у багатомандатному виборчому окрузі;
- 19) відсоток голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії у багатомандатному виборчому окрузі, у відношенні до кількості дійсних голосів виборців у багатомандатному виборчому окрузі;
- 20) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів від кожної організації партії, у багатомандатному виборчому окрузі;
- 21) відсоток голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів від кожної організації партії у багатомандатному виборчому окрузі, у відношенні до кількості дійсних голосів виборців у багатомандатному виборчому окрузі;
- 22) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів від кожної організації партії у багатомандатному виборчому окрузі;
- 23) загальну кількість голосів виборців, які підтримали всі регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії;
- 24) відсоток загальної кількості голосів виборців, які підтримали всі регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії, у відношенні до загальної кількості дійсних голосів виборців.

2. Протокол про підсумки голосування в межах багатомандатного округу складається територіальною виборчою комісією у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

3. Забороняється заповнення протоколу про підсумки голосування в межах багатомандатного округу олівцем, внесення до нього без відповідного рішення окружної виборчої комісії будь-яких виправлень, а також підписувати його та засвідчувати печаткою територіальної виборчої комісії до остаточного заповнення.

4. Протокол про підсумки голосування в межах багатомандатного округу зобов'язано підписати головою, заступник голови, секретар та інші члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії. Зазначений протокол засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами територіальної виборчої комісії. У разі відсутності підпису члена територіальної виборчої комісії у протоколі напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи організації партії та офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах багатомандатного округу.

Якщо після підписання зазначеного протоколу до транспортування його до виборчої комісії, яка встановлює результати виборів, виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею.

5. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування в межах багатомандатного округу, а в разі внесення змін до цього протоколу — і протокол, в якому були допущені неточності (описку чи помилку у цифрах), разом з відповідними протоколами та актами дільничних виборчих комісій, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та (за наявності) протоколами територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці в межах багатомандатного округу, окремими думками членів територіальної виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення територіальною виборчою комісією порядку встановлення підсумків голосування в межах багатомандатного округу та рішеннями, прийнятими територіальною виборчою комісією за результатами їх розгляду, територіальна виборча комісія невідкладно транспортує до виборчої комісії, яка встановлює результати голосування, другий примірник протоколу зберігається в територіальній виборчій комісії, третій — невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії.

6. Територіальна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах багатомандатного округу не пізніше ніж на сьомий день з дня проведення виборів незалежно від кількості виборчих дільниць у відповідному окрузі, щодо яких прийнято рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним. Визнання голосування недійсним у межах багатомандатного округу забороняється. Протокол про підсумки голосування у межах багатомандатного округу після підписання транспортується до відповідної територіальної виборчої комісії, яка встановлює результати виборів.

7. Територіальна виборча комісія зобов'язана встановити підсумки голосування в межах багатомандатного округу незалежно від кількості виборчих дільниць відповідного округу, на яких голосування не було організовано і проведено в день голосування відповідно до вимог цього Кодексу.

8. У разі якщо голосування на всіх виборчих дільницях виборчого округу у день голосування не було організовано і проведено відповідно до вимог цього Кодексу, територіальна виборча комісія встановлює, що голосування в межах відповідного округу не відбулося.

9. Транспортування документів, зазначених у частині шостій цієї статті, здійснюється головою або заступником голови територіальної виборчої комісії та іншими двома членами цієї комісії, які мають бути представниками різних організацій партій, під охороною та у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням територіальної виборчої комісії, — співробітників Служби безпеки України. Інші члени територіальної виборчої комісії, кандидати, уповноважені особи організації партії, офіційні спостерігачі за їхнім бажанням можуть також супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється.

10. Кандидату у депутати, уповноваженій особі організації партії, офіційному спостерігачу на його прохання невідкладно видається копія протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування в межах багатомандатного округу (у тому числі з позначкою «Уточнений») з розрахунку по одній копії протоколу для кожної організації партії та по одній копії протоколу для офіційного спостерігача (групи спостерігачів) від кожної громадської організації, іноземної держави або міжнародної організації. Зазначені копії підписуються на кожній сторінці головою та секретарем територіальної виборчої комісії і скріплюються печаткою виборчої комісії.

11. У разі якщо результати місцевих виборів встановлює територіальна виборча комісія, що встановлювала підсумки голосування, її протокол про підсумки голосування у відповідному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів є підставою для встановлення нею результатів таких виборів.

Стаття 256. Встановлення результатів виборів депутатів

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів про підсумки голосування в багатомандатному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів (у тому числі з позначкою «Уточнений») не пізніше як на десятій день після дня голосування встановлює результати виборів депутатів у еди-

ному багатомандатному виборчому окрузі, про що складає протокол про результати виборів.

Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія зобов'язана встановити результати виборів депутатів незалежно від кількості виборчих дільниць/виборчих округів, на яких/в межах яких голосування не було організовано і проведено відповідно до вимог цього Кодексу.

Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія може продовжити не більш як на один день зазначений строк у разі необхідності надання територіальній виборчій комісії часу для подання протоколу з позначкою «Уточнений».

У разі нескладання або неналежного складання територіальною виборчою комісією протоколу про встановлення підсумків голосування (у тому числі з позначкою «Уточнений») у строки, визначені цим Кодексом, або його ненадходження до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія може продовжити не більш як на один день зазначений строк у разі необхідності надання територіальній виборчій комісії часу для подання протоколу з позначкою «Уточнений».

До протоколу про результати виборів депутатів заносяться прописом та цифрами такі відомості:

- 1) кількість виготовлених виборчих бюлетенів;
- 2) кількість виборчих бюлетенів, одержаних територіальними виборчими комісіями;
- 3) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених територіальними виборчими комісіями;
- 4) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями;
- 5) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;
- 6) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях;
- 7) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;
- 9) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 10) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 11) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх організацій партій, у кожному багатомандатному окрузі;
- 12) кількість голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної організації партії, у кожному багатомандатному окрузі;
- 13) відсоток голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної організації партії, у кожному багатомандатному окрузі у відношенні до сумарної кількості голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх організацій партій у відповідному багатомандатному виборчому окрузі;
- 14) кількість та відсоток голосів виборців, які підтримали кожного кандидата, включеного до регіонального виборчого списку кандидатів у депутати від кожної організації партії, у кожному багатомандатному окрузі;
- 15) кількість голосів виборців, які підтримали весь регіональний список кандидатів у депутати від кожної організації партії, не підтримавши конкретного кандидата з цього списку, у кожному багатомандатному виборчому окрузі;
- 16) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали усі регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної організації партії, у межах одного багатомандатного округу;
- 17) загальна кількість голосів виборців, які підтримали усі регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх організацій партій, у межах одного багатомандатного округу;
- 18) відсоток сумарної кількості голосів виборців, які підтримали усі регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від кожної організації партії, у відношенні до загальної кількості голосів виборців, які підтримали усі регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх організацій партій, у межах одного багатомандатного округу.

2. Відомості про підсумки голосування цифрами заносяться до протоколу виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії про результати виборів депутатів. Відомості, зазначені у пунктах 2—10 частини першої цієї статті, заносяться по кожному багатомандатному виборчому окрузі і сумарно по одному багатомандатному виборчому окрузі, а відомості, зазначені у пунктах 11—15 частини першої цієї статті, — по кожному багатомандатному виборчому окрузі. При цьому відомості, зазначені у пунктах 13, 18 частини першої цієї статті, визначаються з точністю до сотих часток відсотка. Протокол підписується головою, заступниками голови, секретарем та іншими членами виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії, член цієї виборчої комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про результати виборів депутатів. У разі відсутності у протоколі підпису члена виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина відсутності члена цієї виборчої комісії на її засіданні. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, представники партій у виборчій комісії Автономної Республіки Крим, обласній, міській (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчій комісії, присутні під час встановлення результатів виборів депутатів. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії.

3. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія на підставі відомостей, зазначених у пункті 18 частини першої цієї статті, визначає організації партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів. Право на участь у розподілі депутатських мандатів набувають організації партій, на підтримку регіональних виборчих списків кандидатів у депутати від яких у межах одного багатомандатного округу подано 5 і більше відсотків загальної кількості голосів виборців, які підтримали регіональні виборчі списки кандидатів у депутати від усіх організацій партій, у межах одного багатомандатного округу.

Стаття 257. Виборча квота

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія встановлює сумарну кількість голосів, поданих на підтримку регіональних списків організації партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, у кожному багатомандатному окрузі. Ці відомості заносяться до протоколу про результати виборів депутатів цифрами по кожному багатомандатному окрузі.

2. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія встановлює загальну кількість голосів, поданих на підтримку регіональних списків організації партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, у межах одного багатомандатного округу. Ця кількість цифрами заносяться до протоколу про результати виборів депутатів.

3. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія встановлює кількість голосів виборців, необхідних для отримання одного депутатського мандата (виборча квота). Виборча квота обчислюється як ціла частина результату ділення загальної кількості голосів, поданих на підтримку регіональних списків організації партій, які мають право на участь у розподілі депутатських мандатів, встановленої відповідно до частини другої цієї статті, на загальну кількість депутатських мандатів, що дорівнює кількісному складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради.

4. Виборча квота цифрами заносяться до протоколу про результати виборів депутатів.

Стаття 258. Встановлення кількості мандатів, отриманих регіональними виборчими списками кандидатів від організації партій

1. У кожному багатомандатному окрузі депутатські мандати розподіляються між регіональними виборчими списками кандидатів від організації партій, зазначених у частині третій статті 256 цього Кодексу, пропорційно до кількості голосів виборців, поданих на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, у кількості, визначеній відповідно до частин другої — четвертої цієї статті.

2. Для визначення кількості депутатських мандатів, отриманих регіональними виборчими списками кандидатів від організації партії, кількість голосів виборців, поданих у багатомандатному окрузі на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, ділиться на виборчу квоту, визначену відповідно до частин третьої статті 257 цього Кодексу. Ціла частина отриманої частки становить кількість депутатських мандатів, що отримали кандидати у депутати, включені до відповідного регіонального виборчого списку від цієї організації партії.

3. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія встановлює кількість голосів виборців, поданих на підтримку регіонального виборчого списку відповідної організації партії, які залишилися невикористаними при розподілі мандатів депутатів у цю-

ДОКУМЕНТИ

му багатомандатному округу (далі — кількість невикористаних голосів виборців, поданих у багатомандатному округу на підтримку виборчого списку партії), шляхом віднімання від кількості голосів виборців, поданих на підтримку відповідного регіонального виборчого списку, добутку виборчої квоти на кількість мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до відповідного регіонального виборчого списку від цієї організації партії.

4. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія підсумовує кількість мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіональних виборчих списків усіх організацій партій, у відповідному багатомандатному округу, встановлюючи сумарну кількість мандатів, розподілених у відповідному багатомандатному округу.

5. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія підсумовує кількість невикористаних голосів виборців, поданих у багатомандатному округу на підтримку виборчого списку кожної організації партії, встановлюючи сумарну кількість невикористаних голосів виборців, поданих на підтримку виборчих списків організацій партій, що беруть участь у розподілі мандатів.

6. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія заносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів цифрами та прописом по кожному багатомандатному округу такі відомості:

1) кількість депутатських мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіонального виборчого списку кожної організації партії, зазначеної у частині третій статті 256 цього Кодексу;

2) сумарну кількість депутатських мандатів, розподілених у відповідному багатомандатному округу;

3) кількість невикористаних голосів виборців, поданих у багатомандатному округу на підтримку виборчого списку кожної організації партії, зазначеної у частині третій статті 256 цього Кодексу;

4) сумарну кількість невикористаних голосів виборців, поданих на підтримку виборчих списків організацій партій, що беруть участь у розподілі мандатів.

Стаття 259. Визначення депутатів, обраних у багатомандатному округу

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія визначає порядок кандидатів у депутати у регіональному виборчому списку кожної організації партії, встановлений з урахуванням результатів голосування виборців у відповідному багатомандатному округу, у порядку, встановленому частинною другою цієї статті.

2. Кандидати у депутати, які отримали кількість голосів виборців, яка дорівнює або перевищує 25 відсотків розміру виборчої квоти, визначеної відповідно до частини третьої статті 257 цього Кодексу, розміщуються на початку регіонального виборчого списку відповідної організації партії у порядку зменшення відсотків голосів виборців, які підтримали відповідного кандидата у депутати. При рівному відсотку голосів вище місце займає кандидат, розміщений вище у регіональному виборчому списку кандидатів від організації партії. Після кандидатів у депутати, які отримали кількість голосів виборців, яка дорівнює або перевищує 25 відсотків розміру виборчої квоти, у регіональному виборчому списку розміщуються інші кандидати у черговості, визначеній організацією партії при висуванні кандидатів.

3. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія вносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів регіональні виборчі списки кандидатів від кожної організації партії у кожному багатомандатному округу з порядком кандидатів у депутати, встановленим відповідно до частини другої цієї статті, а також відмітки про обрання.

4. Обраними депутатами від організації партії у відповідному багатомандатному округу вважаються кандидати у депутати у кількості, яка відповідає кількості мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до регіонального виборчого списку цієї організації партії, зазначеної у пункті 1 частини шостої статті 258 цього Кодексу, в порядку черговості у регіональному виборчому списку цієї організації партії, визначеному відповідно до частини другої цієї статті.

5. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія зазначає у протоколі про встановлення результатів виборів депутатів стосовно всіх депутатів, обраних у багатомандатних округах, такі відомості:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- 2) рік народження;
- 3) освіта;
- 4) посада (заняття), місце роботи;
- 5) партійність;
- 6) місце проживання;
- 7) багатомандатний округ, у якому обраний депутат;
- 8) назва партії, від якої обраний депутат.

Стаття 260. Встановлення кількості мандатів та визначення депутатів, обраних у єдиному багатомандатному округу

1. Шляхом віднімання кількості мандатів, розподілених у багатомандатних округах, від загальної кількості депутатських мандатів, що дорівнює кількості складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради, встановлюється кількість мандатів, які підлягають розподілу в єдиному багатомандатному округу.

2. На підставі відомостей, зазначених у пункті 3 частини шостої статті 258 цього Кодексу, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія встановлює загальну кількість невикористаних голосів виборців, поданих у єдиному багатомандатному округу на підтримку виборчого списку кожної організації партії.

3. Для визначення кількості мандатів, отриманих одним виборчим списком кандидатів від організації партії, загальна кількість невикористаних голосів виборців, поданих у єдиному багатомандатному округу на підтримку єдиного виборчого списку кандидатів від відповідної партії, визначена відповідно до частини другої цієї статті, ділиться на виборчу квоту, визначену відповідно до частини третьої статті 257 цього Кодексу. Ця частина отриманої частки становить кількість депутатських мандатів, які отримали кандидати у депутати, включені до відповідного єдиного виборчого списку від цієї організації партії. Дробові залишки до трьох знаків після коми враховуються при розподілі відповідно до частини четвертої цієї статті решти депутатських мандатів.

4. Організації партій, єдині виборчі списки від яких мають більші порівняно з іншими дробові залишки після ділення відповідно до частини третьої цієї статті, отримують по одному додатковому депутатському мандату, починаючи з єдиного виборчого списку кандидатів від організації партії, що має найбільший дробовий залишок. Якщо дробові залишки у двох чи більше виборчих списках кандидатів від організації партій однакові, першим додатковий депутатський мандат отримує той виборчий список організації партії, за кандидатів у депутати від якої віддано більшу кількість голосів виборців у єдиному багатомандатному округу.

Розподіл додаткових депутатських мандатів закінчується після вичерпання загальної кількості депутатських мандатів.

5. Обраними депутатами від організації партії вважаються кандидати у депутати, включені до єдиного виборчого списку цієї організації партії у кількості, яка відповідає кількості мандатів, визначеної відповідно до частини третьої і четвертої цієї статті, в порядку їх черговості у єдиному списку цієї організації партії. При цьому кандидати, визначені обраними у відповідних багатомандатних округах, не враховуються при розподілі мандатів у єдиному багатомандатному округу.

6. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія вносить до протоколу про встановлення результатів виборів депутатів цифрами такі відомості:

- 1) кількість мандатів, які підлягають розподілу у єдиному багатомандатному округу;
- 2) загальна кількість невикористаних голосів виборців, поданих у єдиному багатомандатному округу на підтримку виборчого списку кандидатів від кожної організації партії, яка бере участь у розподілі мандатів;
- 3) кількість депутатських мандатів, отриманих кандидатами у депутати, включеними до єдиного виборчого списку кандидатів від кожної організації партії, яка бере участь у розподілі мандатів.

7. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія зазначає у протоколі про встановлення результатів виборів депутатів стосовно кожного депутата, обраного у єдиному багатомандатному округу, такі відомості:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- 2) рік народження;
- 3) освіта;
- 4) посада (заняття), місце роботи;
- 5) партійність;
- 6) місце проживання;
- 7) єдиний багатомандатний округ, у якому обраний депутат;
- 8) назва партії, від якої обраний депутат.

У регіональних виборчих списках стосовно депутатів, обраних у єдиному багатомандатному округу, проставляється відмітка про їх обрання у цьому округу.

Стаття 261. Офіційне оприлюднення результатів виборів

1. Виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня встановлення результатів виборів офіційно оприлюднює результати виборів депутатів у відповідних місцевих друкованих засобах масової інформації, а також розміщує їх на офіційному веб-сайті комісії. Список обраних депутатів публікується із зазначенням в алфавітному порядку їхніх прізвищ, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), року народження, освіти, посади (заняття), місця

роботи, партійності, місця проживання, багатомандатного округу або єдиного багатомандатного округу, у якому обраний депутат, назви організації партії, від якої обраний депутат.

Стаття 262. Реєстрація обраних депутатів

1. Особа, обрана депутатом, для її реєстрації депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим зобов'язана подати до виборчої комісії Автономної Республіки Крим не пізніше як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів документ про її звільнення з роботи (посади), не сумісної з депутатським мандатом, та/або копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради.

Особа, обрана депутатом, для її реєстрації депутатом обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради зобов'язана подати до обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії не пізніше як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради.

2. У разі звернення особи, обраної депутатом, до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії про наявність поважних причин, які перешкоджають виконанню нею вимог частини першої цієї статті, відповідна виборча комісія може прийняти рішення про визнання цих причин поважними і встановити інший строк виконання зазначених вимог або про відмову у визнанні цих причин поважними.

3. При отриманні документів, зазначених у частині першій цієї статті, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше як на п'ятий день приймає рішення про реєстрацію обраної особи депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради.

4. У разі невиконання особою, обраною депутатом, у строки, зазначені у частині першій і другій цієї статті, вимог частини першої цієї статті або подання цієї особою до виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії заяви про відмову від депутатського мандата, або виникнення (виявлення) обставин, зазначених у пунктах 3—6 частини першої та частині четвертій статті 231 цього Кодексу, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія приймає рішення про визнання її такою, яка не набула депутатського мандата, та визнає обраним депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради наступного за черговістю кандидата у депутати у відповідному регіональному або єдиному виборчому списку кандидатів від відповідної організації партії, за яким було обрано особу, яка не набула мандата.

5. У разі вичерпання відповідного регіонального виборчого списку кандидатів черговість отримання мандата передається єдиному виборчому списку цієї ж організації партії. У разі вичерпання єдиного виборчого списку партії черговість отримання мандата передається регіональному виборчому списку, на підтримку якого подано найбільшу для відповідної організації партії кількість голосів виборців, із числа регіональних виборчих списків цієї організації партії, у яких не вичерпана черговість заміщення мандатів.

6. Особі, зареєстрованій депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради, виборча комісія Автономної Республіки Крим, обласна, міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія не пізніше як на сьомий день з дня її реєстрації видає тимчасове посвідчення депутата відповідної ради встановленого Центрального виборчого комісією зразка.

7. Рішення виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії про реєстрацію депутата та тимчасове посвідчення депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради є підставою для складення обраною особою присяги депутата відповідної ради.

8. Копії рішень територіальної виборчої комісії, прийняті відповідно до частин третьої і четвертої цієї статті, невідкладно надсилаються до Центральної виборчої комісії.

Стаття 263. Особливості підрахунку голосів на виборчій дільниці, де проводиться голосування більш як в одному виборчому округу, з виборів депутатів сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних у містах, районних рад

1. Якщо на виборчій дільниці проводилося голосування більш як в одному виборчому округу, дільнична виборча комісія проводить дії, передбачені цим Кодексом, та встановлює відповідні відомості окремо по кожному багатомандатному округу, в якому проводилося голосування на виборчій дільниці. Відповідні відомості про їх встановлення вносяться до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному багатомандатному округу, зазначеному в частині першій статті 264 цього Кодексу.

2. У випадку, зазначеному в частині першій цієї статті, дільнична виборча комісія розділяє виборчі бюлетені, які підлягають врахуванню відповідно до цього Кодексу, відповідно до багатомандатних округів, у яких проводилося голосування на виборчій дільниці. Встановлення результатів голосування проводиться по кожному такому багатомандатному виборчому округу окремо у порядку їхніх номерів.

Стаття 264. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у відповідному багатомандатному виборчому округу

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці у кожному багатомандатному округу, в якому проводилося голосування на виборчій дільниці.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, поданих за кандидата у депутати в багатомандатному виборчому округу, прописом та цифрами заносяться:

- 1) кількість виборчих бюлетенів для голосування, одержаних дільничною виборчою комісією;
- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничною виборчою комісією;
- 3) кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);
- 4) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню;
- 5) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;
- 6) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 7) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата;
- 8) загальна кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати в багатомандатному округу.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців з кожних місцевих виборів по кожному виборчому округу, по якому проводиться голосування на виборчій дільниці, складається дільничною виборчою комісією у чотирих примірниках. Примірники протоколу нумеруються та мають однакову юридичну силу. У протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, присутніми на засіданні виборчої комісії. У разі незгоди з діями комісії ці результати підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до відповідного протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці наприкінці його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Цей протокол підписується та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення. Перший і другий примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці мають право також підписати кандидати, довірені особи кандидатів, уповноважені особи місцевих організацій партій, офіційні спостерігачі, присутні на засіданні дільничної виборчої комісії під час підрахунку голосів виборців.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

4. Забороняється заповнення протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці олівцем, а також внесення до них без відповідного рішення дільничної виборчої комісії будь-яких виправлень.

5. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці дільнична виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до нього шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». 6. Членам дільничної виборчої комісії, кандидатам, довіреним особам кандидатів, уповноваженим особам місцевих організацій партій, офіційним спостерігачам, які були присутні на засіданні дільничної виборчої комісії при підрахунку голосів виборців, на їхнє прохання невідкладно видаються копії протоколу про підрахунок голосів виборців з відповідних місцевих виборів по відповідному виборчому округу, в тому числі з позначкою «Уточнений», засвідчені підписами голови і секретаря дільничної виборчої комісії та печаткою виборчої комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожної місцевої організації партії, яка висунула кандидата у депутати в багатомандатному округу, кожного кандидата. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, поданих на відповідних місцевих виборах у відповідному виборчому округу, складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акті зазначаються перелік осіб, які одержали копії відповідного протоколу, номер примірника, дата та час одержання копій і проставляються підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії.

7. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з відповідних місцевих виборів у відповідному виборчому округу, а за наявності — і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений», акт про видачу копій протоколу, складений відповідно до частини шостої статті 37 цього Кодексу, запакуюються. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів» та зазначається назва відповідних виборів, позначення та номер виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, кількість запакованих документів, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка дільничної виборчої комісії. Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, поданих на відповідних місцевих виборах у відповідному виборчому округу, а також протокол з позначкою «Уточнений» зберігаються у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник зазначеного протоколу (з позначкою «Уточнений») невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

8. Після складання у порядку, визначеному цією статтею, протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів сільських, селищних, міських (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районних у містах, районних рад пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, пакети з виборчими бюлетенями, контрольними талонами, предметами, списком виборців, а також (за наявності) окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими виборчою комісією, невідкладно доставляються членами дільничної виборчої комісії до відповідної сільської, селищної територіальної виборчої комісії у порядку, визначеному статтею 275 цього Кодексу.

Стаття 265. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Кодексу, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, лише за таких обставин:

1) випадків незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 248 цього Кодексу; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування особою більше, ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливило встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

3) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більше, ніж на 10 відсотків кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична виборча комісія складає відповідний акт. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці у відповідному багатомандатному округу недійсним.

3. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним усі бюлетені, виявлені у виборчих скриньках на цій виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—4 частини другої статті 264 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протоколи складаються дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 264 цього Кодексу.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені запакуюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені», зазначаються назва місцевих виборів, номер багатомандатного округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним та акт, на підставі якого прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Стаття 266. Порядок транспортування і передачі документів до територіальної виборчої комісії

1. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу району, доставляє протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів відповідно сільської, селищної ради в багатомандатному виборчому округу до сільської, селищної виборчої комісії. Документи дільничної виборчої комісії, зазначені у частині восьмій статті 264 цього Кодексу, транспортуються до територіальної виборчої комісії з відповідних виборів у порядку, встановленому статтею 275 цього Кодексу.

2. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу району, доставляє до сільської, селищної виборчої комісії:

- 1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів районної ради у багатомандатному округу;
- 2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів відповідно сільської, селищної ради в багатомандатному округу;
- 3) дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста районного значення, що входить до складу району, доставляє до міської виборчої комісії:

1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів районної ради у багатомандатному округу;

2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному округу.

4. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста з районним поділом, в якому не утворені районні у місті ради та/або до складу якого не входить інше село, селище, місто, доставляє до районної у місті виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному округу.

5. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території району в місті, в якому утворені районні у місті ради, доставляє до районної у місті виборчої комісії:

- 1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному округу;
- 2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів районної у місті ради в багатомандатному округу.

6. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу міста, доставляє до сільської, селищної виборчої комісії:

- 1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради у багатомандатному округу;
- 2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів відповідно сільської, селищної ради в багатомандатному округу.

7. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста, що входить до складу іншого міста, доставляє до міської виборчої комісії міста, що входить до складу відповідного міста:

- 1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради (міста, до складу якого входить відповідне місто) у багатомандатному округу;
- 2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів депутатів міської ради (міста, що входить до складу відповідного міста) у багатомандатному округу.

8. Транспортування виборчих документів до відповідної територіальної виборчої комісії здійснюється за рішенням дільничної виборчої комісії головою або заступником голови виборчої комісії та двома членами цієї виборчої комісії — представниками різних суб'єктів подання кандидатів до складу відповідної дільничної виборчої комісії. Під час транспортування виборчих документів членами дільничної виборчої комісії їх супроводжують поліцейські, а у разі необхідності, за зверненнями територіальної виборчої комісії, — співробітники Служби безпеки України, які повинні забезпечити охорону під час транспортування. За своїм бажанням інші члени дільничної виборчої комісії, не зайняті у транспортуванні ви

ДОКУМЕНТИ

місії, територіальної виборчої комісії зберігається у сейфі (металевій шафі) у приміщенні відповідної виборчої комісії.

Стаття 267. Порядок розгляду виборчих документів сільською, селищною, міською (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районною у місті, районною виборчою комісією

1. З моменту закінчення голосування сільська, селищна, міська (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна у місті, районна виборча комісія розпочинає засідання, яке продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у виборчому окрузі. На цей час члени територіальної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні виборчої комісії.

2. Засідання територіальної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформляється протоколом безперервного засідання, який підписується головою або головуючим на засіданні, а також секретарем виборчої комісії або членом виборчої комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу додаються (за наявності) окремі думки членів виборчої комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим окружною виборчою комісією рішенням.

3. На засіданні територіальної виборчої комісії, зазначеному у частині першій цієї статті, голова територіальної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частиною восьмою статті 264 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

4. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії територіальна виборча комісія перевіряє комплексність документів та цілісність упаковок усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами.

5. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та підрахунок голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до територіальної виборчої комісії, що надійшли до територіальної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, територіальна виборча комісія приймає одне з таких рішень:

1) врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в межах багатомандатного округу;

2) зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений»;

3) провести повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Кодексом.

6. Рішення, передбачене частиною п'ятою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх членів територіальної виборчої комісії більшістю від загального складу комісії і фіксується у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

7. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунок голосів, територіальна виборча комісія своїм рішенням може зобов'язати дільничну виборчу комісію внести зміни до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці шляхом складання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з позначкою «Уточнений» відповідно до пункту 2 частини п'ятої цієї статті, про що зазначається у протоколі засідання територіальної виборчої комісії. Протягом часу розгляду цього питання дільничною виборчою комісією подані до територіальної виборчої комісії примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчі бюлетені та інші виборчі документи, зазначені у частині восьмій статті 264 цього Кодексу, зберігаються в територіальній виборчій комісії.

У разі виявлення у протоколі виправлень, помилок та неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунок голосів та які не потребують внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці, територіальна виборча комісія приймає рішення, передбачене пунктом 1 частини п'ятої цієї статті, із зазначенням виявлених виправлень, помилок та неточностей. Таке рішення додається до протоколу дільничної виборчої комісії.

8. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений територіальною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до відповідного протоколу без перерахунок виборчих бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується до територіальної виборчої комісії в порядку, встановленому статтею 266 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії з позначкою «Уточнений» і занесені до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

9. За наявності заяв або скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними кандидатами в депутати, уповноваженими особами організацій партій, офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та/або підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, що створює сумнів результату підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці, територіальна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. У разі наявності акта або письмової заяви осіб, зазначених у частині дев'ятій статті 275 цього Кодексу, про порушення вимог цього Кодексу під час транспортування протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів до територіальної виборчої комісії територіальна виборча комісія може, а в разі наявних ознак розпечатування пакетів із запечатаними документами — зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій дільниці.

Прийняття рішення територіальною виборчою комісією про проведення повторного підрахунок голосів у разі виявлення порушення цілісності пакетів із запечатаними документами після прийняття виборчих документів від дільничної виборчої комісії не допускається.

11. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та запечатані пакети з іншими виборчими документами дільничної виборчої комісії до проведення відповідного повторного підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці територіальною виборчою комісією зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання територіальної виборчої комісії.

12. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється територіальною виборчою комісією після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунок територіальною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії і можуть бути присутніми кандидати в депутати, уповноважені організації партій, офіційні спостерігачі.

13. Територіальна виборча комісія за результатами повторного підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

14. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці складається територіальною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Кожен примірник протоколу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени територіальної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії, і члени дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунок голосів виборців. Кожен примірник протоколу засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу оголошуються. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи організацій партій, офіційні спостерігачі, які були присутні при підрахунок голосів виборців. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

15. Територіальна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним лише у разі виявлення при повторному підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці обставин, зазначених у частині першій статті 265 цього Кодексу.

16. У разі визнання голосування на виборчій дільниці недійсним при повторному підрахунок голосів усі виборчі бюлетені, що використовувалися для голосування на відповідній виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, встановленому частинами тринадцятою та чотирнадцятою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—4 частини другої статті 264 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прохрек.

17. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці разом з відповідним протоколом дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішеннями територіальної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додається відповідно до протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному багатомандатному виборчому окрузі. Другий примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці зберігається у секретаря територіальної виборчої комісії, третій — передається дільничній виборчій комісії, четвертий — відразу вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці оголошуються.

18. Членам територіальної виборчої комісії, кандидатам у депутати, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, які були присутні при повторному підрахунок голосів, на їхнє прохання невідкладно видаються копії зазначеного у цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем територіальної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунок не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

Відповідна територіальна виборча комісія надсилає повідомлення про підсумки голосування в багатомандатному окрузі Центральної виборчої комісії в порядку та за формою, встановленими Центральною виборчою комісією.

Таке повідомлення в електронному вигляді передається територіальною виборчою комісією відповідному органу ведення Державного реєстру виборців для невідкладного надсилання Центральної виборчої комісії.

Стаття 268. Встановлення підсумків та результатів виборів депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному виборчому окрузі

1. Відповідна територіальна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів (у тому числі з позначкою «Уточнений») дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях на підставі цих протоколів, а в разі повторного підрахунок голосів виборців — протоколів цієї територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці не пізніше як на п'ятий день з дня голосування (дня повторного голосування) встановлює та заносить до протоколу про підсумки голосування відповідних місцевих виборів окремо по кожному виборчому округу такі відомості:

1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення виборчої комісії для відповідного багатомандатного округу;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, погашених виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, одержаних дільничними виборчими комісіями;

4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, погашених дільничними виборчими комісіями;

5) кількість виборців, включених до списків виборців у багатомандатному окрузі;

6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в багатомандатному окрузі;

7) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях у багатомандатному окрузі;

8) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в багатомандатному окрузі;

9) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними у багатомандатному окрузі;

10) загальна кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати у багатомандатному окрузі;

11) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата;

12) відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата, у відношенні до сумарної кількості голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати у багатомандатному окрузі.

2. Протокол про підсумки голосування у відповідному виборчому окрузі складається територіальною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколів нумеруються і мають однакову юридичну силу.

У протоколі про підсумки голосування зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами територіальної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами територіальної виборчої комісії, присутніми на засіданні виборчої комісії. Член територіальної виборчої комісії, присутній на засіданні комісії, зобов'язаний підписати протокол про підсумки голосування. У разі незгоди з діями комісії чи підсумками голосування, зафіксованими у протоколі про підсумки голосування, член комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до відповідного протоколу про підсумки голосування. У разі відсутності підпису члена територіальної виборчої комісії у протоколі про підсумки голосування напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Протокол підписується та засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення. Перший і другий примірники протоколу про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів також мають право підписати кандидати в депутати, довірени особи кандидатів, офіційні спостерігачі, які були присутні на засіданні територіальної виборчої комісії при встановленні підсумків голосування. Непідписання протоколу окремими членами виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

3. Забороняється заповнення протоколів територіальної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідних виборчих округах олівцем, внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

4. Якщо після підписання протоколу про підсумки голосування у відповідному виборчому окрузі територіальна виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений».

5. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів по відповідному виборчому округу, а за наявності — і відповідний примірник протоколу з позначкою «Уточнений» запечатуються. На пакеті робиться напис «Протокол про підсумки голосування» та зазначаються назва відповідних виборів, позначення та номер виборчого округу, дата і час пакування, кількість запечатаних документів, ставляться підписи усіх присутніх членів територіальної виборчої комісії та печатка територіальної виборчої комісії. Другий примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів по відповідному виборчому округу, а також протокол з позначкою «Уточнений» зберігаються у секретаря територіальної виборчої комісії, третій примірник зазначеного протоколу (з позначкою «Уточнений») невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії.

6. У разі якщо результати місцевих виборів встановлює територіальна виборча комісія, що встановлювала підсумки голосування, її протокол про підсумки голосування у відповідному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів є підставою для встановлення нею результатів таких виборів.

7. Територіальна виборча комісія на підставі протоколу про підсумки голосування у відповідному багатомандатному окрузі з виборів депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради (у тому числі протоколу з позначкою «Уточнений») встановлює результати виборів у цьому окрузі, про що складає протокол. До протоколу про результати виборів у відповідному багатомандатному окрузі з відповідних виборів депутати заносяться прописом та цифрами такі відомості:

1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення територіальної виборчої комісії для відповідного багатомандатного округу;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, погашених територіальною виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, одержаних дільничними виборчими комісіями;

4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів для багатомандатного округу, погашених дільничними виборчими комісіями;

5) кількість виборців, внесених до списків виборців у багатомандатному окрузі;

6) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в багатомандатному окрузі;

7) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях у багатомандатному окрузі;

8) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в багатомандатному окрузі;

9) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними у багатомандатному окрузі;

10) загальна кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати у багатомандатному окрузі;

11) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата;

12) відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата, у відношенні до сумарної кількості голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати в багатомандатному окрузі.

8. Протокол територіальної виборчої комісії про результати виборів депутата в багатомандатному окрузі складається у трьох примірниках. Протокол підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами виборчої комісії, присутніми на її засіданні, та засвідчується печаткою комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами виборчої комісії.

9. Член територіальної виборчої комісії, присутній на засіданні, зобов'язаний підписати протокол про результати виборів депутатів у багатомандатному окрузі. У разі незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі територіальної виборчої комісії, член територіальної виборчої комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про результати виборів депутата в багатомандатному окрузі. У разі відсутності у протоколі підпису члена територіальної виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина його відсутності на засіданні комісії.

10. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати у депутати у відповідному багатомандатному окрузі, їх довірени особи, офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні результатів виборів депутатів у багатомандатному окрузі.

11. Третій примірник протоколу невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії.

Стаття 269. Рішення територіальної виборчої комісії за підсумками голосування на виборах депутатів у багатомандатному окрузі

1. Сільська, селищна, міська, районна у місті (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районна виборча комісія з відповідних виборів, встановлюючи результати виборів у відповідному багатомандатному окрузі, приймає одне з таких рішень:

1) про визнання депутатів обраними у відповідному багатомандатному окрузі;

2) про призначення повторного голосування у відповідному багатомандатному окрузі;

3) про визнання виборів у відповідному багатомандатному окрузі такими, що не відбулися.

2. Територіальна виборча комісія з відповідних виборів визнає обраними депутатами у багатомандатному окрузі кандидатів у депутати (у кількості, що дорівнює кількості мандатів у багатомандатному окрузі), які за підсумками голосування виборців у відповідному багатомандатному окрузі отримали найбільшу порівняно з іншими кандидатами, зареєстрованими у тому самому окрузі, кількість голосів виборців.

3. Якщо за підсумками голосування у відповідному багатомандатному окрузі на останній мандат у цьому окрузі претендують два або більше кандидатів у депутати, які отримали однакову кількість голосів виборців, територіальна виборча комісія приймає рішення про призначення повторного голосування щодо цих кандидатів.

Стаття 270. Повторне голосування

1. Територіальна виборча комісія з відповідних виборів призначає повторне голосування в багатомандатному окрузі з підстав, зазначених у частині третій статті 269 цього Кодексу, на другу неділю після дня прийняття зазначеного рішення. Рішення про призначення повторного голосування не пізніше як наступного дня після дня його прийняття публікується у місцевих друкованих засобах масової інформації або, у разі неможливості, доводиться до загального відома в інший спосіб.

2. Підготовка та проведення повторного голосування, підрахунок голосів та встановлення підсумків виборів у відповідному багатомандатному окрузі здійснюються у порядку, визначеному цим Кодексом, з особливостями, встановленими цією статтею.

3. Форма і текст виборчого бюлетеня затверджуються територіальною виборчою комісією одночасно з призначенням повторного голосування.

4. До виборчого бюлетеня для повторного голосування включаються кандидати у депутати, зазначені у частині третій статті 269 цього Кодексу, крім тих кандидатів, які після дня голосування відмовилися від балотування.

5. Якщо всі кандидати, зазначені у частині третій статті 269 цього Кодексу, крім одного, не пізніше як за п'ять днів до дня повторного голосування відмовилися бути кандидатами відповідно до пункту 1 частини першої статті 231 цього Кодексу або вибули з балотування відповідно до частини четвертої статті 231 цього Кодексу, територіальна виборча комісія призначає повторні вибори у такому окрузі з кількістю мандатів, які залишилися вакантними за підсумками виборів.

6. Списки виборців для повторного голосування на відповідній виборчій дільниці виготовляються у порядку, встановленому цим Кодексом. До списку виборців включаються лише виборці, виборча адреса яких належить до відповідного багатомандатного округу.

7. Підготовка і проведення повторного голосування здійснюються дільничними виборчими комісіями виборчих дільниць, до території яких належить територія відповідного багатомандатного округу, у тому самому складі, який провів голосування на відповідних виборах.

Стаття 271. Офіційне опублікування результатів виборів

1. Територіальна виборча комісія з відповідних місцевих виборів не пізніше як на п'ятий день після дня встановлення результатів виборів офіційно публікує у місцевих друкованих засобах масової інформації результати виборів депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті, районної ради.

2. Результати виборів публікуються у вигляді списку осіб, обраних депутатами ради. Стосовно кожної особи, обраної депутатом, у списку зазначаються:

1) номер (назва) багатомандатного округу;

2) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);

3) кількість голосів виборців, поданих на його підтримку обраного депутата;

4) відсоток голосів виборців, поданих на його підтримку, у відношенні до кількості голосів виборців у відповідному багатомандатному окрузі;

5) рік народження;

6) суб'єкт висування кандидата, обраного депутатом;

7) партійність;

8) відомості про освіту;

9) місце роботи (заняття), посада, яку займала на час виборів особа, обрана депутатом;

10) місце проживання.

3. У разі призначення повторного голосування чи повторних виборів в окремому багатомандатному окрузі про це зазначається у відповідній публікації.

4. Результати повторного голосування в багатомандатному окрузі офіційно оприлюднюються у порядку та строки, визначені частинами першою та другою цієї статті. У разі призначення за підсумками повторного голосування у відповідному багатомандатному окрузі повторних виборів про це зазначається у порядку, встановленому частиною третьою цієї статті.

5. Офіційне оприлюднення територіальною виборчою комісією результатів виборів депутатів є підставою для прийняття рішення про припинення дії іншого представницького мандата особи, обраної депутатом.

Стаття 272. Реєстрація обраних депутатів

1. Особа, обрана депутатом, для її реєстрації депутатом відповідної сільської, селищної, міської (міст з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної у місті, районної ради зобов'язана подати (за наявності іншого представницького мандата) до територіальної виборчої комісії з відповідних виборів не пізніше як на двадцятий день з дня офіційного опублікування результатів виборів депутатів копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої відповідно до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради.

2. У разі звернення особи, обраної депутатом, до територіальної виборчої комісії щодо наявності поважних причин, які перешкоджають виконанню вимог частини першої цієї статті, територіальна виборча комісія може прийняти рішення про визнання цих причин поважними і встановити інший строк виконання зазначених вимог або про відмову у визнанні цих причин поважними.

3. У п'ятиденний строк з дня отримання документів, зазначених у частині першій цієї статті, територіальна виборча комісія приймає рішення про реєстрацію депутата.

4. У разі невиконання без поважних причин та у строки, передбачені частинами першою і другою цієї статті, особою, обраною депутатом, вимог частини першої цієї статті територіальна виборча комісія приймає рішення про визнання особи такою, що відмовилася від депутатського мандата, та призначає в цьому виборчому окрузі повторні вибори.

5. Копії рішень територіальної виборчої комісії, прийняті відповідно до частин третьої, четвертої цієї статті, невідкладно надсилаються до Центральної виборчої комісії.

Стаття 273. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців з виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, з яких проводилося голосування на виборчій дільниці. Форма бланка протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за тридцять днів до дня голосування. Бланки протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців з кожних місцевих виборів по кожному виборчому округу виготовляються відповідною територіальною виборчою комісією для кожної виборчої дільниці у кількості 50 примірників. Бланки протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці передаються виборчим комісіям разом із виборчими бюлетенями.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці цифрами заносяться:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничною виборчою комісією;

3) кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);

4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

5) кількість виборчих бюлетенів для голосування, що не підлягають врахуванню;

6) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;

7) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

8) сумарна кількість голосів виборців, які підтримали кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

9) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. У протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, присутніми на засіданні ви

ДОКУМЕНТИ

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Цей протокол підписується членами дільничної виборчої комісії та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення.

5. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці олівцем, заповнення таких протоколів не на бланках, передбачених частинною першою цієї статті, а також внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

6. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці дільнична виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до нього шляхом складання нового протоколу з позначкою «Уточнений». При цьому перерахунок бюлетенів не проводиться. Протокол з позначкою «Уточнений» складається у кількості примірників, зазначеній у частині третьій цієї статті.

7. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а за наявності — і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений» заповнюються. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів», зазначаються назва місцевих виборів, позначення виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії. Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник — невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

8. Членам дільничної виборчої комісії, кандидатам на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, довіреним особам кандидата, офіційним спостерігачам, які були присутні при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, на їхнє прохання невідкладно видаються копії зазначеного у цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата, офіційного спостерігача.

9. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акті зазначаються перелік осіб, які одержали копії відповідного протоколу, дата та час одержання цих копій і проставляються підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. Акт заповнюється у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

10. Пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також, за наявності, окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими комісією, після закінчення засідання комісії доставляються до відповідної територіальної виборчої комісії.

Стаття 274. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Кодексу, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, лише за таких обставин:

1) випадків незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених частинною п'ятою статті 248 цього Кодексу; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування особою більше, ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливило встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

3) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більше, ніж на 10 відсотків кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожного випадку дільнична виборча комісія складає відповідний акт. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці у відповідному територіальному окрузі недійсним.

3. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним усі бюлетені, виявлені у виборчих скриньках на цій виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 273 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протоколи складаються дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 273 цього Кодексу.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені запакуюються. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені», зазначаються назва місцевих виборів, позначення виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих виборчих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним та акт, на підставі якого прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

Стаття 275. Порядок транспортування і передачі виборчих документів до територіальної виборчої комісії

1. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу району, доставляє до сільської, селищної виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів відповідно сільського, селищного голови.

2. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста районного значення, що входить до складу району, доставляє до міської виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови.

3. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення без районного поділу та/або до складу якого не входить інше село, селище, місто, а також дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території такого самого міста, до складу якого входить село, селище, місто, доставляє до міської виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови.

4. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста з районним поділом, в якому не утворені районні у місті ради та/або до складу якого не входить інше село, селище, місто, доставляє до міської виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови.

5. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території району у місті, в якому утворені районні у місті ради, доставляє до районної у місті виборчої комісії протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови.

6. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території села, селища, що входить до складу міста, доставляє до сільської, селищної виборчої комісії:

1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови;

2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів відповідно сільського, селищного голови.

7. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території міста, що входить до складу іншого міста, доставляє до міської виборчої комісії міста, що входить до складу відповідного міста:

1) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови (міста, до складу якого входить відповідне місто);

2) протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів міського голови (міста, що входить до складу відповідного міста).

8. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, утвореної на території населеного пункту (села, селища), що входить до складу об'єднаної територіальної громади, доставляє протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів старости села, селища до відповідної комісії, селищної чи міської виборчої комісії.

9. Транспортування виборчих документів до відповідної територіальної виборчої комісії здійснюється за рішенням дільничної виборчої комісії головою або заступником голови виборчої комісії та двома членами цієї виборчої комісії — представниками різних суб'єктів подання кандидатур до складу відповідної дільничної виборчої комісії. Під час транспортування виборчих документів членами дільничної виборчої комісії їх супроводжують поліцейські, а у разі необхідності, за зверненням територіальної виборчої комісії, — співробітниками Служби безпеки України, які повинні забезпечити охорону під час транспортування. За своїм бажанням інші члени дільничної виборчої комісії, не зайняті у транспортуванні виборчих документів, кандидати, довірені особи кандидатів, офіційні спостерігачі — суб'єкти відповідного виборчого процесу можуть супроводжувати транспортування документів. Супроводження транспортування виборчих документів іншими особами забороняється. Під час транспортування виборчих документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою виборчою документацією.

У разі одночасного проведення місцевих виборів з виборами Президента України, народних депутатів України чи всеукраїнським референдумом виборча документація з місцевих виборів транспортується до відповідних територіальних виборчих комісій

трьома членами дільничної виборчої комісії, які не беруть участі у транспортуванні виборчої документації до окружних виборчих комісій з виборів Президента України, народних депутатів України, окружних комісій з референдуму.

10. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інші документи дільничної виборчої комісії передаються відповідній територіальній виборчій комісії на її засіданні.

11. Секретар виборчої комісії, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до територіальної виборчої комісії, залишаються у приміщенні виборчої комісії до отримання повідомлення про прийняття протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці територіальною виборчою комісією. Під час транспортування виборчої документації печатка дільничної виборчої комісії, територіальної виборчої комісії зберігається у сейфі (металевій шафі) у приміщенні відповідної виборчої комісії.

Стаття 276. Встановлення підсумків голосування

1. З моменту закінчення голосування сільська, селищна, міська виборча комісія розпочинає засідання, яке продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування. На цей час члени територіальної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні виборчої комісії.

2. Засідання територіальної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформлюється протоколом безперервного засідання, який підписується головою або головуючим на засіданні, а також секретарем виборчої комісії або членом виборчої комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу додаються (за наявності) окремі думки членів виборчої комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим окружною виборчою комісією рішенням.

3. На засіданні територіальної виборчої комісії, зазначеному в частині першій цієї статті, голова територіальної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частинною десятою статті 273 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколів дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

4. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії територіальна виборча комісія перевіряє повноту документів та цілісність упаковки усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами.

5. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до територіальної виборчої комісії, що надійшли до територіальної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, територіальна виборча комісія приймає одне з таких рішень:

1) врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в межах багатомандатного округу;

2) зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений»;

3) провести повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Кодексом.

6. Рішення, передбачене частинною п'ятою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх членів територіальної виборчої комісії більшістю від загального складу комісії і фіксується у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

7. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунку голосів, територіальна виборча комісія своїм рішенням може зобов'язати дільничну виборчу комісію внести зміни до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці шляхом складання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з позначкою «Уточнений» відповідно до пункту 2 частини п'ятої цієї статті, про що зазначається у протоколі засідання територіальної виборчої комісії. Протягом часу розгляду цього питання дільничною виборчою комісією подані до територіальної виборчої комісії примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчі бюлетені та інші виборчі документи, зазначені у частині десятої статті 273 цього Кодексу, зберігаються в територіальній виборчій комісії.

У разі виявлення у протоколі виправлень, помилок та неточностей, які можливо усунути без повторного підрахунку голосів та які не потребують внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці, територіальна виборча комісія приймає рішення, передбачене пунктом 1 частини п'ятої цієї статті, із зазначенням про виявлені виправлення, помилки та неточності. Таке рішення додається до протоколу дільничної виборчої комісії.

8. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений територіальною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до відповідного протоколу без перерахунку виборчих бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується до територіальної виборчої комісії в порядку, встановленому статтею 275 цього Кодексу. Час прийняття територіальною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії з позначкою «Уточнений» і занесені до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання територіальної виборчої комісії.

9. За наявності заяв або скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними кандидатами у депутати, уповноваженими особами організації партій, офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Кодексу під час проведення голосування та/або підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що створює сумнів результату підрахунку голосів виборців на цій виборчій дільниці, територіальна виборча комісія може прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

10. У разі наявності акта або письмової заяви осіб, зазначених у частині дев'ятій цієї статті, про порушення вимог цього Кодексу під час транспортування документів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів до територіальної виборчої комісії територіальна виборча комісія може, а у разі наявних ознак ризиків запечатувати пакети із запакованими документами — зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій дільниці.

Прийняття рішення територіальною виборчою комісією про проведення повторного підрахунку голосів у разі виявлення порушення цілісності пакетів із запакованими документами після прийняття виборчих документів від дільничної виборчої комісії не допускається.

11. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та запечатані пакети з іншими виборчими документами дільничної виборчої комісії до проведення відповідного повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці територіальною виборчою комісією зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання територіальної виборчої комісії.

12. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється територіальною виборчою комісією після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунку територіальною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії і можуть бути присутніми кандидати в депутати, уповноважені особи організації партій, офіційні спостерігачі.

13. Територіальна виборча комісія за результатами повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

14. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається територіальною виборчою комісією у чотирьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Кожен примірник протоколу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени територіальної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії, та члени дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунку голосів. Кожен примірник протоколу засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу оголошуються. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, уповноважені особи організації партій, офіційні спостерігачі, які були присутні під час підрахунку голосів виборців. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

15. Територіальна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним лише у разі виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній виборчій дільниці обставин, зазначених у частині першій статті 274 цього Кодексу.

16. У разі визнання голосування на виборчій дільниці недійсним при повторному підрахунку голосів усі виборчі бюлетені, що використовувалися для голосування на відповідній виборчій дільниці, вважаються такими, що не підлягають врахуванню. У цьому випадку протокол територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, встановленому частинною тринадцятою та чотирнадцятою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1—5 частини другої статті 273 цього Кодексу. На місці інших відомостей ставиться прочерк.

17. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці разом з відповідними протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішенням територіальної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додається відповідно до протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному багатомандатному виборчому окрузі. Другий примірник протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок

голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря територіальної виборчої комісії, третій — передається дільничній виборчій комісії, четвертий — відразу вивішується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії. Відомості протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці оголошуються.

18. Членам територіальної виборчої комісії, кандидатам на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, їх довіреним особам, офіційним спостерігачам, які були присутні при повторному підрахунку голосів, на їхнє прохання невідкладно видаються копії зазначеного у цій статті протоколу, засвідчені головою і секретарем територіальної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного члена комісії, кандидата та офіційного спостерігача.

19. Територіальна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів (у тому числі з позначкою «Уточнений») дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях на підставі цих протоколів, а в разі повторного підрахунку голосів виборців — протоколів територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці не пізніше як на п'ятий день з дня голосування (дня повторного голосування) встановлює та заносить до протоколу про підсумки голосування окремо по кожному виборчому округу з відповідних місцевих виборів такі відомості:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних територіальною виборчою комісією;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених територіальною виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями;

4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;

5) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях;

6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

7) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;

8) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

9) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

10) загальна кількість голосів виборців, які підтримали кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища;

11) кількість голосів виборців, які підтримали кожного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

20. Відомості про підсумки голосування в межах територіального округу заносяться цифрами до протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування в межах єдиного сільського, селищного, міського виборчого округу. Відомості, зазначені у пунктах 3—11 частини дев'ятнадцятої цієї статті, заносяться по кожній виборчій дільниці, що входить до складу виборчого округу, і сумарно по округу.

21. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу складається територіальною виборчою комісією у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

22. Забороняється заповнення протоколу про підсумки голосування в межах територіального округу олівцем, внесення до нього без відповідного рішення територіальної виборчої комісії будь-яких виправлень, а також підписувати його та засвідчувати печаткою окружної виборчої комісії до остаточного заповнення.

23. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар та інші члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні комісії. Зазначений протокол засвідчується печаткою окружної виборчої комісії. У разі незгоди з відомостями, що зазначені у протоколі, член комісії зобов'язаний викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами окружної виборчої комісії. У разі відсутності підпису члена територіальної виборчої комісії у протоколі напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису.

Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати в депутати, їх довірених особи та офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу.

Якщо після підписання зазначеного протоколу до транспортування його до територіальної виборчої комісії територіальна виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею.

У протоколі про підсумки голосування зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами територіальної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами територіальної виборчої комісії, присутними на засіданні комісії. Член територіальної виборчої комісії, присутній на засіданні комісії, зобов'язаний підписати протокол про підсумки голосування. У разі незгоди з діями комісії підсумками голосування, зафіксованими у протоколі про підсумки голосування, член комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до відповідного протоколу про підсумки голосування. У разі відсутності підпису члена територіальної виборчої комісії у протоколі про підсумки голосування напроти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Протокол підписується та засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення. Перший і другий примірники протоколу про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів також мають право підписати кандидати, довірених особи кандидатів, офіційні спостерігачі, які були присутні на засіданні територіальної виборчої комісії при встановленні підсумків голосування.

Непідписання або відмова від підписання протоколу окремих членів виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

24. Забороняється заповнення протоколів територіальної виборчої комісії про підсумки голосування олівцем, внесення до них без відповідного рішення комісії будь-яких виправлень.

25. Якщо після підписання протоколу про підсумки голосування територіальна виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на своєму засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу шляхом складання нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений».

26. Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів, а за наявності — і відповідний примірник протоколу з позначкою «Уточнений» заповнюються. На пакеті робиться напис «Протокол про підсумки голосування» та зазначаються назва відповідних виборів, позначення виборчого округу, дата і час пакування, кількість запакованих документів, ставляться підписи усіх присутніх членів територіальної виборчої комісії та печатка територіальної виборчої комісії. Другий примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування з відповідних місцевих виборів, а також протокол з позначкою «Уточнений» зберігається у секретаря територіальної виборчої комісії, третій примірник зазначеного протоколу (

ДОКУМЕНТИ

вання з відповідних місцевих виборів є підставою для встановлення нею результатів таких виборів.

Стаття 277. Протокол про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія з відповідних виборів на своєму засіданні на підставі протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування з відповідних виборів, у тому числі з позначкою «Уточнений», а у разі повторного підрахунку голосів виборців — також протоколу територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці не пізніше як на п'ятий день після дня голосування встановлює результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, про що складає протокол.

2. До протоколу територіальної виборчої комісії про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища заносяться цифрами такі відомості:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення територіальної виборчої комісії;
- 2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених територіальною виборчою комісією;
- 3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями;
- 4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;
- 5) загальна кількість невикористаних виборчих бюлетенів;
- 6) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях;
- 7) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;
- 9) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 10) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 11) загальна кількість голосів виборців;
- 12) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата;
- 13) відсоток голосів виборців, поданих за кожного кандидата, у відношенні до загальної кількості голосів виборців.

3. Протокол територіальної виборчої комісії про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища складається у трьох примірниках. Протокол підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами територіальної виборчої комісії, присутніми на її засіданні, та засвідчується печаткою територіальної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (години і хвилини) його підписання членами територіальної виборчої комісії.

4. Член територіальної виборчої комісії, присутній на засіданні, зобов'язаний підписати протокол про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища. У разі незгоди із встановленими підсумками голосування, зареєстрованим у протоколі головної територіальної виборчої комісії, член територіальної виборчої комісії підписує протокол із позначкою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища. У разі відсутності у протоколі підпису члена територіальної виборчої комісії напроти його прізвища зазначається причина його відсутності на засіданні комісії.

5. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати на посаду голови територіальної громади, їх уповноважені представники та довірнені особи, офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні результатів виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

6. Третій примірник протоколу невідкладно вишукється для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії.

Стаття 278. Рішення територіальної виборчої комісії за підсумками голосування на виборах сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія з відповідних виборів визнає обраним сільським, селищним, міським головою, старостою кандидата, який за підсумками голосування виборців, встановленими на підставі протоколів, зазначених у частині першій статті 277 цього Кодексу, отримав найбільше порівняно з іншими кандидатами на посаду кількість голосів виборців. Про визнання обраним сільського, селищного, міського голови, старости села, селища територіальна виборча комісія приймає рішення.

2. Якщо за підсумками голосування, встановленими на підставі протоколів, зазначених у частині першій чи другій статті 277 цього Кодексу, найбільшу і водночас однакову кількість голосів виборців отримали два або більше кандидатів, територіальна виборча комісія приймає рішення про призначення повторного голосування щодо цих кандидатів.

3. Якщо до виборчого бюлетеня для голосування на виборах сільського, селищного, міського голови, старости села, селища було включено лише одного кандидата, він вважається обраним, якщо кількість голосів, поданих за нього, перевищує 50 відсотків кількості виборців, які взяли участь у голосуванні.

4. За наявності підстав, зазначених у статті 280 цього Кодексу, територіальна виборча комісія приймає рішення про призначення повторних виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

Стаття 279. Рішення міської виборчої комісії за підсумками голосування на виборах міського (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) голови

1. Міська (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборча комісія за підсумками голосування, встановленими на підставі протоколів, зазначених у частині першій та другій статті 277 цього Кодексу, визнає обраним міським головою кандидата, який отримав підтримку більше ніж 50 відсотків голосів виборців.

2. Про визнання обраним міським головою територіальна виборча комісія приймає рішення.

3. Якщо до виборчого бюлетеня для голосування на виборах міського голови було включено лише одного кандидата, він вважається обраним, якщо кількість голосів, поданих за нього, перевищує 50 відсотків кількості виборців, які взяли участь у голосуванні.

4. Міська виборча комісія приймає рішення про проведення повторного голосування, якщо до виборчого бюлетеня на виборах міського голови було включено більше двох кандидатів на посаду міського голови і за підсумками голосування жоден із кандидатів не був обраний відповідно до частини першої цієї статті.

5. За наявності підстав, зазначених у статті 280 цього Кодексу, міська виборча комісія приймає рішення про призначення повторних виборів міського голови.

Стаття 280. Підстави призначення повторних виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія приймає рішення про визнання виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища такими, що не відбулися, та про призначення повторних виборів, якщо:

1) до виборчого бюлетеня для голосування на виборах сільського, селищного, міського голови, старости села, селища було включено лише одного кандидата і кількість голосів виборців, поданих на його підтримку, становить не більше 50 відсотків кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;

2) до виборчого бюлетеня для голосування на виборах міського голови (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) було включено два кандидати на посаду міського голови і за підсумками голосування жоден із кандидатів не був обраний відповідно до частини першої статті 279 цього Кодексу;

3) особа після її обрання не набула депутатського мандата у порядку, встановленому цим Кодексом;

4) особа, обрана сільським, селищним, міським головою, старостою, визнана такою, що відмовилася від посади сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

Стаття 281. Повторне голосування

1. Територіальна виборча комісія призначає повторне голосування з підстав, передбачених частиною другою статті 278 або частиною четвертою статті 279 цього Кодексу, на другу неділю після дня прийняття зазначеного рішення. Рішення про призначення повторного голосування не пізніше як наступного дня після дня його прийняття публікується у місцевих друкованих засобах масової інформації або, у разі неможливості, доводиться до загального відома в інший визначений комісією спосіб.

2. Підготовка та проведення повторного голосування, підрахунок голосів та встановлення результатів виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища здійснюються у порядку, визначеному цим Кодексом, з особливостями, встановленими цією статтею.

3. До виборчого бюлетеня для повторного голосування, призначеного відповідно до частини другої статті 278 цього Кодексу, включаются кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, які за підсумками голосування на виборах сільського, селищного, міського голови, старости села, селища набрали найбільшу і водночас однакову кількість голосів виборців, крім тих кандидатів, які після дня голосування відмовилися від балотування.

4. До виборчого бюлетеня для повторного голосування, призначеного відповідно до частини четвертої статті 279 цього Кодексу, включаются два кандидати на посаду міського голови, які за підсумками голосування на виборах міського голови отримали найбільшу кількість голосів виборців, крім тих кандидатів, які після дня голосування відмовилися від балотування.

5. Форма і текст виборчого бюлетеня затверджуються територіальною виборчою комісією одночасно з призначенням повторного голосування.

6. Якщо всі кандидати, включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, крім одного, не пізніше як за п'ять днів до дня повторного голосування відмовилися бути кандидатами відповідно до пункту 1 частини першої статті 231 цього Кодексу або відбули з балотування відповідно до частини четвертої статті 231 цього

Кодексу, територіальна виборча комісія приймає рішення про скасування повторного голосування та про визнання обраним кандидата з числа включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, який не подав такої заяви.

7. Списки виборців для повторного голосування виготовляються у порядку, встановленому цим Кодексом.

8. Підготовка і проведення повторного голосування здійснюються дільничними виборчими комісіями у тому самому складі, який проводив голосування на відповідних виборах.

Стаття 282. Офіційне опублікування результатів виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Територіальна виборча комісія відповідних виборів не пізніше як на п'ятий день після дня встановлення результатів виборів офіційно оприлюднює у місцевих друкованих засобах масової інформації результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

2. У публікації, зазначеній у частині першій цієї статті, щодо особи, обраної сільським, селищним, міським головою, старостою, зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- 2) кількість голосів виборців, поданих на її підтримку;
- 3) відсоток голосів виборців, поданих на її підтримку, у відношенні до загальної кількості голосів виборців;
- 4) рік народження;
- 5) суб'єкт (спосіб) висування;
- 6) партійність;
- 7) відомості про освіту;
- 8) місце роботи (заняття), посада, яку займала на час виборів особа, обрана сільським, селищним, міським головою, старостою;
- 9) місце проживання.

3. Офіційне оприлюднення територіальною виборчою комісією результатів виборів сільського, селищного, міського голови, старости села, селища є підставою для звільнення з роботи (посади), несумісної з посадою сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, та прийняття рішення про припинення дії іншого представницького мандата особи, обраної сільським, селищним, міським головою, старостою села, селища.

Стаття 283. Реєстрація обраного сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Особа, обрана сільським, селищним, міським головою, старостою села, селища, для її реєстрації, за наявності іншого представницького мандата, зобов'язана подати до територіальної виборчої комісії протягом двадцяти днів з дня офіційного оприлюднення результатів місцевих виборів копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої відповідно до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради. Особа, обрана сільським, селищним, міським головою, старостою села, селища, одночасно з копією заяви про припинення дії іншого представницького мандата подає документ про звільнення з роботи (посади), несумісної з посадою сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

2. У разі звернення особи, обраної сільським, селищним, міським головою, старостою села, селища, до територіальної виборчої комісії щодо наявності поважних причин, які перешкоджають виконанню вимог частини першої цієї статті, територіальна виборча комісія може прийняти рішення про визнання цих причин поважними і встановити інший строк виконання зазначених вимог або про відмову у визнанні цих причин поважними.

3. У п'ятиденний строк з дня отримання документів, визначених частиною першою цієї статті, територіальна виборча комісія приймає рішення про реєстрацію сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

4. У разі невиконання без поважних причин та у строки, передбачені частинами першою та другою цієї статті, особою, обраною сільським, селищним, міським головою, старостою, вимог частини першої цієї статті територіальна виборча комісія приймає рішення про визнання особи такою, що відмовилася від посади сільського, селищного, міського голови, старости села, селища, та призначає повторні вибори сільського, селищного, міського голови, старости села, селища.

5. Копії рішень територіальної виборчої комісії, прийнятих відповідно до частин третьої та четвертої цієї статті, невідкладно надсилаються до Центральної виборчої комісії.

Розділ XXXII. ЗАМІЩЕННЯ ДЕПУТАТІВ, ПОЗАЧЕРГОВІ, ПОВТОРНІ, ПРОМІЖНІ, ДОДАТКОВІ ТА ПЕРШІ МІСЦЕВІ ВИБОРИ

Стаття 284. Заміщення депутатів, повноваження яких достроково припинені

1. У разі дострокового припинення повноважень депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради на підставах і в порядку, передбачених Конституцією та законами України, за рішенням виборчої комісії Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчої комісії депутатом визнається наступний за черговістю кандидат у депутати у відповідному регіональному або єдиному виборчому списку кандидатів від цієї організації партії у порядку, передбаченому частинами четвертою та п'ятою статті 262 цього Кодексу.

2. Реєстрація особи, зазначеної у частині першій цієї статті, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, міської (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) ради та видача їй тимчасового посвідчення депутата здійснюється виборчою комісією Автономної Республіки Крим, обласною, міською (міста з кількістю виборців 90 тисяч і більше осіб) виборчою комісією у порядку, передбаченому статтею 262 цього Кодексу.

Стаття 285. Проміжні вибори депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі

1. У разі якщо депутат сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради, який обирався в багатомандатному окрузі, достроково припинив повноваження або його повноваження достроково припинені з підстав і в порядку, передбачених Конституцією та законами України, за рішенням територіальної виборчої комісії у відповідному окрузі призначаються проміжні вибори.

Проміжні вибори депутатів призначаються територіальною виборчою комісією у десятиденний строк з дня надходження до комісії повідомлення відповідної місцевої ради про дострокове припинення повноважень депутата ради та лише за умови, якщо у зв'язку з достроковим припиненням повноважень депутата місцевої ради склад відповідної місцевої ради стає меншим двох третин її загального складу.

В іншому разі проміжні вибори депутатів місцевих рад не призначаються та не проводяться.

2. Проміжні вибори депутатів у багатомандатних округах проводяться у порядку та строки, передбачені цим Кодексом.

В останні шість місяців повноважень депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі проміжні вибори не призначаються та не проводяться, крім випадків, якщо у зв'язку з достроковим припиненням повноважень депутата місцевої ради склад відповідної місцевої ради стає меншим двох третин її загального складу.

Стаття 286. Проведення повторних виборів депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища

1. Повторні вибори депутатів сільської, селищної, міської, районної у місті (міста з кількістю виборців до 90 тисяч осіб), районної ради в багатомандатному окрузі, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища призначаються у випадках, порядку та строки, передбачені цим Кодексом.

2. Повторні місцеві вибори проводяться у тих самих виборчих округах, виборчих дільницях у порядку та строки, визначені цим Кодексом.

Стаття 287. Проведення позачергових виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті ради та сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

1. Позачергові вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради та сільського, селищного, міського голови, старости села, селища проводяться в порядку і строки, передбачені цим Кодексом для чергових виборів.

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, місцева рада, сільський, селищний, міський голова, староста, обрані на позачергових виборах, здійснюють свої повноваження до обрання нового складу ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища на наступних чергових місцевих виборах у порядку, встановленому Конституцією та законами України.

3. В останні шість місяців повноважень депутатів, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища, обраних на попередніх чергових місцевих виборах, позачергові вибори не призначаються та не проводяться.

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, місцева рада невідкладно інформують відповідну територіальну виборчу комісію про дострокове припинення повноважень депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутата місцевої ради.

Стаття 288. Перші місцеві вибори

1. Перші місцеві вибори проводяться в порядку та строки, встановлені цим Кодексом, з такими особливостями:

1) територіальна виборча комісія утворюється у разі призначення перших виборів депутатів місцевої ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища в порядку, встановленому цим Кодексом;

2) територіальна виборча комісія відповідно до цього Кодексу утворює виборчі округи, дільничні виборчі комісії у порядку та строки, передбачені цим Кодексом;

3) депутати місцевої ради, сільський, селищний, міський голова, староста обираються на перших місцевих виборах на строк до обрання на чергових виборах депутатів та сільського, селищного, міського голови, старости села, селища і сформування за результатами таких виборів відповідної ради у повноважному складі.

2. У разі добровільного об'єднання територіальних громад повноваження відповідних територіальних виборчих комісій припиняються після припинення як юридичної особи відповідних місцевих рад, для організації підготовки та проведення виборів яких вони утворювалися.

Стаття 289. Додаткові вибори депутатів сільських, селищних рад від територіальної громади, що приєдналася до об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»

1. Додаткові вибори депутатів сільських, селищних рад проводяться в порядку і строки, передбачені цим Кодексом.

2. Депутати сільських, селищних рад, обрані на додаткових виборах, здійснюють свої повноваження до обрання нового складу ради на наступних чергових місцевих виборах у порядку, встановленому Конституцією та законами України.

3. Протягом останніх шести місяців повноважень депутатів, обраних на попередніх чергових місцевих виборах, додаткові вибори не призначаються та не проводяться.

4. Повноваження територіальної виборчої комісії територіальної громади, що приєднується до об'єднаної територіальної громади, припиняються після припинення як юридичної особи відповідної місцевої ради, для організації підготовки та проведення виборів якої вона утворювалася. Повноваження щодо проведення додаткових виборів здійснює територіальна виборча комісія, створена на території об'єднаної територіальної громади, до якої приєднується територіальна громада.

Розділ XXXII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набирає чинності з 1 січня 2020 року, крім підпункту 3 пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з 1 липня 2020 року, підпунктів 2 та 3 пункту 3 цього розділу щодо здійснення повноважень органів адміністрування та органів ведення Державного реєстру виборців регіональними та територіальними представництвами Центральної виборчої комісії, які набирають чинності з дня, наступного за днем прийняття Центральною виборчою комісією рішення про початок роботи її регіональних та територіальних представництв.

2. Визнати такими, що втратили чинність з дня набрання чинності цим Кодексом: 1) Закон України «Про вибори Президента України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 14, ст. 81 із наступними змінами);

2) Закон України «Про вибори народних депутатів України» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 10—11, ст. 73 із наступними змінами), крім положень щодо організації та проведення проміжних виборів і заміщення народних депутатів України, обраних у загальнодержавному виборчому окрузі, повноваження яких достроково припинені, що діють до наступних чергових або позачергових виборів народних депутатів України;

3) Закон України «Про місцеві вибори» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 37—38, ст. 366 із наступними змінами), крім положень щодо організації та проведення повторних, проміжних, додаткових виборів і заміщення депутатів, обраних у багатомандатному виборчому окрузі, повноваження яких достроково припинені, що діють до наступних чергових або позачергових виборів депутатів місцевих рад.

3. Внести зміни до таких законів України:

1) статтю 1 Закону України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 8, ст. 62 із наступними змінами) після абзацу восьмого доповнити новим абзацом такого змісту:

«політична реклама — інформація у будь-якому вигляді, поширена в будь-якій формі, яка має на меті популяризацію діяльності політичної партії (організації партії), привернення уваги до діяльності політичної партії (організації партії) та її позицій щодо питань загальнодержавного (місцевого) значення. До політичної реклами належать також використання символіки або логотипів політичних партій (організацій партій), повідомлення про підтримку політичною партією (організацією партії) видовищих чи інших публічних заходів або привернення уваги до участі у таких заходах політичної партії (організації партії)».

У зв'язку з цим абзаці дев'ятий — двадцять перший вважають відповідно абзацями десятим — двадцять другим;

2) у Законі України «Про Центральну виборчу комісію» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 36, ст. 448 із наступними змінами):

а) частину сьому статті 3 викласти в такій редакції:

«7. Гарантії незалежності Комісії у здійсненні своїх повноважень встановлюються Конституцією України, цим та іншими законами України.

Незалежність Комісії забезпечується: 1) особливим, встановленим Конституцією України і цим Законом порядком призначення на посади та звільнення з посад членів Комісії;

2) визначеними цим Законом та іншими законами України гарантіями діяльності Комісії;

3) особливим, встановленим цим Законом порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення Комісії»;

б) статтю 4 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. Комісія має офіційний веб-сайт, на якому розміщуються рішення Комісії, інформація про вибори, референдуми, інші матеріали про діяльність Комісії, інформація щодо прав та порядку забезпечення виборчих прав громадян, а також інші матеріали, передбачені цим Законом.

Офіційний веб-сайт має відповідати технічним вимогам до створення (модернізації) офіційних веб-сайтів, встановленим Кабінетом Міністрів України, для безперешкодного доступу користувачів із порушеннями зору та слуху»;

в) частини другу і сьому статті 6 викласти в такій редакції:

«2. У поданні Президента України про призначення членів Комісії враховуються пропозиції депутатських фракцій і груп, утворених у поточному скликанні Верховної Ради України, а також моральні якості осіб, які пропонуються до складу Комісії, наявність у них професійного, наукового або громадського досвіду у сфері організації та проведення виборів чи референдумів, виборчого права»;

«7. Комісія працює на постійній основі. Член Комісії є публічним службовцем. Правовий статус члена Комісії визначається цим Законом»;

г) у статті 11:

частину першу доповнити абзацом другим такого змісту:

«Засідання Комісії проводяться за місцезнаходженням Комісії. У разі необхідності можуть проводитися візні засідання Комісії»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. Засідання Комісії є повноважним за умови присутності не менш як одинадцяти членів Комісії.

Присутність члена Комісії на засіданні Комісії може забезпечуватися за допомогою технічних засобів у порядку, визначеному Комісією»;

г) статтю 12 доповнити частиною дев'ятою такого змісту:

«9. Постанови Центральної виборчої комісії невідкладно оприлюднюються на її офіційному веб-сайті із забезпеченням можливості перегляду, копіювання та роздрукування інформації, а також у вигляді набору даних, організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання»;

ДОКУМЕНТИ

7) перелік документів і матеріалів, що додаються;
8) підпис суб'єкта звернення зі скаргою чи особи, уповноваженої представляти відповідного суб'єкта, із зазначенням дати підписання;

9) дату підписання скарги.

У скарзі можуть бути зазначені заінтересовані особи, яких суб'єкт звернення зі скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги.

У разі надходження копії скарги засобами електронної пошти (в електронній формі) скарга опрацюється Комісією в установленому цим Законом порядку.

11. Скарга, що не стосується виборів чи референдуму та/або подана під час виборчого процесу або процесу референдуму, оформлена без дотримання вимог частини десятої цієї статті, повертається суб'єкту звернення із скаргою без розгляду Головою Комісії або за його дорученням іншим членом Комісії з відповідними роз'ясненнями не пізніше як на наступний день після дня надходження скарги»;

в) частини другу — четверту статті 15 викласти в такій редакції:

«2. Заяви, що подані до Комісії під час виборчого процесу чи процесу референдуму та стосуються цього процесу, розглядаються Комісією протягом п'яти днів з дня подання. Днем подання заяви вважається день її фактичного отримання Комісією.

3. Заяви та інші звернення, що не стосуються виборчого процесу чи процесу референдуму або подані не під час такого процесу, розглядаються Комісією на загальних підставах, встановлених Законом України «Про звернення громадян» та іншими законами України.

4. Скарги, що стосуються виборів чи референдуму та подані під час виборчого процесу або процесу референдуму, розглядаються Комісією у порядку та строки, встановлені відповідним законом про вибори чи законом про референдуми.

Якщо розгляд питань, порушених у скарзі, не належить до повноважень Комісії, за рішенням Комісії така скарга залишається без розгляду по суті.

Скарги, що не стосуються виборів чи референдуму та/або подані не під час такого виборчого процесу або процесу референдуму, розглядаються Комісією на загальних підставах, встановлених Законом України «Про звернення громадян» та іншими законами України»;

е) у статті 16:

у пункті 1 частини другої слова «виборчим комісіям, комісіям з референдумів» виключити;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. У разі необхідності з метою забезпечення дотримання законного перебігу виборчого процесу чи процесу референдуму, захисту виборчих прав громадян та повнення порушених виборчих прав громадян Комісія може з власної ініціативи розглянути питання діяльності виборчих комісій, комісій з референдумів нижчого рівня та за результатами розгляду:

1) визнати рішення виборчої комісії або комісії з референдуму чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори або референдуми, порушують виборчі права громадян, права на участь у референдумі, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу або процесу референдуму;

2) скасувати рішення виборчої комісії або комісії з референдуму;

3) прийняти рішення по суті питання;

4) зобов'язати виборчу комісію, комісію нижчого рівня повторно розглянути питання, що стало предметом розгляду Комісії;

5) зобов'язати виборчу комісію, комісію з референдуму здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів або референдумів;

6) зобов'язати виборчу комісію, комісію з референдуму утриматися від вчинення певних дій;

7) зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів або референдумів, дії, які впливають із факту скасування рішення, визнання дій або бездіяльності протиправними;

8) поновити в інший спосіб порушені виборчі права громадян, права на участь у референдумі, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу, процесу референдуму»;

ж) пункт 7 статті 17 виключити;

з) у статті 18:

пункт 13 викласти в такій редакції:

«13) приймає рішення про скасування реєстрації кандидатів на пост Президента України в порядку, встановленому Законом»;

у пункті 17 слова «Закону України «Про вибори Президента України» виключити;

и) у частині другій статті 26:

у пункті 7 слово «штат» замінити словами «штатну чисельність»;

пункт 8 викласти в такій редакції:

«8) призначає на посади та звільняє з посад керівників, заступників керівників Секретаріату Комісії, Служби розпорядника Державного реєстру виборців»;

і) пункт 5 частини другої статті 29 виключити;

ї) статтю 31 викласти в такій редакції:

«Стаття 31. Дострокове припинення виконання повноважень Голови, заступників Голови, секретаря Комісії

1. Повноваження Голови Комісії, заступника Голови Комісії, секретаря Комісії без звільнення відповідної особи з посади члена Комісії можуть бути припинені достроково рішенням Комісії за заявою такого члена Комісії або за ініціативою більшості членів Комісії.

2. Повноваження Голови Комісії, заступника Голови Комісії, секретаря Комісії припиняються достроково без звільнення відповідної особи з посади члена Комісії за його заявою рішенням Комісії, за яке проголосувала більшість членів Комісії.

Повноваження Голови Комісії, заступника Голови Комісії, секретаря Комісії припиняються достроково без звільнення відповідної особи з посади члена Комісії за ініціативою більшості членів Комісії рішенням Комісії, за яке проголосувало не менш як 13 членів Комісії.

Рішення з питань, зазначених у цій частині, приймаються шляхом таємного голосування.

3. Порядок проведення засідання з питань, зазначених у частині другій цієї статті, визначається Регламентом Комісії.

Засідання Комісії щодо дострокового припинення повноважень Голови Комісії, заступника Голови Комісії, секретаря Комісії без звільнення відповідної особи з посади члена Комісії за ініціативою більшості членів Комісії скликається на їх письмову вимогу.

4. Рішення Комісії, зазначене у частині другій цієї статті, набирає чинності після затвердження Комісією протоколу лічильної комісії про результати таємного голосування.

5. Якщо за рішення, зазначене у частині другій цієї статті, проголосувало менше встановленої кількості членів Комісії, питання про дострокове припинення повноважень відповідної посадової особи не може бути внесене до порядку денного засідання Комісії раніше, ніж через шість місяців.

6. Комісія не може розглядати питання про дострокове припинення повноважень Голови Комісії, заступника Голови Комісії, секретаря Комісії під час виборчого процесу чергових загальнодержавних виборів, чергових місцевих виборів або процесу всеукраїнського референдуму»;

и) частину другу статті 32 викласти в такій редакції:

«2. Регламент Центральної виборчої комісії та зміни до нього затверджуються постановою Комісії»;

к) назву розділу V викласти в такій редакції:

«Розділ V СЕКРЕТАРІАТ КОМІСІЇ ТА СЛУЖБИ КОМІСІЇ, КОНСУЛЬТАТИВНІ ТА ІНШІ ДОПОМІЖНІ ОРГАНИ КОМІСІЇ»;

л) частину третю статті 33 викласти в такій редакції:

«3. Керівник та інші працівники Секретаріату Комісії, Служби розпорядника Державного реєстру виборців, регіональних та територіальних представництв Комісії є державними службовцями, крім працівників патронатної служби та працівників, які відповідно до Закону України «Про державну службу» виконують функції з обслуговування»;

м) статтю 35 викласти в такій редакції:

«Стаття 35. Регіональні та територіальні представництва Комісії

1. Для вирішення питань, пов'язаних з виконанням повноважень Комісії, Комісія утворює свої територіальні представництва, які також здійснюють повноваження органу ведення Державного реєстру виборців. Комісія може утворювати свої регіональні та територіальні представництва. Фінансове забезпечення регіональних та територіальних представництв Комісії здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

2. Регіональні та територіальні представництва Комісії за рішенням Комісії можуть утворюватися як юридичні особи публічного права або структурні підрозділи Секретаріату Комісії.

Регіональні та територіальні представництва Комісії можуть утворюватися в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, районах у містах, містах обласного, республіканського (Автономної Республіки Крим) значення та як міжрегіональні територіальні органи, повноваження яких поширюються на декілька адміністративно-територіальних одиниць.

3. Організація діяльності регіональних та територіальних представництв Комісії та меж їх повноважень регулюється положенням про такі представництва, що затверджується Комісією.

4. Керівники і заступники керівників регіональних та територіальних представництв Комісії призначаються на посади і звільняються з посад Головою Комісії.

Інші державні службовці і працівники регіональних та територіальних представництв Комісії призначаються на посади та звільняються з посад керівниками регіональних та територіальних представництв Комісії.

5. Структуру регіональних та територіальних представництв Комісії затверджує Комісія. Штатний розпис та кошторис регіональних та територіальних представництв Комісії затверджує керівник Секретаріату Комісії.

6. Регіональні та територіальні представництва Комісії для організаційного, правового, інформаційного, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених положенням про такі представництва, у межах структури та штатного розпису можуть залучати відповідних спеціалістів, експертів та технічних працівників»;

н) розділ V доповнити статтею 35¹ такого змісту:

«Стаття 35¹. Центр підготовки учасників виборчих процесів

1. Для забезпечення виконання Комісією повноважень щодо підвищення правової культури учасників виборчого процесу та процесу референдуму діє Центр підготовки учасників виборчих процесів.

2. Діяльність Центру регулюється положенням, яке затверджується Комісією»;

о) частину першу статті 36 викласти в такій редакції:

«1. Фінансування Комісії, Секретаріату Комісії, патронатної служби, Служби розпорядника Державного реєстру виборців, регіональних та територіальних представництв Комісії здійснюється за рахунок коштів бюджету»;

п) у тексті Закону слова «Закон України «Про вибори народних депутатів України» в усіх відмінках замінити словами «Виборчий кодекс України» у відповідному відмінку, а слова «Про засади запобігання і протидії корупції» — словами «Про запобігання корупції»;

з) у Законі України «Про Державний реєстр виборців» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 5, ст. 34 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 2:

у пункті 2 слова «депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, всеукраїнських» замінити словами «місцевих виборів, всеукраїнського»;

доповнити пунктом 3 такого змісту:

«3) облік виборчих дільниць, які існують на постійній основі»;

б) у статті 3:

у частині четвертій слова «цілісність» виключити;

частину десяту після слів «від незаконного використання» доповнити словом «знищення»;

в) у пункті 6 частини першої статті 6 слова «паспорта громадянина України» замінити словами «документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України»;

г) у статті 7:

пункт 2 частини першої виключити;

частини другу і третю замінити трьома новими частинами такого змісту:

«2. Номер виборчої дільниці, до якої відноситься виборець, визначається на підставі відомості про його виборчу адресу.

3. За зверненням виборця, який має право голосу на відповідних загальнодержавних виборах чи всеукраїнському референдумі, включаючи виборця, стосовно якого у Реєстрі наявна службова відмітка про вбуття з відповідної території, орган ведення Реєстру може тимчасово (на період відповідного виборчого процесу чи процесу референдуму) змінити виборчу місце голосування (виборчу дільницю, дільницю референдуму) без зміни його виборчої адреси. Порядок подання та розгляду заяви про тимчасову зміну місця голосування виборця встановлюється Центральною виборчою комісією.

Процедура тимчасової зміни місця голосування виборця не застосовується щодо спеціальних виборчих дільниць.

4. На місцевих виборах тимчасова зміна місця голосування виборця без зміни виборчої адреси не застосовується»;

г) у статті 8:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Виборцю адресою виборця є адреса, за якою зареєстровано його місце проживання відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», якщо інше не передбачене цією статтею»;

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. За мотивованим зверненням виборця орган ведення Реєстру може визначити іншу виборчу адресу виборця, ніж визначену відповідно до частини другої цієї статті».

У зв'язку з цим частини третю — сьому вважати відповідно частинами четвертою — восьмою;

д) у пункті 7 частини першої статті 9 слова «із зазначенням номера і дати видання виборцю документа, що засвідчує таку зміну» виключити;

е) у статті 10:

у частині першій:

пункт 2 після слова «отримувати» доповнити словами «в установленому цим Законом порядку»;

у пункті 4 слова «у будь-який час» виключити;

у пункті 5 слова «з мотивованою заявою» замінити словами «із заявою»;

у пункті 7 слова «засобами» замінити словом «способами»;

у частині третій слова «виникнення можливості» виключити;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Розпорядник Реєстру забезпечує взаємодію виборців з Реєстром шляхом запровадження в мережі Інтернет електронних сервісів»;

е) у статті 11:

у частині першій:

слова «у взаємодії з Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України» виключити;

доповнити абзацом другим такого змісту:

«Для забезпечення захисту інформації з обмеженим доступом, яка міститься в Реєстрі, використовуються засоби захисту конфіденційної інформації»;

у частині другій:

у першому реченні слова «за погодженням» замінити словами «у взаємодії»;

друге речення викласти в такій редакції: «Розпорядник Реєстру для забезпечення захисту даних Реєстру встановлює обов'язкові для осіб, яким надається право доступу до бази даних Реєстру, порядок такого доступу з дотриманням вимог цього Закону»;

ж) у частині другій статті 12 слово «загальну» виключити;

з) у частині п'ятій статті 13:

у першому реченні слова «за рішенням розпорядника Реєстру» виключити;

друге речення після цифр «20» доповнити цифрами «20»»;

и) у статті 14:

пункт 3 частини першої виключити;

у пункті 6 частини другої слова «органом ведення Реєстру право доступу» замінити словом «доступ»;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«5. Повноваження органу ведення Реєстру здійснюють територіальні представництва Центральної виборчої комісії, утворені відповідно до Закону України «Про Центральну виборчу комісію»;

частини шосту, дев'яту — одинадцяту виключити;

у частині дванадцятій слова «та регіонального органу адміністрування Реєстру» виключити;

і) статтю 16 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. У разі неможливості виконання органом ведення Реєстру дій щодо ведення Реєстру актуалізації бази даних Реєстру стосовно записів про виборців, виборча адреса яких відноситься до території, на яку поширюються повноваження цього органу, розпорядник Реєстру встановлює розпорядником Реєстру»;

ї) пункти 2 і 3 частини п'ятої статті 17 викласти в такій редакції:

«2) виявлення в базі даних Реєстру запису про особу, яка не є виборцем (крім випадків, зазначених у частині шостій цієї статті), що підтверджено документами, поданими до органу ведення Реєстру в установленому порядку;

3) виявлення в базі даних Реєстру зайвого запису про виборця (кратне включення виборця до Реєстру), що підтверджено документами, поданими до органу ведення Реєстру у встановленому порядку»;

й) у статті 19:

частини другу — четверту викласти в такій редакції:

«2. Особа, зазначена в частині першій цієї статті, подає до органу ведення Реєстру письмову заяву за формою, встановлену розпорядником Реєстру, із зазначенням відомостей про себе, наведених у частині першій статті 6 та пункті 1 частини першої статті 7 цього Закону. Така заява може бути подана до органу ведення Реєстру особисто або через уповноважену особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Також заява може бути надіслана особою в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до закону, з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку.

До заяви про включення до Реєстру додається копія документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, — паспорта громадянина України або тимчасового посвідчення громадянина України (якщо особа нещодавно набула громадянство України).

Відомості про постійну нездатність виборця пересуватися самотійно (за наявності підстав) зазначаються у заяві, яка подається разом з документом (копією документа), що підтверджує відповідний факт.

Заява, надіслана з використанням мережі Інтернет, повинна містити адресу електронної пошти, на яку заявнику може бути надіслано повідомлення, передбачене цією статтею.

3. Особа, яка набула права голосу і проживає чи на час набуття права голосу перебуває за межами України, може особисто звернутися щодо свого включення до Реєстру до закордонної дипломатичної установи України за місцем свого проживання чи перебування із заявою за формою, зазначеною у частині другій цієї статті.

До заяви про включення до Реєстру додається копія документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, — паспорта громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичного паспорта, службового паспорта або тимчасового посвідчення громадянина України (якщо особа нещодавно набула громадянство України).

Керівник закордонної дипломатичної установи України невідкладно передає заяву до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України.

Заява з копією зазначеного документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, може бути надіслана особою до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку.

4. Виборча адреса особи, яка звернулася із заявою щодо свого включення до Реєстру, визначається відповідно до частин другої, четвертої — сьомої статті 8 цього Закону»;

у частині п'ятій слово «відповідних» виключити;

у частині сьомій:

перше речення після слів «орган ведення Реєстру» доповнити словами «вручає виборцю або»;

доповнити абзацом другим такого змісту:

«Таке повідомлення в електронній формі надсилається на зазначену заявником адресу електронної пошти з використанням кваліфікованого електронного підпису керівника органу ведення Реєстру»;

частину восьму викласти в такій редакції:

«8. У разі якщо виборець уже включений до Реєстру, йому вручається або надсилається повідомлення, зазначене в частині сьомій цієї статті, на адресу, вказану в заяві як виборча адреса виборця, або на зазначену ним адресу електронної пошти»;

друге речення частини десятої викласти в такій редакції: «Таке повідомлення вручається особі або надсилається на адресу, зазначену в заяві як її виборча адреса, чи на зазначену особою адресу електронної пошти»;

к) статтю 20 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Порядок звернення виборця за власною ініціативою до органу ведення Реєстру щодо зміни його персональних даних

1. Кожен виборець у разі зміни його персональних даних, зазначених у частині першій статті 6 та пунктах 1 і 4 частини першої статті 7 цього Закону, може звернутися до органу ведення Реєстру відповідно до своєї виборчої адреси із заявою про внесення змін до його персональних даних у Реєстрі за формою, встановлену розпорядником Реєстру. Така заява може бути подана до органу ведення Реєстру особисто або через уповноважену особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Також заява може бути надіслана особою в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку. Заява, надіслана з використанням мережі Інтернет, повинна містити адресу електронної пошти, на яку заявнику може бути надіслано повідомлення, передбачене цією статтею.

До заяви додаються документи (копії документів), що підтверджують відповідні зміни.

Виборець, який проживає чи перебуває за межами України, звертається із заявою до відповідної закордонної дипломатичної установи України, яка невідкладно передає заяву разом з документами (їх копіями), що додаються до неї, до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України. Така заява з копіями відповідних документів може бути надіслана особою до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку.

2. У разі звернення щодо зміни виборчої адреси виборець подає до органу ведення Реєстру за новою виборчою адресою заяву, до якої додаються документи (копії документів), що підтверджують зміну виборчої адреси виборця.

3. Зазначене у частині третій статті 8 цього Закону звернення щодо зміни виборчої адреси може бути подане виборцем до органу ведення Реєстру, повноваження якого поширюються на територію, до якої віднесено виборчу адресу, на яку змінюватиметься поточна ви

ДОКУМЕНТИ

10. Керівник органу ведення Реєстру відмовляє у задоволенні заяви виборця, зазначеної у частинах першій та другій цієї статті, з таких підстав:

- якщо встановлено, що особа, яка звернулася із заявою, не включена до Реєстру;
 - якщо перевіркою, передбаченою частиною сьомою цієї статті, виявлено невідповідність у змісті відомостей, зазначених у заяві та наданих відповідними органом, закладом, установою;
 - якщо заяву про зміну виборчої адреси визнано необґрунтованою;
 - якщо встановлено, що до Реєстру вже внесено відповідні зміни.
11. Особі, яка звернулася із заявою, зазначеною у частинах першій чи другій цієї статті, повідомляється у письмовій формі про відмову в задоволенні заяви із зазначенням вичерпного переліку підстав відмови. Таке повідомлення вручається виборцю або надсилається на його виборчу адресу. У разі відмови у зміні виборчої адреси виборця зазначене повідомлення вручається йому або надсилається на виборчу адресу відповідно до даних Реєстру і на адресу, яку виборець просив визнати його виборчою адресою. Повідомлення в електронній формі надсилається на зазначену заявником адресу електронної пошти з використанням кваліфікованого електронного підпису керівника органу ведення Реєстру.

12. У разі якщо виборець, який звернувся із заявою, зазначеною у частинах першій або другій цієї статті, виявився не включеним до Реєстру, орган ведення Реєстру перевіряє відомості, зазначені в заяві, надсилаючи запит до органів, закладів, установ, зазначених у статті 22 цього Закону. Рішення щодо включення цього виборця до Реєстру приймається в порядку, встановленому частинами шостою та сьомою статті 19 цього Закону. Перед прийняттям рішення орган ведення Реєстру може звернутися до виборця щодо перевірки чи уточнення відомостей стосовно нього.

13. Виборець, виборчу адресу якого визначено відповідно до частини третьої статті 8 цього Закону, може звернутися до органу ведення Реєстру із новою заявою про зміну виборчої адреси з підстав, передбачених частиною третьою статті 8 цього Закону, не раніше ніж через 180 днів після дати внесення до Реєстру останньої зміни виборчої адреси такого виборця.

14. У разі якщо станом на день звернення до органу ведення Реєстру виборця, зазначеного у частині тринадцятій цієї статті, розпочався виборчий процес з виборів Президента України, виборів народних депутатів України, місцевих виборів або процес всеукраїнського чи місцевого референдуму, виборча адреса такого виборця не може бути змінена до завершення відповідного виборчого процесу або процесу референдуму. У разі якщо строки виборчих процесів з відповідних виборів (референдуму) повністю або частково збігаються, виборча адреса такого виборця не може бути змінена до завершення виборчого процесу виборів або процесу референдуму, голосування на яких відбувається останнім.

15. У разі якщо звернення виборця, зазначене у частині третій статті 8 цього Закону, подане до органу ведення Реєстру раніше, ніж виникли підстави для зміни поточної виборчої адреси виборця відповідно до відомостей, передбачених статтею 22 цього Закону, виборча адреса такого виборця визначається у порядку, встановленому статтею 22 цього Закону»;

л) доповнити статтею 20¹ такого змісту:

«Стаття 20¹. Порядок звернення виборця за власною ініціативою до органу ведення Реєстру щодо неправильності у Реєстрі стосовно іншої особи

1. Виборець, який виявив невключення чи неправомірне включення до Реєстру іншої особи, недостовірні відомості Реєстру стосовно іншої особи, може за власною ініціативою звернутися з письмовою заявою до органу ведення Реєстру за виборчою адресою такої особи щодо виправлення неправильностей у Реєстрі. Виборець може звернутися із заявою щодо неправильностей у Реєстрі стосовно особи, виборча адреса якої знаходиться за межами України, також до відповідної закордонної дипломатичної установи України, яка невідкладно передає заяву до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України. Також заява може бути надіслана особою в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку. Заява, надіслана з використанням мережі Інтернет, повинна містити адресу електронної пошти, на яку заявнику може бути надіслано повідомлення про результати розгляду заяви.

2. Заява, зазначена в частині першій цієї статті, повинна містити:

- прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання виборця — суб'єкта звернення;
- прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові особи, стосовно якої подано заяву, її виборчу адресу, а також дату та місце народження такої особи (якщо такі відомості відомі заявнику);
- суть порушеного питання;
- зміст прохання;
- підпис виборця і дату подання заяви.

До заяви додаються документи (копії документів), що підтверджують зазначені в ній відомості (за наявності).

3. Орган ведення Реєстру, до якого подано заяву щодо неправильностей у Реєстрі стосовно іншої особи, здійснює уточнення персональних даних Реєстру згідно із статтею 23 цього Закону.

Таке уточнення може не здійснюватися стосовно померлої особи за умови пред'явлення суб'єктом звернення свідоцтва про смерть або іншого документа, що засвідчує факт смерті особи, виданого компетентним органом іноземної держави. Копія такого документа додається до зазначеної заяви, що є підставою для видання наказу про внесення відповідних змін до бази даних Реєстру»;

м) статтю 21 викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Запит виборця до органу ведення Реєстру

1. Виборець може особисто звернутися до будь-якого органу ведення Реєстру, пред'явивши паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України (якщо особа нещодавно набула громадянство України), з письмовим запитом із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові, дати та місця народження, поштової адреси щодо:

- змісту його персональних даних у Реєстрі, передбачених частиною першою статті 6, частиною першою статті 7 цього Закону;
- прізвищ, власних імен, по батькові, дати народження усіх виборців, внесених до Реєстру за його власною виборчою адресою (крім виборчих адрес, визначених згідно з частинами третьою — п'ятою статті 8 цього Закону).

2. Виборець, постійно не здатний пересуватися самостійно, може уповноважити на подання письмового запиту іншу особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства.

3. Виборець, який проживає або перебуває за межами України, може особисто подати запит, зазначений у частині першій цієї статті, до закордонної дипломатичної установи України за місцем проживання чи перебування, пред'явивши при цьому паспорт громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичний паспорт, службовий паспорт або тимчасове посвідчення громадянина України (якщо особа нещодавно набула громадянство України). Закордонна дипломатична установа України невідкладно передає запит до органу ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України.

4. Запит, зазначений у частинах першій та третій цієї статті, виборець може направити до органу ведення Реєстру в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», з використанням мережі Інтернет у встановленому розпорядником Реєстру порядку. Такий запит повинен містити адресу електронної пошти.

5. Орган ведення Реєстру надає відповідь на запит не пізніше ніж на п'ятий робочий день після його отримання. Запитувані дані засвідчуються підписом керівника органу ведення Реєстру та скріплюються печаткою цього органу.

Відповідь в електронній формі надсилається на зазначену виборцем адресу електронної пошти з використанням кваліфікованого електронного підпису керівника органу ведення Реєстру.

6. У разі невідповідності зазначених у запиті ідентифікаційних персональних даних виборця — суб'єкта звернення відповідним даним цього виборця у Реєстрі орган ведення Реєстру відмовляє в письмовій формі у задоволенні запиту із зазначенням підстав відмови»;

н) у статті 22:

частини другу, третю, шосту і восьму викласти в такій редакції:

«2. Передбачені цією статтею відомості подаються згідно з цією статтею:

до відповідного органу ведення Реєстру — щомісяця до 5 числа;

до розпорядника Реєстру — у визначеному розпорядником Реєстру порядку.

3. Уповноважена центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, посадова особа подає відомості про:

- особі, які протягом попереднього місяця набули громадянство України та отримали тимчасове посвідчення громадянина України або паспорт громадянина України;
- виборців, які протягом попереднього місяця отримали паспорт громадянина України у зв'язку із зміною прізвища, імені, по батькові, дати або місця народження;
- осіб, громадянство України яких припинено протягом попереднього місяця;
- осіб, яким протягом наступного місяця виповниться 18 років та яким оформлено паспорт громадянина України;
- виборців, яким протягом попереднього місяця оформлено паспорт громадянина України вперше після досягнення 18-річного віку»;

«6. Відповідний районний (районний у місті, міській, міськрайонний) суд подає відомості про:

- виборців, які протягом попереднього місяця були визнані недієздатними, із зазначенням строку дії рішення про визнання фізичної особи недієздатною;
- осіб, стосовно яких протягом попереднього місяця було скасовано рішення про визнання їх недієздатними»;

3) осіб, стосовно яких протягом попереднього місяця було прийнято рішення про продовження строку дії рішення про визнання фізичної особи недієздатною, із зазначенням цього строку»;

«8. Керівник центру обліку, який відповідно до закону веде облік бездомних осіб, або соціальної служби, у складі якої утворено структурний підрозділ для ведення обліку бездомних осіб, подає відомості про:

- виборців, місце проживання яких протягом попереднього місяця зареєстровано за юридичною адресою закладу;
 - виборців, місце проживання яких протягом попереднього місяця знято з реєстрації за юридичною адресою закладу»;
- частину одинадцяті після слів «органу охорони здоров'я» доповнити словами «або відповідного закладу охорони здоров'я»;

частину чотирнадцяті доповнити абзацом другим такого змісту:

«Відповідні відомості можуть подаватися органу ведення Реєстру цими особами в електронній формі за підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги». У цьому випадку подання на паперовому носії не подаються»;

у частині вісімнадцятій слова та цифру «пунктом 2 частини сьомої» виключити;

о) у статті 23:

у частині першій слова «встановлення ними факту» замінити словами «виявлення ними»;

пункт 2 частини другої викласти в такій редакції:

«2) звернення виборця щодо неправильностей у Реєстрі стосовно іншої особи»;

у частині четвертій слова «відповідними органами, закладами, установами» замінити словами «органами, закладами, установами, до яких надійшов такий запит»;

п) у статті 24:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Під час виборчого процесу виборів Президента України, народних депутатів України, чергових місцевих виборів, процесу всеукраїнського референдуму за письмовим зверненням політичної партії розпорядник Реєстру забезпечує предстванку цієї партії, уповноваженому відповідним керівним органом партії, доступ у режимі читання до відомостей Реєстру, передбачених пунктами 1—4 частини першої статті 6 та частиною першою статті 7 цього Закону, в встановленому розпорядником Реєстру порядку»;

частини третю — шосту виключити;

р) статті 26—28 викласти в такій редакції:

«Стаття 26. Цілі використання персональних даних Реєстру

1. Під час підготовки до виборів Президента України, народних депутатів України, місцевих виборів, до всеукраїнського або місцевого референдуму персональні дані Реєстру можуть використовуватися лише для:

- складання списків виборців на виборчих дільницях;
- вирішення Центральною виборчою комісією питань організації підготовки та проведення виборів і референдумів;
- надання Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, іншим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, Центральній виборчій комісії, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, виборчій комісії Автономної Республіки Крим, територіальним виборчим комісіям з місцевих виборів статистичної інформації щодо кількісних характеристик виборчого корпусу на відповідній території;
- виговлення іменних запрошень виборцям;
- проведення передбаченої частиною другою цієї статті перевірки відомостей про виборців.

2. Персональні дані Реєстру можуть бути використані для проведення перевірки достовірності відомостей про виборців, які поставили свої підписи у підписних листах на підтримку проведення всеукраїнського референдуму, на підтримку пропозиції про відкриття депутата місцевої ради та сільського, селищного, міського голови, старости села, селища за народної ініціативи, а також відомостей, що подаються до відповідних виборчих комісій стосовно кандидатів, уповноважених та довірених осіб, членів ініціативної групи референдуму, кандидатів до складу виборчих комісій.

3. Персональні дані Реєстру можуть бути використані для здійснення публічного контролю за веденням Реєстру в порядку та межах, встановлених цим Законом.

4. Персональні дані Реєстру можуть бути одноразово використані на підставі заяви для первинного наповнення бази даних державної системи обліку фізичних осіб після її створення, а також для створення реєстрів територіальних громад.

5. Персональні дані Реєстру можуть бути використані державними органами, яким законом надано право доступу до автоматизованих інформаційних систем, реєстрів та банків даних, держателями (адміністраторами) яких є державні органи. Використання персональних даних Реєстру здійснюється з дотриманням законодавства про захист персональних даних.

6. Персональні дані Реєстру у визначених законом випадках можуть бути використані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, для здійснення його повноважень.

7. Під час здійснення повноважень щодо верифікації та моніторингу державних виплат центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, має право отримувати з Реєстру інформацію про виборців, зокрема таку, що містить персональні дані.

Порядок надання та обсяг інформації з Реєстру визначаються розпорядником Реєстру за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику.

8. Персональні дані Реєстру можуть бути використані для проведення верифікації та встановлення тотожності між наборами ідентифікаційних даних фізичних осіб, які оброблюються в національних електронних інформаційних ресурсах.

Порядок надання та обсяг інформації з Реєстру визначаються розпорядником Реєстру.

9. Використання персональних даних Реєстру для інших цілей, крім визначених цією статтею, можливе виключно за рішенням суду.

Стаття 27. Складання попередніх списків виборців

1. Для підготовки та проведення голосування на виборах або референдумі орган ведення Реєстру для кожної звичайної виборчої дільниці, утвореної на території, на яку поширюється його повноваження, а також для спеціальних виборчих дільниць, утворених в установах виконавчих покарань, складає на основі відомостей Реєстру попередні списки виборців. Орган ведення Реєстру в Міністерстві закордонних справ України складає попередні списки виборців для кожної закордонної виборчої дільниці.

На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на польярних станціях України, у слідчих ізоляторах та інших місцях тимчасово перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, списки виборців складаються відповідними дільничними виборчими комісіями в порядку, встановленому законом.

2. Відомості, передбачені статтею 22 цього Закону, подаються відповідними органами, закладами, установами за десять днів до дня передачі попередніх списків виборців на звичайних виборчих дільницях. Відомості подаються за період з дати останнього подання відомостей до органу ведення Реєстру до дня, що передує дню їх подання.

3. До попереднього списку виборців на виборчих дільницях включаються громадяни України, яким виповнилося або на день голосування на виборах чи референдумі виповниться 18 років і які мають право голосу та які відносяться до цієї виборчої дільниці відповідно до відомостей Реєстру.

До списку виборців не включаються особи, записи стосовно яких містяться у базі даних Реєстру, але які відповідно до персональних даних Реєстру не мають права голосу, померли або вибули (у тому числі тимчасово на день голосування) зі своєї виборчої адреси.

При включенні виборця, якому тимчасово змінено місце голосування, до попереднього списку виборців у графі «Примітки» напроти його прізвища робиться відмітка про це.

4. Попередні списки виборців складаються за формою, встановленою Центральною виборчою комісією з дотриманням вимог частин п'ятої та шостої цієї статті.

5. Попередній список виборців має наскрізну нумерацію виборців та нумерацію аркушів. Відомості про виборців у списку виборців на звичайній виборчій дільниці зазначаються так, щоб виборці з однаковою виборчою адресою були розміщені поруч. Відомості про виборців у списку виборців на закордонній виборчій дільниці зазначаються в порядку, зручному для проведення голосування.

У попередньому списку виборців зазначаються такі відомості про виборця:

- прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності);
- дата народження;
- виборча адреса (без зазначення поштового індексу і країни проживання чи перебування);
- відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно (за наявності підстав) — у графі «Примітки».

6. Попередній список виборців для звичайної виборчої дільниці виготовляється на паперовому носії в одному примірнику, кожний аркуш якого засвідчується підписом керівника органу ведення Реєстру і скріплюється печаткою цього органу.

Попередній список виборців для закордонної виборчої дільниці передається відповідній дільничній виборчій комісії в електронному вигляді.

7. Порядок і строки передачі попередніх списків виборців виборчим комісіям визначаються законом.

Стаття 28. Складання уточнених списків виборців

1. Передбачені статтею 22 цього Закону відомості подаються відповідними органами, закладами, установами за десять днів до дня голосування. Відомості подаються за період з дати останнього подання відомостей до органу ведення Реєстру до дня, що передує дню їх подання.

2. Подані до дільничних виборчих комісій звернення виборців щодо невключення, неправильного включення до попереднього списку виборців чи неправильностей у відомостях про виборця передаються відповідному органу ведення Реєстру.

3. Орган ведення Реєстру, який отримав звернення виборців щодо уточнення списку виборців, вживає заходів, передбачених статтями 19, 20, 20¹ цього Закону. Про результати розгляду звернення повідомляється особа, яка його подала, а також особа, якої воно стосується (якщо звернення виборця стосується іншої особи).

4. Дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці, крім утвореної в установі виконання покарань, невідкладно передає відомості про виборців, включених до цього списку (у тому числі в порядку уточнення), а також про виборців, виключених із цього списку, до органу ведення Реєстру за своїм місцезнаходженням. Такі відомості можуть передаватися через відповідну окружну (територіальну) виборчу комісію.

5. Орган ведення Реєстру, який отримав відомості, зазначені в частині четвертій цієї статті, вносить до бази даних Реєстру відповідні відмітки щодо виборців, які не будуть голосувати за своїми виборчими адресами у зв'язку з їх включенням до списків виборців на інших виборчих дільницях.

6. Уточнені списки виборців для звичайних і закордонних виборчих дільниць та спеціальних виборчих дільниць, утворених в установах виконання покарань, виготовляються органами ведення Реєстру на паперовому носії в одному примірнику за формою, встановленою розпорядником Реєстру, з дотриманням вимог, встановлених частинами третьою, п'ятою, шостою статті 27 цього Закону, та містять графу для підпису виборця за отримання виборчого бюлетеня.

7. Уточнені списки виборців передаються відповідним виборчим комісіям не пізніше як за два дні до дня голосування в порядку, встановленому законом.

Уточнені списки виборців для закордонних виборчих дільниць передаються також в електронному вигляді.

8. Передбачені формою уточненого списку виборців відомості про виборців, включених чи виключених з нього, а також про виборців, стосовно яких до уточненого списку виборців були внесені зміни, передаються дільничною виборчою комісією до відповідного органу ведення Реєстру для опрацювання в порядку, встановленому статтею 23 цього Закону»;

с) у статті 29:

у частині четвертій:

у пункті 5 слово «виборців» замінити словами «учасників місцевого референдуму — громадян України, які мають право голосу та є членами відповідної територіальної громади»;

доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) громадян України, які поставили свої підписи на підписних листах на підтримку пропозиції про відкриття депутата місцевої ради, сільського, селищного, міського голови, старости села, селища за народної ініціативи»;

у частині п'ятій:

пункт 1 доповнити словами «старости села, селища»;

пункт 2 після слів «міського голови» доповнити словами «старости села, селища»;

т) частину п'яту статті 30 викласти в такій редакції:

«5. Відомості щодо кількісних характеристик виборчого корпусу у межах Автономної Республіки Крим, областей, районів, міст, районів у містах, селищ і сіл, у закордонному виборчому окрузі, а також про кількість виборців, які за своїми виборчими адресами віднесені до відповідних виборчих дільниць, щомісяця, станом на останній день попереднього місяця, розміщуються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії у формі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Зазначені відомості зберігаються у вільному доступі на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії протягом трьох місяців»;

у) назву розділу V викласти в такій редакції:

«Розділ V

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЕДЕННЯ РЕЄСТРУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ВЕДЕННЯ РЕЄСТРУ»;

ф) статтю 31 виключити;

х) статтю 32 викласти в такій редакції:

«Стаття 32. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності органів ведення Реєстру

1. Особа, яка зверталася до органу ведення Реєстру щодо включення себе чи інших осіб до Реєстру, внесення змін до персональних даних Реєстру або отримання відповіді на свій запит, може оскаржити до суду рішення, дії чи бездіяльність відповідного органу ведення Реєстру в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

2. Політична партія, яка зверталася до органу ведення Реєстру в порядку, передбаченому статтею 24 цього Закону, може оскаржити до суду рішення, дії чи бездіяльність відповідного органу ведення Реєстру в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України»;

ц) у статті 33:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 33. Відповідальність за порушення встановленого порядку ведення Реєстру»;

частину першу доповнити словами «щодо порядку ведення Реєстру»;

частини другу — четверту виключити;

4) частину першу статті 8 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 1, ст. 1) викласти в такій редакції:

«1. Внутрішньо переміщена особа реалізує своє право голосу на виборах Президента України, народних депутатів України, місцевих виборів та референдумах у порядку, встановленому законом».

4. Установити, що:

1) виборчий процес місцевих виборів, який розпочався до набрання чинності цим Кодексом, здійснюється у порядку, що діяв до набрання чинності цим Кодексом;

2) регіональні та територіальні представництва Центральної виборчої комісії утворюються за її рішенням на базі регіональних органів адміністрування та органів ведення Державного реєстру виборців;

3) до прийняття Центральною виборчою комісією рішення про початок роботи її регіональних та територіальних представництв:

органами ведення Державного реєстру виборців є: у районі, районі в місті Києві, місті Севастополі — відповідний структурний підрозділ апарату районної, районної у місті державної адміністрації; у місті обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення без район